Rostocker Dokumentenserver
Dieses Werk wurde Ihnen durch die Universitätsbibliothek Rostock zum Download bereitgestellt.
Für Fragen und Hinweise wenden Sie sich bitte an: digibib.ub@uni-rostock.de

Talmud gadol ...

[3,4] : Moed aan

Nunc secundum Editionem Basileensem denuo emissum, Francofurti Ad Oderam: Gottschalckius, [5]458 [1698]

http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779450973

Band (Druck) Freier Zugang

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779450973/phys_0001
DFG

24.Mai 1883

Rhiz. Jahrg. III. IV.

101. 3. 7.

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779450973/phys_0002
DFG

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779450973/phys_0003
DFG

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779450973/phys_0004
DFG

שמן ששון תחת אבל מעטה תהלה תחת רוח כהה

מועד קטן

עם פירוש רשי ותוספות ופסקי תוספות ורבינו אשר והמשניות עם פירוש מהרמבם ז"ל

כג אשר נדפס בכסיליאה לא לגרוע ולא להוסיף רק לתקן הטעיות שנפלו בדפוס ההוא ונדפסו עם יופי אותיות והדיו והנייר לא נפל דבר מכל טוב תיקונן בצורתן ובשיעור דף על דף ממש ועם כמה מעלות טובות: אשר נעשה ע"י אנשים לומדי תורה לתקן כל דף ודף קודם שיבא ליד בעלי אומני הדפוס כדי לסלק ולסקל מכל פיג ופסולת ויהיה מנוקה ומנופה כסלת נקייה בשלש עשרה נפה:

המעלה ראחת שהונהו עם ספר הנעלה הנקרא חכמת שלמה של הרב מהרי"ל ונס עם הספר הנעלה הנקרא חלוקי הלכות של הרב מהר"ש מן שנדיך לתקן מהטעיות הסיפורסמות נס חלופי גרסאות של מהרי"ל ומהרי"ן נדפסו חגל כל מסכת ומסכת:

המעלה השנית ניתוסף עוד מראה מקום מדיני התלמוד בפוסקים והם מיימוני וסמ"ג וארבע טורים על איזה מסכתות שחסר בדפוסי ש"ס הראשונים והם ברכות נדרים סוטה נזיר נדה נעשה על ידי המגיהים הנקובים בשמותם במסכתות אלו איש איש על מקומו:

המעלה השלישית ניתוסף עוד מראה מקום מדיני התלמוד בפוסקים המזכירים בכל סדר קדשים ועם ההגהות ע"י ספר ברכת הזבח: עוד ניתוסף מראה תכנית הציורים של סדר זרעים ברמב"ם וציורי נמר"פ רש"י ותוספות של מסכת עירובין וסוכה כל א' ואי לדגלו בחותם: עוד ניתוסף מראה מקום מסורת התלמוד במסכת סוריות ונדה וסדר טהרות שחסר בדפוסי קראקוים:

יש שכ"ר לפעולתו הוא ניהו הרואה וקנין פרכם ומכרו בהיר ישששכר בערמן סנ"ל מהלברשטט שהזיל מכיסו כל מכשירי הוצאת הדפוס:

נדפס בשנת כאיש אשר אמו תנחמנו כן אנכי אנחמכם ובירושלים תנ"ח מו לפ"ק:

פה קק פרנקפורט דארדה

תחת ממשלת אדוננו הדוכס הגדול המיוחס מלוך המאוצל ותחדיר פרידרך שליטי קורפירצט בן כרשטיכארג לוס הודו ויתנשא מלכותו מעלה מעלה אמן:

ע"י התפעלות והזתדלות הלדן יוחן קריסטוף בעקמן דאקטר ופרופעסר בפרנקפורט דאדרה:

נדפוק דאך דען הרן מיכל נאטצלק:

MOED CATAN

Opus in quo de DIEBVS OCTAVAE FESTORVM agitur.

Recognitum à MARCO MARINO Brix. Can. Regul. D. Servatoris,

Et ab omnibus iis, quæ contra Religionem Christianam sunt,

Juxta mentem Concilii Tridentini Expurgatum,

Adeò ut non modò citra Impietatem, verum etiam cum fructu legi possit:

Ante hac BASILEÆ editum,

Nunc secundùm Editionem Basileensem,

denuò emissum

Cum Privilegio SACR. CÆSAR. MAJ. & Serenissimi ELECTORIS BRANDENBURGICI,

FRANCOFURTI AD ODERAM,

TYPIS MICHAELIS GOTTSCHALCKII.

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779450973/phys_0005
DFG

דף כ"ע ע"ב רש"י ד"ה שמא שמרכ כו' יתירה חלמה מתניתא ד"י כנ"ל :
דף ג ע"ב תו' ד"ה שהרי כו' סגר ר"ה תרוייהו כנ"ל :
דף ד ע"ב רש"י ד"ה אתא ג"ם כו' מנפטייהו מסנת כטלי כנ"ל :
דף ה ע"ב תו' ד"ה לאתויי כו' ה"ב דמקשה הך קשיי כנ"ל :
דף ו ע"ב תו' ד"ה אמר כו' כי ליכא סיד וחרסית כו' כנ"ל :
דף ט ע"ב רש"י ד"ה שמחה כו' שרי והכא אית וכו' כנ"ל :
דף י"ל ע"ב תו' ד"ה ומנודה כו' ושומחה לשהרה אז דוקא כו' כנ"ל :
סס ע"ב רש"י ד"ה מענה כו' עיטו הדין אלא לעולם הלה כנ"ל :
דף ט"ו ע"ב תו' ד"ה מנודין כו' קא נעי ממנודה ומייתי כו' כנ"ל :
דף י"ו ע"ב תו' ד"ה ואת תומרת כו' ה"ב תכבוסת מיס קאמר כנ"ל :
דף י"ח ע"ב תו' ד"ה מע"ג וכו' וי"ל דהכי מסמע מדלח מפליג ונרש"י
כו' דתנן כהן ואפי' לתנא דידן כו' כנ"ל :
דף י"ט ע"ב רש"י ד"ה שמוכה ימי כו' בתכבוסת בגיהון כו' כנ"ל :
סס ע"ב תו' ד"ה שאסור כו' היינו מבערב בערב י"ט כנ"ל :
סס בד"ה קנדו כו' דלא תפשוט הכל ס"ל ואח"כ מ"ה דלא נהנה כו' כנ"ל
דף כ' ע"ב תו' ד"ה כל מקום כו' מיירי בשוק מיקיל נקט הכי וכל כו' כנ"ל :
סס נתו' ד"ה מייבו קיים כו' דמסתע' מזו סל ר' חייא ושוב כנ"ל :
סס ע"ב ד"ה ד"ה כל שמתאבל כו' כלומ' מתאבל עס מביו כו' כנ"ל :
דף כ"ה ע"ב תו' ד"ה אשליכי ואילך ושליחי חשבינן מקנתו בכולו ומדרבנן כו' כנ"ל :
סס ע"ב תו' ד"ה מדבר כו' וקשיח למאי דתמר כו' כנ"ל :
דף כב ע"ב תו' ד"ה לאתי כגון כו' ונרחה מתוך ד"ה דאפי' לר"ם הוה חילוק כו' במקום בחוק שפיר הא כו' מוכח עמהן ובסמוך פ"ה אפי' כו' עם
הנשרים לרבנן כשבח גדול בבית תוך שלשה ימים ולר"ם אפי' ביום ז' וכך פירוש ר"י ז"ל כו' יסיים עמהם ודוקא בשום גדול עמהם כו' ליתו
בהדייהו כמו בגדול בפית בבית דבשתין גדול בבית כו' עלמו הוי דינא כרבנן כנ"ל :
סס תו' ד"ה מהדריתו כו' דמשפחה כתן שלו שבחו מוכן כו' כנ"ל :
דף כ"ג ע"ב תו' ד"ה כל שלשים יום כו' בשמעתין בתבי דנפיק כו' ורבא דנפיק כו' דבכל היום כו' ואין נרחה לו לדחות כל כו' כנ"ל :
סס ע"ב תו' ד"ה ואינו כו' ואין התלמוד חוסר לגלח ותניא במסכת כו' כנ"ל :
סס נתו' ד"ה ואין מכרכין כו' ל"ל תוך ד' אמות כו' מסמע דעלין ובשבת כו' כנ"ל :
דף כ"ד ע"ב תו' ד"ה הכי ה"ל הכי מ"ל מפקא לי כו' כנ"ל :
סס ע"ב ר"ש ד"ה נרכת מכלים כו' בכתובות הס"ד כנ"ל :
סס תו' ד"ה נרכת מכלים כו' כדכתיב הוא סוף דיבור :
ואח"כ מ"ה לעיל פי' נקוב כו' קודם שיכל ללכוש כו' משמע שרשי היה כו' קודם שיכל ובתום' כו' אחכי כר' וכנא כר' אליעזר כו' כנ"ל :
וכל זה הדיבור שייך בעמוד שלפני זה :
סס נתו' ד"ה ר' עקיבא כו' כ"ב תוס' ובמסכת שמחות כ"ל דגרסינן בן ג' שנים ונפח במטה ר"ע כו' פי' לעיל בשי ג' עכ"ל כנ"ל :
סס ד"ה דרכי אליעזר כו' דדוקא בהכי תנאים כו' כנ"ל
סס תו' ד"ה אלא קרובין כו' כאן מועלת ליעבדי ליה כו' כגון ברגל ולקמן כו' כנ"ל :
דף כ"ה ע"ב תו' ד"ה ועל רבו כו' קריאה לחין מתאחה וכן וכו' כנ"ל :
דף כ"ו ע"ב גמ' וכיון שנסתם הגולל אמר להם ר' יהושע כפו מיטותיכם ממרו לו בבר כפינו כו' כנ"ל :
ובמסכת שמחות שלפנינו חית הגירסא בע"ב ע"ש :
סס בגמ' הלכה כרשב"ג ואמר ר' יעקב בר אחא כו' כנ"ל :
סס בר"י ד"ה על גבה כו' על העץ הס"ד כנ"ל :

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779450973/phys_0006
DFG

משקין

בית השלחין במועד שלא שהיה עומדת כהד וכרך להשקות תמיד משקין אותה אפילו בחולו של מועד לפי שהיה לו הפסד גדול אם אינו משקין אותה וכך על הפסד התירו חכמים לטורח כי בחולו של מועד כאן שהוא מונחין במסכת תגיגה הכתיב ששת ימים תאכל מצות וביום השביעי עצרת לה' אלהיך מה שביעי עצור תורה לא תעשו מלאכה אף ששה עצורים בעשיית מלאכה לו מה שביעי עצור בכל מלאכה אף ששה עצורין בכל מלאכה תלמוד לומר השביעי שביעי עצור בכל מלאכה ואין ששה עצורין בכל מלאכה הא לא מסרן הכתוב אלא לחכמים לומד לך חיוב מלאכה אסורה בחולו של מועד ואי זו מותרת ומלאכה שיש בה הפסד אם אינו עושה אותה כגון להשקות בית השלחין התירו חכמים: ובשביעית מפרש בגמרא: ממעיין שלה שהיה בתחילה לשבעה מתחיל לעבוד עבדיין לה התזיקה דרכה: בין ממעיין שלה שהיה בתחילה אלא מעיין נובע מאיליו מרובה: אבל לא ממי גשמים משום דאית ביה טירחא יתירא כדמפרש בגמרא: גמ': דאתי לה לאינפולי הקרקע שבשביעי עבדיין לה התזיקה דרכה: משקין בחולו של מועד ולא חיישינן דלמא נפיל ואזיל וטרח טירחא יתירא: מעיין שלה שהיה בתחילה שכבר התזיק דרכו: מיבעיא דמשך ממנו בחולו של מועד: בית הבעל שדה הוא בעמק והינו טעמא דצריך להשקות ואין בה הפסד אם אין משקה אותו: קא משמע לן מתניתין דאפי בין ממעיין שלה שהיה בתחילה: בית השלחין אין בית הבעל אלא ממעיין שלה שהיה בתחילה לה: מאן תנא דאתי לפסידא שרי למיטרח בה בחולו של מועד כגון בית השלחין: פרווחא לה כגון דבית הבעל דאסור להשקות מאחר שאין בה הפסד אחין צריך להשקותה אלא להרווחת דמילתא לצווייה אפלי מרבי: אפילו במקום פסידא מיטרח לה טרחינן דקתני מתניתין אבל לא ממי גשמים כו' משום דאית ביה טירחא: מוזכין הימים מאילין לאילין בחולו של מועד אם יש מים תחת אילן אחד עושין דרך קטן מאילן לאילן כדי שיתעסקו הימים מאילן זה לאילן אחר: לא ישקה את השדה כולה בבית הבעל קמייתי דהרווחת היא אלמא. דהרווחת דאלמא אסר רבי אליעזר: מילתא אחרינא היא שנעשה כור למה לי למשקה להיות דהא אין לה תקנה לעולם: שחרכה ממעיין זה ויצא לה ממעיין אחר שחרכה מעיינה שרגילה לבקע ממנו דכיון שרגילה לצאת מי לא מסקה לה עכשיו מית לי פסידא יתירא אפילו הכי לא סבר ר' יהודה אלא ממעיין שיצא לה בתחילה ולמו טירחא הוא לא מכל מי גשמים ומי קילון דטירחא הוא לא סבר ר' יהודה לא יפנה מים כו' אלמא דלא סבר ר' יהודה טירחא יתירא אמאי מתניתין רבי יהודה היא דאמר בן עזרי לא בעי חרב מעיינה ממעיין שיצא לה בתחילה ולא שנה לה תקנה לעולם: דלמא

א בית השלחין במועד ובשביעית בין ממעיין שיצא בתחילה בין ממעיין שלא יצא בתחילה אבל אין משקין לא ממי הגשמים ולא ממי הקילון ואין עושין עוניות לגפנים רבי אלעזר בן עזריה אומר אין עושין את האמה בתחילה במועד ובשביעית וחכמים אומרים עושין את האמה בתחילה בשביעית ומתקנין את המקולקלת במועד ומתקנין את קילקולי המים שברשות הרבים וחוטטין אותן ומתקנין את הדרכים ואת הרחובות ואת מקוות המים ועושין כל צורכי הרבים ומציינין את הקברות ויוצאין אף על הכלאים: גמ' השתא יש לומר ממעיין שיצא בתחילה דאתי לאינפולי משקין ממעיין שלא יצא בתחילה דלא אתי לאינפולי מיבעיא אמרי אצטריך אי תנא מעיין שיצא בתחילה הוה אמינא הכא הוא דבית השלחין אין בית הבעל לא משום דאתי לאינפולי אבל מעיין שלא יצא בתחילה דלא אתי לאינפולי אימא אפילו בית הבעל נמי קא משמע לן לא שנא מעיין שיצא בתחיל' ולא שנא מעיין שלא יצא בתחילה בית השלחין אין בית הבעל לא ומאי משמע דהאי בית השלחין לישנא דצחותא היא דכתיב ואתה עיף ויגע ומתרגמינן ואת נישלהי ולאי ומאי משמע דהאי בית הבעל לישנא דמיתבותא היא דכתיב כי יבעל בחור בתולה ומתרגמינן ארי כמה דמיתותב עולם עם בתולתא יתייתבון בגויך מאן תנא דפסידא איקהרוחא לא ואפילו במקום פסידא מיטרח נמי לא טרחינן אמר רב הונא רבי אליעזר בן יעקב היא דתנן רבי אליעזר בן יעקב אומר מושכין את המים מאילן לאילן ובלבד שלא ישקה את השדה כולה אימור דשמעת ליה לרבי אליעזר הרווחא דלא טירחא במקום פסידא מי שמעת ליה אלא אמר רב פפא הא מני רבי יהודה היא דתניא מעיין היוצא בתחילה משקין ממנו אפילו שדרך בית הבעל דברי רבי מאיר ר' יהודה אומר אין משקין אלא שדה בית השלחין שחרבה ר' אליעזר בן עזריה אומר לא כך ולא כך יתר על כן אמר רבי יהודה לא יפנה אדם אמת המי' וישקה לגינתו ולחורבתו בחולו של מועד מאי חרבה אילימא חרב ממש למה לי דמשקי לה אמר אביי שחרב ממעיין זה ויצא לה מעיין אחר רבי אליעזר בן עזריה אומר לא כך ולא כך לא שנא חרב מעיין ולא שנא לא חרב מעינה מעיין שיצא בתחילה לא ומאי דלמא עד כאן לא קאמר רבי יהודה בית השלחין אין בית הבעל לא אלא מעיין שיצא בתחילה דילמא

כלאים פ"ה מ"ה

כד מנוה

בית השלחין שלה שהיה מסתפקת ממי גשמים ובריך להשקותה תמיד ואם אין משקין אותה תדיר נפסדת והלכך משקין אותה בחול המועד ומשום פסידא דרו ליה רבנן כדתמרינן בפרק אין לורסין תניא לדידך ששת ימים תאכל מצות וביום השביעי עצרת לה' אלהיך מה שביעי עצור אף ששה עצורי מי מה שביעי עצור מכל מלאכה אף כל ששה עצורי מכל מלאכה תלמוד לומר השביעי ה"ל יתירא השביעי עצור מכל מלאכה ואין הששה עצורים מכל מלאכה הא לא מסרן הכתוב אלא לחכמים ללמדך חיוב יום טוב וחיוב יום מותר חיוב מלאכה אסורה וחיוב מלאכה מותרת: וחוטטין אותה ששה נתמלא הכור מותר לחטו' ולהעמיקו שבעה תיקו' אבל לחופרה בתחילה שהקרקע קשה לה משום דטירחא יתירא: ומציינין דליכא טירחא: ויוצאין על הכלאים מצוה הוא לצאת כדתמרינן בגמ' ולא דמי להני דלחריבי דקתני ומתקנין דהתי מוכח הוא כדמוכח בגמרא: עיף ויגע כאן למים כדכתיב ונפש עיפה למים: מאן תנא פסידא מאן משום דאסבחן לקמ' דר' מאי פליג עלה דמתני' והמי סתם מתניתין לא אתיא אליבי' כשאר סתמי משו' הכי קבעי הש"ס מאן תנא: מושכין אמת המי' כו' סתם ים סתם מים תחת אילן זה יכו' למושכו' במוע' תחת אילן אחר משום דאילן כבית השלחין דמי ובריכין למים טפי והא דתנא מושכין ולא תנא משקין תורם דמילת' קתני דבעינן זה דגילן להשקות אילנות: יתר על כן אמר רבי יהודה עוד היה מתמיד יותר מפלו בבית השלחין קא משמ' להפנו' משום דהוי טירחא יתירא לגינתו ולחורבתו של בית השלחין גנה מקום זרעים מק' תרכה שחרבו אילנותיו וחרבו זרעו ונטעו וגמ' הרי נריך למים יותר ולא זו אף זו קתני לימי חרב ביתו ועצמן ניכר ובריכ' מים תדי יותר משל בית השלחין ומשום דטירחא יתירא לא

מיי' פרק ו' מהלכות ט"ו ממנלאון עם טור ש"ח סי' תקל"ו

אם כן למאן תרמייה ואם כפשוך לומר מתני׳ דרמינן עליה דר׳ יהודה יותר מרבי אליעזר כמו דמקשינן לעיל לרבי אליעזר כמי פרכינן עליה דרבי יהודה ומתי עלמא הכי׳ מילתא דרבי יהודה דתוכח מיניה דמתניתין מתיא עליה יותר מדרבי אליעזר תיכ למימר משום דכתניתי מילי מסכתין כהדיא כמילתיה דרבי יהודה כמו כמתניתין דפסיל׳ ין הרוחה לה ובמקום פסידא במי מיטרח לה טרח אכל לרבי אליעזר ליכא לתוכוחי ממילתא אלא חד מלחא מלא כהלעיל דהרוחה אסיר הלכך ניחא ליה לאוקומי כרבי יהוד׳ ולא כרבי אליעז׳: כוחו דרבי מאיר דמיקל ואסתמא ל׳ אתני שלא יבאו בתחילה להודיעך כוחו דרבי יהודה דמחמיר כח דהתירה עדיף:

משום מתי מתרינן דאין אדם לוקה ולא נהרג אלא בהתראה שמתרינן בו לא תעשה׳ דיך תיסורא כדמפקינן בסנהדרין מקרא דכתיב בפרש׳ סח האיסור כהדיא:

קא מדפוי מרבה דבת׳ עיקר המלאכ׳ חולין ודומה לחורש ורב יוסף לקי על גב דעיקר מלאכ׳ דומה לחורש מחשבת הנפש לאו לרפויי מרעה ובהכי פליגי דרבה סבר לבתר התועה מתרינן לה ולא לחתר המחשבה ורב יוסף סבר בתר מחשבה חולין דהויא עיקר ולא חולין בתר הדמיון:

וצריך לעניי מכל מקום צריך לעניי לא כתמר בן דמיי משום קנינה דלא דמיי לקנינים דקונדין למכל לאו מידי סגריכין למיזה דבר בנין רפואה וכיוצא בהן ואי לאו שקונדין לצורך גופו פטור דלא מיקניב לפי׳ משום תולדה דתולדה צריך שתהא דומי למלאכה:

חייב שתים קשיא לרבה דחויל בתר הדמיון דהכא זונר לא דמי כלל לנוטע ולקצ׳ כדחייב משום נוטע וקשיא לרב יוסף לפי׳ ניחא דמתכוין לצמוח הבשן כיון דודאי מצמחה מחמת הזיעור מיהב משום נוטע להה שתים קשיא רב כהנא תפילו לא חייב אלא חד כשב ליטע ואי קשיא הא דתמרינן בדוכתי לחריתי משום רשעה לחת לחתך מחייבו ואי לחתך מחייבו משום שתי רשעיות תרין הכי כנון דחיכא מיחה ומלקות אכל תרתי מילי דמסרין דדמיין להדדי כשני מלקיות תרוייהו חד רשע הוא ולא ממעטי מרשעתו דכל חד וחד במכת פסחי נפ׳ כל שעה אמר אכי אכל פוטיתא לוקה מרכע ולקי על גב דרך כהנה אמורא הוא מקשי מיני׳ לרבה ורב יוסף משום דנברא רבה הוא כלשכתן כמיטה דרבי יוחנן דהו׳ חריף טובא וקשיא ל׳ כיון דלא תנא הוא לא חסיב לה כל כך ופליגי עליה:

דתניא ר׳ אומר וזה דבר השמיטה שמוט בשתי שמיטות הכתוב מדבר אחד שמיט׳ קרק׳ ואחד שמיטה כספי׳ בזמן שאתה משמט קרקע אתה משמט כספים ובזמן שאי אתה משמט קרקע אי אתה משמט כספי׳ רבא אמר אפילו תימא רבנן אבות מלאכות אכר רחמנא

דלמא אתי לאינפולי אפל מעיין שלא יצא בתחילה דלא אתי לאינפולי אפי׳ בירת הבעל נמי אם כן מתניתין אמאן תרמיה אלא לרבי יהודה לא שנא מעיין שיצא בתחילה ולא שנא מעיין שלא יצא בתחילה בית השלחין אין בית הבעל לא והאי דקתני מעיין שיצא בתחילה להודיעך כוחו דרבי מאיר דאפי׳ מעיין היוצא בתחילה משקין ממנו אפי׳ שדה הבעל אתם המנכש והמשקה מים לזרעים בשבת משום מאי מתרינן ביה רבה אמר משום חורש רב יוסף אמר משום זורע אמר רבה כוותי דידי מסתברא מה דרכו של חורש לרפויי ארעא האי נמי מרפויי ארעא אמר רב יוסף פוותי דידי מסתברא מה דרכו של זורע לצמוחי פירא הכא נמי מצמח פירא אמר ליה אביי לרבה לדידך קשיא ולרב יוסף קשיא לדידך קשיא משום חורש אין משום זורע לא לרב יוסף קשיא משום זורע אין משום חורש לא וכי תימא כל היכא דאיכא תרתי לא מיחייב אלא חדא והאמר רב בהנא זומר וצריך לעצים חייב שתים אחת משום נוטע ואחת משום קוצר קשיא איתיבי׳ רב יוסף לרבה׳ המנכש והמחפה לכלאים לוקה רבי עקיבא אומר אף המקיים בשלכא לדידי דאמינא משום זורע היינו דאסירא זריעה בכלאים אלא לדידך דאמר׳ משום חורש חרישה בכלאים מי אסיר׳ אמר ליה משום מקיים והא מדקתני סיפא ר׳ עקיבא אומר אף המקיים מכלל דתנא קמא לאו משום מקיים הוא כולה רבי עקיבא היא ומאי טעם קאמר כאי טעם המנכש והמחפה בכלאים לוקה משום מקיים שרבי עקיבא אומר אף המקיים כאי טעם דר׳ עקיב׳ דתניא שדך לא תזרע כלאים אין לי אלא זורע מקיים מניין תלמוד לומ׳ כלאים שדך לא תנן משקין בית השלחין במועד ובשביעית בשלמא מועד משום טירחא הוא ובמקום פסידא שרו רבנן אלא שביעית בין לכאן דאמר משום זורע בין למאן דאמ׳ משום חורש זריע׳ וחריש בשביעי׳ מי שרי אמר אביי בשביעית בזמן הזה ור׳ היא דתניא ר׳ אומר וזה דבר השמיטה שמוט בשתי שמיטות הכתוב מדבר אחד שמיט׳ קרק׳ ואחד שמיטה כספי׳ בזמן שאתה משמט קרקע אתה משמט כספים ובזמן שאי אתה משמט קרקע אי אתה משמט כספי׳ רבא אמר אפילו תימא רבנן אבות תולדות

דלמא אתי לאינפולי אכל ממעיין שלא יצא בתחילה אפילו בירת הבעל כמי שרי רבי יהודה ומתניתין דקתני נמי מעיין שלא יצא בתחילה בית השלחין אין בית הבעל לא לאו רבי יהודה היא: אם כן למאן תרמייה ואם כפשוך לומר מתני׳ דרמינן עליה דר׳ יהודה יותר מרבי אליעזר כמו דמקשינן לעיל לרבי אליעזר כמי פרכינן עליה דרבי יהודה ומתי עלמא הכי׳ מילתא דרבי יהודה דתוכח מיניה דמתניתין מתיא עליה יותר מדרבי אליעזר תיכ למימר משום דכתניתי מילי מסכתין כהדיא כמילתיה דרבי יהודה כמו כמתניתין דפסיל׳ ין הרוחה לה ובמקום פסידא במי מיטרח לה טרח אכל לרבי אליעזר ליכא לתוכוחי ממילתא אלא חד מלחא מלא כהלעיל דהרוחה אסיר הלכך ניחא ליה לאוקומי כרבי יהוד׳ ולא כרבי אליעז׳: כוחו דרבי מאיר דמיקל ואסתמא ל׳ אתני שלא יבאו בתחילה להודיעך כוחו דרבי יהודה דמחמיר כח דהתירה עדיף:

משום מתי מתרינן דאין אדם לוקה ולא נהרג אלא בהתראה שמתרינן בו לא תעשה׳ דיך תיסורא כדמפקינן בסנהדרין מקרא דכתיב בפרש׳ סח האיסור כהדיא:

קא מדפוי מרבה דבת׳ עיקר המלאכ׳ חולין ודומה לחורש ורב יוסף לקי על גב דעיקר מלאכ׳ דומה לחורש מחשבת הנפש לאו לרפויי מרעה ובהכי פליגי דרבה סבר לבתר התועה מתרינן לה ולא לחתר המחשבה ורב יוסף סבר בתר מחשבה חולין דהויא עיקר ולא חולין בתר הדמיון:

וצריך לעניי מכל מקום צריך לעניי לא כתמר בן דמיי משום קנינה דלא דמיי לקנינים דקונדין למכל לאו מידי סגריכין למיזה דבר בנין רפואה וכיוצא בהן ואי לאו שקונדין לצורך גופו פטור דלא מיקניב לפי׳ משום תולדה דתולדה צריך שתהא דומי למלאכה:

חייב שתים קשיא לרבה דחויל בתר הדמיון דהכא זונר לא דמי כלל לנוטע ולקצ׳ כדחייב משום נוטע וקשיא לרב יוסף לפי׳ ניחא דמתכוין לצמוח הבשן כיון דודאי מצמחה מחמת הזיעור מיהב משום נוטע להה שתים קשיא רב כהנא תפילו לא חייב אלא חד כשב ליטע ואי קשיא הא דתמרינן בדוכתי לחריתי משום רשעה לחת לחתך מחייבו ואי לחתך מחייבו משום שתי רשעיות תרין הכי כנון דחיכא מיחה ומלקות אכל תרתי מילי דמסרין דדמיין להדדי כשני מלקיות תרוייהו חד רשע הוא ולא ממעטי מרשעתו דכל חד וחד במכת פסחי נפ׳ כל שעה אמר אכי אכל פוטיתא לוקה מרכע ולקי על גב דרך כהנה אמורא הוא מקשי מיני׳ לרבה ורב יוסף משום דנברא רבה הוא כלשכתן כמיטה דרבי יוחנן דהו׳ חריף טובא וקשיא ל׳ כיון דלא תנא הוא לא חסיב לה כל כך ופליגי עליה:

דתניא ר׳ אומר וזה דבר השמיטה שמוט בשתי שמיטות הכתוב מדבר אחד שמיט׳ קרק׳ ואחד שמיטה כספי׳ בזמן שאתה משמט קרקע אתה משמט כספים ובזמן שאי אתה משמט קרקע אי אתה משמט כספי׳ רבא אמר אפילו תימא רבנן אבות מלאכות אכר רחמנא

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779450973/phys_0008
DFG

תולדות כגון מזקק וכיוצא בהן הוי במשכן לית לך מלאכה דלא הות במשכן: וזורה בכלל זריעה שהרי כתוב בה מזרעי פירי כזורע: בכירה בענבי כקניר בתבואה וקוצר אף מלאכה היא כך כלל גדול בכירה בכלל קנירה דשניהם תותכין: זימור מתך ענפי יבשין של גפן: עדור שחופר תחת הגפנים לרפויי ארעא: כיסוח בעשבי שסותך הרעי מן הטובים ולא היינו ניכוש דמעקר העיקרי תורש תור מן הקרקע לגמי עוקרי אלא חותכין למעלה: תלמוד לומר שדך לא תזרע כרמך לא תזמור אלא כתיב לא תזרע שדך לא תזמור כרמך אף שדך לא תזרע כרמך לא תזמור משמע שדך לא כרמך לא: מקרסמי קיימו ומזרדין מתוך ענפי יבשים ולחים לפי שים למילן ענפי יותר מדאי: מפסגין סומכי המילן שהוא רעבן יותר מדאי: מזבלין מכיתי זבל בעיקר המילן: מפרקין מבני שעל עיקרי המילן: מעשנין שעושין עישון: ומכסין אותו בחכך: מעשנין עושין עשן תחת המילן כדי שיגדרו התולעי שעליו: יקשקש היינו עידור אלא שעדור בגפנים ויקשקש בתותי: עוניות חופר גומא תחת הגפן ליתן בו מים: זריעה בכלל היתה ובשנה השביעית שבת שבתון ונומר: לפי כל עבודה שהיא בשדה ובכרם כגון כלי פרטי: יצא קשקוש ועדור ומים בגפנים ועוניות שחינן בשביעית כו' לפי שקשקוש תחת הזתי ולפי יעד כו' ומים תקני הא אם עידו לעשל קל תריך לקמן עוניו הא בתתי והא בעתיקי והוא הדין לעדור: כל הני מדרבנן אבל מדאורייתא לית הוי אלא זמירה בכירה כדאמרינן לעיל הני מילי מדרבנן לן: לסקל להוציא מכני מן הכרם: כתומי פילי שסותם נקבי בי מילן: שרי לתי היא מצד פסידא: מכרויי מילני שסי דהוי מצד רווחא והאי דאמרו קשקוש היינו כתומי פילי והאי דאסר היינו מכרויי מילני: כל מקום שנ' כלל נעבד ופרט כלא תעבד כגון הכא דכתיב ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ כלל היינו עשה שבלא תזרע וכרמך לא תזמור פרט היינו לא תעשה: אין דנין אותו בכלל ופרט וכלל ואין מעמידין כלל בתרי כלל כגון הכא דכתיב בתריה שבת שבתון לה' אין לו דין דשבת כלל ופרט וכלל שכתובי כולו בעשה אי בלאו הכי כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא בעין הפרט דאמרי כל מידי דמי לפרט אלא דיינינן ליה בכלל ופרט הואיל דכתיב משאר כלל ופרט וכלל אתרינן מין במינו אלא מה שבפרט הני מין מידי אחרינא לא: דכ"ע לית להו דרבין כו' מין דמין לוקה שפיר כדאמר לוקה שפיר ובזמן שהיו מקריבין אותו: כי

אף כל שבשדה ובכרם וכל הני עבודות דלעיל נוהגין בין בשדה ובין בכרם ותפילו שים מהן שתין עתה נוהגין כן יש לומר שבתקומן היו עושין כך ורגילין לעשותן בשדה ובכרם:

אין דנין אותו בכלל ופרט וכלל הכי הוה שמיע ליה לר' חילפא דבין דפרט בלא תעשה הכלל הפרט מיעט ואי כללא ופרט וכלל הוי דיינינן ליה בכללא ופרט ולא נהירא לי למילף דרבי חילפא סבירא לי' הכי אימת דהפרט שהוא בטל אבל אכלל עומד במקומו לפי דבריו ועוד לפי לשון זה קשה לי אמאי תירץ דכולי עלמא ליתא להא דרבי חנינא סוף סוף מצי לתרוצי דכולי עלמא מיתא להו דכלל מקרי סופי' הוא ואיתא דכלל לאו מתרצי' ליתא להו ואימא הכי דכולי עלמא מיתא להו דרבי חנינא מתן דאמר לוקה ספיר ומתן דאמר לוקה ספיר ליה כי הך דבריתא דמפקא ליה לתולדו' מקרא וקסבר לאו משמעתא הוא אלא דרשא גמורה היא ולי נראה דאימא דרבי חנינא דאמר חילפא וכו' קאי אכל הא דליכא הכא אלא כלל ופרט דכלל אתרי לא תזרע וכלל אתרי לא תזמור וכלל המרוחק זה מזה כיון אלא חד בחד קרינן דכתי מוכת בפר קמשא דפסחי דף ו ופשיטא למתן דאמר כיון דהוו בתרי קראי לא מיצטרפי למיקום כלל ופרט וכלל והכי נמי לא הוו אלא כלל ופרט והכי אימא הגידים בפר"ח אד אמר לוקה סבר לה כרבי חילפא דאימו נדון בכלל ופרט דיש בין הפרט בלא תעשה הפרט בטל והכלל במקומו עומד ולפ"ז אמר כל החורש בשביעית לוקה ואר אמר החורש בשביעית מינו לוקה לא סבר להא דר' חילפא אלא דנין אותו בכלל ופרט הני מין מידי אחרינא לא ואתי' דכולהו מיתא להו דרבי חנינא מתן דאמר לוקה ספיר ומתן דאמר מינו לוקה מכדי זמיר בכלל זריעה וכתיבה בו' ומש נמי לומר למתן דאמר לוקה לאתויי כתב חנינא זמירה וכתיבה שמא קינבר לגמו יתירה אתי לימי קסבר כרם ג' שלגמו הוא ילף הלכך הוצרך למיכתב בין בשדה בין בכרם:

רבי

ויקרא תולדות לא אסר רחמנא דיכתי ובשנה השביעי שבת שבתון יהיה לארץ שדך לא תזרע וגומ מכדי זמירה בכלל זריעה ובזירה בכלל קצירה למאי הלכת כתבינהו רחמנא למימר דאהני תולדות הוי דמיחייב אתולדה אחרינא לא מחייב ולא והתניא שדך לא תזרע וכרמך לא תזמור אין לי אלא זירוע וזימור מניין לעידור ולקישקוש ולכיסוח תלמוד לומר שדך לא כרמך לא כל מלאכה שבשדך ולא כל מלאכה שבכרמך מנין שאין מקרסמין ואין מזרדין ואין מפסגין באילן תלמוד לומ שדך לא כרמך לא כל מלאכה שבשדך ולא כל מלאכה שבכרמך מנין שאין מזבלין ואין מפרקין ואין מעשנין באילן תלמוד לומ שדך לא כרמך לא כלמלאכה שבשדך לא וכל מלאכה שבכרמך לאכול לא יקשקש תחת הזתים ולא יעדר תחת הגפנים ולא ימלא נקעים מים ולא יעשה עוניות לגפנים תלמוד לומר שדך לא תזרע זריעה בכלל היתה ולמה יצתה להקיש אליה לומר לך מה זריעה מיוחדת עבודה שבשדה ושבכרם אף כל שהיא עבודה שב שדה ושבכרם מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא

והשביעי תשמטנו ונטשת תשבתנו מלקשקש ונטשת מלסקל אמ' רב עוקבא ברחמא תרי קשקושי הוו חד אברויי אילוני וחד פתומי פילי אברויי אילן אסו פתומי פילי שרי אתמר החורש בשביעית רבי יוחנן ורבי אלעזר חד אמר לוקה וחד אמר אינו לוקה לימא בדרבי אבין אמר רבי אילעא קמיפלגי דאמר רבי אבין אמר רבי אילעא כל מקום שנאמר כלל בעשה ופרט בלא תעשה אין דנין אותו בכלל ופרט וכלל מאן דאמר לוקה לית ליה דר' אבין אמר רבי אילעא ומאן דאמר אינו לוקה אית ליה דרבי אבין לא דכולי עלמא לית ליה דרבי אבין אמר רבי אילעא מאן דאמר לוקה שפי ומאן דאמר אינו לוקה אמ' לך מכדי זמירה בכלל זריעה ובזירה בכלל קצירה למאי הלכת כתבינהו רחמנא למימר דאהני תולדות הו' דמיחייב אתולדה אחרינא לא מחייב ולא והתניא שדך לא תזרע וכרמך לא תזמור אין לי אלא זירוע וזימור מניין לעידור ולקישקוש ולכיסוח תלמוד לומר שדך לא כרמך לא כל מלאכה שבשדך ולא כל מלאכ' שבכרמך ומנין שאין מקרסמין ואין מזרדין ואין מפסגין באילן תלמו' לומר שדך לא כרמך לא כל מלאכה שבשדך לא כל מלאכה שבכרמך לאכול לא יקשקש תחת הגפנים ולא ימלא נקעים מים ולא יעשה עוניות לגפנים תלמוד לומר שדך לא תזרע זריעה בכלל היתה ולמה יצתה להקיש אליה לומר לך מה זריעה מיוחדת עבודה שבשדה ושבכרם אף כל שהיא עבודה שבשדה ושבכרם מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779450973/phys_0009
DFG

משקין בית השלחין — פרק ראשון — מועד קטן

רבי אלעזר אומר חרישה מיהת ליכא למימר תסתייס דרבי אלעזר לטעמיה דאמר אינו לוקה דלאו לימיר דרבי אלעזר לא שמיע ליה הא דאמר לקמן דסתירו תוספת שביעית הילכך אפילו מלתא דרב דימי אלא בחרישה מכל לדידי מסתבר לי מי גמי דכיון דאיתיה בהדיא כי הך דלעיל נמילי דחרישה אינו צריך לומר תסתייס דאין דרך הש"ס לומר כן מכאן

תוספתא תורה אור

ח כי אתא רב דימי אמר יכול ילקה על התוספת ונסיב לה הש"ס לפטור ולא ידענא מאי תלמוד ומאי תוספ' רבי אלעזר אם חרישה דאתיא מכלל ופרט וכלל ונסיב לי' הש"ס לפטורא דאם כן כל הני פרטי למה לי ורבי יוחנן אמר ימים שהוסיפו חכמים לפני ראש השנה והכי קאמר יכול ילקה על תוספת ראש השנה דאתיא מבחרישו ובקציר תשבות ונסיב לה הש"ס לפטורא כדבעינן למימר לקמן גבי ראש השנה כדתנן עד מתי חורשין בשדה אילן ערב שביעית בית שמאי אומרי כל זמן שיפ' לפרי ובית הלל אומ' עד העצר וקרובין דברי אלו להיות כדברי אלו ועד מתי חורשין שדה הלבן ערב שביעית משתכלה הלחה וכל זמן שבני אדם חורשין ליטע מקשאות ומדלעות רבי שמעון אומר אם כן נתנה תורה שיעור לכל אחד ואחד בידו אלא בשדה הלבן עד הפסח ובשדה האילן עד העצרת ובית הלל אומרי עד הפסח ואמר רבי שמעון בן פזי אמר רבי יהושע בן לוי משו' בר קפרא רבן גמליאל ובית דינו נמנו על שני פרקים הללו ובטלום אמר ליה רבי זירא לרבי אבהו ואמרי לה דריש לקיש לרבי יוחנן רבן גמליאל ובית דינו היכי מצו מבטלי תקנתא דבירת שמאי וגבירת הלל והא תנן אין בית דין יכול לבטל דברי בית דין חבירו אלא אם כן גדול ממנו בחכמ' ובמנין אשתום' כשעה חדא אמר ליה אימור כך התנו ביניהן כל הרוצה לבטל יבא ויבטל דידהו היא דהלכ' למש' מסיני היא דאמר רבי אסי אמר רבי יוחנן משום רבי נחוני איש בקעת בית חורתן עשר נטיעו ערב' וניסוך המים הלכה למשה מסיני אמר רבי יצחק כי גמירי הלכתא שלשים יום לפני ראש השנה ואתו הני תקון מפסח ומעצרת ואתנו בדידהו כל הרוצה לבטל יבא ויבטל והני דהלכתא נינהו קראי נינהו דתניא בחריש ובקציר תשבות רבי עקיבא אומר אין צריך לומר חריש וקציר של שביעית שהרי כבר נאמר שדך לא תזרע וכרמך לא תזמור אלא חריש של ערב שביעית שנכנס

דגיש ג

מיי' פ"ק מהל' שמיט' ויוב"ל הי"ב
סמ"ג עשין קכ"ו
לעולם דף ב

יכול ילקה על תוספת של רחש הסמוך וש"מ תאמר מלקות מנלן והלא לא עתיד נתוספת לבוא אלא עשה גרידא בחרים וקנוץ תשבות תיכא למימר מיכחרים וקנוץ מפקינן דצריך תוספת כלומר שהשביעית מתחלת מסוף הקיץ וכל דין שביעית יהיו לשמיט דהכי קאמר רחמנא דשביעית מנחלת קודש שנת שביעית ומש"ה הוא דכתיב ו

ערך ערכיו יותר דבכל מקום בית שמאי לחומרא וביה הלכה לקולא מתוך דברי הקרוב בעיניו:

וקרובים דברי אלו קל מעשה לן דחי בית שמאי מחמיר מן אלא מעט על בית הלל ולשמועינן מילתייהו דבית שמאי פיר הכי:

כל הרוצה לבטל יבא ויבטל שמא יתקלקלו הקרקעות ואין מגדלין תבואה כלל תריסים לחקר זמן זה התנו מיבעי ליה כח להתיר לנריכים שחוא להפסד רבי אלא יגדמו העם לעולם:

הלכה למשה מסיני מיבעי ליה לקרקע מדסתר רחמנ' לה מכלל דקיימא לאסור אלא משום הכי על ידי הלכה למשה מסיני כדאסיר תוספת שביעית אבל להתיר לחוד לית לה מנערין דהיכא דאיתיה בהדיא נמילי דחרישה מנלן דרך הש"ס לומר כן מכאן

מיי' פ"ק מהל' שמיט' ויוב"ל הי"ב
סמ"ג עשין קכ"ו
מיי' פ"ה מהל' שכ"ל הי"ב
סמ"ג עשין קכ"ו
לעולם דף ב

תסתיי בדבר המפורש בהדיא כל כך:

נטיעות תנן במסכת שביעית פ' קמ"ע לימתי נקרנו נטיעות רבי אלעזר בן עזריה אומר עד שיהולו רבי יהושע אומר כדי שיכנוס בהן שבט שכים רבי עקיבא אומר נטיעה כשהיא חלין שנעשה פי שנתה והיתה חליפין מטעם ולמטה כנטיעה מטעם ולמעלה כחלין דברי רבי שמעון:

ניסוך המים והא דתניא בתלמוד מ"ס ד' מ"ס לרבות ניסוך המים יין התור אינו אלא מסמכתא בעלמא כפר"ת:

שהרי כבר נאמר שדך לא תזרע וגומר ואחר כך כתיב ואת כרמך לא תזמור ואפילו לא תקנור חלמא קשיא לא תזמור נר כא דאזהר לא תחרוש נר כא דאזהר אלא לא תעשה דרשא דלתיה קשיא לתיה תריסים כיון דכתיבי נבי הדדי מי נמי סבירא ליה לרבי עקיבא כי היכי דאמרין לעיל דלוקה על חריסה וכדאמרינן טעמא לעיל סבר ר' עקיבא ותרוייהו מיותרין ואליבא דרבי עקיבא קשיא דרבי עקיבא סבר אם אינו ענין לשבת תנהו גבי שביעית וכאשמעות שבת להחמיר ולא להקל ולא כעי לאוקומי בשבת כרבי ישמעאל להקל דכי עדיפא ליה לאוקומי בשבת דפשיטא דקרא מיירי בה ואפילו להקל מלאוקמי בשביעית דלא מיירי ביה ולהחמיר:

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779450973/phys_0010
DFG

שנכנס לשביעית כל זמן שיכנס לשביעית אסור לחרוש לפני ר"ה: מה חרישה רשות גבי מקוה: קציר העומר מותר לקצור בשבת: שהיא של מצוה לף על פי שמצא קציר קצור בשביעית קציר לשמה מבל מה מצא חרוש חינו חורש: הילכך למישרי ילדה עשר נטישן עד ר"ה: קרקעי למיסר זקיפי שלשים יום קודם רגל השנה ואתו בית שמאי והלל ועזרו מפסח ועד עצרת: ממילא שמיטת מיכה דוקיה אסור לחרוש: אלא הילכתא לרבי ישמעאל אלא נפיק ליה מקראי דדרים לקרא לדרשא אחריני להוציא קציר העומר: מדאוריתא בטלו כלומר מבשין סמך יום התורה להכי נטלי הילכתא: מתן דאמר הילכתא דלפני רגל השנה אסור: אתא גזירה שוה עקרה להילכתא כלומר מצוה גזירה שוה דילינהו גמירי מפפייהו שבת בטלו הילכתא הא מן מדם דן ג"ם מינהו: כי גמירי הילכתא בזמן שבית המקדש קיים וכי שרו רבן גמליאל ובית דינו בזמן שאין בית המקדש קיים: גזרה מי גזמים דלמא אתי לימנבד מי קילון: מי גזמים נמי אתי לידי מי קילון כלך כי מדלו מינה דלא חויא מלי מעשית ממילא מי קילון אתיא מלא וטריחא מלתא: נהרות המובלין מן הגמי השתא מזמע ליה מי גמי עבידי דפסקי: מותר להשקות מהן בתולו של מועד דלא גזרו דילמא פסיק מי גמים ונחל וטרח וגייתי מן נהר אחר: רבי הילכתא אמר ר' יוחנן דאמר גזרינן מי גזמי אפי' היכא דלא פסקי אלו מי קילון מדקאמר רב אשי מי גזמי לידי קילון אתי מכלל דרבי יוחנן אסר אפילו דלא אתיא לידי מי קילון לית ליה דר' זירא דלא גזר: מיתיבי מבל לא מי קילון דלמא מפסקי וטרח להוציא מן העמוק הבא נמי אתי לא ניחוש דילמא מפסקי מי גמים: אמר ליה כמיא דלא פסקי דמי ולימא למיתב: פסיקו וכריכו חדא מילתא היא: אם אמת המים עובר ביניהן כיון דכריכו הללו מותר להשקות ממי גזמי דאי פסקי מי גזמים מסקה מאמת המים: והוא שרובה של אותה שהוא עובר אותה אמת המים כולו שיכול להשקות רוב השדה בפעם אחת אותה אמת המים רוב של שדה אינו מספיק מפסיקו וכריכות דילמא מפסיק ואזיל: תיבעי לתרוייהו תלתא יומי מהניא לאמת המים ולא טרח וגייתי מאחר המי לתדירא: כריכ שנטפה מבית השלחין זו אותה להשקו ממבל בית השלחין שהי גבוה והיה מעיין נובע מבדו ובבד אחד היה בית השלחין נמוך וכין הלו בית השלחין היה בבד השלחין הנמוך כריכ קטנה וכשמשקי בית השלחין הגבוה מן המעיין נוטף טיפין מן בית השלחין הגבוה לתוך הכריכה הנמוכה ומותר להשקו לותו בית השלחין הנמוך מאותה כריכה אף על גב דכריכה עבידא לפסקה הואיל ומטפטף בו מבית השלחין הגבוה מיס שבאו לו מאת המעיין: והא עבידא לפסקה כריכה וחזיל ומייתי: עדיין הוא מטפטפת מבית השלחין גבוה לתוך הכריכה דלמי לא פסקה: אמר מבי והוא שלא פסק מעיין המטפטף מבית השלחין גבוה להכריכה מותר להשקות מכריכה לבית השלחין נמוך אבל אי פסיק מעיין אף על גב דעדיין מטפטף מבית השלחין גבוה לתוך הכריכה אין משקין מן הכריכה לבית השלחין נמוך דלמא פסיק וחזיל וטרח ומייתי ממעיין אחר: לא ידלה מן התחתון וישקה לעליון דלמא טירחא יתירא: מדלין לירקות משמע שהוא דולה מים ומשקה לירקות כדי לאוכלן בחולו של מועד: ואם כשביל ליפותן מינהלו הירקות אסור דהרווחא היא: דהוה ליה דולה דולה לליות מים לירקות שלופי

שנכנס לשביעית כל זמן שיכנס לשביעית אסור לחרוש לפני ר"ה: מה חרישה רשות גבי מקוה: קציר העומר מותר לקצור בשבת: שהיא של מצוה אף על פי שמצא קציר קצור בשביעין קציר לשמה מבל מה מצא חרוש חינו חורש: הילכתא למישרי ילדה עשר נטישן עד ר"ה: קרקעי למיסר זקיפי שלשים יום קודם רגל השנה ואתו בית שמאי והלל ועזרו מפסח ועד עצרת: ממילא שמיטת מיכה דוקיה אסור לחרוש: אלא הילכתא לרבי ישמעאל אלא נפיק ליה מקראי דדרים לקרא לדרשא אחריני להוציא קציר העומר: מדאוריתא בטלו כלומר מבשין סמך יום התורה להכי נטלי הילכתא: מתן דאמר הילכתא דלפני רגל השנה אסור: אתא גזירה שוה עקרה להילכתא כלומר מצוה גזירה שוה דילינהו גמירי מפפייהו שבת בטלו הילכתא הא מן מדם דן ג"ם מינהו: כי גמירי הילכתא בזמן שבית המקדש קיים וכי שרו רבן גמליאל ובית דינו בזמן שאין בית המקדש קיים: גזרה מי גזמים דלמא אתי לימנבד מי קילון: מי גזמים נמי אתי לידי מי קילון כלך כי מדלו מינה דלא חויא מלי מעשית ממילא מי קילון אתיא מלא וטריחא מלתא: נהרות המובלין מן הגמי השתא מזמע ליה מי גמי עבידי דפסקי: מותר להשקות מהן בתולו של מועד דלא גזרו דילמא פסיק מי גמים ונחל וטרח וגייתי מן נהר אחר: רבי הילכתא אמר ר' יוחנן דאמר גזרינן מי גזמי אפי' היכא דלא פסקי אלו מי קילון מדקאמר רב אשי מי גזמי לידי קילון אתי מכלל דרבי יוחנן אסר אפילו דלא אתיא לידי מי קילון לית ליה דר' זירא דלא גזר: מיתיבי מבל לא מי קילון דלמא מפסקי וטרח להוציא מן העמוק הבא נמי אתי לא ניחוש דילמא מפסקי מי גמים: אמר ליה כמיא דלא פסקי דמי ולימא למיתב: פסיקו וכריכו חדא מילתא היא: אם אמת המים עובר ביניהן כיון דכריכו הללו מותר להשקות ממי גזמי דאי פסקי מי גזמים מסקה מאמת המים: והוא שרובה של אותה שהוא עובר אותה אמת המים כולו שיכול להשקות רוב השדה בפעם אחת אותה אמת המים רוב של שדה אינו מספיק מפסיקו וכריכות דילמא מפסיק ואזיל: תיבעי לתרוייהו תלתא יומי מהניא לאמת המים ולא טרח ומייתי ממעיין אחר לתדירא: כריכ שנטפה מבית השלחין זו אותה להשקו ממבל בית השלחין שהי גבוה והיה מעיין נובע מבדו ובבד אחד היה בית השלחין נמוך וכין הלו בית השלחין היה בבד השלחין הנמוך כריכ קטנה וכשמשקי בית השלחין הגבוה מן המעיין נוטף טיפין מן בית השלחין הגבוה לתוך הכריכה הנמוכה ומותר להשקו לותו בית השלחין הנמוך מאותה כריכה אף על גב דכריכה עבידא לפסקה הואיל ומטפטף בו מבית השלחין הגבוה מיס שבאו לו מאת המעיין: והא עבידא לפסקה כריכה וחזיל ומייתי: עדיין הוא מטפטפת מבית השלחין גבוה לתוך הכריכה דלמי לא פסקה: אמר מבי והוא שלא פסק מעיין המטפטף מבית השלחין גבוה להכריכה מותר להשקות מכריכה לבית השלחין נמוך אבל אי פסיק מעיין אף על גב דעדיין מטפטף מבית השלחין גבוה לתוך הכריכה אין משקין מן הכריכה לבית השלחין נמוך דלמא פסיק וחזיל וטרח ומייתי ממעיין אחר: לא ידלה מן התחתון וישקה לעליון דלמא טירחא יתירא: מדלין לירקות משמע שהוא דולה מים ומשקה לירקות כדי לאוכלן בחולו של מועד: ואם כשביל ליפותן מינהלו הירקות אסור דהרווחא היא: דהוה ליה דולה דולה לליות מים לירקות שלופי

אלא אמר רב נחמן בר יצחק לעיל כי גמירי הלכתא לגזרי יום קודם רגל השנה דהיינו בחילוקי וקפיס לא תיתמר דלהכי אתיא הלכתא שלא מבר רב נחמן דאיסור אלא לפי חומר חכמים ולא החמירו בהם בדבריהם ויש למבבי ליה להאי שלא דרב נחמן ורבן להחמיר בדבריהם:

מה להלן היא אסורה לפניה ולאחריה מותרין ואי קשיא והא מפקיק מקר בפסחים יומא פרק בתרא דצריך לעשות תוספת שבת בין בכניסת בין ביציאת להוסיפה מתול על הקודש ליכא למימר ההוא פורתא לא קא מציב כיון דלא הוי אלא כל שהוא וכי הוה שיעורא נמי יהא מודה רבן גמליאל דצריך להוסיף:

אלא אמר רב אחי רבן גמליאל כו' כלומר ואי מדאוריית בטיל ולא הייט טעמא דקאמר אלא סבירא ליה כרבי ישמעאל וקא דייק רבן גמליאל מה שייבא תוספת שבת גבי ניסוך שניתנו למעה גבי שדלי דבבל מקום שנהג ואי למילף סמבינהו רחמנא:

בשלמא מי קילון אלא מי גשמי מיירי דבי הוו נזוחי דקיס לן אלא פסקי ולית בהו איסור אלא מהאי טעמא דמפרש מבל אי פסקינן אית בהו איסור בלאקמן דבבל מידי דפסיק מיבא מיסורא מסוס דאזיל ומייתי ממקום רחוק כיון שהתחיל להשקות אלא יפסיד שדהו הלבך ו מיבא לאוקומי הכי אלא פסקי: מדלין

מיי' פרק ז מהלכות י"ט סמג לאוין עה טור ס"ח פיין תקלג

ז מיי' פרק ח מהלכות י"ט טור ס"ח פיין תקלו

מדלין לירקות ממקום עמוק קרי דילוי ואף על גב דאיכא טירחא יתירא בשביל לאכול התירו אבל לייפות אפילו ליכא טירחא לא התירו :

כך מידל בשל עניי דכי אסר רחמנ ליקח עוללות הני מילי בשעת בציר כדכתיב כי תבצור כרמך לא תעולל איסור עוללות עלייהו :

מפני שמכשיר אגפיה לזריעה ונראי חרישה ממש שסבירים הרואים נר מצוה

שלכך מתכוין אי נמי חשיב ליה עבודת קרקע ממש ואף על גב שאינו מתכוין לכך מיהו מלאכה היא ואף על גב דאמר ר' שמעון דבר שאין מתכוין מותר הא אמרינן מודה רבי שמעון בפסיק רישיה ולא ימות ורבנן סברי כיון דעל ידי שינוי עבידא ליה לאו מלאכה הוא ומותר דלא שמיה חרישה :

זבלו מוכיח עליו דליכ למיחשלהא דמאן דחזי החפירה לא חזי ליה לזבל שבחפירה : לאתויי

מדלין שלופי כדתנן המידל בגפני כשם שהו מידל בשלו כך הו מידל בשל עניים דברי ר' יהוד רבי מאיר אומר בשלו רשאי ואינו רשאי בשל עניי אמ' ליה והתניא מדלין מים לירקו כדי לאוכלן אמר ליה אי תניא תניא : ואין עושין עוגיות לגפנים : מאי עוגיות אמר רב יהודה בנכי תניא נמי הכי אלו הן עוגיות בדידין שבעיקרי זתים ושבעיקרי גפנים איני והא רב יהוד שרא לבי ברצית למיעבד בנכי לכרמיהון לא קשיא הא בחדתי הא בעתיקי :

ח
מיי' פ' ק' ופ' ב' מה' שביעית

רבי אלעזר בן עזריה אומר אין עושין את האמה : בשלמא מועד משום דקא טרח אלא שביעית מאי טעמא פליגו בה רבי זירא ורבי אבא בר ממל חד אמ' מפני שנראה כעודר וחד אמר מפני שמכשיר אגפיה לזריעה מאי בינייהו איכ' בינייהו דקא אתו מיא בתרי' מאן דאמר מפני שמכשיר אגפיה לזריעה איכא ומאן דאמר מפני שנראה כעוד' ליכא ולמאן דאמ' מפני שנראה כעודר ליחוש מפני שמכשיר אגפיה לזריעה אלא איכא בינייהו דקא שקיל מיניה ושדי לבראי למאן דאמר מפני שמכשיר אגפיה לזריעה ליכא למאן דאמ' מפני שנראה כעודר איכ' ולמאן דאמ' מפני שמכשיר אגפיה לזריעה ליחוש מפני שנראה כעודר עודר נמי כי קא שקיל בדוכתיה מנח ליה אמימר מתני לה מפני שנראה כעודר וקשיא ליה דרבי אלעזר בן עזריה אדרבי אלעזר בן עזריה ומי אמר רבי אלעזר בן עזריה כל שנראה כעודר אסור ורמינהי עושה אדם את זבלו אוצר רבי מאיר אוסר עד שיעמיק שלשה טפחים או עד שיגביה שלשה טפחים היה לו דבר מועט מוסיף עליו והולך רבי אלעזר בן עזריה אוסר עד שיעמיק שלשה או עד שיגביה שלשה או עד שיתן על הסלע רבי זירא ורבי אבא בר ממל חד אמר כגון שהעמיק וחד אמר זיבלו מוכיח עליו :

ט
מיי' פרק ז' מהלכת י"ט סמנלאוין עה טור א"ח סי' תקמד

ומתקנין את המקולקלת במועד : מאי מקולקלת אמר רבי אבא שאם היתה עמוקה טפח מעמידה על ששה טפחים פשיטא חצי טפח על שלשה טפחים כיון דלא עבר מיא לא כלום הוא טפחיים על שנים עשר דקא טרח טירחא יתירא לא טפחיים על שבעה מהו הכא חמשה קא מעמיק והכא חמשה קא מעמיק או דלמא כיון דאיכא טפח יתירא איכא טירחא טפי תיקו אביי שרא לבני בר המדך לשחופי נהרא רבי ירמיה שרא להו לבני סכותא למיכרא נהרא טמימא רב אשי שרא להו לבני מתא מחסיא לאקדוחי נהר בורניץ אמר כיון דשתו מיניה רבים כרבים דמי ותנן עושין כל צורכי רבים : ומתקנין את קילקולי

שלופי כשהירקות רצופין נוסל מהן מבינתיים לאוכלן מותר ליפותן אסור בשביל ליפותן אותם שנשארים : המידל תולש בגפנים שיצנן ביחד יותר מדאי : בשל עניים בפיאה אי נמי עוללות שאין לו לא כתף ולא נטף : בנכי בורות תחת הגפנים וזתים ונותן בהם מים : עוגיות עגול סביב כמו עג עוגה ועמד בתוכה : ובדידין נמי הן גומות : ציתאי מקום : למעבד בנכי עוגיו' והיכי שרי והא תנן אין עושין עוגיות : הא בחדתי שמעולם לא היו שם עוגיות אסור לעשות בחולו של מועד דאיכא טירחא יתירא אבל עתיקי שכבר היו לו שם עוגיו' ונסתמו מותר לחזור ולחופרן בחולו של מועד : מפני שנראי' כעודר לצורך שביעי' שהרי חופר כעוד' : שמכשיר אגפי' לזריעה כשחופר האמה ומניח העפר שבאמה על שפת האמה מתקן אגפיה לזריעה דעביד לה ארעא רכיכא : דקא אתו מיא בתריה דכי חפר באמה אתו לאלתר מים בהדי חפירה : מ"ד מפני שמכשיר אגפיה לזריעה איכא אף על גב דאתי מיא בתריה דהא שדא ארעא רכיכא אגפי האמה : ומאן דאמר מפני שנראה כעודר ליכא דהא אתי מיא ובעודר ליכא מים ולכך לא דמי לעודר : אלא לעולם דלא אתו מיא בתריה ואיכא בינייהו דשקיל ושדי לבראי דחפיר באמה ושדי עפר בראי רחוק מאגפיה אמה דלא מכשיר אגפיה לזריעה : מאן דאמר מפני שנראה כעודר איכא דהא חפי' ולא אתו מיא בתריה : בדוכתיה מנח לי' דלא שדי ארעא לבראי דלא עביד אלא מרכך ארעא אבל הכא שדי בראי לכך לא דמי לעודר : אמימר מתני בהדיא הא דאמר רבי אלעזר אין עושין את האמה בשביעית מפני שנראה כעודר : עושה אדם זבלו אוצר שמכנים כל זבלו בשביעית בשדה ולא אמרינן דנראה כמזבל שדהו בשביעית : עד שיעמיק שלשה טפחים ומכנים הזבל לשם דמוכחא מלתא דלא עבוד כדי לזבל שדהו בשביעית : היה לו מעט זבל באותה שדה קודם שביעית מוסיף עליו זבל והולך בשביעית ואין צריך להעמיק : רבי אליעזר אוסר אפילו אם היה שם מעט זבל קודם שביעית להוסיף עליו בשביעית : עד שיעמיק שלשה או שיתן הזבל על הסלע שבשדה דלא נראה כמזבל והיכא שרי רבי אליעזר לחפור ולהעמיק בשביעית ולא חייש לנראה כעודר : כגון שהעמיק קודם לכן כלומר זבלו מוכיח עליו כלומר אף על גב דמעמיק

הא דאמר ר' אליעזר עד שיעמיק לא אמר עד שיעמיק בשביעית אלא שהיה עמוק קודם שביעית : בשביעית הוא נראה כעודר ואסור הכא מות' שהרי זבלו שמניח לשם מוכיח עליו דלא עביד משום עודר : שאם היתה עמוקה טפח כלומר שלכתחילה היה שם אמת המים בת ששה טפחים ונסתמה עד טפח מעמידה עד ששה טפחים כלומר חוזר ומעמיק אותם חמשה טפחים שנסתמה : חצי טפח על שלשה אם היתה בתחילה בת שלשה טפחים ונסתמה עד חצי טפח דודאי אינו חוזר ואופר אותן שני טפחים ומחצה אף על גב דהוי דומיא דהיתה עמוקה טפח ומעמידה על ו' טפחים : כיון דמעיקרא לא עברי בה מיא כלומר ודאי באמה בת שלשה טפחים לא עברי בה מיא שפיר לא קוד' לכן ולא עבשיו הוי טירחא דלא צריך : טפחיים על שנים עשר שלכתחילה היתה של שנים עשר ונסתמה עד שני טפחים אסור להעמיק עוד עד י' טפחי' על אותן שנים הראשונים משו' דהוי טירחא יתירא דקא מעמיק כל כך ולהגביה קרקעית הגומא למעלה משה טפחים : טפחיים על שבעה טפחים ונסתמה עד שני טפחי' : מהו להעמיק אותן חמשה שנשתיירו : הכא חמשה דקא מעמיק היתה עמוקה טפח ומעמידה על ששה ולא הוי טירחא יתירא להעמיק כל כך בקרקע : והכא נמי לא מעמיק במועד אלא חמשה טפחים : כיון דאיכא טפח יתירא דלא צריך כל הטפח דסגי : איכא טירחא טפי ששוחה עצמו בשביל אותו טפח יותר מדאי : לשחופי נהרא לעקור עופי אילנות הגדלים בנהר : למיכרא נהרא טמימא לפנות מקור המעיין שנסתם : לאקדוחי נהרא לפנות שירטון שבאמצע הנהר : בורניץ שם הנהר :

קילקולי

קילקולי המים כגון מכנים שנפלו מתחת הכור : חוטטין נפל ברורות
בקרקעי הפור מעלה אותן כמועד: אבל לא חוטטין אותן כי מתרת בשלמא
לת דקתני נריית על שלמעלה של יחיד היינו בשיחיד צריך לו חיכא
לאוקומי הכי דקתני הכי בריית אבל לא חוטטין בשאין יחיד צריך לו שפיר
מוקמת לה הכי חוטטין בשאין יחיד אם
כן הכי דקתני אבל לא חוטטין כמאי תורם אור כד מעמוד
מוקמת לה: שפיר מאי בשיחיד צריך לו כלומר
נמאי מוקמת הכי דקתני חוטטי בדרכים
צריכין להו: והא תניא כל דרכים חופרין
אותן: לא קשיא קתניא דקתני אין חופרין
ברורות של רבי בדרכי צריכין לו קשיא להא
בריית דקתני הכא של רבים חופרין אותן:
אלא תריץ הכי ואין צריך לומר בשל רבים
דאפי תפירה מותר ולא קשיא לרבי יוחנן:
דאמר לא זכו : מתניתין נמי דיקא
דקתני צריכין לו לתפירה נמי מותר :
לקוץ את הדרכים לפנות קוצי הדרכים:
מרגילין להיות בתוכו ארבעים סאה
סתרבלין שיהא נוגע במקו שאת המי כדי
שיהא בו ארבעים סאה: כל דמים שנשפכו
שם כגון בקוצי הדרכים: הלי דקתמרת
הלאתויי הני נמי דהדרי קתני במתניתין
מתקנין כו: שלא והלי הא דקתני ושופין כל
ברורי רבי לאתויי חפירה קא אתו: מציינין
את הקברות שעושין סימנים על הקברות
שיהא כל רואה יודע במקו אח

אין מציינין לא בריך ציון ולא נבי יום טוב מיירי הכריתא ליכא לפרש לאסור לבין ולאסור לטרוח ביום טוב :

עצם כשעורה והוא הדין יותר מכשעורה כדיוקא בסמוך לימן מטמא באהל והאי דנקיט כשעורה משום דכהאי שיעורא מטמא במגע ובמשא ולא בהולכה לפיכך מציינין לה בחמרין בשחיטת חולין :

דף עא וקכו

שאינו מטמא באהל כגון תרוד רקב כדתניא בסיפרא והרוטב וכדם שנחרב כה קבר כדלקמן בשמעתין ומפני מה לא מיבעי ליה בפרק טומאה שמטמא בהסיט כלי שנגיעה לא הכריכו בין בהסיט לשון מילתא דכתיבא ביה בקרום על קרום טומאה עלין ולכך לא החמירו חכמים לבין משום הסיט :

דף קכו ושם

אילן המיסך על הקבר סמוך לבית הקברות דמספקא לן מי ליכא טומאה תחתיו מי לא מסתמא חמרי ומת תחתיו כיון דדרך ומקום נגוע הוא ולכך בעי בין ע"מ דידעינן ודמי ליכא טומאה תחת כיף אחד של אילן ויש הפרש בין כיף לאכיריו ואין ידוע בפי מקום שנגע ובפי נמי ליכא לפרש נבי אכנים שיש לאכנים זו מכל זו הבולטות מן הכותל :

כנפח אדם בית הפרס והולך דמספקא ליכא למימר שהניעה המחריש עד המת וליכא לאחזוקי מקום טהור בטמ' מספק אלא חכמים החמירו משום טומאת הבתים ומשום הכי הקילו לליכא ספיקא לחומרייהו שם חמרו והם חמרו ולא היו רגילים לקבור מתים בעומק כי השתא בזמן הזה הילכך לא חיישינן שמא המת בעומק תחת המחריש ומן הדין מהלו נמוח לן נריך כי אם חומרא בטהרות שהחמירו חכמים בקבר ומאי לא חיישינן שיהא מת בקרקע ואין כונע בו ומטמא באהל מי נמי אלא המאהיל מן הצדדין הוו מטמאין לאדם באהל אלא ממש מיהא אלא מטמא באהל :

יש בה לילנות בידוע שנחרש בה קבר

אין בה לילנות בידוע שאבד בה קבר דתניא התם שדה שאבד בה קבר ליכא בטעת כל בטע וכגון ארמויה לחילנו ויש לנו לומר דמספקא לן אי שאבד בה קבר היו מוטעי בתוכה אי נמי בידוע לאו דווקא ואפ" בקבר ריבה בידוע בקבר אפילו בידוע וכן נריך לומר לפירוש הקונטר' אם

קרי עליה ושם דרך ארצנו בישע אלהים תנותליס כ משלטלי בחותו מקום טהרו : מכל מציינין על הספיקות שים עליהם אבן כגון כברכו ופרעו הסמוכה לר"ה הסמוכה הקברות דמספקא לן בהו טומאה לכיון דים עליהן אבן רבילי לקבור שם במקו אנוש: שכבות ופרעו וכי הפרס מפר לקרקע אין מעבירין הכיון על הטומאה שלא להפסיד טהרות שאם הטומאה ממש תחת הכיון אינו מרגיש עד שבא על הכיון פתאם ויטמא הטהרות שהיו הטומאה תחת הכיון אלא עושין הכיון סמוך לטומאה כדאמרינן כל שהוא כשבא על הכיון מרגיש אין הטומאה ואינו הולך עליה : אין מרחיקין את הכיון ממקום טומאה יותר מכל שהוא : שלא להפסיד ארץ ישראל שכשרותה הכיון מיד פ"ה ומצות ארץ ישראל בטומאה שלא לגורך : וכזית מן המת אינו מטמא באהל דקתני מכל מקום אין מציינין על כזית מקום אלא על כל הגר טומאה באהל : רוב בנינו כגון עכו"ם גדולות כגון קולית לף על פי שאין בו רוב בנינו : רוב מבנינו רוב העצמות לף על פי שאין בו רוב בנינו : אין מציינין על הוודאות הואיל דכרוב לכולי תורה אור עלמא דחית ליה טומאה ודחית לה

רבנן אין מציינין לא על כזית מן המת ולא על עצם כשעורה ולא על דבר שאינו מטמא באהל אבל מציינין על השדרה ועל הגולגולת על רוב בנין ועל רוב מנין המת ואין מציינין על הוודאות אבל מציינין על הספיקות ואלו הן הספיקות סככות ופרעות בית הפרס ואין מעמידין ציון במקו טומאה שלא להפסיד את הטהרו ואין מרחיקין ציון ממקו טומאה שלא להפסיד את ארץ ישראל וכזית מן המת אינו מטמא באהל והא תניא אלו שמטמאין באהל כזית מן המת אמ' רב פפא הכא בכזית מצומצ עסיקי דסוף סוף מיחס חס מוטב ישרפו עליו תרומה וקדשי לפי שעה ואל ישרפו עליו לעולם ואלו הן הספיקות סככות ופרעות סככות אילן המיסך על הארץ פרעות אבנים פרועות היוצאו מן הגד' בית הפרס כדתני החורש את הקבר הרי הוא עושה בית הפרס וכמה הוא עושה מלא מענה מאה אמה ובית הפרס מי מטמא באהל והאמר רב יהודה אמר שמואל מנפח אדם בית הפרס והולך ורב יהודה בר אמי משמיה דעולא אמר בית הפרס שנידש טהור אמר רב פפא לא קשיא כאן בשדש שאבד בה קבר כאן בשדה שנחרש בה קבר ושדה שנחרש בה קבר בית הפרס קרי לי אין והתני שלשה בית הפרס הן שדה שנאבד בה קבר ושדה שנחרש בה קבר ושדה בוכין מאי שדה בוכין רב יהושע בר אבא משמיה דעולא אמר שדה שמפטירין בה מתים וטעמא מאי אמר אבימי משום יאוש בעלים נגעובה ושדה שנחרש בה קבר לא בעיא ציון והא תניא מצא שדה מצויינת ואין ידוע מה טיבו יש בה אילנות בידוע שנחרש בה קבר איבה אילנות בידוע שאבד בה קבר ר' יהוד' או' עד שיה' שמזקן או תלמיד לפי שאין הכל בקיאין בדבר א"ר פפא כי תני' חדא בשד שאבד בה קבר דציינוה יש בה אלנות בידוע שנחרש בה קבר אין בה אילנות בידוע שאבד בה קבר וליחוש דלמא אילנות מגואי וקבר מבראי כדאמר עולא בעומדין על הגבולין הכא נמי בעומדין על הגבולין ודלמא

לקבור כשנחרש בשר' סמוך לעיר נפטרין חלו שהניחוהו ממקומו והולכי לסם וכשין מנשי המקום ומקבלין אותן ורוחצין אותן סם וקוברין אותן: וטעמא עלי קוברין כיס משום טומאה: משום ייחום נעלים לפי שהניחוהו ממקום רחוק נדלדל תבר ונפל סם ונתייחסו חלו על חלו והניחוהו סם: ושדה שנחרש בו קבר לא בעיא ציון דלף אתרנת הא דקתני מנפח אדם בית הפרס כשנחרש בו קבר ויכול לילך בניפוח ואם מפני שנאבד בה קבר ואינו יכול להכנס בו בניפוח לטומאת באהל שהיה מדקתני מנפח אדם בית הפרס כשנחרש בו קבר ואינו יודע אם טיבו אם הוא שדה שנחרש בה

ודלמא טומאה מגואי ואילנ׳ מבראי במסובכין ואיבעי׳ אי׳ הא אמרן אין מרחיקין ציון ממקו׳ טומאה שלא להפסיד את ארץ ישרא״ר יהוד׳ אומ׳ עד שיהא שם זקן או תלמיד לפי שאין הכל בקיאין ברבר אמר אביי שמע מינה צורבא מרבנן דאיבא במתא כל מילי דמתא עלויה רמיא אמ׳ רב יהוד׳ מצא אבן מצויינת תחתיה מ׳ שתים אם יש סיד ביניהן ביניהן טמא ואם אין סיד ביניהן ביניהן טהור ואף על גב דליכא חורש והתני מצא אבן אחת מצויינת תחתיה פמא שתים אם יש חורש ביניהן ביניהן טהור ואם לאו ביניהן טמא אמר רב פפא הכא כשהסיד שפוך על ראשיהן ומרודה לכאן ולכאן אי איכא חורש ביניהן ביניהן טהור דאימור מחמ׳ חורש הוא דאיקפל ואי לא סיד דביני ביני הוא וטמא אמר רבי אסי מצר אחד מצויין הוא וטמא וכל השד׳ כולה טהורה שני׳ הם טמאין וכל השד׳ כולה טהורה שלשה הם טמאין וכל השדה כולה טהורה ארבעה הן טהורין וכל השדה כולה טמאה דאמר מר אין מרחיקין ציון ממקום טומא׳ שלא להפסיד את ארץ ישראל: ויוצאין אף על הבלאים: ואכלאים בחולו של מוער נפקינן ורמינהי באחד באד׳ משמיעין על השקלי ועל הכלאי׳ בחמשה עשר בו קורין את המגלה בכרכים ויוצאין לקווץ את הדרכים ולתקן הרחובות ולמור המקוא׳ ועושין כל צורכי רבי ומציינין את הקברות ויוצאין על הכלאים רבי אלעזר ורבי יוסי בר חנינא חד אמר כאן בבבל כאן באפל וחד אמר כאן בזרעי כאן בירקות אמר רבי אסי אמר רבי יוחנן לא שנו אלא שאין ניצן ניכ׳ אבל ניצן ניכר יוצאין עליהן מאי שנא בחולו של מועד דנפקינן אמר רבי יעקב אמר רבי יוחנן משום שכר פעולה דכוולי גבן אמר רב זביד ואיתימא רב משרשיא שמע מינה פי יהבי להו שכר מתרומ׳ הלשכ׳ יהבינן להו דאי סלקא דעתך מדידהו יהבינן להו מאי נפקא לן מיניהו כל כמה דבעו ליתן להו ועד כמה אמ׳ רב שמואל בר יצחק כאות ששינו כל׳ סאה שיש בה

רובע

אם אף

אמר רב פפא כשהסיד שפוך על ראשיהן ומרודה לכאן ולכאן

כי ליכא סיד לו חרסית טהורין אבל כשהוא מרוסק ושפוך על רשפה חוץ מג׳ טפחים שלה יש חרסית יש לחלות שניתן לגילי הגג חרסית ופסיד נתפכר בו וכרפו הסיד שעל רשפה עמה ונמו לתוך חרסית שם כן סיד הוא של ניין כיוצא בהם ולפיכך מקוטטרם נרסינן מע״ג דליכא חורש ומפרש ביניהם טהור לתוכתקן לה טומאה דהוי לה קבר שנחרש ותימה לי נהי דטהור מטומא׳ אהל טהו׳ לתהוי דהוי כמו שדה שנחרש כה קבר ושמא טהור מאהל מקום מי נמי לגמרי על ידי דיפה וניפוח מי נמי ביניהם מיכ׳ טובא ספיקו ושרי ספק מי ליכ׳ ניין הרי נחרש ומנחתי מפרש דהשתא סלק דעתיה דה״ם אם יש ביניהם חרש טהו׳ דולמי לא תהו׳ שם טומאה דשם היה ביניהם לא היה חודשו מדשם תימא לי מאחי לא פריך דקתני בקמייתא שם יש סיד ביניהם ביניתיים טמא אף על גב דליכא חרש והכא קתני שם יש חרש ביניהם טהור ואף על גב דליכא סיד ונראה לי דסלקא דעתיה דהך בתרייתא לריכי בדליכא סיד דכי ליכא סיד לא היה טהור לגמרי אלא מדמיינין שם לאו על הטומאה וכי חודשו לא יהא טהור ולהכי לא מקשה כי שם מסיפא דבתרייתא קמייתא דלריכי בדליכא סיד:

דאמר מר אין מרחיקין כך פי׳ בתוספתא ובקוב׳ ובספרים מנחתי דלמר מר אין מעמידין ניין כו׳ ולפי זה ליכי נותן טעם למה כל השדה טמא אלא נותן טעם למה תחתיהן טהורין לאין מעמידין ניין במקו׳ הטומאה ונכי דבתוך תוך שלה׳ אין שלשה ים לגו׳ לכל תחתיה טמא כי אין הטומא׳ נפחו׳ הניין אבל בחוץ כל השדה לפיכך יש לתלות הטומאה בכל השדה

ואכלאים בחולו של מוער נפקינ׳ כמאן דמר טעמא לא מקשה על פי׳ מהי טעמא לא מקשה על תיכך ובירושלמי מקשי׳ מקשי׳ על הקברות אלא כבר ניינו ומתרן כגון שיהא שטף מים על גבי ניינו ומתרן כגון שיהא שטף

בט״ו קורין את המגילה הוי מצי למימר כ״ר בכפרים שלא מוזהרו ומן דכתבים מתרים הוא כגון ומתקנין את הדרכי וכו׳:

דמוזלי נבן למ״ד לקמן שכ׳ פעול שחין

לו מה יתכ׳ שרי ניחא שיכולין ליטו׳ שכרן שלא למ״ד מסולא ידעינן היכן יפכרו פועלים במוער ואפא יש לומר דכני למצות התירו:

מתרומת הלשכה מין להקשו׳ אית בהן מעילה לכ״ש מתרומ׳ הלשכ׳ וכפ׳ בתר׳ דכתיבו׳ מילי טוב׳ שנוטלין שכרן מתרומ׳ הלשכ׳:

שיש כה רובע פירו׳ כשרוצה לזרוע דהא קתני סיפ׳ רבי יוסי מוסי׳ יכול והא לא שייך בזורע ככר וכפרק המוכר פירות מייתי לה מיהו כשמעתין דלייכי בזורע ככר ש״מ לומר דלא פליגי:

דף קח ועמ

דף פט ועמ

ימין

ואין משקין שדה גריד פירות הכניעל לפי שהוא רגיל להיות יבש וגריד כל השנה וכן פירות בערוך וכת כרישים כמו שמפרש גבי גרי׳:

וחכמים מתירין בזה ובזה והני תרי פלוגתא דכהן בריית׳ הייכו כמין פלוגתא דתניתין ות״ק דהכא הוא רבי אליעזר בן יעקב:

שרי לתרבוני וקשה הא קיימא לן מצנת רבי אליעזר קב וכקי ועוד הקשה בתוספת׳ דרביט גופיה דאמר לעיל מדלין ירקות לאוכלן אבל לייפותן אסור אלמא הרויחא אסור ותירץ דתרבוני׳ היינו כל׳ השקאת פורתא ולפי זה נראה דה״פ דהאי תרבוניא שרי לתרבוני אפילו לר׳ אליעזר דיכי דשרו רבנן אפילו שווי ערוגה נמי לרמ״כ ייתיר נמי כן השקאת פורתא או אמת סכר כרבי אליעזר בהשקאה ופליג בהרבנה ו״ת דפלוגת׳ דשדה גריד לאו היינו פלוגת׳ דמתני׳ דאיכא רמ״כ וחכמי ופליגי בהאי לשווי ערוגה השקאת פורתא ורבי אליעזר ורבנן סברי דאסור ולא פירש״י טעמא דאסור דהרויחא ואסור ורבנן סברי דלאו היינו הרויחא דים מותר יותר מלפני ויהיו נמצרים יותר ומכושלים בטוב ולא פי׳ אמר רבינא שמע מינה האי תרבוניא פי׳ שדה שתין זרוע עדשין שכבר השקוה קודם מותר להשקותו כמועד לזורעו מאי המועד דם״ל לה כר׳ מתני׳ דאמר זרעים שעתו לפני המועד וקסבר תרבוני׳ הוי כמו זרעים שעתו לפני המועד דהיינו שם תרבוניא שהרבוהו קודם המועד ומקשינן עלה שדה גריד מאי מצי למעבד דמי מקשי ליה ריש גלותא וכי קודם שבל לא פסיד תרבוני׳ נמי מי מקשה המידענא קדים וכייר ולא פסיד וזה השיב הגלבת דסבירא ליה כרבי׳ כך פירש״י ז״ל:

מרביצין שדה לבן בשביעית לגבי שביעית פיר הקונטרס

השקאה פורתא וכראה שחור הוא שמשקה שפי׳ במשנה משקין בית השלחין במועד לגבי שביעית שרי לפילו בית הבעל ולפי פי׳ במשנה דשביעית נמי לא שרי אלא בשלחין כדפירש בקונטרס כאן אבל בקל שמא הכא מיירי בהשקאה גמורה ופליגי לגבי מועד רבי׳ ורבנן ופלוגתייהו הוי בהשקאה מרובה ומרבה נראה לי דמיירי בהשקאה גמורה אלא לגבי שלחין שבריך השקאה נקט משקין ובית הבעל קרוי הרבה לכן נראה יותר פי׳ הקונטרס שבמשנה ולפי׳ לכאורה כל השקאה גמור אסורה בבית הבעל והרבה מועטת שרי בשביעית ובמועד אפילו לרבי אליעזר מועטת לרבי אל עזר בן יעקב ורבנן שרי אפי׳ השקאה גמורה:

צדין את החיטות במועד ובשביעית תימא מאי קמ״ל בשביעית ואלא תן זו עבודה קלקא ורבי יהודה מתיר עמיר דאסר בדרכן וים לומר דודאי כרי למיסקל לבנים מתוך שדהו כשמפנה החיטות ותנן פ״ב דשביעית המסקל שדהו נותל בעלויות ומניח ראשיתו הנותנת בתרן וכן גרגיר של ערוגות וכו׳ חיטות מפורש בירושלמי חולדה:

עד

רובע זרע ממין אחר ימעט והתני׳ התקינו שיהו מפקירין כל השדה כולה לא קשיא כאן קודם תקנה כאן לאחר תקנה דתניא בראשונה היו עוקרין ומשליכין לפני בהמתן והיו בעלי בתי שמחין שתי שמחות אחת שמנכשין להם שדותיהן ואחת שמשליכין לפני בהמת התקינו שיהו עוקרין ומשליכין על הדרכים ועדיין היו שמחין שמחה גדולה שמנכשין שדותיהן התקינו שיהו מפקירין כל השדה כולה:

יב מתני׳ : רבי אליעזר בן יעקב אומר מושכין את המ׳ מאילן לאילן ובלבד שלא ישקה את כל השדה זרעים שלא שתו לפני המועד לא ישקם במועד וחכמים מתירין בזה ובזה:

גמ׳ אמר רב יהודה אם היתה שדה מטונרת מותר תניא נמי הכי כשאמרו אסו׳ להשקותן במועד לא אמרו אלא בזרעי שלא שתו מלפני המועד אבל זרעים ששתו לפני המועד מותר להשקותן במועד ואם היתה שדה מטונרת מותר ואין משקין שדה גריד במועד וחכמים מתירין בזה ובזה אמר רבינא שמע מינה האי תרביצא שרי להרבוני בחול דמועדא שדה גריד מאי טעמא דאפלא משוי להה חרפ״ תנו רבנן מרביצין שדה לבן בשביעית אבל לא במועד והא תניא מרביצין בין במועד בין בשביעית אמר רב הונא לא קשיא הא רבי אליעזר בן יעקב הא רבנן תניא אידך מרביצין שדה לבן ערב שביעית כדי שיצאו ירקות בשביעית ולא עוד אלא שמרביצין שדה לבן בשביעי כדי שיצאו ירקות למוצאי שביעית:

יג מתני׳ : צדין את האישורת ואת העכברים משדה האילן ומשדה הלבן כדרכו במועד ובשביעית וחכמים אומרים משדה האילן כדרכו ומקרין את הפירצה במועד ובשביעית בונה כדרכו: גמ׳ מאי אישות אמר רב יהודה בריה שאין לה עינים א״ר בא בר ישמעאל ואיתימא רב יימר בר שלמיא מאי קרא כמו שבלול תמס יהלך נפל אשת בל חזו שמש תנו רבנן צדין את האישורת ואת העכברים משדה הלבן ומשדה האילן כדרכו ומחריבין חורי נמלי׳ כי׳ מחריבין רבן שמעון בן גמלי׳ אומ׳ מביא עפר מחור זה ונותן לתוך חור זה והן חונקין זה את זה אמר רב יימר בר שלמיא משמיה דאביי והו׳ דקאי בתרי עפרי נהרא והוא דליכא גשרא והוא דליכא גמלא והוא דליכא מצרא

עד

מצני עבדי פנחר בפתי יתילות ומחזין כו והולכין על אותו גשר כר אבל מי ליכא חד מהן מכירין הני כחורי דהני:

רובע הקב לחד מכ״ד בסאה: הכי גר׳ ימעט שלש זרע ולא יפחות הקב וימעטנו ויעקרנו: והתניא כל השדה כולה ואת אמרת ימעט: שמנכשין שדותיהן שלותי כ״ל מזלהן דכשנוטלין הכלאים מלין מתנכש: מתני׳ מושכין ממים מילין לאילן דהוי כשדה בית השלחין דשפידא יתירא ליכא אבל לא יפחות את השדה כולה שדה בית הבעל: ותורה חור מבעל

כל מצוה

זרעים שלא שתו לפני המועד שלא היו מלאדין לשתות תמי׳ לפני המועד: לא ישקם במועד דמוחיל ולא מפחה להו תדיר לפני המועד לא היו ליה פסידא אי לא מפחה להו במועד: וחכמים מתירים כדי להשקות את כל השדה כולה ולהשקות במועד זרעים שלא שתו לפני המועד ומאי חכמים היינו רבי מאי לימא לעיל מי׳ משקין ממנו אפילו שדה בית הבעל:

גמ׳ : אמר רב יהודה אמר רב אליעזר אבל לא ישקה את השדה כולה אבל יש יכול מטונרת להשקותה כולה ויבטל מותר להשקותו מע״ג דאסור ואת אמרת ימעט: בית הבעל דכיון דהויא לאדם עד שתשקה כולה בית הבעל: דאפלא משוי להה חרפ״ תנו רבנן מרביצין שדה לבן בשביעית אבל לא במועד והא תניא מרביצין בין במועד בין בשביעית אמר רב הונא לא קשיא הא רבי אליעזר בן יעקב הא רבנן תניא אידך מרביצין שדה לבן ערב שביעית כדי שיצאו ירקות בשביעית ולא עוד אלא שמרביצין שדה לבן בשביעי כדי שיצאו ירקות למוצאי שביעית:

מתני׳ : צדין את האישורת ואת העכברים משדה האילן ומשדה הלבן כדרכו במועד ובשביעית וחכמים אומרים משדה האילן כדרכו ומקרין את הפירצה במועד ובשביעית בונה כדרכו: גמ׳ מאי אישות אמר רב יהודה בריה שאין לה עינים א״ר בא בר ישמעאל ואיתימא רב יימר בר שלמיא מאי קרא כמו שבלול תמס יהלך נפל אשת בל חזו שמש תנו רבנן צדין את האישורת ואת העכברים משדה הלבן ומשדה האילן כדרכו ומחריבין חורי נמלים כי׳ מחריבין רבן שמעון בן גמלי׳ אומ׳ מביא עפר מחור זה ונותן לתוך חור זה והן חונקין זה את זה אמר רב יימר בר שלמיא משמיה דאביי והו׳ דקאי בתרי עפרי נהרא והוא דליכא גשרא והוא דליכא גמלא והוא דליכא מצרא

עד

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779450973/phys_0016
DFG

עד כמה מרוחקין הני תרי מזוני כמלוס דכי מיכא נהרא ביניייהו וליכא
גיסר דלון מכירין הני בחורי דכפי: עד פרסה מי ליכא פרסה ביניייהו הא
על גב דליכא נהר וליכא מיל מכירין הני בחורי דכפיינועץ שפוד במקום
שהן מניח ומרדה האדמה ומעדר תוכן: הוסף עגפי דקל דתמרים: דפנת
כייר מקצעי גדר מדפן ומגדל תוך מהולי
הדקל: כך בנהרא מיית מכנים זה על גב
זה: תניא רבי יהודה אומר מקדין אבל מונו בונה כדרכו: בכותל
גינה דליכא פסידת יתירה מי עיילי בה
מיכאי: אבל בכותל חצר בונה כדרכו
דליכא פסידת יתירה מי עיילי בה בעלי
ובנני אמונים: בונה שוקה ונטוי: סותר
ובונה כדרכו דהיינו כותל חצר מסייע ליה
לרב חסדא: מפני הסכנה שלא תפול על
קולבי נרשות הרבים: שלא מפני הסכנה
לא קתני לרב חסדא דתניא בכותל חצר
בונה כדרכו אף על פי דליכא סכנה: תניין
לה קתני לרב חסדא דהא דקתני
במקום סכנה היינו לסתור לה כשהוא
בונה לה שפיר: הכא דקתאמר רב חסדא
שלא במקום סכנה: בונה כדרכו כשהיא
סתורה קודם לכן אבל לא סתר לה
כמועד: הסתר במקום סכנה לסתור משום
דליכא סכנה ולא לבני דכפי ליכא סכנה:
שם כן דלא בני: מתניתין נמי דיקא כרבי חסדא
סכנה: מתניתין נמי דיקא כרב חסדא
דקתני מיכן בונה במועד כדרכו: שלא לאו
בנין ובשבישית בונה כדרכו אבל במועד
מיכן בונה כדרכו: מתני' רואין את
הנגעים להקל בלומ' רואי הכהן נגע נראת
במועד לטהר: לא להחמיר שאם רואי הכהן
שהוא טמא מיכן אומר כלום שאם מטמא
נתק מצערו במועד ורחמנא אמר ושמרת
בנתק: גמ': שאם אתה נותק לו
להקל אתה נותק לו להחמיר כלומר מאחר
שרואי הכהן אומר בין הוא טמא בין הוא
טהור: מ"ל נראין לי דברי ר' מאיר במוסגר
נראין ודברי רבי יוסי במוחלט: בהסגר
ראשון שאם אמר לו טמא לו אינו
לא משמא ליה יותר מדמעיקרא שלא
מסגר ליה פעם שניה: בהסגר

עד כמה עד פרסה: רבי יהודה אומר
משדרה האילן כדרכו ומשדרה הלבן שלא
כדרכו: תנו רבנן כיצד כדרכו חופר
גומא ותולה בה מצוד כיצד שלא כדרכו נועץ
שפוד ומכה בקורדום ומרדה האדמה מתחתיה
תניא רבי שמעון בן אלעזר אומר בשאמרו
משדה לבן שלא כדרכו לא אמרו אלא בשדה
לבן הסמוכה לעיר אבל בשדה לבן הסמוכה
לשדה האילן אפילו כדרכו שכא יצאו משדה
הלבן ויחריבו את האילנות: ומקרין את
הפירצה במועד: ביצד מקרין רב יוסף אמר
בהוצא ודפנא במתניתא תנא צר בצרור
ואינו טח בטיט אמר רב חסדא לא שנו אלא
כותל הגינה אבל כותל החצר בונה כדרכו
לימא מסייע ליה כותל הגוחה לרשות הרבים
סותר ובונה כדרכו מפני הסכנה התם כדקתני
טעמא מפני הסכנה ואיכא דאמרי תא שמע
כותל הגוחה לר"ה סותר ובונה כדרכו מפני
הסכנה מפני הסכנה אין שלא מפני הסכנה
לא לימא תיהוי תיובתיה דרב חסדא אמר לך
רב חסדא התם סותר ובונה הכא בונה ולא
סותר התם נמי ליסתור ולא ליבני אם כן
מימנע ולא סותר אמר רב אשי מתניתין נמי
דיקא דקתני ובשביעית בונה כדרכו דהיכא
אילימא דחצר צריכא למימר אלא לאו דגינה
ואע"ג דמיחזי כמאן דעביד נטירותא לפירי
שמע מינה: מתני': רבי מאיר אומר
רואין את הנגעים בתחילה להקל אבל לא
להחמיר וחכמים אומרים לא להקל ולא
להחמיר: גמ': תניא רבי מאיר אומר רואין
את הנגעים להקל אבל לא להחמיר רבי יוסי אומ' לא להקל ולא להחמיר שאם אתה
נותק לו להקל נותק לו אף להחמיר אמר ר' נראין דברי ר' מאיר במוסגר ודברי ר' יוסי
במוחלט אמר רבא בטהור כולי עלמא לא פליגי דלא חזי ליה בהסגר ראשון דכולי
עלמא לא פליגי דחזי ליה כי פליגי בהסגר

עד פרסה לתון מכירין זה את זה כיותר מפרסה לפי כלא נהר
לימני ס"ם כשיש נהר מתי קרוין מכירין עד פרסה מכל כיותר
מיקרי לון מכירין ודוקא דליכא נהר:

תניא רבי שמעון בן אלעזר אומר לא ידענא מה הוא אם הוא תנא שלישי
או שמא מילתיה דת"ק מפרש או שמא ל"ל
כר מנוס דר יהודה מודה בשדה לבן הסמוכה לשדה
הילן וחכמים מודים בשדה הסמוכה לבית הבלחן לא בשדה הסמוכה לבית הילן
ונראה לי דנרסינן הכי בתוספתא שדה לבן
מתירין מכמים ום ספרים שכתוב בהן
בשתיהן בשדה לבן אלא כדרכו לא אמרו
אלא בשדה לבן הסמוכה לעיר וקאי על
דברי רבי יהודה כו':

אמר רב אחי מתניתין נמי דיקא פסק
בתום' דהר' פרץ דהילכתא הכי
דכותל חצר מותר לבנותו ופירוש דקיימו
דוקא במקום סמוך לר"ה אבל ים לו לתוס
בגגנים חצר בין חצר לחצר ומשום גבי
חצר לסור לבנות כדרכו:

אמר רבי נראין דברי רבי מאיר
במוסגר מה שפירש בקונטרס
דמוסגר לסור בתשמיש המטה לא נדע
מניין לו דהא תנן בפרק קמ"ל המגילה מין
בין מוסגר למוחלט אלא פריעה ופריימה
משמע לענין תשמיש המטה שוין לעמן
דאמר מוחלט מות' גם מוסגר דכ"ש מוסגר
מותר ולמ"ד דמוחלט אסו"ה מוסגר אסו"
דהא מוחלט מי טעמ' דאסור משו' דחיכת
ק"ו ליתי חלוטו כדאמרינן בשמעתין והכי
נמי ק"ו ליתי הסגירו וגמרינן ימי הסגר
מימי ספרו ומי משום דמין טעון פריעה
ופריימה נימי ספרו נמי מין טעון פריעה
ופריימה והא דקאמר התם בגמרא הא
לענין סילוק טומ' זה וזה שוין ה"ג לענין
תשמיש המטה הן שוין אלא לא פסיק ליה
לתיסור אי להיתי וגם מה שפירש בקונטרס
דמוסגר מינו משתלח חוץ לג' מחנות מאי
חזר בו דהא כפ' קמ"ל המגילה קאמר הא
לענין סילוק זה וזה שוין ולפי זה קשה מאי
שייך נותק דאסתיו ונותק דעלמא בסוגר
ובמוחלט בשלמא נותק דעלמא יש ליתב
שהוא כדין פריעה ופריימה כשהוא מוחלט
וטמא טמא יקדח ופורס מבני מדם נימי
חלוטו יותר מימי הסגירו אבל לתשמיש
שכיחי שוין ע"כ נראה דהא דקאמ' מר סבר
נותק דעלמא ניחא ליה ומר סבר נותק
דאסתיו עדיף במוחלט קאי ה"ק נראין

מיי' פרק ה' מהלכות מ"ש סמג לתין עשה טור ח"מ סי' תקפ"ח סעי' ד

דף ח

מיי' פרק ז' מהלכות לו ומיי' פרק ט מהלכות נגעים הלכה

דף מב

דברי ר' מאיר במוחלט דרואי דאי מטמא ליה תחילה נמי טמא הוה ואי מטהר ליה מאי לפסדי לנותק דאסתיו דעלמא עדיפא ליה ונראין דברי רבי יוסי במוסגר דמטמא ליה ופסיד נותק דעלמא דהיה פריעה ופריימה וטמא טמא יקדח ובריך לפרוש מבני מדם ונס יפסיד מילטער שעד עתה היה מנפח להיות טהור ואין מנפח עתה ליטהר ותנא לחתרי דאסתיו ניחא ליה והכי פירושו נראין דברי רבי מאיר דרואין במוסגר דאי מטמא ליה לא יפסיד דמיכן מוסגר ומוחלט ליכא חוץ מפריעה ופריימה ובכך הפסד חינו חוסם אפילו קציעה ליה הפסד נותק דעלמא כדפי' חינו חוסם אלא נותק דאסתיו דמוסגר אין רואין דאי מטהר ליה יפסיד נותק דאסתיו דקסגר נותק דעלמא עדיפא ליה מנותק ד"ל מהו נראין דברי רבי מאיר הא ליתי ליה לרבי תלת כלל דהכהן מחויב לומר ואי בעי אתי ור' קסגר לעולם כהן אינו רשאי לסתוק כלל ולדברי ר' לא תימא בסוס אחד רואין להקל ולא להחמיר דאינו רשאי לסתוק כלל והכי הוה ליה למימר נראין דברי רבי יוסי כו' ואין נראין דברי רבי יוסי כו' והכי מיתה בסמעתין דטיפת חלב:

בהסגר ראשון כולי עלמא לא פליגי מה שפירש בקונטרס בסוף הסגר ראשון ומסו' הכי רואין אי טהור ספיר ואי טמא בפיניו תחילה נמי בבית הבלע היה עומד וקשה דילמא פסח הנגע ויהיה טמא מוחלט והכי משמע בגגעים פ"ק דמרבע מרחות הללו מיבעי ליה עם זה לפטור את העומ' סוף סוף שנוע שני להחליט את שנולד בו מיד או מיד לבן בתחילה בסוף שנוע לאחר הפטור להחליט את שנולד בו פיסיון בסוף שנוע ראשונה או בסוף שנוע שניה וים לפרש בהסגר ראשון כולי עלמא לא פליגי דחזי ליה היו טמא משום דלטהרו או לטמאו לא שייך למדרש עד שעה שנרוך לטמאותו דהיינו בסוף הסגר שני מבל בסוף הסגר ראשון ראוי לטהר אי נמי בתחילת הסגר שני והוא בתחילת הסגר שני שמא לינו יכול לסתוק והוא הדין בסוף הסגר שני:

דף מב

לטהרו

דף קפ. ופס לטהרו או לטמאו כתיב בפרק בתרא דנזיר דריש מינים פתח הכתוב בטהרה תחילה גבי ספק שפך שבר לבן קודם לכהר והתם דריש מלכתיב לטהרו בריאה והכא דריש מגופיה דקרא:

הג כתורת כהנים שבע ימים ימי ספירה שנכתב בפסוק בתר ותחרי טהרתו וגומר כתבוהו כאן:

יותם לא היה לו לעוזיהו אלא ימי תורת חור חלוטו פירש הר"ר קלונימוס דפתיב ונעזר שנים וחצי שנה יתר לפרים מעט ויהיו מכבושת עמום אף על פי שיעזיה חמר ושעיה כתבה בשעה שנתנגע עוזיהו כדאמרת קראי שהי בעצ על ידי שרעבו עליונים לשורפו ותתתונים לכולעו הו מונה למכושת עמום שנתנבא שנתים לפני הרעש ויעזרם גלה יגלה מעל אדמתו שתו כנור גזרה וכתיב ים ער גלות הושע כן אלה שנים בשנת שב לחזקיהו חשבונם ס' שנים שתי שנים קודם פנעו וכ' דנגעו דעוזיהו נתנגע עשרי ו' שני לפני מותו ו' ליותם ושב עשרי ו' שנים לאחז ושם לחזקיהו היה הגלות הרי ס' שנים ויותם כן עשרים ושתים שנים כשמלך ואם כן היה עיבורו בימי חלוטו מכלל מקום אין רבי יוסי בר יהודה מוקמה היה לומר דנתנגע בסוף הסגר ועיבורו היה בתחילת הסגר ובפירוש בבימים פרש"י תעבון זה וכן מוכיח בסדר עולם ואחר שוה אחת כמנה שנריך לישב והלא עוזיהו וירבעם מלכו כאחת דהא ירבעם מלך ארבעים ואחת שנה ואם כן כשמת היה ארבעים ואחת למלכות עוזיהו והכתוב חומ' בשנת ל"ח לעזריה מלך יהודה מלך זכריה בן ייקר"ג ירבעם ואם כן אחר שלש שנים היה לומר למלך ג' שני בחיי אביו וכן הגיה במקצת פי' דהכי הוה מעשה דזכריה מלך בחיי ירבעם אביו שלש שנים:

מאי דלית ליה לא גלי ים מקבץ למה לי מן רבי דורש ק"ו הא למה לן ק"ו מעצמו ומאי ים אם פירכא לו שמא מצורע קדום הוא ק"ו ימי משמעת מיעוט לחפוקי ימי חלוטו ולידך למצטריך לנופיה מיהו מלכתי ניה לו שתע מיכ למעוטי:

יש יום שלי אתה רואה כן תימא לרבי מאיר למה ליה רואה להקל ועוד למאי דפירש רבינו יצחק דלכולי עלמ' בתחילת הסגר רואין להקל לעולם יכול לראו ועוד ופינו את הבית עד שירצו למה טורח לפנות שמא ימצא טהור:

משמעות דורשין היכא כיוניהו רבי דורש מופיעו וביום מצטריך למידרש ביום ולא בלילה כלקמן ו' ולא משמע ליה ורבי יהודה דורש מופיעו מבל ופינו את הבית שמא מצטריך לרבי יהודה מפילו חבילי קש וחבילי עצים כדתנן כנגעים לרבי יהודה:

דבר הרשות היכא כיוניהו דרבי יהודה סבר הוא חילוק ואין ללמוד דמצוה ממשמע דתלוי הדבר בקביעת היום כגון רגל והוא הדין לחתן ורבי סבר לרבות נמי המתנה שהיו ומצרי ספיר להמתנה מופיעו כל דבר הרשות בבית לא פליגי דהא בהדיא כתי' ופינו את הבית אלא דבר הרשות דנופיה היכא כיוניהו ומיקרמה לפרש שמר דברי רשו' כגון חבילי קש ופליגי בכתיב ללרבי יהודה דאמר חילוק לא משמע ליה:

דף קפא בהסגר שני מר סבר בכהן תליא מלתא אי טהור אמ' ליה טהור ואי טמא שתיק ומר סבר ייקר"ג לטהרו או לטמאו כתיב אמר מר אמר רבי נראין דברי רבי יוסי במוחלט ודברי ר' מאיר במוסגר והתניא איפכא תנאי היא אליבא דרבי מר סבר צוותא דעלמא עדיף ליה ומר סבר צוותא דעלמא עדיף ליה למימרא דמוחלט מותר בתשמיש המטה אין והתניא שם יד וישב מחזן לאהלו שבעת ימים שיהא אסור בתשמיש המטה ואין אהלו אלא אשתו דברי ה שנאמר לך אמור להם שובו לכם לאהליכם רבי יהודה אומר שבעת ימים יספרו לו ימי יחזקל מד ספירו ולא ימי חלוטו רבי יוסי בר יהודה אומר שבעת ימי ספירו קל וחומ' לימי חלוטו ואמר רבי חייא דנתי לפני רבי לימדתנו רבינו יותם לא היה לו לעוזיהו אלא בימי חלוטו אמר לו אף אני כך אמרתי במאי קמיפלגי רבי יוסי בר יהודה סבר גלי רחמנא בימי ספירו וכל שכן בימי חלוטו ומר סבר מאי דגלי גלי ומאי דלא גלי לא גלי למימרא דבכהן תליא מלתא אין והתניא וביום הראות בו יש יום שאתה רואה בו ויש יום שאי אתה רואה בו מכאן אמרו חתן שנולד בו נגע נותנין לו שבעת ימי המשתה לו ולביתו ולכסותו וכן ברגל נותנין לו שבעה ימי הרגל דברי רבי יהודה רבי אומר אינו צריך הרי הוא אומר וצוה הכהן ופנו את הבית אם ממתינים לו לדבר הרשות כל שכן לדבר מצוה מאי ביניהו אמר אביי משמעות דורשין איכא ביניהו ורבא אמר דבר הרשות איכא ביניהו ורבי יהודה מהתם לא גמרינן דחידוש הוא דהא

בהסגר שני מר סבר בכהן תליא מלתא אי טהור אמ' ליה טהור ואי טמא שתיק ומר סבר ייקר"ג לטהרו או לטמאו כתיב אמר מר אמר רבי נראין דברי רבי יוסי במוחלט ודברי ר' מאיר במוסגר והתניא איפכא תנאי היא אליבא דרבי מר סבר צוותא דעלפא עדיף ליה ומר סבר צוותא דעלפא עדיף ליה למימרא דמוחלט מותר בתשמיש המטה אין והתניא שם יד וישב מחזן לאהלו שבעת ימים שיהא אסור בתשמיש המטה ואין אהלו אלא אשתו דברי ה שנאמר לך אמור להם שובו לכם לאהליכם רבי יהודה אומר שבעת ימים יספרו לו ימי יחזקל מד ספירו ולא ימי חלוטו רבי יוסי בר יהודה סבר גלי רחמנא בימי ספירו וכל שכן בימי חלוטו ומר סבר מאי דגלי גלי ומאי דלא גלי לא גלי למימרא דבכהן תליא מלתא אין והתניא וביום הראות בו יש יום שאתה רואה בו ויש יום שאי אתה רואה בו מכאן אמרו חתן שנולד בו נגע נותנין לו שבעת ימי המשתה לו ולביתו ולכסותו וכן ברגל נותנין לו שבעה ימי הרגל דברי רבי יהודה רבי אומר אינו צריך הרי הוא אומר וצוה הכהן ופנו את הבית אם ממתינים לו לדבר הרשות כל שכן לדבר מצוה מאי ביניהו אמר אביי משמעות דורשין איכא ביניהו ורבא אמר דבר הרשות איכא ביניהו ורבי יהודה מהתם לא גמרינן דחידוש הוא דהא

כהסגר שני דלי מטמא ליה מחלוט ליה בטומאה חמורה ומטמא ליה: מר רבי מאיר דתמר רואה להקל לטהר מכל לטמא: סבר כהן תלה רחמ' דלי מטמא ליה הוי טמא ולהכי חזי ליה להקל מכל להחמיר דלי חזי ליה הוי טמא ולא ליטמ' ליה כלום ולא הוי טמא: ומר רבי יוסי דתמר לא להקל סבר לטהרו ולטמאו כתיב דכי חזי ליה כהן לטמא לא מני למשתק דלעלמא הוי טמא ומטמא מטמרו טמטמו במועד: והא תניא ליפכא דברי ר' מאיר במוחלט דברי רבי יוסי במוסגר: מר סבר מותה דשתו עדיף ליה ולהכי חזי ליה ביעור בהסגר שני דלי מטהרו מטמאו ופשלו מטמאו ליה ומחלט ליה ומסדר ליה מן לשנים מתנו ולית לי' מותה דלוכלי עלמא אפי' הכי לית ליה מצער דהא לית לי' מותה דשתו ומותר הוא בשתו להתייחד עמה כימי חלוטו ודברי ר' יוסי במוחלט דשפיר מטהר ליה דלא על מנת כן התירו לו ר' מותה דשתו ומותר הוא בשתו להתייחד עמה כימי חלוטו ודברי ר' יוסי במוחלט דשפיר מטהר ליה דלא על מנת כן התירו לו ר' מותה דשתו דכיון דמטהר ליה מחלוטו מיבעי לי' למימני שבע ימי ספירו וכימי ספירו אסור בתשמיש המטה דכתי' ושב מחוץ למחנה ז' ימים והלכו ז' מתחה דכתי' שובו לכם לאהליכם: ומר סבר מותה דעלמא עדיף ליה הוי תניא דברי רבי מאיר במוחלט דמר רבי נרחין דברי רבי מאיר במוחלט ודברי ר' יוסי במוסגר סבר מותה דעלמא עדיף ליה ולהכי חזי ליה ביעור בהסגר שני דלי מטהרו מטמאו ופשלו מטמאו ליה ומחלט ליה ומסדר ליה מן לשנים מתנו ולית לי' מותה דלוכלי עלמא אפי' הכי לית ליה מצער דהא לית לי

דהא עצים ואבנים בעלמא לא מטמאו והכא מטמאו ורבי אמר אצטריך ראי כתב רחמנא וביום הראות בו הוה אמינא לרבר מצורע אין לדבר הרשות לא כתב רחמנא וצוה הכהן ואי כתב רחמנא וצוה הכהן הוה אמינא הני אין דלאו טומאה דגופיה אבל טומאה דגופי׳ אית מיחזא חזיא ליה צריכא אמ׳ מר יש יום שאתה רואה בו ויש יום שאי אתה רוא׳ בו מאי משמע אמר אביי אכן כן ליכתוב רחמנא ביום מאי וביום שמע מינה יש יום שאתה רואה׳ בו ויש יום שאי אתה רואה בו ואביי ההוא מיבעי ליה ביום ולא בלילה ורב ביז׳ ולא בלילה מנא ליה נפקי ליה° מלכל מראה עיני הכהן ואביי ההוא מיבעי ליה למעוטי סומא באחת מעיניו ורבא נמי מיבעי ליה להכי אין הכי נמי ואלא ביום ולא בלילה מנא ליה נפקא ליה° מכנגע נראה לי בבית לי ולא לאורי ואביי אי מהתם הוה אמינ׳ הני מילי טומא׳ דלאו דגופיה אבל טומאה דגופיה אפילו לאורו נמי קא משמע לן: מתני׳ : ועוד אמר רבי מאיר מלקט אדם עצמות אביו ואמו מפני ששמחה היא לו רבי יוסי אומר אבל הוא לולא יעורר אדם על מתו ולא יספידנו קודם לרגל שלשים יום:

גמ׳ : ורמינהי המלקט עצמות אביו ואמו הרי זה מתאבל עליהם כל היו׳ ולערב אין מתאבל עליהן ואמר רב חסד׳ אפילו צרורין לו בסדינו אמר אביי אימא מפני ששמחת הרגל עליו: ולא יערער על מתו: מאי לא יערער על מתו אמ׳ רב בר הדר ספדנא במער׳ אמרי יבכון עיטיה כל מרירי ליבא: קודם הרגל שלשי׳ יום: מאי שנא שלשים יום אמר רב בהנא אמר רב יהוד׳ אמר רב מעשה באדם אחד שבינם מע׳ לעלו׳ לרגל ובא ספדן ועמד על פתח ביתו ונטלתן אשתו ונתנתן לו ונמנע ולא עלה באות׳ שעה אמרו לא יעורר על מתו ולא יספידנו קוד׳ לרגל׳ יום ושמוא אמ׳

לפי

דהא עצים ואבנים לא מטמאו ואפילו הכי מטמאו כגון עצים ואבנים דק פח
לאו דוקא דהא תנן במסכת° נגעים לרבי יהודה אפילו אבני
ותבלי תנן ואם כן צריך לומר דרבי נמי מודה לרבי יהודה וכן משמע מלשון
משיך דרבי סבר לה כרבי שמעון דפליג התם:

מאי וביום יום שאתה רואה משמע
לטהרי דרבי יהודה דריש ו׳ וכן דק יג ושם
פרק° קמא דסנהדרין גבי ומפטו ופרק דק כ
תלו° מגיפות גבי ומנחת קנאת היכו גופיה דק ג
לה דריש ו׳ דואם המיר ימיר בפרק קמא דק פה
° דתמורה ונסוף פרק טרף° בקלפי גבי
הלים ושמע דריש ליה לדרשת תחריבת
מיהו הכא קאי טפי כיון דר׳ יהודה דריש
ו׳ מאי טעמא לא אמר רבא הכא נמי
דריש ו׳ למה חולק על אביי היכ לא
להזכיר ושמע דבא קאמר אפילו לא דריש
ל׳ יהודה ו׳ הכא להכי דרשא׳ ים ליישב:

נפקא לי׳ מכנגע נראה לי ולא לאורי
תימא דהא לעיל אמר רבא
לרבי יהודה מיהודם הוא ולא גמרינן מיניה
ולפיכ׳ שפי׳ ר׳ יהוד לטעמי דמנחריב ופינו
בעצים ובאבנים ניחא דלענין פינו דוקא
מיהודם ועי׳ל כיון דלאורו אינו יכול לרבות
בלא נר מה כן פופלו מטעם רחייב יש
לנו ללמוד מינו כיון דחזינן דבעלמא נמי
מצאנו קפידא בריחייב טפי מעולה דגלי
דבעינן שתי עינים ובעינן נמי שלא יהא
יום המעונן ותימא דהכא משמע דרבא
ממעט לילה מהאי קרא ובפרק אחד° ליכי דק לד ושם
ממונות מייתי קרא וביום הרגו בו והיינו
כהכי ו׳ל לירושלמי דהס״ד לחתוי דרשות
הפשוטים יותר ושמא אי לא כתיב בנגע
נראה לי הוה מוקמינ׳ וביום הרגו למעוטי
לילה וכן ° כפ״ב דמגלה ולא מוהלין אלא דק יב ושם
ביום דריש התם מביום השמיני ביום ולא דק יג
בלילה ופרק רבי° אלישר דמילה דריש
מיניה ביום אפילו בשבת ומכן שמונה ימים
דלאו ימי׳ ולא לילות ובפרק° החובל מייתי
שבת נעורים לחטיה מבנעוריה בית חניה
בריש פ״ק° דקדושין מוקי לה בהפר נדרי דק ג
דוקא ושבת נעורים בפקי מוכי יחכור וג׳
וכן בפ״ק° דקדושין מייתי ספר כורתה דק ה
ומין דבר אחר כורתה מספר כריתות
ובפרק° המגרש מפקי לה דבנן מוכתב דק פו
לה וספר כריתות מבעל לדרש אחריתה
ומיהא תימא היכן נוכל ליישב פסוגיי
דפרק אחד דיבמ׳° ממונות מלילה דרשא דק לה
דמייתי לה התם למיגמר דין ביום מבנגע׳ דק ה
ובשלמא אי מייתי מוביום הרגו בו מצינו דק פב
לאוקומי כגמר דין מלה בנגע נראה לי

היינו תחילת דין ואביי דאמר אי מהתם הני מילי לטומאה ללאו דגופיה וקיימא לן דלעיל דמגופיה דלית ליה לרבי משמעות דורשין היכא דיליף
דמשמע דרבי יהודה לית ליה נמי ספיר ומצטריך וביום הראות ע״כ נראה ליה דס״ד לעיל משמעות דורשין היכא דיליף דרבי יהודה
דביום הראות מצטריך לדרשא אחריתא דביום ולא בלילה כדפירש״י נמי לעיל ורבי יהודה סבר דתרוייהו דרשינן ומצטריך לתרי קראי כי היכי דלית ליה לרבי
דיוסי ס״ו סומאה דלאו גופיה קמ״ל וביום ומביולא שמעינן שלא לדבר מצוה קמ״ל ופיר״ן ולפי זה לכ״ע מתחילין לדבר הרשות דרשי׳ ופירש כדפרישי
מלתיה דתיתי מק״ו ומה וכתב לה קרא דהייט דבר מצוה וקשה לרבי יהודה מהיכא תיתי לה דבעי בחולה יום ראשון ובחול המועד דקאמר משום
יהודה הוא דהא עצים ואבנים לא מטמאו מן ללמוד ממנו אלא מהיכא דמייתי לה מצינו ללמוד ממנו ומהיכא דלא מייתי לה לא ילפינן מיניה ומיהו
כל הספר כולו מן הדין ללמוד ממנו אלא מהיכא דמייתי לה מצינו ללמוד ממנו ומהיכא דלא מייתי לה לא ילפינן מיניה ומיהו דק עה
ורמינהי המלקט עצמות אביו ואמו כו׳ כמסכת שמחות הוא מצי לפשוטי ליה מיניה דהא קתני סתם ולערב מתאבל עליהם כל היום ואפילו קתני
מתאבל עליהם כל היום ואפילו צרורין לו בסדינו אינו מתאבל לערב אם לא שיש עמהם שאר מתים דאיכא למימר דלא אמרו אלא בשאין עמהם
שאר מתים אבל יש עמהם שאר מתים אפילו לא מצי למימר הכי מיהו קשה דהא דרב חסדא אפילו צרורין לו בסדינו אינו מתאבל לערב
משמע אפילו יש עמהם שאר מתים ועוד קשה דהא דרב חסדא אפילו צרורין לו בסדינו אינו מתאבל לערב משמע אפילו יש עמהם שאר מתים
ועוד קשה דהא דרב חסדא אפילו צרורין לו בסדינו אינו מתאבל לערב משמע אפילו יש עמהם שאר מתים ועוד קשה דהא דרב חסדא
אפילו צרורין לו בסדינו אינו מתאבל לערב משמע אפילו יש עמהם שאר מתים ועוד קשה דהא דרב חסדא אפילו צרורין לו בסדינו אינו מתאבל
לערב

רקא עכ"ל בקונט' דהלכה כרב בחיסורי וחפילו לשמואל לומר דלא אסירי אלא ע"י ספרנית אבל הוא עצמו שרי יותר מתחלה מנערו על ידי פעקא וישמח לאחר זמן:

אין חופרין כוכין וקברות במועד פירש בקונטרס לנוך מתים הוא עושה אפילו כשאין נריך עתה

דף ק כדתנן כהמוכר פירו המוכר מקו לאחרו לעשות לו קבר עושה רחבה על מערה לכל לנוך המת אמת כבר מוכר אפילו כיום טוב שני למיגז ליה גלימא ולמיגז ליה

מיי' פ"ו מהל' י"ט סמג לאוין עה טור ח"ח סימן תקמו

לחם כדאמר בפרק קמא דביצה כל שכן דקיי"ל כל המועד חול המועד וחף על פי שים לחלק דחול המועד דאוריימא ויום טוב שני דרבנן כמו יום טוב שני דעבדת ויום טוב שני דשביעי של פסח ושמיני עצרת אין נרחם דנכל יום שני קאמר כביצה ועוד כל עניני מלאכה חמיר טפי יום טוב שני מחול המועד וכמו שפירש בקונטר' לחיירי כחופר מעייס כך פר"ח אכל לאחר מיתה שרי והא דתנינן כוכין וקברות אפילו בלא מת ואחרן דוקא עם המת ושמא כשחפר הוא רגיל לחפור בניח והוי הכירה לצריך למת נדחה לי והא דלא שרי הכי לר' יהודה שלא מנסרים המנוכרי מערב יום טוב והת' שרי למיגז ליה גלימא ולחם שמא נסרים יכולים לעשות מנוסרים הרבה אכל גלימא ולחם לא ימנא לעשות אם שמא בנסירת נכרים קול ופירוג גדול ו"ח לאין חופרין מייירי אפילו לאחר מיתה דומיא דמתכוין דמשמע לאחר מיתה דמפרש בגמרא שאם היה מרוק מקברו ומחיי אין רגילות לעשותו כי לישנו יודע מי יסיס בו ויש לפרש שעושה לכורכו או לנורך אחר וכמו שפירש שהיו עוזרין והא דתנינן בפ"ק דביצה למיגז ליה גלימא ולחם הייגו דוקא כדפרישית שלא ימנא גלימא ולחם עשוי מערב יום טוב אכל כוכין וקברי ימנא הרבה שהיו רגילי לחפור מחיים ומהאי טעמא יכול להיות מותר בזמן הזה לפי שאין עושין כוכין וקברות מחיים:

דף ו ומס' מיי' פ"ו מהל' י"ט ופי"ב מהלכות שבת סמג לאוין עה טור ח"ח סימן תקמו

ועושין נברכת במועד תימה לאמאי נריך במועד והלא אין מכבסין במועד ויש לומר לנורך כל אותם שהתירו מכמים לכבס לקמן בפרק כתרא ויש לדחוק את המת ותכריכין:

דף יח

וארון עם המת כתב אמריכן בירושלמי אמ' ר' מנא הדא דתימ' כמת שאינו מפורסם אכל במת שמפורסם עושין לו ארון אפי' בשוק כהדא דרבי חנינא חבריהו דרבנן בחול המועד עבדי ליה ארון בשוקא

דף יט

גיהא וכן גיהא פירש ר"ח מחמת ונדיין בפרק לא יחפור ולישנא דהתם תנן מרחיקין את הנברכת שלשה טפחים וקתמרינן בגמרא לא שנו אלא מן המנין אכל מן הנדיין מרבע חמות ובתוספתא תני מרחיקין את הנקיבה שלשה טפחים:

דף ח ומס

ומנסרין ונראה לי דמה דלא אסרו חכמים משום מרחית העין כו' ודמי טפי להיות דפרק חף על פי נימור שעלו בו קשקשים כו':

אבל מחוי גרוזתו בירושלמי הלא דתימא מהניסוקין פורס גרשה את ניסוקין והחזיר אפילו לא מן המירוסין:

לפי שאין המת משתכח מן הלב שלשים יום כלומר כיון דמת אין משתכח מן הלב שלשים יום אי מספידו פעמים משלשי יום לפנים הרגל אתי ליתיספר ברגל דעדיין לא שכחו: דעביד בחנם מ"ד משום מעות שזימן לרגל כיון דספדן עביד בחנם ספדי דמי ומ"ד לפי שאין המת משתכח מן הלב שלשים יום בחנם כמי חפיר: מתני' אין חופרין כוכין וקברות לנורך מתים שדרכן לחפור כוכין

תורה אור

כר מנוס

לפי שאין המת משתכח מן הלב שלשים יום
מאי בינייהו איכא בינייהו דקעבד בחנם:

יח

מתני' אין חופרין כוכין וקברות במועד אבל מחנכי את הכוכין במועד ועושין נברכת במועד וארון עם המת בחצר ר' יהודה אוסר אלא אם כן יש עמו נסרים: גמ': מאי כוכין ומאי קברות אמר רבי יהודה כוכין בחפירה וקברות בבנין תניא נמי הכי אלו הן כוכין ואלו הן קברות כוכין בחפירה וקברו בבנין: אבל מחנכין את הכוכין: כיצד מחנכין אמ' רבי יהוד' שאם היה ארוך מקצרו במתניתא תנא מאריך בו ומרחיב בו:

ועושין נברכת כו': מאי נברכת אמר רב יהודה זו בקיע והתניא הנברכת והבקיע אמר אביי ואיתימ' רב כהנא גיהא ובר גיהא:

וארון עם המת בחצר: תניא להא דתנו רבנן עושין כל צורכי המת נוזזין לו שערו ומכבסין לו כסותו ועושין לו ארון מנסרין המנוסרין מערב יום טוב רבן שמעון בן גמליאל אומר אף מביאין עצים ומנסרן בצינעה בתוך ביתו: מתני': אין נושאין נשים במועד לא בתולו ולא אלמנות ולא מייבמין מפני ששמחה היא לו אבל מחזיר הוא את גרושתו ועוש' אשה תבשיטיה במועד רבי יהודה אומר לא תסוד מפני שניוול הוא לה ההדיוט תופר כדרכו והאומן מכליב ומסרגין את המטות רבי יוסי אומר ממתחין: גמ': וכי שמחה היא לו מאי היא אר' יהודה אמ' שמואל וכן א"ר אלעזר אמר רבי אושעיא ואמרי לה א"ר אלעזר אמ' רבי חנינא לפי שאין מערבין שמחה בשמחה רבה בר הונא אמר מפני שמניח שמחת הרגל ועוסק בשמחת אשתו אמר ליה אביי לרב יוסף האדרבה בר הונא דרב הוא דאמר רב דניאל בר קטינא אמר רב מנין שאין נושאין נשים במועד שנאמר ושמחת בחגך ולא באשתך עולא אמר מפני הטורח רבי יצחק נפחא אמר מפני ביטול פרי ורבי מיתיבי כל אלו שאמרו אסורין לישא במועד מותרין

תניא דף י דנדרים יו

דף יט

דף ח ומס

דף ח ומס

דף ח

דף ח ומס

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779450973/phys_0020
DFG

מותרין לישא ערב הרגל כלומר אותר לכתחלה ואף על גב דשבעת ימים של סעודת היו ברגל : עיקר שמחה דניסואין ביום ראשון : שמחה בשמחה : עיקר טירחת דניסואין ביום ראשון דניסואין : לחד יומא לית מאן דאמר כיון שאינו יכול להתחיל אלא בערב הרגל אין מתחילין עד הרגל דלמא מתרמי אלתא דלית מצי מתחיל בערב הרגל ולית מתחיל כל הרגל : ועביד ז' יומי שמחה לכתא ולכתא לתוכת סבית הרגל : ולמא מינטר לית דליתרמי ליה תוכת הבית ברגל : חמה

כליא עורב הגג כלה ומקבר למעלה עד תורת חור

כאי ומחזין אותו שם כבר ומסמרים כדי שלא ישבו העובדים עליו זה לא חשיב כבנין : ולמא שמח כליא עורב נמי נורך ננין הוא להכי לית שיריים אלא כל היכא דאיתרמי ליה לניסואין ברגל לית ידעינן מגלן אלא עבדינן : שמע מינה הני לחול אלא מני למיעבד ליה ביחד אפילו מתרמי : לית עשו ישראל יום כפורים לפי שבעה ימים שלפני סוכות כל יום עשו שמחה ומזבח דכתיב ויעש שלמה בעת ההיא את החג וכל ישראל עמו קהל גדול מלבוא חמת עד נחל מצרים שבעת ימים ושבעת ימים ארבעה עשר יום ואם אית דמערבין שמחה בשמח איבעי ליה למינטר עד החג ומיעבד שבעה להכא ולהכא ודלמא מינטר לא נטרינן והיכא דאתרמי עבדינן איבעי ליה לשיורי פורת שיורי בנין בית המקדש לא משיירינן ואיבעי ליה לשיורי באמה כליא עורב אמה כליא עורב צורך בנין הבית הוא אלא מדמייתר קרא מכדי כתיב ארבעה עשר יום שבעת ימים ושבעת ימים למה לי שמע מינה הני לחוד והני לחוד אמר רבי פרנך אמר רבי יוחנן אותה שנה לא עשו ישראל את יום הכפורים והיו דואגים ואומרים שמא נתחייבו שונאיהן של ישראל כלייה יצתה בת קול ואמרה להם כולכם מזומנין לחיי העולם הבא מאי דרוש אמרו קל וחומר ומה משכן שאין קדושתו קדושת עולם וקרבן יחיד דוחה שבת דאיסור סקילה מקדש דקדושתו קדושת עולם וקרבן ציבור ויום הכפורים דענוש כרת לא כל שכן אלא אמאי היו דואגים התם צורך גבוה הכא צורך הדיוט הכא נמי מיעבד ליעבדו מיכל לא ניכלו ולא לישתו אין שמחה בלא אכילה ושתייה ומשכן דדחי שבת מנלן אילימא מדכתיב ביום הראשון וביום השביעי דלמא שביעי לקרבנות אמר רב נחמן בר יצחק אמר קרא ביום עשתי עשר יום מה יום כולו רצוף אף עשתי עשר כולן רצופין ודלמא ימים הראויין כתיב קרא אחרינא ביום שנים עשר יום מה יום כולו רצוף אף שנים עשר יום כולן רצופין ודלמא הכא נמי ימים הראויין אם כן תרי קראי למה לי ומקדש דדוחה יום הכפורים מנלן אילימא מדכתיב ארבעה עשר יום ודלמא ימים הראויין גמר יום יום מהתם יצתה בת קול ואמרה להם כולכם מזומנין לחיי העולם הבא ומנלן דאחיל להו דתני תחליפי ביום השמיני שלח את העם ויברכו את המלך וילכו לאהליה שמחים וטובי לב על כל הטובה אשר עשה ה' לדוד עבדו ולישראל עמו לאהליהם שהלכו ומצאו נשיהם בטהרה שמחים שנהנו מזיו השכינה וטובי לב שכל אחד ואחד נתעברה אשתו בבן זכר על כל הטובה שיצתה בת קול ואמרה להם כולכם מזומנין לחיי העולם הבא לדוד עבדו ולישראל עמו בשלמא לישראל עמו דאחיל להו עון יום הכפורים אלא לדוד עבדו מאי היא אמר רב יהודה אמר רב בשעה שביקש שלמה להכניס ארון למקדש דבקו שערים זה לזה אמר שלמה עשרים וארבעה נענה פתח ואמר שאו שערים ראשיכם וגומר ולא נענה כיון שאמר אלהים אל תשב פני משיחך זכר לחסדי דוד עבדך מיד נענה באותה שעה נהפכו פני שונאי דוד כשולי קדירה וידעו הכל שמחל לו הקדוש ברוך הוא על אותו עון רבי יונתן בן עסמי ורבי יהודה בן נרים תנו פרשת נדרים בי' שמעון בן יוחי איפטור מיניה באורתא לצפרא הדור וקא מפטרי מיניה אמר להו ולאו איפטריתו מיני באורתא אמרו ליה למדתנו רבינו תלמיד שנפטר מרבו ולן באותה העיר צריך ליפטר ממנו פעם אחרת שנאמר ביום השמיני שלח את העם ויברכו את המלך וכתיב ביום עשרים ושלשה לחדש השביעי שלח את העם לא מבאן לתלמיד הנפטר מרבו ולן באותה העיר צריך ליפטר ממנו פעם אחר א"ל לבריה בני אדם הללו אנשי של צורה הם זיל גביהון דליברכוך אול אשכחינהו דק' רמו קראי אהדדי כתי פלס מעגל רגליך וכל דרכיך יכונו וכתיב ארח חיים פן תפלס לא קשיא כאן במצוה שאפשר לעשותה ע"י אחרים כאן

מותרין לישא ערב הרגל קשיא לכולהו לא קשיא למאן דאמר משו שמחה עיקר שמחה חד יומא הוא למאן דאמר משום טירח עיקר טירח חד יומא הוא למאן דאמ' משום ביטול פריה ורביה לחד יומא לא משהי אינש נפשי' ודאין מערבין שמחה בשמחה מנלן דכתיב מלכים ח ח ויעש שלמה בעת ההיא את החג וכל ישראל עמו קהל גדול מלבוא חמת עד נחל מצרים שבעת ימים ושבעת ימים ארבעה עשר יום ואם אית דמערבין שמחה בשמח איבעי ליה למינטר עד החג ומיעבד שבעה להכא ולהכא ודלמא מינטר לא נטרינן והיכא דאתרמי עבדינן איבעי ליה לשיורי פורת שיורי בנין בית המקדש לא משיירינן ואיבעי ליה לשיורי באמה כליא עורב אמה כליא עורב צורך בנין הבית הוא אלא מדמייתר קרא מכדי כתיב ארבעה עשר יום שבעת ימים ושבעת ימים למה לי שמע מינה הני לחוד והני לחוד אמר רבי פרנך אמר רבי יוחנן אותה שנה לא עשו ישראל את יום הכפורים והיו דואגים ואומרים שמא נתחייבו שונאיהן של ישראל כלייה יצתה בת קול ואמרה להם כולכם מזומנין לחיי העולם הבא מאי דרוש אמרו קל וחומר ומה משכן שאין קדושתו קדושת עולם וקרבן יחיד דוחה שבת דאיסור סקילה מקדש דקדושתו קדושת עולם וקרבן ציבור ויום הכפורים דענוש כרת לא כל שכן אלא אמאי היו דואגים התם צורך גבוה הכא צורך הדיוט הכא נמי מיעבד ליעבדו מיכל לא ניכלו ולא לישתו אין שמחה בלא אכילה ושתייה ומשכן דדחי שבת מנלן אילימא מדכתיב ביום הראשון וביום השביעי דלמא שביעי לקרבנות אמר רב נחמן בר יצחק אמר קרא ביום עשתי עשר יום מה יום כולו רצוף אף עשתי עשר כולן רצופין ודלמא ימים הראויין כתיב קרא אחרינא ביום שנים עשר יום מה יום כולו רצוף אף שנים עשר יום כולן רצופין ודלמא הכא נמי ימים הראויין אם כן תרי קראי למה לי ומקדש דדוחה יום הכפורים מנלן אילימא מדכתיב ארבעה עשר יום ודלמא ימים הראויין גמר יום יום מהתם יצתה בת קול ואמרה להם כולכם מזומנין לחיי העולם הבא ומנלן דאחיל להו דתני תחליפי ביום השמיני שלח את העם ויברכו את המלך וילכו לאהליה שמחים וטובי לב על כל הטובה אשר עשה ה' לדוד עבדו ולישראל עמו לאהליהם שהלכו ומצאו נשיהם בטהרה שמחים שנהנו מזיו השכינה וטובי לב שכל אחד ואחד נתעברה אשתו בבן זכר על כל הטובה שיצתה בת קול ואמרה להם כולכם מזומנין לחיי העולם הבא לדוד עבדו ולישראל עמו בשלמא לישראל עמו דאחיל להו עון יום הכפורים אלא לדוד עבדו מאי היא אמר רב יהודה אמר רב בשעה שביקש שלמה להכניס ארון למקדש דבקו שערים זה לזה אמר שלמה עשרים וארבעה נענה פתח ואמר שאו שערים ראשיכם וגומר ולא נענה כיון שאמר אלהים אל תשב דה' פני משיחך זכר לחסדי דוד עבדך מיד נענה באותה שעה נהפכו פני שונאי דוד כשולי קדירה וידעו הכל שמחל לו הקדוש ברוך הוא על אותו עון רבי יונתן בן עסמי ורבי יהודה בן נרים תנו פרשת נדרים בי' שמעון בן יוחי איפטור מיניה באורתא לצפרא הדור וקא מפטרי מיניה אמר להו ולאו איפטריתו מיני באורתא אמרו ליה למדתנו רבינו תלמיד שנפטר מרבו ולן באותה העיר צריך ליפטר ממנו פעם אחרת שנאמר ביום השמיני שלח את העם ויברכו את המלך וכתיב ביום עשרים ושלשה לחדש השביעי שלח את העם לא מבאן לתלמיד הנפטר מרבו ולן באותה העיר צריך ליפטר ממנו פעם אחר א"ל לבריה בני אדם הללו אנשי של צורה הם זיל גביהון דליברכוך אול אשכחינהו דק' רמו קראי אהדדי כתי פלס מעגל רגליך וכל דרכיך יכונו וכתיב ארח חיים פן תפלס לא קשיא כאן במצוה שאפשר לעשותה ע"י אחרים כאן

איבעי ליה למינטר עד החג כדי שלא יתבטלו ישרז ממלאכתן כל כך:

איבעי ליה לשיורי בחמה כליא עורב שלא היה נורך הבנין כ"כ ואף על פי שהוא מהבנין כדי שלא יכיחו הטוענ' מין זה נורך כל כך וגם בשעת הבנין בזמן שלא היה השכינה שורה בו לא היה נורך : כאן

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779450973/phys_0021
DFG

כאן במצוה שאי אפשר לעשותה ע"י אחרים עשיית מצוה עדיף שהרי מפקיעין מפני לר"ם כן יותי לעום סוכ' ולולב כדתית בירושלמי תכל בהפסקה תפלה וקריית שמע אין מפקיעין לרבי שמעון כן יותי בירושלמי זה שנינו וזה שנינו ואין מפקיעין שנינו מפני שנינו:

פוקסת פירוש בקונטרס מתקנת סיער שלא יתפזר וקשה דבפרק

דף נד ופס המגביה דאמר מתחי בשב מצוטות ועוד לסורק הוה ליה למיתני כמו נבי נזיר וכפ

דף ד ופס קמח לכתובו פירש בקונטרס קליעת סיער וקשיא לפרק המגביה סוכה גדולה ופוקסת ואין לפרש מעברת סרק על פניה להבא

דף ד תני תרוייהו ונס בפרק קמח לכתובות ויש לפרש דמתקנת סערה בידיה חוק לנעיץ ורבינו מפרש שנותנת חוטין על בנק תיקון על פניה להחליש הכאר וקיימו וקמי דקורה ליה בירושלמי כונב סחוה מחליש הכאר וכניין נמי סייך בתיקון הנשה למאי דמפרש סוף המגביה מעשה בונה ומייתי קרא דויכן את הבלע:

דף כד סטבת בפרק כל הקרבנות מפר דסיען המור הוא סטבת ובפרק קמח

דף נ למגלה מאי שנן האומר רב הונא אומר רבי הפרוש סטבת:

כ

מיי פי מהל' ו' סיע לחוק"ג טור לחוק"ג סח סי' תקמו

כאן במצוה שאי אפשר לעשותה ע"י אחרים עשיית מצוה עדיף שהרי נדולה בין קטנה עשה: וכל מפניך לא ישוו כה שתבטל כל מפניך נשנית שתעסוק בתורה: מפני שמים ישוו כה כלומר סחס ים לך לעסוק במצוה שתבטל תלמוד תורה ושוכח במצוה: דלמילו מפני שמים לא דמבטל מצוה ועוסק בתלמוד תורה: תעייל ולא תיפוק תיפוק ולא תעייל אשמעינן ליה בסחול תעייל ולא תיפוק שתבי' סחורה ולא תמכרנ' תיפוק ולא תעייל סתוניתא בסחורה במקום סחר ולא תכיתנה: תעייל כלתא שדרך כלתא סלוק מבל הבעל: ולא תפיק דלא ליסוב בנך דסדרי נפקי מיכך והדרת לבי נסייהו: סתם חלתא זו שנה רחשונה של ניסואין דכתיב כי יקח איש אשה חדשה לא יצא ונו': ליחרב ביתך בית קברתך דלא תמות מלא תחיה לאורך ימים: לא תבום ולא תתביים לא תיבום אחריני כדי שלא תתביים שלא תבא לידי כך בין תתביים: ותבא בה ושבה בה לא יבושו פניו לעולם ולהיינו לא תבייש ולא תתביים: כוחלת נותנת כוחל בין עיניה כדי שדומות נחלים: פוקסת מחלקת שערה לכאן ולכאן: ומעברת סרק על פניה סם שחד כדי שתרחה מדעתה: סכין על פני שלו מטה כדי להעביר שער שלו מטה: היתה מיקסטן כי הני קסוטין כדאמר בכל: נאנפי כלתה שהיתה כל כך ונקיה שהיתה לה כלים שפיה חסת בנה: לא שנו בה דאמר עושה חסד עם לך לעסוק במצוה שתבטל תלמוד עושה חסד עם לך ולהפי הוי לה שתחה נאמנה שדרכה נכון ולהפי שמים לא דמבטל מצוה שהיתה לה כלים שפיה חסת בנה: לא שנו בה דאמר עושה חסד עם לך לעסוק במצוה שתבטל תלמוד תורה ושוכח במצוה: דלמילו מפני שמים לא דמבטל מצוה ועוסק בתלמוד תורה: תעייל ולא תיפוק תיפוק ולא תעייל אשמעינן ליה בסחול תעייל ולא תיפוק שתבי' סחורה ולא תמכרנ' תיפוק ולא תעייל סתוניתא בסחורה במקום סחר ולא תכיתנה: תעייל כלתא שדרך כלתא סלוק מבל הבעל: ולא תפיק דלא ליסוב בנך דסדרי נפקי מיכך והדרת לבי נסייהו: סתם חלתא זו שנה רחשונה של ניסואין דכתיב כי יקח איש אשה חדשה לא יצא ונו': ליחרב ביתך בית קברתך דלא תמות מלא תחיה לאורך ימים: לא תבום ולא תתביים לא תיבום אחריני כדי שלא תתביים שלא תבא לידי כך בין תתביים: ותבא בה ושבה בה לא יבושו פניו לעולם ולהיינו לא תבייש ולא תתביים: כוחלת נותנת כוחל בין עיניה כדי שדומות נחלים: פוקסת מחלקת שערה לכאן ולכאן: ומעברת סרק על פניה סם שחד כדי שתרחה מדעתה: סכין על פני שלו מטה כדי להעביר שער שלו מטה: היתה מיקסטן כי הני קסוטין כדאמר בכל: נאנפי כלתה שהיתה כל כך ונקי

תופר כדרכו בחולו של מועד: היכי דמי הדיוט שאינו אומן שתופר כדרכו: אלא מעתה שאינו יכול ללקוט נימי התפירה של חלוק כדי לתפור כשהוא תופר תוחב תחיכות הרבה כאלה תורך המחט ואחר כך מוסכה מן הכנר ונמצאו תפירות הרבה כשהיכה אחת והיודע לעשות כן אומן הוא: שאינו יכול לכוין אימר בשפת חלוקו שאינו יודע לתחוב אותו נגד עין שעושין ממנו אימרא בשפת חלוקו אלא שבמקום אחד מקצרו ובמקום אחד מרחיבו: אומן היכי מכליב: מפסיע שאינו תופר כיוצר אלא מפזר התפירה ולהכי קרי מכליב שרואין תחיבי המחט לפניו הכלב רחוקות זה מזה כפני הכלב: כלבת שאינו תופר כדרכו תוחב זה בסמוך זה אלא שתוחב המחט פעם אחת למעלה ופעם אחת למטה ולהכי קרי ליה כלבתא דהכי קיימי שיני הכלב זה אחר זה בגוף מחבירו:

מסרגין את ועורך שתורגין מט של מכלים בשתי וערב: ממתחין שאם היה רפוי זה מתוחין ימים רבים וכפו המכלים ממתחין אותן: שתי בלא ערב שאותה השתי ועורב אינו מוסיף עליה: שאם היו רפוי שאינן מתוחין: ושוין רבי מאיר ור' יוסי: מפשילין מכלים לכתחילה שאין נוחלים מכלים לכתחילה: המטה לעולם אינה מקבלת טומאה עד שיסרג בה שלשה שתי נירין: שהשתי נכר מתוך ומורג בו אלא שתי נרין דערב שאתה מסרגין קרי שתי וערב: היינו דאתו רבים ואומרים להפלוגי דאפי' שתי בלא ערב לאו מידי: ממתחין נמי לא שתיא בתמיה אתו רבים ואומרים למיסר נמי מתוך ואמאי הא לית קעביד מלאכה ואי לא עביד הכי לא מצי למיזנח עלה: אין ואלו אתוים אומרים למיסר כי מתוחים מזוז דהוחיל ואפשר למליית למטה במאי עד לעיל והדר מצי למירמא עלייהו כרים וכסתות למיזנח עלייהו: לא טרחינן דהוי טורח דלא צריך: מתני': מעמידין תנור וכירי שעושין אותן לכתחילה כדאמרי לקמן תנור תוכו חלול מקום שפיתת שתי קדירות גיזה מקום שפיתת קדירה אחת: מכבשין בגמרא מפרש: גמ': מנקר ריחיא שכשהיא יושנה ומלקה ואין החיטין יכולין לפרך מנקרין אותה מותכין אותה כדי שלא יהא שום כדי שיפרכו החטין תחתיה: בת עינא נקב שעושין בחומצא הריחים שהתבואה נופלת לתוכה: הייני דמסכחת לה בישנה נראה לכך שכבר היא מלקה לפי שהיושנה נראית היא טוחנת: אלא למאן דאמר דמכבשין היינו בת עינא בחומה והלא כבר אית לה בת עינא שכבר היא מלטחון ואי לא הוי לה בת עינא לא מצי למיטחן: כגון דבעי לארווחי אית בת עינא טפי וכי היא נוטה מסכחת לה בישנה: מנקר ריחיא בישנה תיקחל נופיה יתחלל נופו: מותר ליטול לרבן נפורני כדרך העושין עכשיו לסוסיס שלנו דאי לא עביד ליה הכי הוה ליה כערת ולא מצו מזיל: אכל

ההדיוט תופר כדרכו: היכי דמי הדיוט אמרי דבי ר' ינאי כל שאינו יכול להוציא מלא מחט בבת אחת רבי יוסי בר חנינא אמר כל שאינו יכול לכוין אימרא בחפת חלוקו: והאומן מכליב: מאי מכליב רבי יוחנן אמר מפסיע רבה בר שמואל אמר שיני כלבתא: **מסרגין** את המטות: מאי מסרגין ומאי ממתחין כי אתא רב דימי אמר פלינו בר"ר רבי חייא בר אבא ור' אסי ותרוייהו משמי' דחזקיה ור' יוחנן חד אמר מסרגין שתי וערב וממתחין שתי בלא ערב וחד אמ' מסרגין שתי בלא ערב וממתחין שאם היה רפוי ממתחו איני והא תני רב תחליפא בר שאול ושוין שאין מפשילין חבלים לכתחילה בשלמ' למאן דאמר מסרגין שתי וערב וממתחין שתי בלא ערב ד"ה דקתני רב תחליפא בר שאול ושוין שאין מפשילין חבלים לכתחילה אלא למאן דאמר מסרגין שתי בלא ערב וממתחין שאם היה רפוי הי' ממתחו השתא שתי וערב אמר' לא חבלים לכתחילה מיבעי' קשי' א"ל רב נחמן בר יצחק לר' חייא בר אבין מי איכא למאן דאמ' מסרגין שתי בלא ערב והתניא ר' מאיר אומר המטה משיסרוג בה שלשה בתים אלא כי אתא רבי אמ' במסרגי כולי עלמא לא פליגי דשתי וערב לא כי פליגי במתחין מר סבר ממתחין שתי בלא ערב ומר סבר שאם היה רפוי ממתחו מיתיבי מסרגין את המטה ואין צריך לומר שממתחין דברי ר' מאי רבי יוסי אמ' ממתחין אבל לא מסרגין ויש אומ' אין ממתחין כל עיקר בשלמא למאן דאמר ממתחין שתי בלא ערב היינו דאתו יש אומרי לאיפלוגי אלא למאן דא' שאם היה רפוי ממתחו ליש אומרים ממתחו נמי לא אין כיון דאפשר למטלייה במאני לא טרחינן: **מתני'**: מעמידין תנור וכירים וריחים במועד רבי יהודה אומר אין מכבשין את הריחים בתחילה: **גמ'**. מאי מכבשין רב יהודה אמר מנקר ריחיא רב יחיאל אמר בת עינא מיתיבי מעמידי תנור וכירים במועד ובלבד שלא יגמור מלאכתן דברי רבי אלעזר וחכמים אומרים אף יגמור רבי יהודה אומר משמו מעמידי את תחדש ומכבשי את הישנה ויש אומרים אין מכבשין כל עיקר בשלמא למאן דאמר מכבשין מנקר ריחיא היינו דמשכחת לה בישנה אלא למאן דאמר בת עינא ישנה בת עינ' למה לה כגון דקא בעי לארווחי טפי פורתא רב הונא שמעי' להא גברא דקא מנקר ריחי' בחולו דמועדא אמר מאן האי איתחיל גופיה דקא מחיל חולא דמועדא אסבר לה כיש אומרי דרש רב חמא נוקרין ריחים במועד משום ר"מ אמר אפילו סוס שרוכב עליו וחמור שרוכב עליו ומותר ליטול ציפורנים בחולו של מועד

ר' חנוך

מיי' פ"ו מהל' ט"ט סמג לאוין עה ו טה ח סימן תקמא ד"ף כה

ד"ף ק"ח ד"ף לד

מיי' פ"ו מהל' ט"ט סמג לאוין עה ו טה ח סימן תקלב

כב סום סרוכב עליו פירש בתוספתא דה"ה לנורך המועד משמע שאסור להרכיב בחנם:

למשקל טופרי פירש בתוספתא דה"ה לדיין שמותר לתקן כרוזי בקרקע קשה ומתקלקל ומשום שאין כרוזי בימי חכמים שאין צריך רק למשקל טופריה שהיה הקרקע מטוננת כמו בהרים ויטטכא היה מסור:

איצטבא ומקרופיטא עניי ספסל וקנטרא דם חלוקים כלומרין פרים
דף ע פרק י' יוחסין ליתיב מר מקרופיטא תמר ליה מי סני ספסל
כלומר רבנן מי מיטעטא כלומרי מיכזי:

ואין מונעין רפואה מבהמה דבהמה שים בה מלאכה מיירי מבל
רפואה שאין בה אסו' מלאכה רק גזירה
משום שחיקת סממנין תפי' כשב' מתן
דשרי והלכ' כמ"ד בהמה כהמה
דף נג דרש רבא הלכה כר' יהודה לית לי' גזירה
משום שחיקת סממנין ברפואה דבהמה פי'
לסרוקי סוס"ס שפירש בקונטר' אשטלי"ר
בלעז מתן כר' לי דהא קיימ"ל דבין קירוד ובין
קירוק שרי כדלקמן סוף פרק קמא דביצה
דף טו לר' סמעון דאמר דבר שאין מתכוין מותר
וקיימא לן כוותיה שלא ענין אחר הוא:

כסכוסי פירש בקונטר' מנפציי"ר בלעז
ויש מפרשים ליקצ"ייר ולשון
כסכוס משו' כלכלת פר תולי' מכסכוסי דקתני
מכתון ואין מכסכוסי מנפנים נבי טיט:

קיטורי כירי גרסינן נרי"ם ולא כידי
כללית והוי מעניין כירית
שהורה בפרק כמה יוכלה ובפרק
מזקת סכתים:

מוליא במוליא ובנא בנצא מלעתיה דבי
דרי שקל מוליא ושדי בנצ' מלעתי'
דלרעתי וכן גרס רבינו גרשון ורב שלפס נר'
נהפך מוליא בוליא ובנא בנצא מלעתי'
דלרעתי מולי' בנצא מלעתי' דבי דרי משתע
סיותר קרקע סוס נרוך לחרום מלידוש
ולריכא מסתברא טפי לדלידן נרוך קרקע
סוס לידוש יותר מלחרוש ושמא לפי שהיו
דושין בסורינין מן נרוך קרקע סוס ויש
מפרשים כדי לעשות דיר של כהמה:

פרקמטיא כל סחורה פירוש רבינו יעקב
בתשובתו כי רבינו יעק' לא
היה מושב הלועזות רבית פרקמטיא והא
דאמר רבינא הוה מסיק זוזי לבני דשותא
משמ' דתניא פרקמטיא ולא שרי אלא מעות
דבר שאכל היה לומר רבינו יעקב דשחורת
יין היתה כלומר בחיתו' כשר רבינא הוה
יהיב זוזי לבני מקדא דשותא ושפכי ליה טפי
כופיתא אכל הנותה דשו'חנות בקביעות
וחליף נרתה דתניא פרקמטיא:

וברבר שאכל מותר פירש בבבר שאם
לא יתברר עתה שמא לא יתברר
יפה פעם אחר ויפסיד מן הקרן אכל אם לא
יפסיד מן הקרן אלא ירויח כל כך אין זה
חשיב דבר שאכל וכל שכן לקנות סחורה
שמא תהיה יותר כיוקר אחר המועד אכל
לקנות יין בשר בתוך המועד מותר והר"ר
יוסף פירש דאם לאחור דאף ע"פ שלא ימצא
זול כדי ימצא כיוקר ואין זה דבר שאכל:

כוורת

כל מקום

אבל חמר דריחיא לא רבי יהוד' שרא למישק
טופריה לחמרא דריחיא ולאוקומי ריחיא
ולמיבני ריחיא ולמיבני אמת ריחיא ולמיבני
אוריא רבא שרא לסרוקי סוסיא ולמיבני
אקרפיט ולמיבני איצטבא רב שרא למישקל
דטא לבהמה בחולא דמועדא אמר ליה אביי
תני דמסייע לך מקיזין דם לבהמה ואין מונעין
רפואה לבהמה בחולו של מוע"ד רבא שרא
לכסכוסי קירמי מאי טעמא מעשה הריוט הו'
אמר רב יצחק בר אמי אמר רב חסדא קיטורי
בירי אסיר מאי טעמא מעשה אומן הוא אמר
רבא מאן דמתקיל ארעא אדעת' דבי דרי שרי
אדעתא דארעא אסי' היכי דמי מוליא במולי'
ונצא בנצא אדעת' דבי דרי שקל מוליא ושדא
בנצא אדעתא דארע' ואמ' רבא האי מאן דזכי
זיכי אדעת' דציבי שרי אדעתא דארעא אסי'
היכי דמי שקיל רברבי ושביק זוטרי אדעתא
דציבי שקיל רברבי וזוטרי אדעתא דארעא
ואמ' רבא האי מאן דפתח מ"א לארעי אדעתא
דכוורי שרי אדעתא דארעא אסיר היכי דמי
פתח חדר בבי חד מעילאי וחד מתתאי אדעת'
דכוורי פתח חד בבא אדעתא דארעא ואמר
רבא האי מאן דפשח דיקלא אדעתא דחיותא
שרי אדעתא דדיקלא אסיר היכי דמי שקיל
כוליה מחד גיסא אדעת' דחיותא מהאי גיסא
כה ומהאי גיסא אדעת' דדיקלא ואסי' ואמ' רבא
הני תמרי תוחלני מינזרינהו שרי מייצינהו
אסי' רב פפ' א'כיון דמתלעי כפרקמטי' האבר
דמי ושרי ואמר רבא פרקמטיא כל שהו אסור
אמ' יוסי בר אבין ובדבר האבר מותר רבינא
הוה ליה ההוא עיסקא דהוה מזדבן בשיתא
אפי שהייה לזבוניה בתר חולא דמוע' וזבניה
בתריסר אפי רבינא הוה מסיק זוזי בבני אקר'
דשנואתא אתא לקמיה דרב אשי אמ' לי' מהו
למיזל האידנא עלייהו אמ' ליה כיון דהאידנא
הוא דמשכחת להו ביומי אחריני לא משכחת
להו כפרקמטיא האבד דמי ושרי תני נמי גבי
ע"א כי האי גוונא הולכין

ליריד

כל מקום

דנקט מן העגפים דמחד גיסא בין לחין בין יבשין לנורך מלכל כהמה היינו דקתניא ושרי: דנקיט מהאי גיסא דדיקלא ומהאי גיסא עגפים יבשין שנו היינו
מדעתא דדיקלא ואסור: הני תמרי תוחלני תמרים שלא נתבשלו כל צרכן: מינזרינהו לתוכן לשנים ולאוכלן הכי ב"ש שרי לנורך יום טוב קעביד:
מייצינהו אסור לכובסן במשי ומוניא ליחה שכהן לחזק היינו אסור שבכשיו חיכן בתולי' לאכלן בחול הוא מכוין ואסור לתקן כיוס טוב
מאכל דחול: כיון דמתלעי אי לאו דמייצינהו: כדבר האכול כלומר כסחורה שאכל יכול לעשותה במועד כדי שלא יפסיד כהן אם לא עשאה הכי נמי מני
למימנינהו דאי לא עביד הכי חיתלעי ושרי: פרקמטיא כל שהו לעשות סחורה בחולו של מועד: וכדבר האכל מותר לעשותה אבל בחמס שלא להרויח אסור: הוא מסיק זוזי שהיו חייבין לו מעות כחותו מקום:

ליריד

יריד של נכרי ימת דשוקא: ומעלה בערכאות לקיימן בתתימתן דכיון דהשתא הוא דמשכח להו וליומא לחדיוא לא חזו: מהרי סגדין בו לגיס שקורין רוש"ת: חיולי רשתות שנדין בו עופות: למגדל תנור לעשות התנור מחדש: מהולתא נפק: בימות החמה כלומר כשיש ימות החמה כגון בפסח דחבול עלמא שתין יהלין בו גשמים מותר לעשות בו תנור לפי שלאחר יבש ויכולין לאפות בו פת ברגל לצורך הרגל: כאן בימות הגשמים כלומר כשיורדין הגשמים ברגל כגון נסוכות אין עושין תנור לפי שאינו יבש לאחר עד לאחר הרגל ועביד טירחא שלא לצורך הרגל: מתני': מעקה למר פס כותל קטנה העושין על הגגות

כד ע"ב

ליריד של נכרים ולוקחו בהמה עבדי ושפחו בתים שדות וכרמים וכותב ומעלה בערכאו שלהן מפני שהו כמציל מידן רב שרא לחייא בר אשי למיגדל אוהרי בחולא דמועדא מאי טעמ מעשה הדיוט הוא אבל איזלי אסור מאי טעמ מעשה אומן הוא רב יהודה שרא לאמי תנורא למיגדל התנורי ולרב בר עשבי למיגד מהולתא איני והא תני רבה בר שמואל ושוין שאין גודלין תנור לכתחילה לא קשיא כאן בימות החמה כאן בימות הגשמים: מתני' עושין מעקה לגג ולמרפסת מעשה הדיוט אבל לא מעשה אומן שפין את הסדקין ומעגילין אותן במעגילה ביד וברגל אבל לא במחלצים הציר והצינור והקורה והמנעול והמפתח שנשברו מתקנן במועד ובלבד שלא יתכוין לעשות מלאכתו במועד וכל כבשין שהוא יכול לאכול מהן במועד כובשן: גמ' היכי דמי מעשה הדיוט רב יוסף אמר בהוצא ורפנא במתניתא הנא צר בצרור ואינו טח בטיט: שפין את הסדקין ומעגילין אותן במעגילה: השתא במעגילה אמרת שרי ביד וברגל מיבעיא הכי קאמר שפין את הסדקין ומעגילין אותן בעין מעגילה ביד וברגל אבל לא במחלצים: הציר והצינור והקורה והמנעול והמפתח שנשברו מתקנן במועד: ורמינהי עד ימיו היה פטיש מכה בירושלם כו' עד ימיו אין מכאן ואילך לא לא קשיא כאן בדנפחי כאן בדנגרי מתקיף להרב חסדא' יאמרו קלא רבה אסיר קלא זוטר שרי לא אמר רב חסדא לא קשיא הא במגלי הא בחציני רב פפא אמ' כאן קודם גזרה כאן לאחר גזרה רב אשי אמר הא ר' יהודה הא רבי יוסי דאמר רבי יצחק בר אבדימי מאן תנא שינוי במועד בדבר האבד דלא כר' יוסי אמר רבינא כמאן דמדלין האידנא קביותא דדשא בחולא דמועדא כמאן כרבי יוסי: כבשין שהוא יכול לאכול במועד כובשן: בדיתא לבאי כווריי אזול כולי עלמ' צוד אייתו כוורא שרא להו רבא לטימלח מינייהו אמר ליה אביי והא תנן כבשין שהוא יכול לאכול מהן במועד כובשן אמ' ליה כיון דמעיקרא אדעתא דאכילה אייתינהו ואי שביק להו פסדי כפרקמטי האבד דמי ושרי ואיכא דאמרי שרי להו רבא מיצד מיזל אייתויי ומימלח אמר ליה אביי והא אנן כבשין שהוא יכול לאכול מהן כובשן תנן אמ' ליה הני נמי מיתאכלי אגב אצצא כי הא דשמואל עבדו ליה שיתין אצצי ואכל רבא איקלעלבי ריש גלותא עבדו ליה שיתין אצצי ואכל רב איקלעלבי רב שפיר אייתו לקמיהו ההוא כוורא תילתא בישולא תילתא מילחא ותילתא טוייא אמר רב אמר לי אדא ציידא כוורא סמוך למיסרחיה מעלי ואמר רב אמר לי אדא ציידא כוורא טוייא באחוה אסוקיה באבוה מיכלי בבריה אשתי עליה אבוה ואמר רב אמ' לי אדא ציידא כוור' תחלי וחלב' ליטעון גופא ולא ליטעון פוריא ואמר רב אמר לי אדא ציידא כוורא תחלי וחלבא מיא ולא שיכרא שיכרא ולא חמרא:

כוורא סמוך למסרחיה מעלי וכזמן הזה תופסי סכנ' למיכל סמוך למסרחו

תס מסתי עלה מכוח דמת' כסמוך דמעלים ושתי כשתכו כמו הרפואות שכשם שחיין שובו בזמן הזה מן שמת נהרות דכבל מעלו לן טפי ויש מפרשים דכוורא לית בכולן לגיס מייתי ומס דג שמן כוורא ומשונה כדגרים המלו מפני דגי כדתן ארי"פ כל הבשר חסר לן של לגיס גירות שרא לן ליכתי לכוורא ומין נרתיק שיהא בכל הלשונות טעם אחד

הדרן עלך משקין בית השלחין

אבל לא מעשה אומן שפין את הסדקין ומעגילין אותן במעגילה ביד וברגל אבל לא במחלצים הציר והצינור והקורה והמנעול והמפתח שנשברו מתקנן במועד ובלבד שלא יתכוין לעשות מלאכתו במועד וכל כבשין שהוא יכול לאכול מהן במועד כובשן:

גמ' היכי דמי מעשה הדיוט רב יוסף אמר בהוצא ורפנא במתניתא הנא צר בצרור ואינו טח בטיט: שפין את הסדקין ומעגילין אותן במעגילה: השתא במעגילה אמרת שרי ביד וברגל מיבעיא הכי קאמר שפין את הסדקין ומעגילין אותן בעין מעגילה ביד וברגל אבל לא במחלצים: הציר והצינור והקורה והמנעול והמפתח שנשברו מתקנן במועד: ורמינהי עד ימיו היה פטיש מכה בירושלם כו' עד ימיו אין מכאן ואילך לא לא קשיא כאן בדנפחי כאן בדנגרי מתקיף להרב חסדא' יאמרו קלא רבה אסיר קלא זוטר שרי לא אמר רב חסדא לא קשיא הא במגלי הא בחציני רב פפא אמ' כאן קודם גזרה כאן לאחר גזרה רב אשי אמר הא ר' יהודה הא רבי יוסי דאמר רבי יצחק בר אבדימי מאן תנא שינוי במועד בדבר האבד דלא כר' יוסי אמר רבינא כמאן דמדלין האידנא קביותא דדשא בחולא דמועדא כמאן כרבי יוסי: כבשין שהוא יכול לאכול במועד כובשן: בדיתא לבאי כווריי אזול כולי עלמ' צוד אייתו כוורא שרא להו רבא לטימלח מינייהו אמר ליה אביי והא תנן כבשין שהוא יכול לאכול מהן במועד כובשן אמ' ליה כיון דמעיקרא אדעתא דאכילה אייתינהו ואי שביק להו פסדי כפרקמטי האבד דמי ושרי ואיכא דאמרי שרי להו רבא מיצד מיזל אייתויי ומימלח אמר ליה אביי והא אנן כבשין שהוא יכול לאכול מהן כובשן תנן אמ' ליה הני נמי מיתאכלי אגב אצצא כי הא דשמואל עבדו ליה שיתין אצצי ואכל רבא איקלעלבי ריש גלותא עבדו ליה שיתין אצצי ואכל רב איקלעלבי רב שפיר אייתו לקמיהו ההוא כוורא תילתא בישולא תילתא מילחא ותילתא טוייא אמר רב אמר לי אדא ציידא כוורא סמוך למיסרחיה מעלי ואמר רב אמר לי אדא ציידא כוורא טוייא באחוה אסוקיה באבוה מיכלי בבריה אשתי עליה אבוה ואמר רב אמ' לי אדא ציידא כוור' תחלי וחלב' ליטעון גופא ולא ליטעון פוריא ואמר רב אמר לי אדא ציידא כוורא תחלי וחלבא מיא ולא שיכרא שיכרא ולא חמרא:

הדרן עלך משקין בית השלחין

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779450973/phys_0025
DFG

מי שהפך

את זיתיו ואירעו אבל או אונס או שהטעוהו פועלים טוען קורה ראשונה ומניחה לאחר המועד דברי ר׳ יהודה ר׳ יוסי אומר זולף וגומר וגף כדרכו: גמ׳ ׳פתח באבל וסיים במועד אמר רב שישא בריה דרב אידי זאת אומרת דברים המותרין במועד אסורי בימי אבלו רב אשי אמר לא מיבעיא קאמר לא טיבעיא בימי אבלו דמדרבנן הוא ושרי אלא אפילו במועד דאיסור מלאכה מדאוריתא במקום פסידא שרו רבנן תניא כוותי׳ דרב שישא בריה דרב אידי או דברים העושין לאבל בימי אבלו זיתיו הפוכין טעונין לוובדו לגוף ופשתנו להעלות מן המשרה וצמרו להעלו מן היורה ומרביצי׳ שדהו משתגיע עונת המים שלור יהודה אומ׳ אף זורעין לו שדה ניר ושדה העומדת לפשתן אמרו לו אם לא תזרע בבכיר תזרע באפל אם לא תזרע פשתן תזרע ממין אח׳ רבן שמעון בן גמליא אומר זיתיו הפוכין ואין שם אומן אלא הוא כדרכו לגוף ואין שם אומן אלא הוא פשתנו להעלות מן המשרה וצמרו להעלות מן היורה ואין שם אומן אלא הוא הרי זה יעשה בצינעא יותר על כן אמר רבן שמעון בן גמליא אם היה אומן לרבים וספר ובלן לרבי והגיע עת הרגל ואין שם אומן אלא הוא הרי זה יעשה האריסי והחכירין והקבלנין הרי אלו יעשו אחרים בשבילן החמרין הגמלין והספנין הרי אלו לא יעשו ואם היו מוחכרין או מושכרין אצל אחרים הרי אלו יעשו שביר יום אפילו בעיר אחרת לא יעשה היתר מלאכת אחרים בידו אף על פי שבקיבולת לא יעש אף על פי שבקיבולת ולא מיבעיא שאינה קיבולת אדרבה קיבולת כדידה דמי אלא אימא בין קיבולת בין שאינה קיבולת לא יעשה היתר מלאכתו ביד אחרים בביתו לא יעשו בבית אחר יעשו מרין ברי׳ דרבין ומר בריה דרב אחא ברי׳ דרבא הוה להו ההוא גמלא דתורא בהדי הדדי איתרעא ביה מלתא במר בריה דרב אחא ברי׳ דרבא ופסקיה לגמליה אמר רב אשי גברא רבה כמר בריה דרב אחא עביד הכי נהי דלפסידא דידיה לא חייש אדאחרים לא חייש והא תניא אם היו מושכרין או מוחכרין אצל אחרים הרי אלו יעשו והוא שבר אדם חשוב שאני אמר

רבי

יוסי אומר זולף וגומר וגף כדרכו פירש בקונטרס ליטנף לחריכה וגף משום דליכא פסידא שמוליכין כלי מנופה ול׳ל דצריך לכסותו מפני הטרגים ומיהו מנופה לא היה צריך דליו בכיסוי מועט ושמן קדם מתקלקל דברי ר׳ יוסי בשמן תני׳ מלתא דרבי יהודה בריסק וכיון דאיתיהל מילתא דרבי יוסי מסייע לה וגף כיון ולא ילעטנה

מי שהפך

את זיתיו ואירעו אבל או אונס או שהטעוהו פועלים טוען קורה ראשונה ומניחה לאחר המועד דברי ר׳ יהודה ר׳ יוסי אומר זולף וגומר וגף כדרכו: גמ׳ ׳פתח באבל וסיים במועד אמר רב שישא בריה דרב אידי זאת אומרת דברים המותרין במועד אסורי בימי אבלו רב אשי אמר לא מיבעיא קאמר לא טיבעיא בימי אבלו דמדרבנן הוא ושרי אלא אפילו במועד דאיסור מלאכה מדאוריתא במקום פסידא שרו רבנן תניא כוותי׳ דרב שישא בריה דרב אידי או דברים העושין לאבל בימי אבלו זיתיו הפוכין טעונין לוובדו לגוף ופשתנו להעלות מן המשרה וצמרו להעלו מן היורה ומרביצי׳ שדהו משתגיע עונת המים שלור יהודה אומ׳ אף זורעין לו שדה ניר ושדה העומדת לפשתן אמרו לו אם לא תזרע בבכיר תזרע באפל אם לא תזרע פשתן תזרע ממין אח׳ רבן שמעון בן גמליא אומר זיתיו הפוכין ואין שם אומן אלא הוא כדרכו לגוף ואין שם אומן אלא הוא פשתנו להעלות מן המשרה וצמרו להעלות מן היורה ואין שם אומן אלא הוא הרי זה יעשה בצינעא יותר על כן אמר רבן שמעון בן גמליא אם היה אומן לרבים וספר ובלן לרבי והגיע עת הרגל ואין שם אומן אלא הוא הרי זה יעשה האריסי והחכירין והקבלנין הרי אלו יעשו אחרים בשבילן החמרין הגמלין והספנין הרי אלו לא יעשו ואם היו מוחכרין או מושכרין אצל אחרים הרי אלו יעשו שביר יום אפילו בעיר אחרת לא יעשה היתר מלאכת אחרים בידו אף על פי שבקיבולת לא יעש אף על פי שבקיבולת ולא מיבעיא שאינה קיבולת אדרבה קיבולת כדידה דמי אלא אימא בין קיבולת בין שאינה קיבולת לא יעשה היתר מלאכתו ביד אחרים בביתו לא יעשו בבית אחר יעשו מרין ברי׳ דרבין ומר בריה דרב אחא ברי׳ דרבא הוה להו ההוא גמלא דתורא בהדי הדדי איתרעא ביה מלתא במר בריה דרב אחא ברי׳ דרבא ופסקיה לגמליה אמר רב אשי גברא רבה כמר בריה דרב אחא עביד הכי נהי דלפסידא דידיה לא חייש אדאחרים לא חייש והא תניא אם היו מושכרין או מוחכרין אצל אחרים הרי אלו יעשו והוא שבר אדם חשוב שאני

מי

שהפך את זיתיו שהזמינו ליתן על גבי הבד להוליך מהן שמן ואירעו לבל בשתר ימות השנה שלא שיווך לרגל ואינו יכול ליתנם על גבי הבד לפי שהבל מסור בעשיית מלאכה: מי חונם היינו מלתא דחריתי כלומר מי שהפך את זיתיו לפני הרגל ואירעו חונם ולא היה יכול ליתן על גבי בית הבד וכן הרגל: או שהטעוהו פועלים שהשכיר ליתנם על גבי בית הבד ברגל וסותם עליהם הקורה כאן: טוען קורה ראשונה כלומר נותנו על גבי בית הבד ברגל וסותם עליהם הקורה כעין שיתרת: ומניחה בו שלא יסתום יותר על לאחר המועד: זולף וגומר כדרכו כלומר נותנו על גבי בית הבד סותם הבל כל מיני דשפין קרי זילוף: גמ׳: ׳פתח באבל וסיים במועד דקתני מי שהפך את זיתיו ואירעו לבל ולא פירש אם יכול לטעון קורה באבילות אם לא שלא מילי דמועד קא פריש דכי אירע לו קודם המועד חונם טוען קורה ראשונה במועד: ואסור בימי אבלו כלומר להכי לא פריש לאסור לו לטעון אפילו קורה ראשונה בימי אבלו: לא מיבעיא בימי אבלו דאין לאסור במלאכה אלא מדרבנן דשרי לטעון קורה ראשונה אלא אפילו חולו של מועד דאסירת במלאכה מדאוריתא דכתיב תשבות ביום השביעי למען ינוח שורך וחמורך ונשבת בן אמתך והגר: אלא אפילו במועד אסור מלאכה מדאוריתא במקום פסידא: שרו רבנן לטעון קורה ראשונה: העומדין לבל מחרים הוא עמהן לינו רשאי: כדי לגוף מנופת בחבית: וזיתיו הפוכין נותנין אותן על בית הבד טוענין לו קורה ראשונה אבל הוא עמהן לינו עוסק בייחוד כדי שיצא דבריס המותרין בחולו של מועד אסורין בימי אבלו: ופשתנו להעלות מן המשרה כל הני בית בהו פסידא אי לא עביד להו: משתגיע עונת המים שלו כשהגיע ומתו להשקות השדה שכך היו נוהגין כל אחד ואחד משקה כל השדות שבבקעה אים ומתו או שבוע אחד: שדה ניתה שדה חרושה: שדה העומדת לפשתן שאם לא תזרע עכשיו מכאן ואילך אינו יכול לפשתן: אמרי לו לא תזרע שדה ניתה ושדה פשתן שאם לא תזרע בכביר בשדה ניתה תזרע בחפל ולא הוי פסידא יתירא: כלן שומר בית המרחץ ומשמשן בבית המרחץ ונוטל מבל אחד שכרו: והגיע עת הרגל שהבל צריכין לו הרי זה יעשה כיון דאית ליה פסידא ואיכא נמי צורך רבים ול׳ג הבא בצינעה דאף רבים הוא: האריסין מקבלי השדות לזבים לשלים ולרביע: החכירים שקיבל עמהם ולעולם לשכוח כך וכך כורין לפי מתן לך ממנה: והקבלנים שקבלו לשומרה לזמן פלוני בשכוח כך וכך בין יהיה הרבה או מעט הרי אלו יעשו לאחרים בשבילם: הגמלים והספנים הרי אלו יעשו לא יספידו לכתחלה לפי שהמלאכה שלהם היא: ואם היו מוחכרין או מושכרין אם בהמתם שכל אחרים למהלך אחד או מהשים הרי אלו יעשו אם לעצמן ולא יפסידו כל שבהן ובעלים נמי לא יפסידו והכא לא קתני על ידי אחרים שהרי הן בעצמן מושכרין אבל אריסי אפשר להם על ידי אחרים בעבודת הקרקע: שביר יום אחד ואפילו בעיר אחרת ואין יודעין אם שוה אבל ולפיכך מקום מרחץ הענין לא יעשה הואיל וכידוע לכולן מרחצין פועל תוגר ואפילו בתחי היום ולפיכך פסידא כולי האי: אם כיוצא מלאכת אחרים בידו בביתו כגון בגד לתורגו בגד וכרסותיו לגומרו לאחר זמן: הרי אלו לא יעשה: ואף על פי שבקיבולת אחרים היא שקיבל עליו לאומנותו תותו בגד לתורגו בגד וכך: קיבולת לעשות בכך וכך שבי: בדידיה דמיא ואסיר אבל אחרים היא כדילים דמיא: בביתו של אבל לא יעשה תותו מקום שיתמרו הוא עמהן מסייע במלאכה לי נמי אלא יתמרו בימי אבלו הפועל: גמלא נמי בקר בין שהיסם שור אחד לזה ושור אחד לזה: שיתרע ביה מילתא אבילות: פסקיה לגמליה מקום דליכא הוא: לפסידא דאחריני כגון מורין לו שלא לחרוש בשדה לפי שהיא מקום לבל ואסור להשכיר בהמתו: להפסד דידיה לא חייש הלא קא מפסיד לגמליה הוא לית ליה פסידא אלא הוא מפסיד לגמליה ולא חייש אדאחרים לא חייש והא תניא אם היו מושכרין וכו׳ הוא ליה למיתב דפסידא דאחריים: הוא שבר אדם חשוב שאני דאדם חשוב אינו מקפיד על כבודו ומשלם לבל מה שהפסיד לגמליו:

מקבלי קיבולת בתוך התחום אסור ליתן מלאכה לנכרי בקיבולת כי עבדי לי׳ נמצת לישב כולי עלמא ואתרי היום בשבת יהב ליה ושקל לשברי כית הלל נפרק קמא דשבת ליתן כלים לכובס בערב שבת עם חשיכה ואפילו בתוך התחום מפני שהכובס נכרי מידי דלית ליכי תשלת אבל מידי דמיכי נתוך התחום אפור מפני תשלת: אבל לי לוכח מתת דתקרבא להתם לותן פועלים נכרים לפורי דתיגנו ידעי דיכי נכרי עבדי ליה מלאכה ואתרי בשבתא יהב להו ואפי׳ דאתרי היום יהבו ליה: סיועי הוה מסייע בתיבעת סהיה נותן להם תבן למלאכה דהוחיל והוה מסייע בהדייהו הוי אסור:

אבונגרי אסדרי סלחנית למיעבד עבידתייהו אם כשהן סלחן שרי לתקנה: שרשוי ריות בעלמא כדי שעורתא דקא חנני בהדייהו ולוקח חצי מלאכה: מקבלי קיבולת נתנה לנכרי לעשותה אחר המועד: אין מרביעין בהמה תשוב דעביד מלאכה נתוכו של מועד: אין מרביעין אין מוחזין בהמה ומכניסין עליה וכר: בכור לקעביד ניה מלאכ וכתיב לא תעבוד בבכור שורך: לנקבה אקום שם אם בהמות והיה רובע מעבדה: מדיירין מכניסין בהמה לשל כרי סיועיהו וכל ומוכלין בשדה: אין מסייעין אותן בהמה בכל הנכרים אם אין מסייעין להם להסיעין ממקום למקום כדי שתשכל כל השדה אפילו בכלים מעבדה: לנכר לשמור כרם אם נכרים הם: שכיר שבת שכרו כל השבוע לריי שהשבוע אחיט: מסייעי כאילו של נכרים הוא: ה"ג ועוד לנכרי בשבת ו"ט ומסייעין במועד לא טרח תלמה כלומר יכולין לסייע לאותו שכיר לדיר: ומוסרין לו רועה אחד לכרם אחת סמדיירין אותה הוחיל ואינו שכיר לשבת אחד: ר' אומר בשבת בהמה אם רועה אחד אדם לסייע לאותו שכיר בשוכתו עושה כלומר בחוכ: אחרי: בתוך הכרם שלפני הבית אותו כלי שכיר מפני כל מקום קטנים הוא: זולף ונומר כדרכו כלומר מריק לותו בחבית וגף החבית בשופה בחוכ: עושה לו למודים אינו יכול לגף כדרכו אלא שיפתח היינו לימודין בשבת אלא יפתח שלא הינו פותחו מחמיר: גמ: ובריבא למימ׳ בתרייהו בשבי שבי דתנינ׳ דתשחת ודתמרת׳ יוסי זולף הוא כו: בהדיה ריפת דתנינין: קתני רבי יוסי זולף כדרכו: דתשחת יקוב ונוכל פסולת יתיר: מנלה ליה לר׳ יוסי דגף כדרכו: ר׳ יוסי דגף כדרכו: ר׳ יוסי דגף כדרכו ונוכל נרוך סיני: למיעבד לגוף החבית: סיני רב יוסף: הלכה כר׳ יוסי דגף כדרכו: ר׳ יוסי סוף ושיבא מכר תמני ולא שייע כלום יפה אבר מוגף שמחזיק שלשה סאין מאבר שהוא נכלי גדול שמחזיק שמונה סאין: כהלכות כותי דתנינן היכא דמחזיק כיכא דלמחזיק כיכא דלא מחזיק לא מחזיק: עקורות כיצד עקרה אחד לפדם ממנה פרי אלא נופה: ואין למידין זו מזו דתניא כשם שזו מותרת כמו כלכותיה דלא לימא כשם שזו מותרת כמו כלכותיה דמחזיק כהלי אלא לא ילפי הכי מהכי: מר דתמר זופתין חביות לפסידא ונכניסין היכא דפסידא יתירא כזו כלי קטן: מר דתמר זופתין לכזו דמיים לפסידא יתירא וככזו ליכא טירחא יתירא וכחביתא היכא טירחא יתירא:

אמר שמואל מקבלי קיבולת בתוך התחום אסור חוץ לתחום מותר אמר רב פפא ואפילו חוץ לתחום לא אמרן אלא דליכ׳ מתא דמקרב להתם אבל איכא מתא דמקרבא להתם אסו׳ אמ׳ רב משרשי׳ וכי ליכא מתא דמקרב להת׳ נמי לא אמרן אלא בשבתות ובימים טובי׳ דלא שכיחי אינשי דאזלי להתם אבל בח״ש מועד דשכיחי אינשי דאזלי ואתו להתם אסור מר זוטרא בריה דרב נחמן בנו ליה אפדן מקבלי קיבולת חוץ לתחו׳ איקלע לרב ספר׳ ורב הונא בר חיננא ולא עלו לגביה ואיכ׳ דאמרי הו׳ נמי לא על בגוויה והאמר שמואל מקבלי קיבולת בתוך התחום אסור חוץ לתחום מותר אדרבא חשוב שאני ואיכא דאמרי סיועי סייע בתיבעא בהדייהו רב חמא שרא להו לאבונגרי דבי ריש גלות׳ למיעב להו עבידת׳ בחולא דמועדא אמ׳ כיון דאנר לא קא שקלי שרשוי הו׳ דקא משרשו לי׳ ולית לן בה תנו רבנן מקבלי׳ קיבולת במועד לעשות׳ לאח׳ המועד ובמועד אסור כללו של דבר כל שהוא עושה אומ׳ לנכרי ועוש׳ וכל שאינו עושה אינו אומ׳ לנכרי ועושה תניא אידך מקבלין קיבולת במו׳ לעשות׳ לאחר המועד ובלבד שלא ימדוד ושלא ישקול ושלא ימנה כדרך שהוא עושה בחול׳ תנו רבנן אין מרביעין בהמה בחולו של מועד׳ כיוצא בו אין מרביעי׳ בבכור ולא בפסולי המוקדשין תניא אידך אין מרביעי׳ בהמה בחולו של מועד רבי יהוד׳ אומ׳ חמורה שתבעה מרביעין עליה זכר בשביל שלא תצטנן ושאר כל הבהמות מכניסין אותן לבקרות תנו רבנן אין מדיירין לא בשבתות ולא בימים טובי׳ ולא בחולו של מועד ואם באו מאיליהן מותר ואין מסייעין אותן ואין מוסרין להם שומ׳ לנער את צאנם הידך שכיר שבת שכיר חדש שכיר שנה שכיר שבוע מסייעין אותן ומוסרין להם שומר לנער את צאנם רבי אומר בשבת בטובה ביום טוב במזונות במועד בשכר אמר רב יוסף הלכתא כוותי׳: מתני׳: וכן מי שהיה יינו בתוך הבור ואירעו אבל או אונס או שהטעוהו זולף וגומ׳ וגף כדרכו דברי רבי יוסי רבי יהודה אומ׳ עוש׳ לו לימודי בשביל שלא יחמיץ: גמ׳: וצריכא דאי אשמעינן קמייתא בההיא קאמר רבי יוסי משום דמישחא נפיש פסידיה אבל חמרא דלא נפיש פסידיה אימא מודי לרבי יהודה ואי אשמעינן בתרייתא בההיא קאמר רבי יהודה אבל בהך אימא מודה לרבי יוסי צריכא אמר רב יצחק בר אבא מאן תנא שינוי במועד בדבר האבד דלא כרבי יוסי אמר רב יוסף הלכה כרבי יוסי׳ בעי מיניה מרב נחמן בר יצחק מהו למישע חביתא דשיכרא בחולא דמועד׳ אמר להו סיני אמר הלכה כרבי יוסי אימו׳ דאמר רבי יוסי בחמרא בשיכרא מי אמר חמרא טעמא מאי משום דנפיש פסידיה שיכרא נמי איתיה בה פסידא דאמר אביי אמרה לי אם בר שית סאוי ושייע מבר תמני ולא שייע אמ׳ רב חמא בר גוריא אמ׳ רב הלכות מועד כהלכות כותי׳ בהלכה למאי הלכתא אמר רב דניאל בר קטינא אמר רב לומר שהן עקורות ואין למידות וזו מזו דאמר שמואל זופתין כוותא ואין זופתין חביתא רב דימי מנהרדע׳ אמר זופתין חביתא ואין זופתין כוותא מר חייש לפסידא ומר חייש לטירחא אמר אביי נקיטינן הלכות מועד כהלכות שבת

מכנים פרש פירותיו מפני הגנבים פיר׳ כתוספת הרב דכתוספת פירו׳ היכי דמי מלאכ׳ כדתניא פרק קמא דסוטה גבי חג האסיף אסיף כתיב במועדי ואיכא מ״ד מלאכ׳ ומלאכה אסיר כי תימר מועד מותר מפני טירחת הגוף ולקמן בסמיכתין דקאמר טירחת הגוף ושמח הייכו דוקא בדבר שהוא מלאכה :

כל מינים

אם תימצי לומר גרס לא הכבור ומת קנסו בני אחרין מפני דחיסור עבד אבל כיון מלאכתו לא עבד חיסורא עדיין ולא גריך להגיה דאורית׳ אבל בפר׳ קטולת דגבי מכר ומת בעלי קנסו בני אחרין הא גרסינן ולאי חיסורא דאורית׳ מפני דמכר ומת נמי עבד חיסור שלא הוי דאורית׳ :

נטייבה

יש מהן פטור אבל אסור ויש מהן מות׳ לכתחילה לח׳ רב הונא תצדוליה חצדא במועדא איתיביה רבה בר הינא לרב הונא טוחנין קמח במועד ליצורך המועד ושלא ליצורך המועד אסור דבר שאבד בטעות מות׳ לעשותו במועד דב׳ שאינו אבד במועד אסור במה דברי׳ אמורי׳ בתלושי מן הקרקע אבל מחובר לקרקע אפילו כולו אבד אסור ואם איילו מה יאכל קוצר ומעמר ודש וזורר וברר וטוחן ובלבד שלא ידוש בפרות אמר ליה יחידאה היא ולא סבירא לן כוותיה דתניא כלל אמר רבן שמעון בן גמליאל משו׳ רבי יוסי דבר התלוש מן הקרקע אפילו מקצתו אבד מות׳ והמחובר לקרקע אפילו כולו אבוד אסו׳ ואי רבי יוסי ידוש נמי בפרות הא אמר רב יצחק בר אבא מאן דגמר שינוי במועד בדבר האבד דלא כרבי יוסי אמר לך הכא נמי כיון דכל יומא לאו בפרו׳ דיישי האידנא נמי לאו שינוי הוא תנו רבנן טוחני במועד לצורך המועד ושלא לצורך המועד אסו׳ ואם טחן והותיר הריזה מותר קוצצין עצים במועד לצורך המועד ושלא לצורך המועד אסור ואם קצץ והותיר הריזה מותר מטילין שכר במועד לצורך המועד ושלא לצורך המועד אסור ואם הטיל והותי׳ דהריזה מותר ובלבד שלא יערים ורמינהי מטילין שכר במועד לצורך המועד ושלא לצור׳ המועד אסור אחד שכר תמרי׳ ואחד שכר שעורים ואף על פי שיש לו ישן מערים ושותה מזה החדש תנאי היא דתניא אין מערימין בכך רבי יוסי בר יהודה אומר מערימין ׳רב חצדו ליה חצדא בחולא דמועדא שמע שמואל איקפד לימא שמואל כיחידאה סבירא ליה לא חצדא דחיטי הוה דלא הוה פסיד ורב מאי טעמא עביד הכי אין לו מה יאכל הוה ושמואל לא סיימוה קמיה אי נמי אדם חשוב ׳שאני רבי יהודה נשיאה נפק בחומרתא דמדושא ואשתי מיא דאחים קפילא ארמאה שמע רבי אמי איקפד אמר רב יוסף מאי טעמא איקפד אי משום חומרתא דמדושא הא תניא ׳השירין הנזמים והטבעות הרי הן ככל הכלים הניטלין בחצר אי משום ׳ראישתי מיא דאחים קפילא ארמאה הא אמר שמואל בר יצחק אמר רב כל ׳שנאכל במות שהוא חי אין בו משום בישולי נכרים אדם חשוב שאני ׳אמר רב חננאל אמר רב קוצץ אדם דקל במועד אף על פי שאינו צריך אלא לנסורת שלו ליט עלה אבי׳ רב אשי הוה ליה אבא פשלנייא אזל למיקצייה בחולא דמועד׳ אמר ליה רב שילא משלני׳ לרב אשי מאי דעתיך דקא׳ רב חננאל אמר רב קוצץ אדם דקל במועד אף על פי שאינו צריך אלא לנסורת שלו ד״א ליט עלה אבי׳ אמר ליה לא שמיע לי כלומר לא סבירא לי אישתטש נרגא בעי למיפסקי׳ לשקידה שבקידה והדר אתא ר׳ יהודה שרא למיעקר כיתנא ולמיקטל כשותא ולמיעקר שומשמי אמר ליה אבי׳ לרב יוסף בשלמא כיתנא חזי לחפיפה כשותא חזי לשיכרא אלא שומשמי לטאי חזי לנזיי דאית בהו רבי ינאי הוה ליה ההוא פרדיסא דמטא זמני׳ דהולא דמועדא קטפי לשנ׳ שהיוה כולי עלמ׳ לפרדיסייהו בחולא דמועדא אפקריה רבי ינאי לפרדיסיה ההוא שתא : מתני׳ ׳מכנים אדם פירותיו מפני הגנבים ושולה פשתנו מן המשרה בשביל שלא תאבד ובלבד שלא יכוין את מלאכתו במועד וכולן אם כיונו מלאכתן במוע׳ יאבדו : גמ׳ תנא ובלבד שיכנסם בצנעה לתוך ביתו רב יוסף הוה ליה כשורי עיילינהו בימא אמר ליה אבי׳ והתני׳ ובלבד שיכנסם בצנע׳ בתוך ביתו אמ׳ ליה צנעא דהני יממא הוא כיון דבלילי׳ בעי גברי יתירי ובעי מדוכרי דנורא אושא מלתא : ושולה פשתנו מן המשרה כו׳ : בעי מינית׳ רב ירמ׳ מרבי זירא כיון מלאכתו במועד ומת מהו שיקנסו בניו אחריו ׳אם תימצי לומר

צרם

כל מינים

יש מהן פטור אבל אסור והם דקתני מהן שופתין חבור למיעבד לכתחילה אבל כדיעבד לית הוי מייב והם דקתני שופתין הוי מותר לכתחילה : למיחבר לקבור ורב חונא יש לו מה יחבור ומאי שרי לה : אמר ליה התם דקתני מתוכר תפילו כי׳ חבור נמי אסור רבי יוסי היא : ויחידאה היא אלא סבירא לן כוותיה : כיון דכל יומא לאו בפרו׳ דיישי התירא לאו סומי הוא כי דייסי כלא פרות ולעולם רבי יוסי היא והא דאמר כפרות מצוה דאוסא דאלתא היא : ואם טחנתי למועד לכתחילה אסור למיעבד כדיעבד לא הוי מייב והא דקתני

צרם אזן בכור קנסו בנו אחריו משורא איסורא
דאוריתא ואם תמצי לומר מכר עבדו לנכרי
ומת קנסו בנו אחריו משום דכל יומא מפקע
ליה ממצות הכא מאי גברא קניס רבנן והא
ליתיה או דלמא מטונא קניס רבנן והא איתי
אמר ליה תניתוה שדה שנתקווצה בשביעית
תזרע למוצאי שביעית וניטייבה או נדיירה לא
תזרע למוצאי שביעית ואמר ר' יוסי בר חנינא
נקיטינן הטיבה ומת בנו זורעה אמא לדידיה
קנסו רבנן לברי לא קנסו רבנן הכא נמי לדידיה
קנסו רבנן לבריה לא קנסו רבנן אמר אביי
נקיטינן טהרותיו ומת בנו בנו אחריו
מאי שעמא היזק שאינו ניכר לא שמיה היזק
לדידיה קנסו רבנן לבריה לא קנסו רבנן:

מתני' אין לוקחין בתים עבדים ובהמה
לא לצורך המועד או לצורך הטוכר שאי לו
מה יאכל: גמ' בעא מיניה רבא מרב
נחמן שכר פעולה שאין לו מה יאכל מהו
אם ליה תנינא או לצורך הטוכר שאין לו מה
יאכל לאתויי מאי לאו לאתויי שכר פעולה
אל לא פרושי קא מפרש איתיביה אביי אין
כותבין שטרי חוב במועד ואם אינו מאמינו או
שאין לו מה יאכל הרי זה יכתוב שאין לו מה
יאכל לאתויי מאי לאו לאתויי שכר פעולה שמ'
מינה מותיב רב ששת וחכמים אוסרים שלש
אומניות עושין מלאכה בערבי פסחים עד חצות החייטין והספרין והכובסין החייטין שכן
הדיוט תופר כדרכיבחולו של מועד הספרין והכובסין שכן הבאין ממדינת הים והיוצ
מבית האסורין מותרין לספר ולכבס בחולו של מועד ואי סלקא דעתך שכר פעולה
שאין לו מה יאכל שרי כל מלאכות נמי לישתרו דהא איכא שכר פעולה שאין לו מה
יאכל מתקיף לה רב פפא לא מעתה בנין לישתרי שכן כותל הגוהה לרשות הרבים
סותר ובונה כדרכו מפני הסכנה מתקיף לה רבינא אלא מעתה לבלר לישתרי שכן
כותבין קידושי נשים גיטין ושוברין אלא אטר רב אשי מועד אארבעה עשר קא רמי מועד
משום מרחא הוא ובמקום פסידא שרו רבנן ארבעה עשר משום צורך יום טוב הוא
מידי דצורך יום טוב שרו רבנן מידי דלאו צורך יום טוב לא שרו רבנן: מתני' אין
מפנין מבית לבית אבל מפנה הוא לחצרו אין מביאין כלים מבית האומן אם תושש
להם מפנן לחצר אחר: גמ' והאמרת רישא אין מפנין כלל אמ' אביי סיפא אתאן
לבית שבחצר: ואין מביאין כלים מבית האומן: אטר רב פפא בדיקלן רבא תנן אין
מביאין כלים מבית האומן ורמינהי מוליכין ומביאין כלים מבית האומן ואף על פי
שאינן לצורך המועד ושנינן לירה כאן בארבעה עשר כאן בחולו של מועד איבעית
אימא הא והא בחולו של מועד כאן במאמינו כאן בשאינו מאמין והתניא

נר מצוה

מה

מו

מז

מח

נטייבה לו נדיירה פירש בקונטרס הייטו מלאכה שבקרקע מדרבנן אבל
נשלו קונים אין זו עבודת קרקע וניטין פירש בקונ דבקונים
מלאכה דרבנן וצריך לומר לתיובי בקונים תלוסים מחוברים כל דהו הוי
לתוריתא דאמרינן כשבת התולש עולבין והמוזר זורין אם ליפות את
הקרקע כל שהוא ואף על פי שאין מכוין
ליפות דקאמר התס דעתו נטי שבת כגון
נתרעים דחבריה אבל נטי שביעית לא
בענן מלאכת מחשבת:

נטייבה פירש בקונטרס וכל בהמות
וכפ"ל תורש בה חרים יתיר
וניירוזלמי מפרש כן ומכל מקום אין נראה
שתהא מן התורה וקשה היכי מוכח מיניה
כשכורות בעית דנרש מון בכבר דהוי
לתוריתא ומוסיף עבדו נמי בפרק השולח
את גבי עבד דכולי עלמא דפקע ממצות
מאי טעמי ותו"ל דכשביעית נתמיר כדאמר
בקדושין פרק קמא קדש אחד שדה של
שביעית מעשר הכי ים לפעוט כל הני מי נמי
רמוי להתמיר טעי מבעוש מקום מעשר
דסיו מזונין בה כדאמר בסוף הניזקין הכיזקין
שפיו מזונין על השביעית לכך מיוחי

אין לוקחין בתים עבדים כו' אלא
לצורך המועד פירש ה"ר יוסף
טוב כדאין בשאר דברי צריך לצורך המועד
דהא אסור למכור פירות אלא לצורך המועד
אלא רבותא קא משמע לן דאפילו הכי
דסויין בפרהסיא שרי לצורך המועד וצריך
עיון מי צריך הכי בגמרא כתוב בהדי דפירוש
כסות וכלים והיינו אלעיל מכניס פירות
מצריך בגמ' בגמרא אע"פ שאינו במשנה:

אין מפנין מבית לבית בירושלמי
מתיר מבית אחר לביתו שבאר
למחר לדור בשלו:

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779450973/phys_0029
DFG

בשביל כבוד יו"ט החמירו חכמים בתחומין ובמוקצה ובטלטול משום כבוד יו"ט ונועל את הבית בפני הבהמה כדי שלא יבא הגוי ויטעון עליה חבילין ויוליכנה לו ביום טוב ולא יחלל עליה את השבת ולהכי פריך מסיפא דמיירי בחול המועד דשרי ליה להחמירו בתחומין אבל ביו"ט אסור להחמירו בתחומין חול המועד:

בתבלין פירש בקונטרס כרוב וכרשין והקשה בתוספות ר"פ כירה דכרו אי מצוי וקשה לרבינו מזוכין תבלין דאמרי' התם לטעמים עבידי ואפילו בחלף לית בטיל ולפת וקשה לרבינו אי צריך לטעמי כי אם בשבי כדאמרי' פרק גיד הנשה ותבלין כך מזכירין בברכת נפרק קמא דברכות אם כן מיבעי ליה כרוב ובערוך פירש מיני בשמים:

הדרן עלך מי שהפך

ואלו מגלחין במועד ואסור לתענות בימים שאין מתענין במועד כדתניא בפרקין דבכי שעורין לעניין המועד כמו מוכרי פירות דתניא כדאין קתני נמי ואין נועדין שלא כדין לעניין המועד:

והיוצא מבית האסורין שתירו לו קודם המועד אין מניחין לו לגלח ואפילו מניחין לו אינו ערוך לגלח כבית האסורין: ומנודה

ג סיי' ס"ז סי"ד ט"ז סק"ל עיי"ש ס"ק ט"ו סי' תקל"ב ס"ק ל"ח סי' תקל"ט

והתני מביאין כלים מבית האומן כגון כד מבית הכרד וכום מבי הזגג אבל לא צמ"מ מבית הצב ולא כלים מבית האומן ואם אין לו מה יאכל נותן לו שכרו ומניחו אצלו ואם אינו מאמינו מניחו בבית הסמוך לו ואם חושש להם שמא יגנבו מפני לחץ אחר ואם אינו מאמינו מביאן בצנעה בתוך ביתו תרצת מביאין מוליכין קשי' דקתני אין מביאין וכל שכן שאין מוליכין אלא מחוורתא כדשניין מעיקר': מתני': מחפין את הקציעות בקש רבי יהודה אומר אף מעבין מוכרי פירות כסורת וכלים מוכרי בצינעה לצורך המועד רבי יוסי אומר הם החמירו על עצמן: גמ': פליגי בה רבי חייא בר אבא ור' אסי ותרוייהו משמיה דחזקיה ור' יוחנן חד אמ' מחפין אקלושי מעבין אסמוכי וחד אמר מחפין בין אקלושי בין אסמוכי מעבין עושה אותו כמין כרי תניא נמי הכי מעבין עושה אותה כמין כרי דברי רבי יהודה: מוכרי פירות כסות וכלים מוכרין בצנעה ובו' אביא להו הן החמירו על עצמן דלא הוו עבדי כלל או דלמא דהוו עבדי בצנעה תא שמע מוכרי פירות כסות וכלים מוכרין בצנעה לצורך המועד רבי יוסי אומר מבריא דין החמירו על עצמן שלא יהו מוכרין כל עיקר צדי חיורת ועופרת ורגים צדין בצנעה לצורך המועד רבי יוסי אומר צדי עכו הן החמירו על עצמן שלא יהו צדין כל עיקר דשושי חילקא טרגים וטיסני דוששין בצנעה לצורך המועד רבי יוסי אומר דשושי ציפורי הן החמירו על עצמן שלא יהו דוששין כל עיקר אמ' אביי חילק' חדא לתרתי טרגים חדא לתלת טיסני חדא לארבעי כי אתא רב דימי אמר כוותא מיתיבי חילק' טרגים וטיסני טמאין בכל מקום בשלמא למ"ד חדא לתרתי לתלת ולארבעה משום הכי טמאין בכל מקום דאתכשור אלא למ"ד כונת' אמאי טמאין בכל מקום הא לא איתכשור כגון דמיקלפן דאי לאו דשרא בהו מיא לא הוה מיקלפא ואמאי קרי ליה חילקא דשקל חלקיהו מיתיבי הנודרין הדרן אסור אף בפול המצרי יבש ומותר בלח וכותר באורז בחילקא וטרגים וטיסני בשלמ' למאן דאמ' חדא לתרתי חדא להלת וחדא לארבעי שפיר דנפקי להו מתורת דגן אלא למאן דאמר כוותא דגן מעליא הוא קשיא רב הונא שרא להו להנהו כרופיית' למיזל לזבוני כי אורחייהו בשוק איתיביה רב כהנא חנות פתוחה לכת' פותח ונועל כדרכו פתוחה לרשו' חרבי פותח אחת ונועל אח' וערב יום טוב האחרון של חג מוציא ומעשר את שוקי העיר בפירות בשביל כבוד יום טוב האחרון מפני כבוד יום טוב האחרון אין שלא מפני כבוד יום טוב לא לא קשיא הא בפירי הא בתבלין:

הדרן עלך מי שהפך

ואלו מגלחין במועד הבא ממדינת הים ומבית השביה והיוצא מבית האסורין והמנודה שהתירו לו חכמים וכן מי שנשאל לחכם והותר והנזיר והמצורע משומאתו לטהרתו ואלו מכבסין במועד הבא ממדינת הים ומבית השביה והיוצא מבית האסורין

נא סיי' ס"ז סי"ד ט"ז סק"ל עיי"ש ס"ק ט"ו סי' תקל"ב

והתניא סיועא: כד כום לצורך המועד ן: מכל צמר וכלים מן צורך המועד: ואם אין לו לחומן מה יאכל נותן לו שכרו: מפרין לאחר לחברת ואם אינו מאמינו באחר לחברת: מביאין לתוך ביתו אלא בשאינו מאמינו מביאין: מוליכין קצת דקתני מתניתין דפעמים מוליכין ומתניתין דהכא קתני אין מביאין כל שכן דאין מוליכין ואיכא לתרץ כאן מאמינו דמוליכין מאי תאמינו שייך: כדשניין מעיקרא באן בארבעה עשר כאן בחולו של מועד:

מתני': מתפין מכסין:

הסופות שדשין וכותשין מיטין לריפת: והגרוסות שטוחנין פולין לגריסין: בצנעה שמא יאמר זה לוקח שלא לצורך המועד: גמ': תקלוסי שמכסהו בענפי' מרוקקין זה מזה שלא הוי כסוי גמור: תסמוכי הענפים סומך זה לזה דהוי כסוי גמור: כמין כרי מכנסו לותן ביחד כדי שיהו נותנין לכסותו החמירו על עצמם שלא עבדי כלל ולחומר: תו דילמא החמירו על עצמן לעשות בצנעה מדעתן ואם רוצין לעשו' בפרהסיא עושין ולקולא: דסופי דבי תבונ' חיכ' דאתרי דסופי המסברין תבואה חדשה לבני וסורין נמיס כו': כותנת כוסתת סלותתין מותן הייטו תילקה: טחנים בכל מקום מקבלין טומאה כיון בכפרים כיון בכרכים דקיימא לן סולת של בני כרכים מקבל טומאה שהכרכרים נמיס וכני כפרי' אין מקפידין סולת נקייה לשתות בימים וסולת שלהן טהור שלא הוכשר מעולם אבל מילק טמאין בכל מקום אפילו בכפרי' לחי אפשר להם שלא לתיתה מעוש הכי טמאין דה"מ תכשר דשדו להו בחיות: לעולם הוי כונת' ומיקלפן דשרי להו כמי דשרי קליפ': דשקיל חלקייהו כלומ' כשטול הקליפ והוי חלק: כרופייתא מוכרי בשמים: תנות פתוח לשטיו פותי' ונועל כדרכו הוא' ואינו פתוח לרשות הרבים כשאר תנויות: פותח ונועל דלת אח' אבל כדרכו לא אינו מוכ' כדרכו: והא בפירי שים לחשוד שקונה לצורך יומת הסנה: בתבלין מוכר כדרכו בגון כרוב וכרשינין דכל יומיין דלצורך המועד הן ולית' חשדה אין רואין להתקיי' לכך אפילו כפרהסיא מותר:

הדרן עלך מי שהפך

ואלו מגלחין במועד הבא ממדינת הים כיס במועד כו' לפי שהיה מונח שלא היה יכול לגלח קודם: ומי שנשאל לחכם שנדר שלא לגלח ונשאל לחכם במועד: גמ': מכי

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779450973/phys_0030
DFG

הכי גרסינן ושאר כל אדם מאי טעמא אסורין כדתנן לאנשי משמר כו׳ ואמר רב כהנא כהן שנולד לו נגע בראשו ולא גילח מקיז דגל ומשי זמן עלייהו לגלח כרגל האחירו דכגון דאיכא לספר מקמי רגל ולא מזדרזי כפ״ז לספר מקמי רגל ולא להוי כרגל מכוונין אם היו מגלחין במועד לא היו מגלחים לפני המועד וכגוסין לרגל כשהן מכוונין: אבדה לו אבידה שלא היה לו פנאי לגלח קודם הרגל: דלא מוכחא מילתא דלא ידעי כולי עלמא דאנוס היה ולא יאמרו הוא מכוין להשהות עד המועד: יאמרו כל הסריקין אסורין וכו׳ כלומר דבייתו׳ היה יכול לסרוק אלמלי כלי שהוא לפי שהיה לו דפוס ואף על פי כן אסרו משום דאמרי כל הסריקי כו׳ הכי נמי כיון דלא מיגלי לכולי עלמא אנוסי יאמרו כולי עלמא אסורין לגלח וזה מותר: מי שאין לו אלא חלוק אחד כמי לאו מוכח מילתא לכולי עלמא: תיזדו מוכיח עלין דמי שאין לו אלא חלוק אחד פושטו ומתעטף בשקטריונו ומונדר בחזירו ועומד ומכבס החלוק ומלבישו לכל שאין לו שם חלוק אחר: תומ׳ כגון ספר שהכל בתין אבלו ערב הרגל ורוצה לגלחו לו אבידה ושום הוא ואינו יכול לספר עצמו: כי הכי דמתניתין דקתני מגלחין דמילתא לכל: משמע שיגה שלא נראו כלום הואיל ולא ידע בראשו אחרים אלא נראין עצמן לאחרים שום הוא: לשוט שם אלא לצורך ולא ידע אלא כדי לשוט בעולם ולראותו וחזר במועד: דברי הכל אסור לגלח במועד: למזונות שיגה לחזר אחר מזונות שאין לו מזונו וחזר במועד אחריהן דברי הכל מותר לגלח במועד לפי שיגה בשום: להרווית שום לו נכסי הרבה ואינו אלא כדי להרווית יותר: נראין לי דברי ר׳ יהודה דאסור בגילוח לבא מהמדינת שם שיגה אלא בראשו: ולכרי חכמי׳ אתיירין בשיגה בראשו: תילמא לשוט דקאמר רבי נראין דברי רבי יהודה דיגא לשוט דהיינו אלא בראשו אבל בזקנו וכו׳ ומאי נראין דברי רבי יהודה שם אנשים מוזרים הם אלא פשיטא להרווית ומשום הכי נראין לי דברי רבי יהודה שאוסר בגילוח ואף נראין דברי רבי יהודה בזקנו דלכי מדברי הכריחו נראה לו דברי רבי יהודה לאסר בהרווית ובשיגה נראה לו דברי חכמים אתיירין הרווית אלא ודאי מיבא למשמע מהכא דלאו הכי הוה בדקאמרת ד׳ בלשוט ובמזונות פליגי: הכי קאמר לאו היתר׳ הוה אלא איסורין ואף על גב דאמר מאי פלוגתייהו קאמר כמאי פליגי נראין דברי רבי יהודה האוסר לחכמי וכו׳: קטן הנולד במועד ולו שערות גדולים מותר לגלח במועד שער רשאו מצערו: שאין לך בית האסורין גדול מזה שהוא מעצר אף שהיה שם וחזר ומצאו מלא קוצים הרבה כדי שיהא מגלח ברגל הואיל והיה יכול לגלח קודם הרגל: ואי

ומנודה שהתירו לו חכמים וכן מי שנשאל לחכם והותר מטפחות הידו ומטפחו הספרו ומטפחות הספג הזבין והזבו והנדות והיולדו וכל העולין מטומאה לטהרה הרי אלו מותרין ושאר כל אדם אסורין: גמ׳ ושאר כל אדם מאי טעמא אסורין כדתנן אנשי משמר ואנשי מעמד אסורין לספר ולכבס וביחמישי מותרין מפני כבוד השבת ואמר רבה בר בר חנה אמר רבי אלעזר מ״ט דבדי שלא יכנסו למשמרתן כשהן מנוולין הכא נמי כדי שלא יכנסו לרגל כשהן מנוולין בעי ר׳ זירא אבדה לו אבידה ערב הרגל כיון דאנים מוחר או דלמא כיון דלא מוכח מלתא לא אמר אביי יאמרו כל הסריקי אסורי סריקי בייתו מותרי ולטעמיך האי דאמר רבי אסי אמר רבי יוחנן כל מי שאין לו אלא חלוק אחד מותר לכבסו בחולו של מועד התם נמי יאמרו כל הסריקין אסורין סריקי בייתום מותרין האי אתמר עלה אמר מר בר רב אשי איזורו מוכי עליו רב אשי מתני בעי ר׳ זירא אומן שאבדה לו אבדה ערב הרגל מהו כיון דאומן הוא מוכחא מלתא או דלמא כיון דלא מוכחא מלתא כי הנך לא תיקו: ממדינת הים: מתניתין דלא כרבי יהודה דתניא רבי יהודה אומר הבא ממדינת הים לא יגלח מפני שיצא שלא ברשות אמר רבא לשוט דברי הכל אסור למזונות דברי הכל מותר לא נחלקו אלא להרויחא מר מדמי לה כלשוט ומר מדמי ליה כלמזונות מיתיבי אמר ר׳ נראין דברי רבי יהודה כשיצא שלא ברשות ודברי חכמי׳ כשיצא ברשו מאי שלא ברשות אילימא לשוט והאמרת דברי הכל אסור ואלא למזונות והאמרת דברי הכל מותר אלא פשיטא להרויחא אימא סיפא נראין דברי חכמים כשיצא ברשות מאי ברשות אילימא למזונות הא אמרת דברי הכל מותר ואלא להרויחא והא אמרת נראין דברי רבי יהודה בהא הכי קאמר נראין דבריו יהודה לרבנן כשיצא שלא ברשות ומאי ניהו לשוט שאפי׳ חכמים לא נחלקו עליו אלא להרויחא אבל לשוט מורו ליה ונראין דברי רבנן לרבי יהוד׳ כשיצא ברשות ומאי ניהו למזונות שאפילו׳ יהודה לא נחלק עליהם אלא להרויחא אבל למזונות מודה ליה אמר שמואל קטן הנולד בפועד מותר לגלח במועד שאין לך בית האסורין גדול מזה במועד אין מעיקרא לא מתיב׳ פנחס כל אלו שאמרו מותר לגלח במועד מותר לגלח בימי אבלו הא אסור לגלח במועד אסור לגלח בימי אבלו

ומנודה וכו׳ ומנשאל הכי נמי לחם התירו בירושלמי מקשה והלא פשיט שלא כא לפני המועד לפני המועד יום שלפני המועד דאין נדוי פחות מלשלשים יום וכן מי שנשאל לחכם מוקי לה כשבא בתוך המועד לפי המועד לא מצאו בו פתח וגילוח הרגל כמי אסור במועד דהא אסר בגמרא אלא יכנסו לרגל מכוונין ואין לך ניוול גדול מזה ומאי לא קאי טעמא בגמרא אלא אגילוח כל גילוח של רשות אסור משום מלאכה אפילו בקוקס חונם ושאר גילוח דבעי בגמרא מאי טעמא אסורין והייט גילוח של יפוי דהוה לך למיזרי לעורך המוע׳ אף על פי שהוא מלאכ׳ לכל גילוח כל הרואם אסור משו׳ מלאכה והכי קאמר ומצורע הוא דצרי משום מנוס ולפי זה אסו׳ לגלח רשאו במועד ועוד יש לפר׳ שנראה שמות לגלח רשאו במועד ו״ת מאי קא משמע לן נזיר ומצורע יש לומר דס״ל דאסיר אלא יפשו קרבנותיהן קא משמע לן דשרי ומאי מייתי הכא בשלא היה להן פנאי לזוק והו׳ כדבעי למימ׳ בגמרא יש לומר דהכי קאמר דנזיר ומצורע העולין מטומאה לטהרה דוקא שעולין עתה לכל עולין מטומאה לטהרה מקודם רגל אסורין:

ושאר כל אדם מאי טעמא אסורין אף על פי שהוא מלאכה היה לו להתירה לצורך המועד לימי׳ שום מלאכות אסורות במועד אלין בהן טורח כגון פרקמטיא מכל מקו׳ זה שהוא ליפוי רגלי להתי׳ לכבוד מועד ויש מפרשים דקאי על גילוח הרגל דאסרינן משום טירחא מכל מקום מקשה דהיה לו להתיר לצורך המועד ואין זה נוטה לפי שום שפיר המצ׳ דגילוח כל הרואם מלאכה גמורה ואסור:

שאין לו אלא חלוק אחד מותר לכבסו במוע׳ ושם תמ׳ היאך יכבסנו במועד לא כן יאמר במועד בלא חלוק בשעת כיבום כמו כן הי׳ יכול לכבס קודם המועד ויהיה בלא חלוק בשעת כיבום וכי תימא כשכבסו קודם מועד ומשום הכי מותר לכבסו במועד אם כן תרתי נמי אם יתלכלכו למה נאסור לו והלא לא פשע ל דדי לו בשתי חלוקין אחד ליו טוב ואחד לחול ויו טוב אחרון אחרון בירושלמי אמרו בנגי קטנים מותר לכבסן במועד דניכרים שהם קטנים ומלוכלכין כמי שאין לו אלא חלוק אחד:

אומן שאבדה לו אבידה ערב הרגל פירש בקונט׳ דכאומן מצערי׳ ליה אבל כמי הצי׳ לף על פי שאין להם אומן אחר לא מיבעיא ליה דפשיטא דאסרי ים להסתפק אם חלה ונתרפא אם מותר לגלח אם מוכחת מלתא כי הכי:

מתניתין דלא כרבי יהודה תימה לוקמ׳ אפי׳ כרבי יהוד׳ ולמזונו׳ אפילו רבי יהודה מודה ושמא כיון דקתני רבי יהודה אומר הכא וכו׳ משמע שבא לחלוק על המשנה:

אלא להרויחא והא אמרת נראין דברי ר׳ יהודה בהא הכי קאמר ועוד מכלל דפליגי רבנן אפילו למזונות ובסוכה פ״ק בשחיטת קולין נראין דברי ר׳ יהודה ממנהה נחשפה לג׳ ועוד: עשה יב

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

עשה דיחיד מצטער לכתחלה חייבת עשה דתורייתא מדלא קתני ועוד
עשה דרבנן והלי דקתני לעיל לא מיבעיא יומי מכלו דרבנן היינו
שעשית מלאכה דנפקא לן בהשמטתא והפכתא חגיגכם לחכם לכל גוף
התכילות לתורייתא מיהו ברגל לי דשמחת הרגל נמי דרבנן ושמחת היינו
כשלמי שמחה כדלעיתא בחגיגה:

מהו סינהדרי נידוי ברגל והקשה הרב
הם ליכא חלת עשה ואין עשה
דוחה עשה ואפילו עשה ליכא חלת עזרת
גזר כדלקמן והא לית קושיא היא להא נידוי
דהי לאו דמקלל חברו דליכא לאו ושמחת
מצוטה ילפינן ועוד כיון שעבר על דברי
הסיינין הרי הם כאין עשה דרבנים:

ואי לא בייתי ליכא משמתינן ליה תיפוק
ליה דהי לא בייתי ליכא משמתינן
לעכבים מיהו פרק שפיר:

ממעטי משמחת יום טוב הקשה בתוספ'
הרא"ש היכי קאמר ליה להו ממעטי
משמחת יום טוב מלאכלה ושתייה ונוף
סהריגן דהוה מלאכה לית מיישבין וגרסה
לי מדלאסר רחמנא הכער את כהן בשמחת
מכלל דכמועד שרי אומיי כיון שהיה מצוה
לעורך יום טוב קרינן בה:

נמצא אתה מענה את דינו קשיא לן נא
דכפרק מחד דיני ממונות דף לה
בשמעתין לפיכך אין דנין בשמחת מוכת
דעימוי הדין לא פייך על שילהוהו אחר
שיגמור הדין וכיון מ"ד לעיולי דכ' חייב
גמר דין ולא יהרגוהו עדיין עד אחר הרגל
בלא גמר דין ולא יעבדוהו גמר דין עד אחר
המועד וכ"ל המשתכחי אע"ג דליכא סופרי
דיינין הכותבי דברי כל אחד ואחד הסנהדרי
אחר בלא משתכח מהאי טעמא אחרי דאין
דנין בערב שבת דליכא למיכתב:

אמר אביי תא שמע מנוזה שהתירו
כו' אביי לטעמיה דאמר ולמה
לעיולי ואין חוצב רשייה להוכחת דלעיל
ואף על גב דאמר לא תיתי דקשקר לא
חש בהוראה היום ואפילו ברגל היכי
אמי משתברת מכל מקום נוכל לומר לעיולי
בלאו הכי אמי משתברת:

והא כהן לכל השנה כולה ברגל כו'
משמע דאם אין מנוזה נוהג נידוי
ברגל הוא הדין כהן גדול אינו נוהג נידוי
כלל וקשה דאם כהן גדול הן ודנין אותו ואי
לא בייתי דינא לא משמתי ליה למאי דפריכי
לעיל דנוכל לומר למיתת לבבסי ניתת
מנודין

מי"פ מהל' טומאת צרעת **סמ"ע עשין ל"ה** **נד** **מי"פ מהל' סנהדרין הל' ט"ו** **סמ"ע עשין ל"ה**

אבי תא שמע והנזיר והמצורע מטמאתו לטהרתו הא ביטי טומאתו נהיג לא
מיבעיא קאמר לא מיבעיא ביטי טומאתו דלא נהיג אבל לטהרתו ניגזור שמא ישהה
קרבנותיו קא משמע לן אמר רבא תא שמע והצרוע לרבות כהן גדול והא כהן גדול
דכל השנה כרגל לכולי עלמא דמי דתנן כהן גדול מקריב אונן ואינו אובל שמע
מינה נוהג צרעתו ברגל שמע מינה אבל אסור בהספורת מדקאמר להו רחמנא לבני
אהרן ראשיכם אל תפרעו מכלל דכולי עלמא אסור מנודין

ואי אמרת קטן אית ביה פלוגתא נמצא אבילו נוהגת בקטן והתניא מקרעי לקטן מפני עגמת נפש אמר רב אשי מי קתני התם אפורין דלמ' יש מהן אסור ויש מהן מותר אמימר ואיתימ' רב שישא ברי' דרב אידי מתני הכי אמ' שמוא קטן מות לגלחו במועד לא שנא נולד במועד ולא שנא נולד מעיקרא אמ' רב פנחס אף אנן נמי תנינא כל אלו שאמרו מותר לגלח במועד מות לגלח בימי אבלו התם אסורי לגלח במוע' אסורין לגלח בימי אבלו אי אמרת קטן אסור נמצאת אבילות נוהגת בקטן ותניא מקרעין לקטן מפני עגמת נפש אמר רב אשי מי קתני התם אפורין דלמא יש מהן אסו' ויש מהן מותר

תורת חיים

מי קתני התם אפורין דשמע התסורין מותרין לגלח במועד אסורין לגלח בחול: ים מהן אסורין בשאר כל ימות השנה אסורין לגלח במועד שהאסורין לגלח בימי חבלן: ויש מהן מותרין לגלח בימי חבלן ואין מהן מותרין כגון קטן זה שגדל קודם הרגל שהוא אסור לגלח ברגל ומותר לגלח בימי חבלו: תתי עשה דרבים ושמחת: ודחי עשה דיחיד מכל דכתיב חבל יחיל עשה לך: להשמת שהיו במועד: ודאין היכי נפשות במועד מכל מקום שהאסורין לגלח במועד מכל מקום מדרבנן אסורין בשאר כל ימות השנה כיוס טוב ואין מותרין לגלח בימי חבלן אלא מפני שהוא במועד ודייקינן מינה מדרבנן במועד מכלל דאי לא בייתי ליה משמתינן ליה ולא אמרי ליה פלוס: מעצה את היום הכי לא אמרי ליה לאלתר דעייני ביה יום יום ליה עיומי הדין: אלא לעולם דנין היום ונומרין מהם במועד ואיכא למידק אינה מי לא בייתי משמתינן ליה ואיכא למשמע מינה דנוהג נמי ברגל ודאמרת אם כן מיתני נוהג משמע מינה יום טוב הבא כאחרי עסקינן דאתו מבפרת כו': תא שמע מנודה שהתירו לו חכמים קא סלקא דעתך התירו לכל מנודה נידוי ברגל דאין נדוי נוהג ברגל: דאול ופייסיה לבעל דיניה ברגל והתירו לו חכמים בית דין שבאותו דור: שיכנוס נרעתו שלא יבא אל תוך המחנה ולא יגלח הא בימי טומאתו נוהג נרעתו ברגל: ניזוור שלא יבא מגלח במועד דכיון דגילח צריך להביא קרבנותיו עד ליום טוב האחרון ומקריבו ואסור להקריב קרבנות יחיד ביום טוב: נרעת כהן גדול שנוהג בו נרעת: הא כהן גדול כל השנה לדידיה ברגל לכולי עלמא דמי: דתנן כהן גדול מקריב אונן מדאמר לו אהרן למשה ואלעזר חטאת היום ולא אמר למשה והקרבתי מכלל דהקרבה בחניות ולמדנו דכהן גדול מקריב אונן אבל כולי עלמא בשאר ימות השנה אונן אינו מקריב קרבנותיו כדאמרינן לקמן שלמים בזמן שהוא שלם ולא בזמן שהוא אונן וברגל מצלח וכהן גדול אונן מקריב כל השנה תלמד כל השנה לדידיה ברגל דמי וקתני דנוהג בו נרעת תיפשוט דכל מנזור נוהג נרעתו ברגל: אל תפרעו גידול שער ונאני קרע נבי מיתת נדב ואביהו כתיב ומדאסרינן קרע למישרי להו מכלל דאחריני אסורין מנורעין אף על גב דכתיב ורחצו יהיה פרוע הא דרים ליה לקמן להאי פרוע למילתא אחריתי:

סנהדרין דף מג

מנודה

מנודין ומצורעין מה להכי קתמר להו כהדדי מפום לפשיש להו כהדדי :
מנודה שמת וכו' פיסקא דברייתא היא : כגלו של עכן דכתיב ויעמידו עליו
גל אבנים גדול : והן מתעטפין מפורש במסכת תענית לאחר שהתענו שלש
עשרה תעניות נבור : מנודה לשמי כיבבי שתני דחמירי ולכבי נריכי עטיפת
ראש לכל לאחרים אינן נריכים עטיפת
ראש : יעטה מצמע עטיפת הראש :
פאתי ו תפילין : דבר שהוא חוץ מגופו לף קוייה המתר בראש ראשו יהיה
פרוע מצמע מנולה כענין דכתיב ופרע את
ראש האשה דבר שהוא חוץ מגופו ולא
אמרינן מצער שהוא מגופו : אתי לאו
סיפא ראשו מגולה מתפילין : מכוסתא
וסודרא כלומר סיפא ראשו מגולה מכוסתא
וסודרא לכל התפילין מניח : דהא אמר
ליה רחמנא ליחזקאל הנתך דוס כלומר
נדבר זה תנהוג אבילות שתדום ולא תצא
לאבל : תא שמע דתני נבי תעניות הן
יושבין במנודים ואבלים כו' : אפשר משמע
שפתותיו מדובקות : מי קתני במנודה
שתסור בשאילת שלום : מוחרם שמחרימין
אותו לאחר שלשים יום לאחר הנדוי :
פרוע ראש כגון שפוק של אותו מקום :
מנודין ומצורעין מה הן בתספורת ומראשו יכי פרוע לא בעי לאוכוחי
דלית ליה דרכי תליעזר דאוקי לה לקמן בתספורת תלא לקמן
בעי לאוכוחי מינה הנחת תפילין כרבי עקיבא :
מנודה מהו בעטיפת הראש תא שמע ולא כראש לו לכבי מאיר כי היכי
דלא פפא דאוקי ראשו יהיה פרוע אכומתא
וסודרא :
וראשו יהיה פרוע בניך עיון מי פליגי
הכי נרסינן ל תספרו וכגליכ
לא תספרו לעיל מייתי עלי' תספור לאבל
ולא מייתי תיבי למצורע דמשמע דסבר כל
עקיבא ופליג אדרבי אליעזר כדפירש לעיל
ושמא רבי עקיבא לא פליג אדרבי אליעזר
דפריעת הראש הויגו ג' דולי שער בין
במצורע בין באבל ותרוייהו דורש רבי
עקיבא ולעיל לא מייתי מיניה למצורע
משום דמשכח בבריתא כהדיא מייתי לה
ואף על גב דבריתא דסוגיא מייתי אבל
אינו נוהג אבילותו ברגל ומניח המטה
לקמן ומייתי קראי דמשמע לפי שנאמר
לפרש מנלן מתני' דאבל אינו נוהג אבילותו
ברגל אבל ראשו יהיה פרוע דמיירי בגילוח
שער דומה לו דכר עשיו וניקח ליה לאתויי
בריתא :
בשאילת שלום דקאמר ליה
רחמנא ליחזקאל הנתך דום דמשמע
שתיקה משאילת שלום ומתלמוד תורה נמי
משמע בסמוך מהנתך דום והא דהכי יחזקאל
נוהג אבילות בהנתך דו' וכבל שאר כבריס
לא היה עושה שהיה נרוך להרחות בקברי
דבריס שהוא אבל ולא היה נוהג אינו אבל
אלא למשל :
שיהו ספתותיו מדובקות לעיל דרשינן
מינים עטיפת ראש ושמא
תרוייהו משמע להו נמי מדכתיב שפם ולא
כתיב שפה :
ובעלי גילות מותרות אחר שטבל לקרי
אבל לקריין נריך טבילה ולרבי
יהודה משמע התם דלא נריך טבילה לדבר
תורה לבעל קרי היכא דלא נשהה על ידי
טבילה וז נפר' מי' שמתו במשמע ורחמי
דם ובעל קרי שנאמר זיבה נריכין טבילה
ורבי יהודה פוטר והא להכא בלא טבילה
כרבי יהודה נריך ליסב דתניא ר' יהודה
בסיפא דהך בריית' כפ' מי' שמתו ופסקינן
רבי יהודה סומך הוא בהלכה ודרך ארץ ולימא
לעיקר דלר' יהודה נמי בועלי נדות מייב
טבילה כמו בעל קרי בעלמא דהשתא ומה
בעל קרי שראתה זיבה אחר כך שהיא מייב
בכר פוטר רבי יהודה בועל נדה לא כל
שכן מיהו לכאורה נר' לי דלא פליגי רבי
יהודה ורבנן אלא בהני טמאות דדומי
דקרי הוי דהייגו דטומאת יולדת עליו מגופו
אבל בטומאת זבה ר' יהודה דכרי
בעל קרי נרוך טבילה אם כן הכא נמי בועל
נדה מודה דלא תסיב טומאה יולאה מגופו
ואפילו מאן דאמר בפרק הלו דברים
וכתיבנן

מייתי' פרק ז מהלכות תת' ומיי' פ"י מה' טומאת צרעת סמנ עשין רלב טור י"ד סימן שלב
מיי' פרק ה מהלכות אבל סמנ עשין כב טי"ד סי' שפה
מיי' פרק ח מהלכות תת' סמנ לאוין קיב ומיי' פ"י מה' אבל טוש"ע י"ד סי' שפה סמנ עשין רלב
מיי' פרק ז מהלכות תת' סמנ לאוין קיב ומיי' פ"י מה' אבל טוש"ע י"ד סי' שפה סמנ עשין רלב
מיי' פרק ה מהלכות אבל סמנ עשין כב טי"ד סי' שפה
מיי' פרק ח מהלכות תת' סמנ לאוין קיב ומיי' פ"י מה' אבל טוש"ע י"ד סי' שפה סמנ עשין רלב
מיי' פרק ז מהלכות תת' סמנ לאוין קיב ומיי' פ"י מה' אבל טוש"ע י"ד סי' שפה סמנ עשין רלב
מיי' פרק ה מהלכות אבל סמנ עשין כב טי"ד סי' שפה
מיי' פרק ח מהלכות תת' סמנ לאוין קיב ומיי' פ"י מה' אבל טוש"ע י"ד סי' שפה סמנ עשין רלב
מיי' פרק ז מהלכות תת' סמנ לאוין קיב ומיי' פ"י מה' אבל טוש"ע י"ד סי' שפה סמנ עשין רלב
מיי' פרק ה מהלכות אבל סמנ עשין כב טי"ד סי' שפה
מיי' פרק ח מהלכות תת' סמנ לאוין קיב ומיי' פ"י מה' אבל טוש"ע י"ד סי' שפה סמנ עשין רלב
מיי' פרק ז מהלכות תת' סמנ לאוין קיב ומיי' פ"י מה' אבל טוש"ע י"ד סי' שפה סמנ עשין רלב

מנודין ומצורעין מה הן בתספורת תא שמע נה
מנודין ומצורעין אסורין לספר ולכבם מנודה
שמת בית דין סוקלין את ארונו ר' יהודה אומר
לא שיעמידו עליו גל אבנים כגלו של עכן אלא
בית דין שולחין ומניחין אבן גדולה על ארונו
ללמדך שכל המתנר ומת בנידויו ב"ד סוקלי'
את ארונו° אבל חייב בעטיפ' הראש מדקאמר נו
ליה רחמנ' ליחזקא' ולא תעטה על שפם מכלל
דכולי עלמא מיחייבי° מנודה מהו בעטיפת נז
הראש אמר רב יוסף תא שמע והן מתעטפין
ויושבין כמנודין וכאבלים עד שירחמו עליהם
מן השמים א"ל אביי דלמא מנודה לשמים שני נח
דחמיר° מצורע מהו בעטיפת הראש תא שמע
ויקרא יג מה ראשו פרוע וכגדיו יהיו פרומים ויעטה על שפם ויקרא כ
כאבלים ואמר רחמנא ליחזקאל° פארך חבוש עליך מכלל כד
דכולי עלמא אסור° מנודה מהו בתפילין תיקו מצורע מהו בתפילין תא שמע והצרוע סא
לרבות כהן גדול° בגדיו יהיו פרומים שיהו מקורעים° וראשו יהיה פרוע אין פריעה אלא סב
גירול שיער דברי רבי אליעזר רבי עקיבא אומר נאמרה הוייה בראש ונאמרה הוייה
בבגד מה הוייה האמורה בבגד דבר שחוץ מגופו אף הוייה בראש דבר שחוץ מגופו
מאי לאו אתפילין אמר רב פפא לא אכומתא וסודרא° אבל אסיר בשאילת שלום סג
דקאמר ליה רחמנא ליחזקאל° האנק דום מנודה° מהו בשאילת שלום אמר רב יוסף סד
תא שמע ובשאילת שלום שבין אדם לחברו כבני אדם הנזופין למקום א"ל אביי דלמא
מנודה לשמים שאני דחמיר מצורע מהו בשאילת שלום תא שמע ויעטה סה
שיהו שפתותיו מדובקות זו בזו שיהא כמנוד וכאבל ואסור בשאילת שלום שמע מינה
ונימשוט מינה למנודה אמר רב אחא בר פנחס משמיה דרב יוסף מי קתני שאסור סו
שיהא כמנודה וכאבל במילי אחרנייתא ואסור נמי בשאילת שלום° אבל אסו' בדברי
תורה מדקאמר רחמנא ליחזקאל דום° מנודה מהו בדברי תורה אמר רב יוסף תא
שמע מנודה שונה ושונין לו נשכר ונשפרין לו מוחרם לא שונה ולא שונין לו לא נשכר
ולא נשכרין לו אבל שונה הוא לעצמו שלא יפסיק את למודו ועושה לו חנות קטנה סז
בשביל פרנסתו ואמר רב זבוני מיא בפקתא דערבות שמע מינה° מצורע מהו בדברי
תורה תא שמע° והודעתם לבניך ולבני בניך יום אשר עמדת לפני ה' אלהיך בחורב מה סח
להלן באימה וביראה וברתת ובזיע' מכאן אמרו הזבין והמצורעין ובועלי נדות מותרין
ללקרות בתורה ובנביאים ובכתובים ולשנות במדרש ובש"ס בהלכות ובאגדות ובעלי
קריין אסורין ש"מ° אבל אסור בחכבום דכתיב° וישלח יואב תקועה ויקח משם אשה סט
חכמה ויאמר אליה התאבלי נא ולבשי נא בגדי אבל ואל תסוכי שמן והיית כאשה זר ע
ימי רבי° מתאבלת על מת° מנודין ומצורעין מה הן בתכבום תא שמע מנודין° ומצורעין
אסורין לספר ולכבם ש"מ° אבל חייב בקריע' דקאמ' להו רחמנ' לבני אהרן לא תפרעו עא
מכלל דכולי עלמא מיחייב מנודה° מהו° בקריעה תיקו° מצורע מהו בקריעה תא שמע עב
בגדיו יהיו פרומי' שיהו מקורעין שמע מינה° אבל חייב בכפירת המטה דתני בר קפרא עג

דמות

כפסחים וכפרק קמא דיומא מצתלא חון לפתי מתנות כמו בעל קרי מ"מ לא תסיב טומאה יונאה מגופו ורבי יהודה מודה דנריך טבילה ופתוספתא
פי' לכיון דטומאת בועל נדה מכח קרי רבי יהודה מודה דנריך טבילה : ס"ג

מנודין ומצורעין מה הן בתכבום תא שמע מנודין ומצורעין אסורין לספר ולכבם וכספר הרב לא היה כתוב כל זה והיה קשה לרב למה לא כתבו ליה ותירץ
דכבר חייתי לעיל הך כרייתא דבני תספורת ואפילו הקשה מאלכה קמכבי ומביא כרייתא דמתניתין לעיל ונסכרין ותירץ לקמן דלא
דמצורע קאי בתיקו קא בעי מנודה ומייתי לכרייתא דלעיל : ורחימנא

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779450973/phys_0033
DFG

רחיצה
לא
פא
פב
פג
פד
פה
פו
פז
פח
פט
צ
צא
צב
צג
צד
צה
צו
צז
צח
צט
ק
קא
קב
קג
קד
קה
קו
קז
קח
קט
קי
קיא
קיב
קיג
קיד
קטו
קטז
קיז
קיח
קיט
קכ
קכא
קכב
קכג
קכד
קכה
קכו
קכז
קכח
קכט
קל
קלא
קלב
קלג
קלד
קלה
קלו
קלז
קלח
קלט
קמ
קמא
קמב
קמג
קמד
קמה
קמו
קמז
קמח
קמט
קנ
קנא
קנב
קנג
קנד
קנה
קנו
קנז
קנח
קנט
קס
קסא
קסב
קסג
קסד
קסה
קסו
קסז
קסח
קסט
קע
קעא
קעב
קעג
קעד
קעה
קעו
קעז
קעח
קעט
קפ
קפא
קפב
קפג
קפד
קפה
קפו
קפז
קפח
קפט
קצ
קצא
קצב
קצג
קצד
קצה
קצו
קצז
קצח
קצט
קצי
קצי א
קצי ב
קצי ג
קצי ד
קצי ה
קצי ו
קצי ז
קצי ח
קצי ט
קצי י
קצי יא
קצי יב
קצי יג
קצי יד
קצי טו
קצי טז
קצי יז
קצי יח
קצי יט
קצי כ
קצי כא
קצי כב
קצי כג
קצי כד
קצי כה
קצי כו
קצי כז
קצי כח
קצי כט
קצי ל
קצי לא
קצי לב
קצי לג
קצי לד
קצי לה
קצי לו
קצי לז
קצי לח
קצי לט
קצי מ
קצי מא
קצי מב
קצי מג
קצי מד
קצי מה
קצי מו
קצי מז
קצי מח
קצי מט
קצי נ
קצי נא
קצי נב
קצי נג
קצי נד
קצי נה
קצי נו
קצי נז
קצי נח
קצי נט
קצי ס
קצי סא
קצי סב
קצי סג
קצי סד
קצי סה
קצי סו
קצי סז
קצי סח
קצי סט
קצי ע
קצי עא
קצי עב
קצי עג
קצי עד
קצי עה
קצי עו
קצי עז
קצי עח
קצי עט
קצי פ
קצי פא
קצי פב
קצי פג
קצי פד
קצי פה
קצי פו
קצי פז
קצי פח
קצי פט
קצי צ
קצי צא
קצי צב
קצי צג
קצי צד
קצי צה
קצי צו
קצי צז
קצי צח
קצי צט
קצי ק
קצי קא
קצי קב
קצי קג
קצי קד
קצי קה
קצי קו
קצי קז
קצי קח
קצי קט
קצי קי
קצי קיא
קצי קיב
קצי קיג
קצי קיד
קצי קטו
קצי קטז
קצי קיז
קצי קיח
קצי קיט
קצי קכ
קצי קכא
קצי קכב
קצי קכג
קצי קכד
קצי קכה
קצי קכו
קצי קכז
קצי קכח
קצי קכט
קצי קל
קצי קלא
קצי קלב
קצי קלג
קצי קלד
קצי קלה
קצי קלו
קצי קלז
קצי קלח
קצי קלט
קצי קמ
קצי קמא
קצי קמב
קצי קמג
קצי קמד
קצי קמה
קצי קמו
קצי קמז
קצי קמח
קצי קמט
קצי קנ
קצי קנא
קצי קנב
קצי קנג
קצי קנד
קצי קנה
קצי קנו
קצי קנז
קצי קנח
קצי קנט
קצי קס
קצי קסא
קצי קסב
קצי קסג
קצי קסד
קצי קסה
קצי קסו
קצי קסז
קצי קסח
קצי קסט
קצי קע
קצי קעא
קצי קעב
קצי קעג
קצי קעד
קצי קעה
קצי קעו
קצי קעז
קצי קעח
קצי קעט
קצי קפ
קצי קפא
קצי קפב
קצי קפג
קצי קפד
קצי קפה
קצי קפו
קצי קפז
קצי קפח
קצי קפט
קצי קצ
קצי קצא
קצי קצב
קצי קצג
קצי קצד
קצי קצה
קצי קצו
קצי קצז
קצי קצח
קצי קצט
קצי ר
קצי רא
קצי רב
קצי רג
קצי רד
קצי רה
קצי רו
קצי רז
קצי רח
קצי רט
קצי רי
קצי ריא
קצי ריב
קצי ריג
קצי ריד
קצי רטו
קצי ריז
קצי ריח
קצי ריט
קצי רכ
קצי רכא
קצי רכב
קצי רכג
קצי רכד
קצי רכה
קצי רכו
קצי רכז
קצי רכח
קצי רכט
קצי רל
קצי רלא
קצי רלב
קצי רלג
קצי רלד
קצי רלה
קצי רלו
קצי רלז
קצי רלח
קצי רלט
קצי רמ
קצי רמא
קצי רמב
קצי רמג
קצי רמד
קצי רמה
קצי רמו
קצי רמז
קצי רמח
קצי רמט
קצי רנ
קצי רנא
קצי רנב
קצי רנג
קצי רנד
קצי רנה
קצי רנו
קצי רנז
קצי רנח
קצי רנט
קצי רס
קצי רסא
קצי רסב
קצי רסג
קצי רסד
קצי רסה
קצי רסו
קצי רסז
קצי רסח
קצי רסט
קצי רע
קצי רעא
קצי רעב
קצי רעג
קצי רעד
קצי רעה
קצי רעו
קצי רעז
קצי רעח
קצי רעט
קצי רפ
קצי רפא
קצי רפב
קצי רפג
קצי רפד
קצי רפה
קצי רפו
קצי רפז
קצי רפח
קצי רפט
קצי רצ
קצי רצא
קצי רצב
קצי רצג
קצי רצד
קצי רצה
קצי רצו
קצי רצז
קצי רצח
קצי רצט
קצי ש
קצי שא
קצי שב
קצי שג
קצי שד
קצי שה
קצי שו
קצי שז
קצי שח
קצי שט
קצי שי
קצי שיא
קצי שיב
קצי שיג
קצי שיד
קצי שטו
קצי שיז
קצי שיח
קצי שיט
קצי שכ
קצי שכא
קצי שכב
קצי שכג
קצי שכד
קצי שכה
קצי שכו
קצי שכז
קצי שכח
קצי שכט
קצי של
קצי שלא
קצי שלב
קצי שלג
קצי שלד
קצי שלה
קצי שלו
קצי שלז
קצי שלח
קצי שלט
קצי שמ
קצי שמא
קצי שמב
קצי שמג
קצי שמד
קצי שמה
קצי שמו
קצי שמז
קצי שמח
קצי שמט
קצי שנ
קצי שנא
קצי שנב
קצי שנג
קצי שנד
קצי שנה
קצי שנו
קצי שנז
קצי שנח
קצי שנט
קצי שס
קצי שסא
קצי שסב
קצי שסג
קצי שסד
קצי שסה
קצי שסו
קצי שסז
קצי שסח
קצי שסט
קצי שע
קצי שעא
קצי שעב
קצי שעג
קצי שעד
קצי שעה
קצי שעו
קצי שעז
קצי שעח
קצי שעט
קצי שפ
קצי שפא
קצי שפב
קצי שפג
קצי שפד
קצי שפה
קצי שפו
קצי שפז
קצי שפח
קצי שפט
קצי שצ
קצי שצא
קצי שצב
קצי שצג
קצי שצד
קצי שצה
קצי שצו
קצי שצז
קצי שצח
קצי שצט
קצי ת
קצי תא
קצי תב
קצי תג
קצי תד
קצי תה
קצי תו
קצי תז
קצי תח
קצי תט
קצי תי
קצי תיא
קצי תיב
קצי תיג
קצי תיד
קצי תטו
קצי תיז
קצי תיח
קצי תיט
קצי תכ
קצי תכא
קצי תכב
קצי תכג
קצי תכד
קצי תכה
קצי תכו
קצי תכז
קצי תכח
קצי תכט
קצי תל
קצי תלא
קצי תלב
קצי תלג
קצי תלד
קצי תלה
קצי תלו
קצי תלז
קצי תלח
קצי תלט
קצי תמ
קצי תמא
קצי תמב
קצי תמג
קצי תמד
קצי תמה
קצי תמו
קצי תמז
קצי תמח
קצי תמט
קצי תנ
קצי תנא
קצי תנב
קצי תנג
קצי תנד
קצי תנה
קצי תנו
קצי תנז
קצי תנח
קצי תנט
קצי תס
קצי תסא
קצי תסב
קצי תסג
קצי תסד
קצי תסה
קצי תסו
קצי תסז
קצי תסח
קצי תסט
קצי תע
קצי תעא
קצי תעב
קצי תעג
קצי תעד
קצי תעה
קצי תעו
קצי תעז
קצי תעח
קצי תעט
קצי תפ
קצי תפא
קצי תפב
קצי תפג
קצי תפד
קצי תפה
קצי תפו
קצי תפז
קצי תפח
קצי תפט
קצי תצ
קצי תצא
קצי תצב
קצי תצג
קצי תצד
קצי תצה
קצי תצו
קצי תצז
קצי תצח
קצי תצט
קצי תק
קצי תקא
קצי תקב
קצי תקג
קצי תקד
קצי תקה
קצי תקו
קצי תקז
קצי תקח
קצי תקט
קצי תקי
קצי תקיא
קצי תקיב
קצי תקיג
קצי תקיד
קצי תקטו
קצי תקיז
קצי תקיח
קצי תקיט
קצי תקכ
קצי תקכא
קצי תקכב
קצי תקכג
קצי תקכד
קצי תקכה
קצי תקכו
קצי תקכז
קצי תקכח
קצי תקכט
קצי תקל
קצי תקלא
קצי תקלב
קצי תקלג
קצי תקלד
קצי תקלה
קצי תקלו
קצי תקלז
קצי תקלח
קצי תקלט
קצי תקמ
קצי תקמא
קצי תקמב
קצי תקמג
קצי תקמד
קצי תקמה
קצי תקמו
קצי תקמז
קצי תקמח
קצי תקמט
קצי תקנ
קצי תקנא
קצי תקנב
קצי תקנג
קצי תקנד
קצי תקנה
קצי תקנו
קצי תקנז
קצי תקנח
קצי תקנט
קצי תקס
קצי תקסא
קצי תקסב
קצי תקסג
קצי תקסד
קצי תקסה
קצי תקסו
קצי תקסז
קצי תקסח
קצי תקסט
קצי תקע
קצי תקעא
קצי תקעב
קצי תקעג
קצי תקעד
קצי תקעה
קצי תקעו
קצי תקעז
קצי תקעח
קצי תקעט
קצי תקפ
קצי תקפא
קצי תקפב
קצי תקפג
קצי תקפד
קצי תקפה
קצי תקפו
קצי תקפז
קצי תקפח
קצי תקפט
קצי תקצ
קצי תקצא
קצי תקצב
קצי תקצג
קצי תקצד
קצי תקצה
קצי תקצו
קצי תקצז
קצי תקצח
קצי תקצט
קצי תקק
קצי תקקא
קצי תקקב
קצי תקקג
קצי תקקד
קצי תקקה
קצי תקקו
קצי תקקז
קצי תקקח
קצי תקקט
קצי תקקי
קצי תקקיא
קצי תקקיב
קצי תקקיג
קצי תקקיד
קצי תקקטו
קצי תקקיז
קצי תקקיח
קצי תקקיט
קצי תקקכ
קצי תקקכא
קצי תקקכב
קצי תקקכג
קצי תקקכד
קצי תקקכה
קצי תקקכו
קצי תקקכז
קצי תקקכח
קצי תקקכט
קצי תקקל
קצי תקקלא
קצי תקקלב
קצי תקקלג
קצי תקקלד
קצי תקקלה
קצי תקקלו
קצי תקקלז
קצי תקקלח
קצי תקקלט
קצי תקקמ
קצי תקקמא
קצי תקקמב
קצי תקקמג
קצי תקקמד
קצי תקקמה
קצי תקקמו
קצי תקקמז
קצי תקקמח
קצי תקקמט
קצי תקקנ
קצי תקקנא
קצי תקקנב
קצי תקקנג
קצי תקקנד
קצי תקקנה
קצי תקקנו
קצי תקקנז
קצי תקקנח
קצי תקקנט
קצי תקקס
קצי תקקסא
קצי תקקסב
קצי תקקסג
קצי תקקסד
קצי תקקסה
קצי תקקסו
קצי תקקסז
קצי תקקסח
קצי תקקסט
קצי תקקע
קצי תקקעא
קצי תקקעב
קצי תקקעג
קצי תקקעד
קצי תקקעה
קצי תקקעו
קצי תקקעז
קצי תקקעח
קצי תקקעט
קצי תקקפ
קצי תקקפא
קצי תקקפב
קצי תקקפג
קצי תקקפד
קצי תקקפה
קצי תקקפו
קצי תקקפז
קצי תקקפח
קצי תקקפט
קצי תקקצ
קצי תקקצא
קצי תקקצב
קצי תקקצג
קצי תקקצד
קצי תקקצה
קצי תקקצו
קצי תקקצז
קצי תקקצח
קצי תקקצט
קצי תקקק
קצי תקקקא
קצי תקקקב
קצי תקקקג
קצי תקקקד
קצי תקקקה
קצי תקקקו
קצי תקקקז
קצי תקקקח
קצי תקקקט
קצי תקקקי
קצי תקקקיא
קצי תקקקיב
קצי תקקקיג
קצי תקקקיד
קצי תקקקטו
קצי תקקקיז
קצי תקקקיח
קצי תקקקיט
קצי תקקקכ
קצי תקקקכא
קצי תקקקכב
קצי תקקקכג
קצי תקקקכד
קצי תקקקכה
קצי תקקקכו
קצי תקקקכז
קצי תקקקכח
קצי תקקקכט
קצי תקקקל
קצי תקקקלא
קצי תקקקלב
קצי תקקקלג
קצי תקקקלד
קצי תקקקלה
קצי תקקקלו
קצי תקקקלז
קצי תקקקלח
קצי תקקקלט
קצי תקקקמ
קצי תקקקמא
קצי תקקקמב
קצי תקקקמג
קצי תקקקמד
קצי תקקקמה
קצי תקקקמו
קצי תקקקמז
קצי תקקקמח
קצי תקקקמט
קצי תקקקנ
קצי תקקקנא
קצי תקקקנב
קצי תקקקנג
קצי תקקקנד
קצי תקקקנה
קצי תקקקנו
קצי תקקקנז
קצי תקקקנח
קצי תקקקנט
קצי תקקקס
קצי תקקקסא
קצי תקקקסב
קצי תקקקסג
קצי תקקקסד
קצי תקקקסה
קצי תקקקסו
קצי תקקקסז
קצי תקקקסח
קצי תקקקסט
קצי תקקקע
קצי תקקקעא
קצי תקקקעב
קצי תקקקעג
קצי תקקקעד
קצי תקקקעה
קצי תקקקעו
קצי תקקקעז
קצי תקקקעח
קצי תקקקעט
קצי תקקקפ
קצי תקקקפא
קצי תקקקפב
קצי תקקקפג
קצי תקקקפד
קצי תקקקפה
קצי תקקקפו
קצי תקקקפז
קצי תקקקפח
קצי תקקקפט
קצי תקקקצ
קצי תקקקצא
קצי תקקקצב
קצי תקקקצג
קצי תקקקצד
קצי תקקקצה
קצי תקקקצו
קצי תקקקצז
קצי תקקקצח
קצי תקקקצט
קצי תקקקק
קצי תקקקקא
קצי תקקקקב
קצי תקקקקג
קצי תקקקקד
קצי תקקקקה
קצי תקקקקו
קצי תקקקקז
קצי תקקקקח
קצי תקקקקט
קצי תקקקקי
קצי תקקקקיא
קצי תקקקקיב
קצי תקקקקיג
קצי תקקקקיד
קצי תקקקקטו
קצי תקקקקיז
קצי תקקקקיח
קצי תקקקקיט
קצי תקקקקכ
קצי תקקקקכא
קצי תקקקקכב
קצי תקקקקכג
קצי תקקקקכד
קצי תקקקקכה
קצי תקקקקכו
קצי תקקקקכז
קצי תקקקקכח
קצי תקקקקכט
קצי תקקקקל
קצי תקקקקלא
קצי תקקקקלב
קצי תקקקקלג
קצי תקקקקלד
קצי תקקקקלה
קצי תקקקקלו
קצי תקקקקלז
קצי תקקקקלח
קצי תקקקקלט
קצי תקקקקמ
קצי תקקקקמא
קצי תקקקקמב
קצי תקקקקמג
קצי תקקקקמד
קצי תקקקקמה
קצי תקקקקמו
קצי תקקקקמז
קצי תקקקקמח
קצי תקקקקמט
קצי תקקקקנ
קצי תקקקקנא
קצי תקקקקנב
קצי תקקקקנג
קצי תקקקקנד
קצי תקקקקנה
קצי תקקקקנו
קצי תקקקקנז
קצי תקקקקנח
קצי תקקקקנט
קצי תקקקקס
קצי תקקקקסא
קצי תקקקקסב
קצי תקקקקסג
קצי תקקקקסד
קצי תקקקקסה
קצי תקקקקסו
קצי תקקקקסז
קצי תקקקקסח
קצי תקקקקסט
קצי תקקקקע
קצי תקקקקעא
קצי תקקקקעב
קצי תקקקקעג
קצי תקקקקעד
קצי תקקקקעה
קצי תקקקקעו
קצי תקקקקעז
קצי תקקקקעח
קצי תקקקקעט
קצי תקקקקפ
קצי תקקקקפא
קצי תקקקקפב
קצי תקקקקפג
קצי תקקקקפד
קצי תקקקקפה
קצי תקקקקפו
קצי תקקקקפז
קצי תקקקקפח
קצי תקקקקפט
קצי תקקקקצ
קצי תקקקקצא
קצי תקקקקצב
קצי תקקקקצג
קצי תקקקקצד
קצי תקקקקצה
קצי תקקקקצו
קצי תקקקקצז
קצי תקקקקצח
קצי תקקקקצט
קצי תקקקקק
קצי תקקקקקא
קצי תקקקקקב
קצי תקקקקקג
קצי תקקקקקד
קצי תקקקקקה
קצי תקקקקקו
קצי תקקקקקז
קצי תקקקקקח
קצי תקקקקקט
קצי תקקקקקי
קצי תקקקקקיא
קצי תקקקקקיב
קצי תקקקקקיג
קצי תקקקקקיד
קצי תקקקקקטו
קצי תקקקקקיז
קצי תקקקקקיח
קצי תקקקקקיט
קצי תקקקקקכ
קצי תקקקקקכא
קצי תקקקקקכב
קצי תקקקקקכג
קצי תקקקקקכד
קצי תקקקקקכה
קצי תקקקקקכו
קצי תקקקקקכז
קצי תקקקקקכח
קצי תקקקקקכט
קצי תקקקקקל
קצי תקקקקקלא
קצי תקקקקקלב
קצי תקקקקקלג
קצי תקקקקקלד
קצי תקקקקקלה
קצי תקקקקקלו
קצי תקקקקקלז
קצי תקקקקקלח
קצי תקקקקקלט
קצי תקקקקקמ
קצי תקקקקקמא
קצי תקקקקקמב
קצי תקקקקקמג
קצי תקקקקקמד
קצי תקקקקקמה
קצי תקקקקקמו
קצי תקקקקקמז
קצי תקקקקקמח
קצי תקקקקקמט
קצי תקקקקקנ
קצי תקקקקקנא
קצי תקקקקקנב
קצי תקקקקקנג
קצי תקקקקקנד
קצי תקקקקקנה
קצי תקקקקקנו
קצי תקקקקקנז
קצי תקקקקקנח
קצי תקקקקקנט
קצי תקקקקקס
קצי תקקקקקסא
קצי תקקקקקסב
קצי תקקקקקסג
קצי תקקקקקסד
קצי תקקקקקסה
קצי תקקקקקסו
קצי תקקקקקסז
קצי תקקקקקסח
קצי תקקקקקסט
קצי תקקקקקע
קצי תקקקקקעא
קצי תקקקקקעב
קצי תקקקקקעג
קצי תקקקקקעד
קצי תקקקקקעה
קצי תקקקקקעו
קצי תקקקקקעז
קצי תקקקקקעח
קצי תקקקקקעט
קצי תקקקקקפ
קצי תקקקקקפא
קצי תקקקקקפב
קצי תקקקקקפג
קצי תקקקקקפד
קצי תקקקקקפה
קצי תקקקקקפו
קצי תקקקקקפז
קצי תקקקקקפח
קצי תקקקקקפט
קצי תקקקקקצ
קצי תקקקקקצא
קצי תקקקקקצב
קצי תקקקקקצג
קצי תקקקקקצד
קצי תקקקקקצה
קצי תקקקקקצו
קצי תקקקקקצז
קצי תקקקקקצח
קצי תקקקקקצט
קצי תקקקקקק
קצי תקקקקקקא
קצי תקקקקקקב
קצי תקקקקקקג
קצי תקקקקקקד
קצי תקקקקקקה
קצי תקקקקקקו
קצי תקקקקקקז
קצי תקקקקקקח
קצי תקקקקקקט
קצי תקקקקקקי
קצי תקקקקקקיא
קצי תקקקקקקיב
קצי תקקקקקקיג
קצי תקקקקקקיד
קצי תקקקקקקטו
קצי תקקקקקקיז
קצי תקקקקקקיח
קצי תקקקקקקיט
קצי תקקקקקקכ
קצי תקקקקקקכא
קצי תקקקקקקכב
קצי תקקקקקקכג
קצי תקקקקקקכד
קצי תקקקקקקכה
קצי תקקקקקקכו
קצי תקקקקקקכז
קצי תקקקקקקכח
קצי תקקקקקקכט
קצי תקקקקקקל
קצי תקקקקקקלא
קצי תקקקקקקלב
קצי תקקקקקקלג
קצי תקקקקקקלד
קצי תקקקקקקלה
קצי תקקקקקקלו
קצי תקקקקקקלז
קצי תקקקקקקלח
קצי תקקקקקקלט
קצי תקקקקקקמ
קצי תקקקקקקמא
קצי תקקקקקקמב
קצי תקקקקקקמג
קצי תקקקקקקמד
קצי תקקקקקקמה
קצי תקקקקקקמו
קצי תקקקקקקמז
קצי תקקקקקקמח
קצי תקקקקקקמט
קצי תקקקקקקנ
קצי תקקקקקקנא
קצי תקקקקקקנב
קצי תקקקקקקנג
קצי תקקקקקקנד
קצי תקקקקקקנה
קצי תקקקקקקנו
קצי תקקקקקקנז
קצי תקקקקקקנח
קצי תקקקקקקנט
קצי תקקקקקקס
קצי תקקקקקקסא
קצי תקקקקקקסב
קצי תקקקקקקסג
קצי תקקקקקקסד
קצי תקקקקקקסה
קצי תקקקקקקסו
קצי תקקקקקקסז
קצי תקקקקקקסח
קצי תקקקקקקסט
קצי תקקקקקקע
קצי תקקקקקקעא
קצי תקקקקקקעב
קצי תקקקקקקעג
קצי תקקקקקקעד
קצי תקקקקקקעה
קצי תקקקקקקעו
קצי תקקקקקקעז
קצי תקקקקקקעח
קצי תקקקקקקעט
קצי תקקקקקקפ
קצי תקקקקקקפא
קצי תקקקקקקפב
קצי תקקקקקקפג
קצי תקקקקקקפד
קצי תקקקקקקפה
קצי תקקקקקקפו
קצי תקקקקקקפז
קצי תקקקקקקפח
קצי תקקקקקקפט
קצי תקקקקקקצ
קצי תקקקקקקצא
קצי תקקקקקקצב
קצי תקקקקקקצג
קצי תקקקקקקצד
קצי תקקקקקקצה
קצי תקקקקקקצו
קצי תקקקקקקצז
קצי תקקקקקקצח
קצי תקקקקקקצט
קצי תקקקקקקק
קצי תקקקקקקקא
קצי תקקקקקקקב
קצי תקקקקקקקג
קצי תקקקקקקקד
קצי תקקקקקקקה
קצי תקקקקקקקו
קצי תקקקקקקקז
קצי תקקקקקקקח
קצי תקקקקקקקט
קצי תקקקקקקקי
קצי תקקקקקקקיא
קצי תקקקקקקקיב
קצי תקקקקקקקיג
קצי תקקקקקקקיד
קצי תקקקקקקקטו
קצי תקקקקקקקיז
קצי תקקקקקקקיח
קצי תקקקקקקקיט
קצי תקקקקקקקכ
קצי תקקקקקקקכא
קצי תקקקקקקקכב
קצי תקקקקקקקכג
קצי תקקקקקקקכד
קצי תקקקקקקקכה
קצי תקקקקקקקכו
קצי תקקקקקקקכז
קצי תקקקקקקקכח
קצי תקקקקקקקכט
קצי תקקקקקקקל
קצי תקקקקקקקלא
קצי תקקקקקקקלב
קצי תקקקקקקקלג
קצי תקקקקקקקלד
קצי תקקקקקקקלה
קצי תקקקקקקקלו
קצי תקקקקקקקלז
קצי תקקקקקקקלח
קצי תקקקקקקקלט
קצי תקקקקקקקמ
קצי תקקקקקקקמא
קצי תקקקקקקקמב
קצי תקקקקקקקמג
קצי תקקקקקקקמד
קצי תקקקקקקקמה
קצי תקקקקקקקמו
קצי תקקקקקקקמז
קצי תקקקקקקקמח
קצי תקקקקקקקמט
קצי תקקקקקקקנ
קצי תקקקקקקקנא
קצי תקקקקקקקנב
קצי תקקקקקקקנג
קצי תקקקקקקקנד
קצי תקקקקקקקנה
קצי תקקקקקקקנו
קצי תקקקקקקקנז
קצי תקקקקקקקנח
קצי תקקקקקקקנט
קצי תקקקקקקקס
קצי תקקקקקקקסא
קצי תקקקקקקקסב
קצי תקקקקקקקסג
קצי תקקקקקקקסד
קצי תקקקקקקקסה
קצי תקקקקקקקסו
קצי תקקקקקקקסז
קצי תקקקקקקקסח
קצי תקקקקקקקסט
קצי תקקקקקקקע
קצי תקקקקקקקעא
קצי תקקקקקקקעב
קצי תקקקקקקקעג
קצי תקקקקקקקעד
קצי תקקקקקקקעה
קצי תקקקקקקקעו
קצי תקקקקקקקעז
קצי תקקקקקקקעח
קצי תקקקקקקקעט
קצי תקקקקקקקפ
קצי תקקקקקקקפא
קצי תקקקקקקקפב
קצי תקקקקקקקפג
קצי תקקקקקקקפד
קצי תקקקקקקקפה
קצי תקקקקקקקפו
קצי תקקקקקקקפז
קצי תקקקקקקקפח
קצי תקקקקקקקפט
קצי תקקקקקקקצ
קצי תקקקקקקקצא
קצי תקקקקקקקצב
קצי תקקקקקקקצג
קצי תקקקקקקקצד
קצי תקקקקקקקצה
קצי תקקקקקקקצו
קצי תקקקקקקקצז
קצי תקקקקקקקצח
קצי תקקקקקקקצט
קצי תקקקקקקקק
קצי תקקקקקקקקא
קצי תקקקקקקקקב
קצי תקקקקקקקקג
קצי תקקקקקקקקד
קצי תקקקקקקקקה
קצי תקקקקקקקקו
קצי תקקקקקקקקז
קצי תקקקקקקקקח
קצי תקקקקקקקקט
קצי תקקקקקקקקי
קצי תקקקקקקקקיא
קצי תקקקקקקקקיב
קצי תקקקקקקקקיג
קצי תקקקקקקקקיד
קצי תקקקקקקקקטו
קצי תקקקקקקקקיז
קצי תקקקקקקקקיח
קצי תקקקקקקקקיט
קצי תקקקקקקקקכ
קצי תקקקקקקקקכא
קצי תקקקקקקקקכב
קצי תקקקקקקקקכג
קצי תקקקקקקקקכד
קצי תקקקקקקקקכה
קצי תקקקקקקקקכו
קצי תקקקקקקקקכז
קצי תקקקקקקקקכח
קצי תקקקקקקקקכט
קצי תקקקקקקקקל
קצי תקקקקקקקקלא
קצי תקקקקקקקקלב
קצי תקקקקקקקקלג
קצי תקקקקקקקקלד
קצי תקקקקקקקקלה
קצי תקקקקקקקקלו
קצי תקקקקקקקקלז
קצי תקקקקקקקקלח
קצי תקקקקקקקקלט
קצי תקקקקקקקקמ
קצי תקקקקקקקקמא
קצי תקקקקקקקקמב
קצי תקקקקקקקקמג
קצי תקקקקקקקקמד
קצי תקקקקקקקקמה
קצי תקקקקקקקקמו
קצי תקקקקקקקקמז
קצי תקקקקקקקקמח
קצי תקקקקקקקקמט
קצי תקקקקקקקקנ
קצי תקקקקקקקקנא
קצי תקקקקקקקקנב
קצי תקקקקקקקקנג
קצי תקקקקקקקקנד
קצי תקקקקקקקקנה
קצי תקקקקקקקקנו
קצי תקקקקקקקקנז
קצי תקקקקקקקקנח
קצי תקקקקקקקקנט
קצי תקקקקקקקקס
קצי תקקקקקקקקסא
קצי תקקקקקקקקסב
קצי תקקקקקקקקסג
קצי תקקקקקקקקסד
קצי תקקקקקקקקסה
קצי תקקקקקקקקסו
קצי תקקקקקקקקסז
קצי תקקקקקקקקסח
קצי תקקקקקקקקסט
קצי תקקקקקקקקע
קצי תקקקקקקקקעא
קצי תקקקקקקקקעב
קצי תקקקקקקקקעג
קצי תקקקקקקקקעד
קצי תקקקקקקקקעה
קצי תקקקקקקקקעו
קצי תקקקקקקקקעז
קצי תקקקקקקקקעח
קצי תקקקקקקקקעט
קצי תקקקקקקקקפ
קצי תקקקקקקקקפא
קצי תקקקקקקקקפב
קצי תקקקקקקקקפג
קצי תקקקקקקקקפד
קצי תקקקקקקקקפה
קצי תקקקקקקקקפו
קצי תקקקקקקקקפז
קצי תקקקקקקקקפח
קצי תקקקקקקקקפט
קצי תקקקקקקקקצ
קצי תקקקקקקקקצא
קצי תקקקקקקקקצב
קצי תקקקקקקקקצג
קצי תקקקקקקקקצד
קצי תקקקקקקקקצה
קצי תקקקקקקקקצו
קצי תקקקקקקקקצז
קצי תקקקקקקקקצח
קצי תקקקקקקקקצט
קצי תקקקקקקקקק
קצי תקקקקקקקקקא
קצי תקקקקקקקקקב
קצי תקקקקקקקקקג
קצי תקקקקקקקקקד
קצי תקקקקקקקקקה
קצי תקקקקקקקקקו
קצי תקקקקקקקקקז
קצי תקקקקקקקקקח
קצי תקקקקקקקקקט
קצי תקקקקקקקקקי
קצי תקקקקקקקקקיא
קצי תקקקקקקקקקיב
קצי תקקקקקקקקקיג
קצי תקקקקקקקקקיד
קצי תקקקקקקקקקטו
קצי תקקקקקקקקקיז
קצי תקקקקקקקקקיח
קצי תקקקקקקקקקיט
קצי תקקקקקקקקקכ
קצי תקקקקקקקקקכא
קצי תקקקקקקקקקכב
קצי תקקקקקקקקקכג
קצי תקקקקקקקקקכד
קצי תקקקקקקקקקכה
קצי תקקקקקקקקקכו
קצי תקקקקקקקקקכז
קצי תקקקקקקקקקכח
קצי תקקקקקקקקקכט
קצי תקקקקקקקקקל
קצי תקקקקקקקקקלא
קצי תקקקקקקקקקלב
קצי תקקקקקקקקקלג
קצי תקקקקקקקקקלד
קצי תקקקקקקקקקלה
קצי תקקקקקקקקקלו
קצי תקקקקקקקקקלז
קצי תקקקקקקקקקלח
קצי תקקקקקקקקקלט
קצי תקקקקקקקקקמ
קצי תקקקקקקקקקמא
קצי תקקקקקקקקקמב
קצי תקקקקקקקקקמג
קצי תקקקקקקקקקמד
קצי תקקקקקקקקקמה
קצי תקקקקקקקקקמו
קצי תקקקקקקקקקמז
קצי תקקקקקקקקקמח
קצי תקקקקקקקקקמט
קצי תקקקקקקקקקנ
קצי תקקקקקקקקקנא
קצי תקקקקקקקקקנב
קצי תקקקקקקקקקנג
קצי תקקקקקקקקקנד
קצי תקקקקקקקקקנה
קצי תקקקקקקקקקנו
קצי תקקקקקקקקקנז
קצי תקקקקקקקקקנח
קצי תקקקקקקקקקנט
קצי תקקקקקקקקקס
קצי תקקקקקקקקקסא
קצי תקקקקקקקקקסב
קצי תקקקקקקקקקסג
קצי תקקקקקקקקקסד
קצי תקקקקקקקקקסה
קצי תקקקקקקקקקסו
קצי תקקקקקקקקקסז
קצי תקקקקקקקקקסח
קצי תקקקקקקקקקסט
קצי תקקקקקקקקקע
קצי תקקקקקקקקקעא
קצי תקקקקקקקקקעב
קצי תקקקקקקקקקעג
קצי תקקקקקקקקקעד
קצי תקקקקקקקקקעה
קצי תקקקקקקקקקעו
קצי תקקקקקקקקקעז
קצי תקקקקקקקקקעח
קצי תקקקקקקקקקעט
קצי תקקקקקקקקקפ
קצי תקקקקקקקקקפא
קצי תקקקקקקקקקפב
קצי תקקקקקקקקקפג
קצי תקקקקקקקקקפד
קצי תקקקקקקקקקפה
קצי תקקקקקקקקקפו
קצי תקקקקקקקקקפז
קצי תקקקקקקקקקפח
קצי תקקקקקקקקקפט
קצי תקקקקקקקקקצ
קצי תקקקקקקקקקצא
קצי תקקקקקקקקקצב
קצי תקקקקקקקקקצג
קצי תקקקקקקקקקצד
קצי תקקקקקקקקקצה
קצי תקקקקקקקקקצו
קצי תקקקקקקקקקצז
קצי תקקקקקקקקקצח
קצי תקקקקקקקקקצט
קצי תקקקקקקקקקק
קצי תקקקקקקקקקקא
קצי תקקקקקקקקקקב
קצי תקקקקקקקקקקג
קצי תקקקקקקקקקקד
קצי תקקקקקקקקקקה
קצי תקקקקקקקקקקו
קצי תקקקקקקקקקקז
קצי תקקקקקקקקקקח
קצי תקקקקקקקקקקט
קצי תקקקקקקקקקקי
קצי תקקקקקקקקקקיא
קצי תקקקקקקקקקקיב
קצי תקקקקקקקקקקיג
קצי תקקקקקקקקקקיד
קצי תקקקקקקקקקקטו
קצי תקקקקקקקקקקיז
קצי תקקקקקקקקקקיח
קצי תקקקקקקקקקקיט
קצי תקקקקקקקקקקכ
קצי תקקקקקקקקקקכא
קצי תקקקקקקקקקקכב
קצי תקקקקקקקקקקכג
קצי תקקקקקקקקקקכד
קצי תקקקקקקקקקקכה
קצי תקקקקקקקקקקכו
קצי תקקקקקקקקקקכז
קצי תקקקקקקקקקקכח
קצי תקקקקקקקקקקכט
קצי תקקקקקקקקקקל
קצי תקקקקקקקקקקלא
קצי תקקקקקקקקקקלב
קצי תקקקקקקקקקקלג
קצי תקקקקקקקקקקלד
קצי תקקקקקקקקקקלה
קצי תקקקקקקקקקקלו
קצי תקקקקקקקקקקלז
קצי תקקקקקקקקקקלח
קצי תקקקקקקקקקקלט
קצי תקקקקקקקקקקמ
קצי תקקקקקקקקקקמא
קצי תקקקקקקקקקקמב
קצי תקקקקקקקקקקמג
קצי תקקקקקקקקקקמד
קצי תקקקקקקקקקקמה
קצי תקקקקקקקקקקמו
קצי תקקקקקקקקקקמז
קצי תקקקקקקקקקקמח
קצי תקקקקקקקקקקמט
קצי תקקקקקקקקקקנ
קצי תקקקקקקקקקקנא
קצי תקקקקקקקקקקנב
קצי תקקקקקקקקקקנג
קצי תקקקקקקקקקקנד
קצי תקקקקקקקקקקנה
קצי תקקקקקקקקקקנו
קצי תקקקקקקקקקקנז
קצי תקקקקקקקקקקנח
קצי תקקקקקקקקקקנט
קצי תקקקקקקקקקקס
קצי תקקקקקקקקקקסא
קצי תקקקקקקקקקקסב
קצי תקקקקקקקקקקסג
קצי תקקקקקקקקקקסד
קצי תקקקקקקקקקקסה
קצי תקקקקקקקקקקסו
קצי תקקקקקקקקקקסז
קצי תקקקקקקקקקקסח
קצי תקקקקקקקקקקסט
קצי תקקקקקקקקקקע
קצי תקקקקקקקקקקעא
קצי תקקקקקקקקקקעב
קצי תקקקקקקקקקקעג
קצי תקקקקקקקקקקעד
קצי תקקקקקקקקקקעה
קצי תקקקקקקקקקקעו
קצי תקקקקקקקקקקעז
קצי תקקקקקקקקקקעח
קצי תקקקקקקקקקקעט
קצי תקקקקקקקקקקפ
קצי תקקקקקקקקקקפא
קצי תקקקקקקקקקקפב
קצי תקקקקקקקקקקפג
קצי תקקקקקקקקקקפד
קצי תקקקקקקקקקקפה
קצי תקקקקקקקקקקפו
קצי תקקקקקקקקקקפז
קצי תקקקקקקקקקקפח
קצי תקקקקקקקקקקפט
קצי תקקקקקקקקקקצ
קצי תקקקקקקקקקקצא
קצי תקקקקקקקקקקצב
קצי תקקקקקקקקקקצג
קצי תקקקקקקקקקקצד
קצי תקקקקקקקקקקצה
קצי תקקקקקקקקקקצו
קצי ת

זו עשירית האיפה שלו דברי רבי יהודה רבי שמעון אומר בבאו יקריב בזמן שראוי לביאה אינו ראוי להקרבה בזמן שאינו ראוי לביאה אינו ראוי להקרבה אמ' רב מנלן דמשדרי שליח לקרי לדתן ולאביר בני אליאב ומנלן דמזמנינן לדינא דכתיב ויאמר משה אל קרח אתה וכל עדתך לפני ה' אתה ואלניא דכתיב אתה והם ואהרן דקבעינן זימנא דכתיב מחר זמנא בתר זמנא דכתיב קראו שם פרעה מלך מצרים שאון העביר המועד ומנלן דאי מתפקר בשליחא דבי דינא ואתי ואמר לא מיתחזי כלישנא בישא דכתיב העיני האנשים ההם תנקר ומנלן דמשמתינן דכתיב אורו מרוז דהכי סברא דגברא רבה דכתיב אמר מלאך ה' ומנלן דמחרמינן דכתיב אורו ארור דאכיל ושתי בהדיה וקאי בארבע אמות דידיה דכתיב יושביה וטנלן דפרשינן חטאירה בציבורא דכתיב כי לא באו לעזרת ה' ואמר עולא בארבע מאה שיפורי שמתיה ברק למרוז איכא דאמרי גברא רבה הוא ואיכא דאמרי כוכבא הוא דאמר מן השמים נלחמו הכוכבים ומנלן דמפקרינן נכסיה דכתיב וכל אשר לא יבא לשלשת הימים בעצת השרים והזקנים יחרם כל רכושו והוא יבדל מקהל הגולה ומנלן דנצינן ולייטינן ומחינן ותלשינן שיער ומשבעינן דכתי' ואריב עמ' ואקללם ואכה מהם אנשים ואמרטו אשבועים ומנלן דכפתינן ואסרינן ועבדינן הרדפ' דכתי' הן למות הן לשרושי הן לענש נכסי ולאסורי מאי לשרושי אמ' אדא אמרי אמר נחמיה בר ברוך אמר רב חייא בר אבין אמ' רב יהודה הרדפה מאי הרדפה אמ' רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמי' דרב מנדין לאלתר ושונין לאחר שלשי' ומחרימין לאחר ששים אמר ליה רב הונא בר חיננא הכי אמר רב חסדא אמתרין ביר"ח שני וחמישי ושני הני מילי למטונא אבל לאפיקרותא לאלתר ההוא טבחא דאיתפקר ברב טובי בר מתנה אימנו עליה אביי ורבא ושמתוהו לסוף אזל פייסי' לבעל דיניה אמר אביי היכי ליעביד ליישריה ליה לא חל שמתא עליה תלתין יומין לא לישרי ליה קא בעו רבנן למיעל אמ' ליה לרב אידי בר אבין מידי שמיע לך בהא א"ל הכי אמר רב תחליפא בר אבימי אמר שמואל טוט אסר וטוט שרי א"ל הני מילי לטטונא אבל לאפיקרותא עד דחיילא שמתא עליה תלתין יומין אלמא קסבר אביי הני בי תלתא דשמיתו לא אתו תלתא אחריני ושרו ליה דאיבעיא להו הני בי תלתא דשמיתו מהו למיתי תלתא אחריני ושרו ליה תא שמע מנודה לרב מנודה לתלמיד מנוד' לתלמיד אינו מנודה לרב מנודה לעירו מנודה לעיר אחרת מנודה לעיר אחרת אינו מנודה לעירו מנודה לנשיא מנודה לכל ישראל מנוד' לנשיא רש"בג אומר אחד מן התלמידים שנידה ומת חלקו אינו מופר שמע מינה תלת שמע מינה תלמיד שנידה לכבודו נידוי נידוי ושמע מינה כל אחד ואחד מיפר חלקו ושמע מיני הני בי תלתא דשמיתו לא אתו תלתא אחריני ושרו ליה אמר אמימר הלכתא הני בי תלתא דשמותי אתו בי תלתא אחריני ושרו ליה אמר ליה רב אשי לאמימ' והא תניא רבן שמעון בן גמליאל אומר אחד מן התלמידים שנידה ומת חלקו אינו מופר מאי לאו אינו מופר כלל לא עד דאתו בי תלתא אחריני ושרו ליה תנו רבנן אין נידוי פחות משלשים יום ואין נזיפה פחות משבעה ימים ואף על פי שאין ראיה לדבר זכר לדבר שנאמר ואביה ירק ירק בפני' הלא תכלם שבעת ימים אמ' רב חסדא נידוי שלנו כנזיפה שלהן ונזיפה דידהו שבעה זותו לאוהא רבי שמעון בר רבי ובר קפרא הוו יתבי וקא גרסי קשיא להו שמעתא אמר ליה רבי שמעון לבר קפרא דבר זה צריך רבי אמר ליה בר קפרא לרבי שמעון ומה רבי אומר בדבר זה אזל אמר ליה לאבורי איקפד אתא בר קפרא לאיתחזויי ליה אמ' ליה בר קפרא איני מכירך מעולם ירד דנקט מילתא בדעתיה נהג נזיפותא בנפשיה תלתין יומין שוב פעם אחת גזר רבי שלא ישנו לתלמידים בשוק מאי דרש חמוקי יריכיך כמו חלאים מה ירך בסתר

מתרינן בו שני וחמישי ושני פירש בקונטרס שני מתרי בו תחילה ומכדין אותו וכן בחמישי ובשני אחר מחרימין וא"ת שלשי יום ויש מפרשים קודם שיגדוהו כלל יתרו בו וכן משמע בפרק הגוזל בתרא: ותרקיס

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779450973/phys_0035
DFG

אף דברי תורה בסתר דכתיב בסיפיה דקרא מעשה ידי אומן התורה מעשה
אומטתו של הקדוש ברוך הוא : רב בר אחוה דרבי חייא דהוא בר אחתיה
ורבה בר בר חנה בר אחוה דרבי חייא דהוא בר אחתיה כדאמרינן
בסנהדרין : עייא כך כינה שמו של רבי חייא לשון גנאי ראה מי קורא לך
כלומר לא מכאן : תא בא אלי : הדר שלח
ליה לא תיתי : וזה שליח שני לא ראיתי : תורה אור
ברצות ה׳ דרכי איש גם אויביו ישלים אתו
כי הוא על כרחו בא: מאי טעמא עבדת
הכי דשני בשוק: ביומא דכלה דרשה שהכל
מצויין שם : מוקים ליה בצדקה דמיבעי
למיעבד בסתר: מר עוקבא כתלמיד לשמואל
דשמואל גדול בתורה יותר ממר עוקבא :
כי יתבן בדינא כו׳ משום דמר עוקבא היה
נשיא: חייקי ליה דוכתיה מנמיכין לו מקום
כשיושב בדין : כי היכי דמישתמע ליה
מילי דשמואל רביה בתורה : איטריד מר
עוקבא בדינא שהיה מחשב בדין ולא
אידכר ליה למיזל בתר שמואל: לא נגה לך
כלומר לא סגי לך דאזילנא בתרך : לישרי

אף דברי תורה בסתר יצא רבי חייא ושנה
לשני בני אחיו בשוק לרב ולרבה בר בר חנה
שמע רבי איקפד אתא רבי חייא לאיתחזויי
ליה אמר ליה עייא מי קורא לך בחוץ ידע
דנקט מילתא בדעתיה נהג נזיפותא בנפשיה
תלתין יומין ביום תלתין שלח ליה תא הדר
שלח לי׳ דלא ליתי מעיקר׳ מאי סבר ולבסוף
מאי סבר מעיקרא סבר מקצת היום ככולו
ולבסוף סבר לא אמרינן מקצת היום ככולו
לסוף אתא אמר ליה אמאי אתית אמר ליה
דשלח לי מר דליתי והא שלחי לך דלא תיתי
אמר ליה זה ראיתי וזה לא ראיתי קרי עליה

ליה מר בתיגריה הב לי רשותא למיהדר : ידע מר עוקבא : דנקט שמואל
בדעתי׳ משום דאזיל בתריה : מי שמעת שמתא מפומיה אי שמית לך: פסיק
סידר׳ לימד פרשיות : מכלל דאיכא ראשונים והלא לא מצינו שאמר דוד דברי
אלא במקרא זה דדברי לשון נבואה : אתה שאול שנולדת במזלו : והוא דוד
שנולד במזל שלך : אבדתי כמה דוד שהוא
צדיק ממך : שגיון שגגה היתה לו: משונה
במעשיו צדיק גמור: שהקי׳ עולה של תשובה
שהוא שב תחלה ונתן דרך לשבי׳ כדאמרינן
בפ״ק דע״א לא דוד ראוי לאותו מעשה אלא
שאם חטא יחי׳ אומרי׳ לו כלך אצל דוד שמחל
לו הק״בה אותו עון אף אתה חזור בתשוב׳:
צור ישראל מושל באדם אני מי מושל בי
צדיק מושל בי ומבטלה : עירה היאירי
הוה מתני לדוד אגב כרים וכסתות : ודוד
הוה מתני לרבנן על גבי קרקע : ראש
לשלשה אבות שהוא הולך לפניהם לעולם
הבא: מעדן עצמו כופף עצמו ידיו ורגליו
ביחד ויושב לארץ : בדבר אוריה החתי
נטלו לו מאתים : תלמיד

ברצות ה׳ דרכי איש גם אויביו ישלים אתו מאי טעמא עבד מר הכי אמר ליה דכתיב חכמות בחוץ תרונה אמר ליה אם קרית
לא שנית ואם שנית לא שילשת ואם שילשת לא פירשו לך חכמות בחוץ תרונה כדרבא דאמ׳ רבא כל העוסק בתורה מבפני׳
תורתו מכרזת עליו מבחוץ והא כתיב לא מראש בסתר דברתי ההוא ביומי דכלה ורבי חייא האי חמוקי יריכיך מאי עביד לה
מוקי לה בצדקה ובגמילו׳ חסדי׳ אלמא נזיפה דידהו תלתין יומין נזיפת נשיא שני ונזיפה דידן כמה הוי חד יומא כי הא דשמואל
ומר עוקבא כי הוו יתבי גרסי שמעתא הוה יתיב מר עוקבא קמיה דשמואל ברחוק ארבע אמות וכי הוו יתבי בדינא הוה יתיב
שמואל קמיה דמר עוקבא ברחוק ארבע אמות והוו חייקי ליה דוכתא למר עוקבא בציפתא ויתיב עילויה כי היכי דלישתמען
מיליה כל יומא הוה מלוי ליה מר עוקבא לשמואל עד אושפיזיה יומא חד איטריד בדיניה הוה אזיל שמואל בתריה כי מטא
ביתיה אמר ליה לא נגה לך לישרי לי מר בתיגרי ידע דנקט מלתא בדעתי׳ נהג נזיפותא בנפשי׳ חד יומא ההיא איתתא דהוות
יתבה בשבילא הוות פשטא כרעה וקא מניפה חושלאי והוה חליף ואזיל צורבא מרבנן ולא איכנעא מקמיה אמר כמה חציפא
ההיא איתתא אתאי לקמיה דרב נחמן אמר לה מי שמעת שמתא מפומיה אמר׳ ליה לא אמר לה זילי נהוגי נזיפותא חד יומא
בנפשיך זוטרא בר טוביה הוה קפסיק סידרא קמיה דרב יהודה כי מטא להאי פסוקא ואלה דברי דוד האחרונים אמר ליה
אחרונים מכלל דאיכא ראשונים ראשונים מאי נינהו שתיק ולא אמר ליה ולא מידי הדר אמר ליה אחרונים מכלל דאיכא
ראשונים ראשונים מאי היא אמר ליה מאי דעתך דלא ידע פירושא דהאי קרא לאו גברא רבה הוא ידע דנקט מלתא בדעתיה
נהג נזיפותא בנפשיה חד יומא ודאתן עלה מיהא אחרונים מכלל דאיכא ראשוני׳ ראשונים מאי היא וידבר דוד לה׳ את דברי
השירה הזאת ביום הציל ה׳ אותו מכף כל אויביו ומכף שאול אמר לו הק״בה לדוד דוד שירה אתה אומר על מפלתו של
שאול אלמלא אתה שאול והוא דוד איבדתי כמה דוד מפניו היינו דכתיב שגיון לדוד אשר שר לה׳ על דברי כוש בן ימיני וכי
כוש שמו והלא שאול שמו אלא מה כושי משונה בעורו אף שאול משונה במעשיו כיוצא בדבר אתה אומר על אודות האשה
הכושית אשר לקח וכי כושית שמה והלא ציפורה שמה אלא מה כושית משונה בעורה אף ציפורה משונה במעשיה כיוצא
בדבר אתה אומר וישמע עבד מלך הכושי וכי כושי שמו והלא צדקיה שמו אלא מה כושי משונה בעורו אף צדקיה משונה
במעשיו כיוצא בדבר אתה אומר הלא כבני כושים אתם לי בית ישראל וכי כושיים שמן והלא ישראל שמן אלא מה כושי
משונה בעורו אף ישראל משונין במעשיהן מכל האומות אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן מאי דכתיב נאם דוד
בן ישי ונאם הגבר הוקם על נאם דוד בן ישי שהקים עולה של תשובה אמר אלקי ישראל לי דבר צור ישראל מושל באדם
צדיק מושל יראת אלהים מאי קאמר אמר רבי אבהו הכי קאמר אמר אלהי ישראל לי דבר צור ישראל אני מושל באדם
מי מושל בי צדיק שאני גוזר גזרה ומבטלה ואלה שמות הגבורים אשר לדוד יושב בשבת וגומר מאי קאמר אמר רבי
אבהו הכי קאמר ואלה שמות גבורותיו של דוד יושב בשבת בשעה שהיה יושב בישיבה לא היה יושב על גבי כרים
וכסתות אלא על גבי קרקע דכל כמה דהוה רביה עירה היאירי קיים הוה מתני להו לרבנן על גבי כרים וכסתות כי נח נפשיה
הוה מתני דוד לרבנן והוה יתיב על גבי קרקע אמרו ליה ליתיב מר אכרים וכסתות לא קביל עליה תחכמוני אמר רב אמר לו
הק״בה הואיל והשפלת עצמך תהא כמוני שאני גוזר גזרה ואתה מבטלה ראש השלישים תהא ראש לשלשת אבות הוא
עדינו העצני כשהיה יושב ועוסק בתורה היה מעדן עצמו כתולעת ובשעה שיוצא למלחמה היה מקשה עצמו כעץ על שמונה
מאות חלל בפעם אחת שהיה זורק חץ ומפיל שמנה מאות חלל בפעם אחת והיה מתאנח על מאתים דכתיב איכה ירדף אחד
אלף יצתה בת קול ואמרה רק בדבר אוריה החתי אמר רבי תנחום בריה דרבי חייא איש כפר עכו אמר רבי יעקב בר אחא
אמר רבי שמלאי ואמרי לה אמר רבי תנחום אמר רב הונא ואמרי לה אמר רב הונא לחודיה

תלמיד

משלי יו
שם א
ישעיה מא
שמואל ב כג
שם כב
תלים ז
במדבר יב
ירמיה לא
עמוס ט
שמואל ב כג
שם
שם
דברים לב
מלכים א טו

תלמיד חכם אינו לכבודו כבר פירשתי למעלה: עבידי מיניס דיכי לנפשיה:
דא"ר לית את מידכית לי הכי והכי: לפסיקתא ליה שוב אי אתה לן ולא ספק:
ס"ו זימנין זיבנין עלויה שמואל רעו: גריכי רבנן דאתרי לסוה רכהון:
ואי לאו אל יבקשו תורים הואיל וסנו שומעני' ליה דגריכי ליה רבנן לאו כלום
הוא דשמואל לא ילפינן מיניה: אתא לן יהו

תורת חיים כך מנהג

הלי מגלח נמי בהדייהו: מאי דקמיין
כלומר כי אתרתי דעל אחי סבא ר' שמואל
בר נחמני היינא לבית המדרש: שמע
מינה לכבי מיתרתי דאתא היינא לבי
מדרשא דלא מזלח הוא דליתרי ליה: וטרקי
ליה אתי כשכה למנודה כאחתו: ולא קבלוה
דהדרה עכבה לאערתא ולא פתחה פיה:
דייני דאתי בית דין ותפסוה עדיפי מיניהו:
מאי טעמא קבלו דעבד כרבי אלעזר וכו'
בסוף שמועות דעתו: מה שלבו חפץ עבירה
והוציא וזין מכניסין אותו שם ליבא חלול
השם ואמר לן רבי משום רבי היה נוהג
ויעשה מה שלבו חפץ דוקא לומר דולמי כיון
שלבו שחורי וכו' אני ערב בדבר שאינו חפץ
מכאן ואילך בעבירה: דקא עבר משום
ולפני עור לא תתן מכשול דכיון דגדול הוא
שוה מכעיס בהכניסו ושוה ליה שיהו מכשילו:
שלך אינו נידוי דלאו בידיי אתיתיס: הכבד
בלשון הזה אומרי לו עשה עמך כשלש
שכבד עליו ראשו ואב בכיתך בלשון כבוד
אומר לו ליבא אחריונא הכבד התכבד
בעוון את אב בכיתיך: כשסו אל תבזוה
אותו בפרהסיא כלילה שחשיכה ואין שלש
חשך: משמיה דשמואל משום יקרא דשבת
צריכא מדרכנן: מימנו אנשי מלכות
ומלכות יפה לשם יותר משעתי והוו מלכי
להו: ומסיק כי טיחא בתמרא כשומן
שטוחין את התמר וכולע בתוכם שאין יוצא
לעולם בלומר מכה לכל מקום משמיעין ליה
ולא נפקא מינה לעולם. ופליגא דר' ל' ב'
דאמר יוצא: בעוכתיה זכה: דילה עבדה
ומלקי ליה: מסתפינא מיניה דגברא מלמא
הוא ומקיל ליה עלוי כתוב עליו שמתא:
ומקלים לכתב שמתא: ואחתיה

כלומר כי מתנה

תלמוד שניד לכבודו נדוין נידוי דרתניא מנוד
לרב מנודה לתלמיד מנודה להלמיד אינו
מנודה לרב לרב הוא דאינו מנוד הא לכולי
עלמ מנודה למאי אי במילי דשמיא אין חכמ
ואין תבונה ואין עצה לנגד ה' אלא לאו לכבוד
עצמו אמר רב יוסף צורבא מרבנן עביד דינא
לנפשיה במלתא דפסיקא ליה החא צורבא
מרבנן דהוו סנו שומעניה אמר רב יהוד היכי
ליעביד לישמתיה צריכי לי' רבנן לא לישמתי'
קא מיתחיל שמא דשמיא א"ל לרבה בר בר
חנה מידי שמיע לך בהא א"ל הכי א"ר יוחנן
מאי דכתיב כי שפתי כהן ישמרו דעת ותור
יבקשו מפיהו כי מלאך ה' צבאות הוא אם דומ
הרב למלאך ה' יבקשו תורה מפיו ואם לאו אל
יבקשו תור מפיו שמתי' רב יהוד לסוף איחלש
רב יהוד אתו רבנן לשיולי ביה ואתא איהו נמי
בהריהו כד חזייה רב יהודה חייך אמ' ליה לא
מסתייך דשמתי' להההוא גברא אלא אחוכי נמי חייך בי א"ל לאו בדידך מחייכנא אלא
דכי אזלינא להההוא עלמ ברית' דעתאי דאפי' לגברא כוותך לא חניפי ליה נח נפשיה
דרב יהודה אתו לבי מדרשא אמר להו שרי לי אמרו ליה רבנן גברא דחשיב כרב יהוד'
ליכא הכא דלישרי לך אלא זיל לגבי דר' יהודה נשיאה דלישרי לך אזל לקמיה א"ל
לר' אמי פוק עיין בדיניה אי מיבעי למישרא לי שרי לו עיין ר' אמי בדיניה סב' למישרא
ליה עמד ר' שמואל בר נחמני על רגליו ואמר ומה שפחה של בית ר' לא נהגו חכמים
קלות ראש בנידויה שלש שנים יהודה חבירינו על אחת כמה וכמה א"ר זירא מאי דקמין
דאתי האידנא סבא בבי מדרשא דהא כמה שני לא אתא ש"מ מיבעי למישרא לי'
לא שרי לי' נפק בי קא בכי ואזל אתא זיבורא וטרקי' אאמתיה ושכיב עיילוה למערתא
דחסידי ולא קיבלוה עיילוה למערת' דדייניה וקיבלוה ס"ט דעבר כר' אילעאי דתניא
ר' אילעאי אומ' אם ראה אדם שיצרו מתגבר עליו ילך למקום שאין מכירין אותו וילבש
שחורים ויתעטף שחורים ויעשה מה שלבו חפץ ואל יחלל שם שמים בפרהסיא שפחה של בית רבי מאי היא דאמתא דרבי
חזיתיה להההוא גבר דהוה מחי לבנו גדול אמרה ליהוי ההוא גברא בשמתא דקעבר משו' לפני עור לא תתן מכשול דתניא
לפני עור לא תתן מכשול בבנו גדול הכתוב מדבר ריש לקיש הוה מנטר פרדים אתא ההוא גברא וקאכיל תאיני רמא
ביתקלא ולא אשגחביה אמר ליהוי ההוא גברא בשמת' א"ל אדרבה ליהוי ההוא גברא כשמתא אם ממון נתחייבתי לך נידוי
מי נתחייבתי לך אתא לבי מדרשא א"ל שלו נידוי שלך אינו נידוי ומאי תקנתיה זיל לגביה דלישרי לך לא ידענא ליה אמרו
ליה זיל לגבי נשיא דלישרי לך דתניא נידוהו ואינו יודע מי נידוהו ילך אצל נשיא ויתיר לו נידוין אמר רב הונא באושא התקינו
אבבית דין שסרח אין מנדין אותו אלא אומר לו הכבד ושב בביתך חזר וסרח מנדין אותו מפני חילול השם ופליגא דריש
לקיש דאמר ריש לקיש תלמיד חכם שסרח אין מנדין אותו בפרהסיא שנאמר ופשלת היום וכשל גם נביא עמך לילה כסהו
כלילה מר זוטרא חסידא כי מחייב צורבא מרבנן שמתא ברישא משמית נפשיה והדר משמי' לדידיה כי הוה עייל באושפיזיה
שרי ליה לנפשיה והדר שרי ליה לדידיה אמר רב גידל אמר רב תלמיד חכם מנדה לעצמו ומיפר לעצמו אמר רב פפא תיתי
לידלא שמיתי צורבא מרבנן מעולם אלא כי קא מחייב צורבא מרבנן שמתא היכי עביד כי הא דרבמרבא מימנו אנגידא
דצורבא מרבנן ולא מימנו אשמתא מאי שמתא אמר רב שם מיתה ושמואל אמר שממה יהיה ומתניא ביה כי טיחיא בתנורא
ופלינא דריש לקיש דאמר ריש לקיש כשם שנכנסת במאתים וארבעים ושמונה איברים כך כשהיא יוצאה ממאתים
וארבעים ושמנה איברים כשהיא נכנסת דכתיב והיתה העיר חרם חרם בגימטריא מאתים וארבעים ושמונה הוו כשהיא
יוצאה דכתיב ברוגז רחם תזכור רחם בגימטריא הכי הוו אמר רב יוסף שדי שמתא אגנובתא דכלבא ואיהי דידה עבדה
דההוא כלבא דהוה אכיל מסני דרבנן ולא הוו קא ידעי מנו ושמתו ליה איתלי ביה נורא באגנובתיה ואכלתיה ההוא אלבא
דהוה קא מצער ליה להההוא צורבא מרבנן אתא לקמיה דרב יוסף א"ל זיל שמתיה א"ל מסתפינא מיניה א"ל שקילי פתיחא עליה
כל שכן דמסתפינא מיניה אמר ליה שקליה אחתיה בכרא

ואחתיה

וטרקיה ולא דעבר

נזכו אחתו ויש מפרש מדה כנגד מדה משום דנחשד כזנות:
קיבלוה דהדרה ליה עכבא:
מדרבי אילעאי ולכך לא קבלוה אע"פ שהיה תלמיד חכם
וי"ג דעבד כר' אילעאי ומשום הכי קבלוה דייני:

אם

רוחם מדם שיצרו מתגבר עליו
וכתב ר"ח חס ושלום לא היתר
לו לעשות עבירה מלא על ידי כך יכנע לבו

כפרק קמא דקדושין פירשתי: דף מ' ומסי

נידוי

מי כתתיכתי לך מקמ על פי
שמשמיע עבור ממון כדאמרינן
לעיל הני מילי ממוכים לומ' שהי לו לקדותו
לבית דין תחלה שמא יפרע ועוד דבבי דין
כתי צריך שני וחתימי כדפי לעיל וכדמשמע צא
בפר הנזהל כתבת ולא דמי לאיסור דמכין צב
לעולם כדאמרינן בפרק הנזהל נגדית דקתכל תמרי
שבזרו בשבתא וכן סוף פרק הדר ובפס רבינו תם שמעתי שהיו רגילות בעות
מקום שמוכלין בתילנו ונותן דמים והשתא לא היו עוכרים על הגזל:

משמית

נפשיה משום נער שצריך לנהל
תלמיד חכם מינמי כדי שיהא
זכור להתיר והא דלא אתי לאחוריו מתחילה
כדאמרינן בשבועות פרק קמא יבמ זכאי דף יד
ויכפר על המייב לכך טוב בשיתיר לאחוריו
שיהא הוא מותר קודם: שלא

מי"ל פב מהל' סנהדרין טור ר"ם סיי שלב קף קיג
מי"ל פו מהל' ת"ת סמג לאוין רח טור ר"ם סיי שלב
מי"ל פ"ו מהל' מתנה עני סיי שלב
מי"ל פ"ו מהל' ת"ת סמג לאוין רח טור ר"ם סיי שלב

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

שלא ישהו קרבנותיהן לא על גב דאתגלח דכוותיה לא מעכבא מכל מקום רגיל הוא לגלח למפוס סוף לגלח ולגלוח שערו תחת הלוד:

בשחל שמיני שמועה כשכת דקבורת לא היה בשבת וכירושלמי מוקי לה בשגזרתו היה ונתייאש לבקש המונין לו מעשה שנתייאש:

ואחת דיון שבר לה כרבנן ואין להקשות מכל מקום יגלח ערב שבת כמו חל שחל בשבת שבת ערב הרגל דשרו רבנן לגלח ולא על גב דלית להו מקצת היום כבולו בתחילת להתם נשלמה תחילות קודם יום טוב ולא על גב דמגלח קודם שבשלם דשם לית להו מקצת היום כבולו בתחילות ושכח מיהו לית להו משום כבוד יום טוב דתשכחן כזב וכה דהוה מקצת היום כבולו לכל כשים שעה׳ ימי תחילות לא תכל תימא דהיכא דשריגן מהתי דלא תני מתני׳ דהכל והכהן מותרי לגלח משום דלית ליה פנאי והא מיבעיא לעיל בהדה לו תכילה ולא פשיט מדלא תני לה דהיכא דתימא תנא ושייר כמו כן הני תני ושייר לומר כיון דמשכחת פלוגתא דחכמי שחל ורבנן בתכל לית לן למימר דתנא דמתניתין ובריישא כהכי פליגי וכיון דכתכל פליגי בהדן נמי פליגי:

זאת תימרת תכל מסור כתכבוס ואם תאמר פשיט דשם מפי שאר מלאכה מסור ויש לומר ישוס דקתני לקמן אלו דברי שתכל מסור הם לא קתני תכבוסת לפי נמי תכבוס חייב קתמר: ס"ג

ושמואל תמר הלכה כרבי יוסי בנו ובנו דתמר שמואל הלכה כדבריו המקל בתכל ואם תאמר כשירודין דתמר שמואל הלכה כדבריו המקל כשירוד ואמ׳ רבי יוחנן בן נורי ומקדה השם הרתי למה לי כיון דיש לומר מיבעיא הכא לאפוקי מדעולא ואם תמר וכיון דאית לי׳ לשמואל כ׳ יהודה ורבי יוסי הלכה כרבי יוסי כדתמרינן פרק מ׳ שהניחוהו למה לי למימר הכא הלכה כר׳ יוסי יש לומ׳ לאפוקי מדעולא ואעולא לא קשיא הניחו השם דהיכא דתימר תימר כדתמר השם:

ומסתיימת

כך מגלח

ואחתיה בי קברי וקרי ביה אלפא שיפורי בארבעין יומין אזל עביד הכי פקע בדא ומית אלמא מאי שיפורי שנפרעין ממנו מאי חברא אמר רב יצחק ברי׳ דרב יהודה חברי בתי רמי דתניא אמ׳ רבן שמעון בן גמליאל כל מקו׳ שנתנו חכמים עיניהם או מיתה או עוני:

צוץ והנזיר והמצורע מטומאתו לטהרתו:

בעא מיניה רבי ירמיה מרבי זירא בשלא היה להם פנאי או דילמא אף בשהיה להם פנאי אמר ליה תנינא כל אלו שאמרו מותרי לגלח במועד בשלא היה להם פנאי אבל היה להם פנאי אסורי נזיר ומצורע אף על פי שהי׳ להם פנאי מותרי שלא ישהו קרבנותיהן תנא דכהן והאבל מותרין בגילוח האי אבל היכי דמי אילימא שחל שמיני שלו בערב הרגל איבעי ליה לגלוחי בערב הרגל אלא שחל שמיני שלו להיו׳ בשבת ערב הרגל איבעי ליה לגלוחי ערב שבת דאמר רב חסדא אמ׳ רבינא בר שילא הלכה כאבא שאול ומודין חכמים לאבא שאול בשחל שמיני שלו להיו׳ בשבת ערב הרגל שמות לגלח בערב שבת לא צריכ׳ שחל שביעי שלו להיו׳ בשבת ערב הרגל תנא ברא סבר לה כאבא שאול דאמ׳ מקצת היום ככולו ויום שביעי עולה לו לכאן ולכאן וכיון דשבת הוי אנוס הוא תנא דידן סבר לה כרבנ׳ דאמרי לא אמרי מקצת היו׳ ככולו ואכתי לא שלים אבילו׳ דשבע׳ האי כהן היכי דמי אילימ׳ דשלים משמרתו ערב הרגל איבעי ליה לגלוחי ערב הרגל לא צריכא דשלי׳ משמרתו ברגל רתנא דידן סבר כיון דתנן בשלשה פרקי׳ בשנה היו כל המשמרות שוות באימורי הרגל׳ ובחילוק לחם הפני׳ כמאן דלא שלים משמרתו ברגל דמי ותנא ברא סבר אף על גב דשייך בהנך משמר׳ משמרתי מיהא שלימא לי׳ תנו׳ רבנן כל אלו שאמרו מותרי לגלח במועד מותרי׳ לגלח בימי אבלן והתניא אסורי׳ אמר רב חסדא אמר רב שילא כי תניא הכא מותרי׳ בשתכפוהו אבליו אי בשתכפוהו אבליו מאי איריא כל אלו שאמרו אפילו כולי עלמא נמי דתניא תכפוהו אבליו זה אחר זה הכביד שערו מקיל בתער ומכבס כסותו במים הא אתמר עלה אמר רב חסדא בתער ולא במספרי׳ במים ולא בנתר ולא באהל אמר רב חסדא זאת אומר׳ אבל אסור בתכבוסת תנו׳ רבנן כשם שאמרו אסור לגלח במועד כך אסור ליטול צפורני׳ במועד דברי רבי יהודה ורבי יוסי מתיר׳ וכשם שאמרו אבל אסור לגלח בימי אבלו כך אסור ליטול צפורני׳ בימי אבלו דברי רבי יהודה ורבי יוסי מתיר אמר עולא הלכה כרבי יהודה באבל והלכה כרבי יוסי במועד שמואל אמר

הרגל להכי הוי מגלח ברגל כדתנן מנשי משמר מסורין לגלח: ותנא דידן סבר לה כרבנן דאמרי לא אמרי מקצת היו׳ ככולו ואכתי לא שלים אבילו׳ דשבע׳ האי כהן היכי דמי אילימ׳ דשלים משמרתו ערב הרגל איבעי ליה לגלוחי קודם הרגל דסב׳ הוי ואנוס הוא להכי מגלח במועד: ותנא דידן דתימר מיהו מגלח במועד: סבר כיון דתנן בשלשה פרקים היו כל המשמרות שוות באימורי הרגל ולא הוי אנוס לא מצי לגלח להכי הוי מגלח במועד: דשלים משמרתו ערב הרגל בשבת דלעול לא שלמה משמרה שה בשבת: מיבעיא ליה לגלוחי ערב הרגל כלומ׳ בערב שבת שחל הרגל דקא אמרינן מכאן מכאן מתיר בגילוח ונתמיהי מותרין מפני כבוד השבת: דשלים משמרתו ברגל כגון דהוי יום תמיסי יום רחצן של רגל דלא מצי לגלח דהוי יום טוב ושלים משמרתו בשבת שחול יום שלישי לרגל: תנא דידן דתמר מיהו מגלח במועד: סבר כיון דתנן בשלשה פרקים בשלשה רגלים כל המשמרות שוים מכתי כמאן דלא שלים משמרתו דמי ועליין הם לו חלק בשמורי רגלים ולא שלים משמרתו בכל

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779450973/phys_0038
DFG

הלכה כרבי יוסי במועד דמתיר: מיתיבי כיצד מילתא בפנחס לחמוה דפנחס הוה אכל: עגיל שמואל ליטחל כיצד טעמא לדכר על לכו דפנחס: פילו כרידיה הוה כלומר פילו סיית אכל: מי מזלגלת כיצ כולי האי כאכילות דשקלת לטופרך: ואיתרע כיצ מילתא כאכילות: שקלינהו לטופרי תבטינהו לאפיה זרקינהו מרוב כעס והדר מכנס להו חורקן רבא: כרית כרותה לשפתי דכתיב נשתחוה ונשובה אליכם וכן הוה דחזו תרוייהו: סבור מינה ליכ לגלח: נימי אכלו מגוש דמחים דרגל לא:

ומסתייעא ובגנוסתרי: מסור פי כערוך שחוח כלי המתוקן ליטול כפרניי וכך שמו ומלשון דגנוסטרא לסור מגמע שרי מתיר

הלכה כרבי יוסי במועד ובאבל דאמ׳ שמואל הלכה כדברי המקיל באב׳ פנחס אחוה דמר שמואל איתרע בי׳ מלתא על שמואל למישאל טעמא מינה חזנהו לטופרי דהוו נפישן אמר ליה אמאי לא שקלת להו אמ׳ ליה אי כרידיה הוה מזלגלת בי׳ כולי האי והוי כשנג׳ שיוצא מלפני השליח ואיתרע ביה מלתא בשמואל על פנחס אחוה למישאל טעמ׳ מינה שקלינהו לטופריה חבטינהו לאפיה אמר ליה לית לך ברית כרותה לשפתים דאמר רבי יוחנן מנין שברית כרותה לשפתים שנאמ׳ ויאמ׳ אברהם אל נעריו שבו לכם פה עם החמור ואני והנער נלכה ער כה ונשתחוה ונשובה אליכם ואיסתייעא מלתא דהדורתרוייהו סבור מינה דיד אין דרגל לא אמר רב ענן בר תחליפא לדידי מפרשא לי מינה דשמואל לא שנא דיד ולא שנא דרגל אמר רב חייא בר אשי אמר רב ובגנוסטרא אסיר אמר רב שמן בר אבא הוה קאמינא קמיה דר׳ יוחנן בי מדרשא בחולו של מועד ושקלינהו לטופריה בשיניה וזרקינהו שמע מינה תלת שמע מינה מותר ליטול צפרנים בחולו של מועד ושמע מינה אין בהן משו׳ מיאום ושמע מינה מותר לזורקן איני והתניא שלשה דברים נאמרו בצפרנים

תוס׳ ד״ה הלכה

הקובר צדיק שורפן חסיד זורקן רשע טעמ׳ מאי שנא תעבור עליהן אשה עובר ותפיל אשה בי מדרשא לא שכיחא וכי׳ תימא זימנין דמיכנשי להו ושדי להו אבראי כיון דאשתני אשתני אמר רב יהוד׳ אמר רב זוג בא מחמתן לפני רבי ומר זוטרא מתני זוג בא מחמתן לפני רבי ובקשו ממנו צפורנים והתיר להם ואם בקשו ממנו שפה התיר להם ושמואל אמר אף בקשו ממנו שפה והתיר להם אמר אביטול ספרא משמי׳ דרב פפא שפה מזוית לזוית אמר רבי אמי ובשפה המעכבת אמר רב נחמן בר יצחק לדידי כשפה המעכבת דמילי ואמר אביטול ספרא משמי׳ דרב פפא פרעה שהיה בימי משה הוא אמה וקנו אמה ופרמשתקו אמה וזרת לקיים מה שנאמר ושפל אנשים יקים עלה ואמר אביטול ספרא משמי׳ דרב פפא פרעה שהיה בימי משה אמנושי היה שנאמ׳ הנה יונא המיכה וגומר: ואלו כבסין במועד הבא ממדינת הים: אמר רבי אסי אמר רבי יוחנן מי שאין לו אלא חלוק אחד מותר לכבסו בחולו של מועד כתיב ר׳ ירמיה אלו מכבסין במועד הבא ממדינות הים כו׳ הני אין מי שאין לו אלא חלוק אחד לא אמר ליה רבי יעקב לרבי ירמיה אכבו׳ דלך מהני אף על גב דאית ליה הרי וכטנפי שלח רב יצחק בר יעקב ברגיורי משמי׳ דרבי יוחנן כלי פשתן כותר לכבסן בחולו של מועד כתיב רבא כטפחות הידים כטפחות הספרים

דף נד

מילתא דהדור תימה למ׳ מדה טובה מרובה והוה ליה לאתויי הא דאמר עולא בעלמא לעולם אל יפתח אדם עין בסעודה שעשו לכבוד הקב״ה סדום כו׳:

צח

בקשו ממנו שפה יש לפרש על ידי שינוי דומיא דכיפורניס וכרשה דהכי פרש רבינו חננאל שבעה:

אף על גב דאית ליה תרי ומטנפי ע׳ מ׳ ליין מדלח מצני הכא כמאי עסקינן עה״ב בגלח כיבסו לפני הרגל דלא שריין מי שיש לו אלא חלוק אחד שרי מצמר דמי שהין לו אלא חלוק אחד שרי

לכבסו במועד לפני הרגל כך נר׳ לי ובתוספתא מסופק בזה ונראה לי דהכ׳ מצמר דלא פליג ונראה דנבי הכל לא שריין כבשין לו אלא הלו׳ אחד דהא לפילו אם היה לו מכובסין אסו׳ לכבסם מה שהין כן ברגל ג״ע בכהן שנטמא מצמרתו ברגל אם מותר לכבסם לתנא דתנא כהן ואכל לפילו לתנא דידן אם הל שניכי להיו׳ בערי יום טוב שאסור ברחיצה עד הערב ופירש בקונטרים עד הלילה בגון לו ע״ד חול המועד כחמין ולזיכו מותר לרחון מבערב יום טוב מיהו כשחל שביעי שלו בערב הרגל דאסו׳ לכבסם לרחון כל היום מותר לכבסם ברגל ול״ע אם לתת הוא שמותר מלו טעמא לא תני: הספרים

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779450973/phys_0039
DFG

הספרים פירש להסתפר וכשהסתפר נכנס לתוכם וראה שהם ספרים ומטפחת הספרים מגונין הספרים מכבסין אותן כימי הרגלים מפני הכבוד ואין נראה לי להכניס ראשי בכתבי הקדש לחפילין ולמזוזין המסופרין שנותנין אותן בספיסס וכשמסתפרין אין כבוד להם במטוכפין:

העולים מטומאה לטהרה במנורש מיירי דהא מנורש אסור לכהן בעולה מטומאת צרעת וכגילה שנרך לכהן בגדיו אי תימרין דווקא מנורש הוחיל ואסור לכהן בכל גדול שלו מיהו מה ספרים דכתנורש מיירי קשיא לן אי תימרין דמנורש היינו טהור בגרעתו ברגל אם כן מאי איריא עולי מטומאת לט"ר אפי' כימי נרעתו נמי מותר לכהן ברגל דלא מצי למימר לית מיכבעי קאמר כדלעיל דאם כן לא שייך שאתו קרבנותיהן דכשלמת גילוח הוא כשעת קרבן אבל כימים לא שייך לקרבן ויש לומר דכימים נמי שייך לקרבן:

מתקיף ליה אביי מתון ליתא לן ואע"ג דאביי גופיה אמר לעיל מתני' מליצה דרבי יוחנן היא סוכר כן:

ואלו כותבין במועד כרתה בכל הני הוו דבר האבד מן ימות הגואל הן מעידים או בית דין הן יכולין למדינ"ם:

ואגרות דשות ב' חושלמי מפרש פרים שלום ויש מפרש כיוצי השלטון כתו אל תתוודע להשות:

אין כותבין שטרי חוב פירש בתוספתא הוא הדין שטר מכירה דהא בהדי הלוואה כותבין במועד לא תציב שטר מכירה ולי נראה דהא לא קתני מסוס למין כותבין שטר מכירה אלא על הקרקע ואמרי' לעיל מין מוכרין בתיס אלא לצורך המועד ולצורך המועד פשיטא דשרי והוא הדין אם מכר קודם למועד ועתה רוצה לכתוב דשרי במועד דהא כמי דבר האבד דק אם היה לו מוכס ולא יכול לכתוב קול המועד:

הן הן דברים הנקנין בחמירה בפרק הנזכר מפורש:

ומי אמר שמוש שמא יקדמנו מחר תיתה לי אמתי לא מצינו הא כיוצא בזה אצל מקוה שנינו כל המקוואות כשרין חוץ מן הבור ומן הסיחין ומן הבורות הכי אי חזיא לך אזלא מינך ואי לא כפרת בה בתר הכי שמעיה דקאמר או איהו ליתות מקמיה או איהי תמות מקמיה אמ' ליה לאו אמינא לך לא תיבעי עלה דמלתא הכי אמ' רב משום רבי ראובן בן אצטרובילי מן התורה ומן הנביאים ומן הכתובים מה אשה לאיש מן התורה דכתיב ויען לבן ובתואל ויאמרו מה' יצא הדבר מן הנביאים דכתיב ואביו ואמו לא ידעו כי מה' היא מן הכתובים דכתיב בית והון נחלת אבות ומה' אשה משכלת ואמר רב משום רבי ראובן בן אצטרובילי ואמרי לה במתניתא הנא אמר רבי ראובן בן אצטרובילי אין אדם נוחשד בדבר אלא אם כן עשאו ואם לא עשה כולו עשה מקצתו ואם לא עשה מקצתו ואם לא הירהר בלבו לעשותו ראה אחרים שעשו ושמח מתיב רבי יעקב ויחפאו בני ישראל דברי אשר לא כן על ה' אלהיהם התם להכעיס הוא דעבוד תא שמע ויקנאו למשה במחנה לאהרן קדוש ה' רב שמואל בר יצחק אמר מלמד שכל אחד קינא לאשתו ממשה התם משום שנאה הוא דעבוד תא שמע אמר רבי יוסי יהא חלקי עם מי שחושדין אותו בדבר ואין בו ואמ' רב פפא לדידי חשדון ולא הוה בי לא קשיא הא בקלא דפסיק הא בקלא דלא פסיק וקלא דלא פסיק עד כמה אמר אביי אכרה לי אם דומי דמתא יוכא ופלגא והני מילי דלא פסיק ביני ביני אבל פסק ביני ביני לית לן בה וכי פסק ביני ביני לא אמרן אלא דלא פסק מחמת יראה אבל פסק מחמת יראה לא ולא אמרן לא דלא הדר נבט אבל הדר נבט לא ולא אמרן אלא דלית ליה אויבי אבל אית ליה אויבי אויבים הוא דאפקוה לקלא: מתני' אין כותבין שטרי חוב במועד ואם אינו מאמינו או שאין לו מה יאכל הרי זה יכתוב אין כותבין ספרים תפילין ומזוזות במועד ואין מגיהין אות אחת אפי' בספר עזרא רבי יהודה אומר כותב אדם תפילין ומזוזות לעצמו וטווה

תורה אור

הספרים הני אין כלי פשתן לא אמר ליה אביי מתני' אפילו דשאר מיני אמ' בר הידיא לדידי חזי לי ימא של טבריה דמפקי לה משיכלי דסני כיתנא בחולא דמועדא מתקיף לה אביי מאן לימא לן דברצון חכמים עבדי דלמ' שלא ברצון חכמים עבדי: מתני' ואלו כותבין במועד קידושי נשים גיטין ושוברין דייתיקי מתנה ופרוזבולין איגרו שום ואגרו מזון שטרי חליצה ומיאונים ושטרי בירורין גזרות בית דין ואגרות של רשות:

ק גמ' אמר שמואל מותר לארס אשה בחולו של מועד שמא יקדמנו אחר לימא מסייע ליה ואלו כותבין במועד קדושי נשים מאי לאו שטרי קדושין ממש לא שטרי פסיקות ובדרב גידל אמ' רב דאמ' רב גידל אמ' רב כמה אתה נותן לבנך כך וכך כמה אתה נותן לבתך כך וכך עמדו וקדשו הן הן הדברים הנקנין באמירה לימא מסייע ליה אין נושאין נשים במועד לא בתולות ולא אלמנות ולא מיבמין מפני ששמחה היא לו הא לארס שרי לא מיבעיא קאמר לא מיבעיא לארס דלא קעביד מצוה אלא אפילו לישא נמי דקא עביד מצוה אסור תא שמע דתנא דבי שמואל מארסין אבל לא כונסין ואין עושין סעודות אירוסין ולא מיבמין מפני ששמחה היא לו ש"מ ומי אמ' שמואל שמא יקדמנו אחר והאמ' רב יהודה אמר שמואל בכל יום ויום בת קול יוצאת ואומרת בת פלוני לפלוני שדה פלוני לפלוני אלא שמא יקדמנו אחר ברחמים כי הא דרבא שמעיה להההוא גברא דבעי רחמי ואמר תזדמן לי פלניתא אמר ליה לא תיבעי רחמי הכי אי חזיא לך אזלא מינך ואי לא כפרת בה בתר הכי שמעיה דקאמר או איהו ליתות מקמיה או איהי תמות מקמיה אמ' ליה לאו אמינא לך לא תיבעי עלה דמלתא הכי אמ' רב משום רבי ראובן בן אצטרובילי מן התורה ומן הנביאים ומן הכתובים מה אשה לאיש מן התורה דכתיב ויען לבן ובתואל ויאמרו מה' יצא הדבר מן הנביאים דכתיב ואביו ואמו לא ידעו כי מה' היא מן הכתובים דכתיב בית והון נחלת אבות ומה' אשה משכלת ואמר רב משום רבי ראובן בן אצטרובילי ואמרי לה במתניתא הנא אמר רבי ראובן בן אצטרובילי אין אדם נוחשד בדבר אלא אם כן עשאו ואם לא עשה כולו עשה מקצתו ואם לא עשה מקצתו ואם לא הירהר בלבו לעשותו ראה אחרים שעשו ושמח מתיב רבי יעקב ויחפאו בני ישראל דברי אשר לא כן על ה' אלהיהם התם להכעיס הוא דעבוד תא שמע ויקנאו למשה במחנה לאהרן קדוש ה' רב שמואל בר יצחק אמר מלמד שכל אחד קינא לאשתו ממשה התם משום שנאה הוא דעבוד תא שמע אמר רבי יוסי יהא חלקי עם מי שחושדין אותו בדבר ואין בו ואמ' רב פפא לדידי חשדון ולא הוה בי לא קשיא הא בקלא דפסיק הא בקלא דלא פסיק וקלא דלא פסיק עד כמה אמר אביי אכרה לי אם דומי דמתא יוכא ופלגא והני מילי דלא פסיק ביני ביני אבל פסק ביני ביני לית לן בה וכי פסק ביני ביני לא אמרן אלא דלא פסק מחמת יראה אבל פסק מחמת יראה לא ולא אמרן לא דלא הדר נבט אבל הדר נבט לא ולא אמרן אלא דלית ליה אויבי אבל אית ליה אויבי אויבים הוא דאפקוה לקלא: מתני' אין כותבין שטרי חוב במועד ואם אינו מאמינו או שאין לו מה יאכל הרי זה יכתוב אין כותבין ספרים תפילין ומזוזות במועד ואין מגיהין אות אחת אפי' בספר עזרא רבי יהודה אומר כותב אדם תפילין ומזוזות לעצמו וטווה

כלי פשתן לא נפצי טירחא: משפחות הספרים של פשתן: הני מילי מאכל אחר כלי פשתן לפי שאין דרכן לאכול בכלי פשתן אבל מאכל כלי פשתן אחר מיני כלומר משפחות דשאר מינין כגון דגים ועופות טירחא שרי לכתוב אבל אחר כלים לא מכל כלי פשתן שרי לכתוב: מתני' קדושי נשים שכתב בשטר הרי את מקודשת לי דאשה נקנית בשטר: לייתיקי שטר מתנה: פרוזבולין שכותב מלוה בשטר שאינו משעבד ולא משמיט ליה שמיטת שביעית זוס ככך שמו בית דין שדה זו ונתנו לאחים כך וכך נגדו: איגרות מזון פלוני קבל עליו את אשתו: שטרי בירורים כיצד בית דין חלק זה לזה וקלק זה לזה: וגזרות בית דין פיסקי דיינין: ואיגרות של רשות גוי וקיסר של שלטון גמ': כדרב גידל שכותב תנאי זה בשטר: ניקנין באגידה כלאי קנין: דקא עביד מכוח דעושק כפריה ורכיש: כפרת בה בתחנה דקאמר לא מסייע ליה כלום הויזל ולא מזמנה ליה כלומר הכנסת כלה עליה ולא מסתייעא מילתא: אמר מר לא מינכסא מן מיכי תמות מקמיה לא תמות: כיצד מוכר ומכניס לתוכו: מו מיכי כדמכנסא לתוכו ומכניס בה: לא מינכסא מן מיכי דתינכסא מיכי לתוכו עמון ומואב מקמי דתינכסא מיכי לתוכו ולהכי מתרם במועד: אלא יקדימנו מתר נרחמים עתות היא: כתבו נדכר עבירה: להכעיס עבוד וידעו ולא היה: אלא פסק מחמת יראה: דומי אחד כמו לא יסד את דומה: אבל הדר נבט כבתר דפסיק התחילה קלא נבט נשמע דמיון כח נמשכת תעניית המי נוכחה מרכבן דמי לפרכידא דתותי: קלא כיון דנבט נבט ופ' ה וזה לשון נמצ': מתני': וה' זמינו מאמינו המלוה ללוה: מושמין לו מה יאכל לסופר: אפילו בספר עזרא שמעתי עזר בה' ופל תורה בה עזרת שמעתי עזר בה' ופל ספר מונה היה בעזרה שמונה היו מניס כל ספרי גולה: לעצמו לקייס זה המצוה אבל לנכור למכור דרך סכירות הוא חשוב מלאכה כדאמרינן לעיל מוכרת דכיון דלאו מגרת קשקיל טרפוי בעלמא הוא ושרי: וטווה

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779450973/phys_0040
DFG

וטווה על יריכו החוטין אבל לא בידו בין מלכלעותיו ובפלך כדרך חול: גמ׳ לאחרים בטובה ולא בסכר: מערים ומוכר שלא כן עושה כל ימות החג: כדי פרנסתו בהרווחת ולא מידי במי שאין לו מה יאכל: אבל לא בחנן שלוה בחוט כדי שיוכל לצורכי יפה: מתני׳ הקובר מתו שלשה ימים קודם הרגל הוחיל ועיקר הכילות אינו אלא שלשה ימים: בטלה ממנו גזרת שבעה דלאחר הרגל אינו צריך למנות יותר: שמונה ימים קודם הרגל בטלה ממנו גזר׳ שלשים דהוחיל והתחיל יום אחד מן השלשים אינו צריך לשמור כלום לאחר הרגל דין שלשים אלא מותר לגלח בתכלית נגיהות ותספורת: שבת עולה לימים שבעה: ואינה מפסקת דלאח׳ שבת צריך להשלי שבעה ימי הכילות עם השבת: והרגלים מפסיקין דכי קבר מתו שלשה ימים קודם הרגל מפסיק הכילות לגמרי ולאחר הרגל אין משלים כלו: ואין עולי׳ דכי קבר מתו בתוך הרגל דלא בטלה ממנו גזרת ז׳ אין ימי הרגל עולין למנין שבעה ימי הכילות אלא לאחר הרגל צריך ליסב ז׳ ימי הכילות זו היא סברתי אבל התוספתא שכתבתי להשלי לעצמי ימים שנהג לפני הרגל ואני אומר כי טעות סופר הוא דמה שנזכר שלשה ימים לפני הרגל לפרוקי ופי׳ שעה אחת לפני הרגל בטלה ממנו גזרת שבעה דהרגל מפסקת: משרבב בית המקדש אין לעברת תשלומין כל ז׳ ואינו אלא יום אחד: כשבת ואינו כשבת דעולה ואינה מפסקת: רמת השנה כשבת הוחיל ואינו אלא יום אחד: גמ׳: גזרת שלשים בטלו אבל ימים לא בטלו שלשים יום לא בטלו דעדיין תלוין ועומדי: מאי טעמא ימים לא בטלו כלומר בימים עניין לא בטלו ימים: שאם לא גילח ערב הרגל כי בטלו גזרת שלשים ואינהו לגלוחי ערב הרגל ולא גילח: אסור לגלח אחר הרגל כל שלשים יום: ותניא

וטווה על יריכו תכלת לציציתו: גמ׳: תנו רבנן בוחב אדם תפילין ומווורת לעצמו וטווה על יריכו תכלת לציציתו ולאחרים בטובה דברי רבי מאיר רבי יהודה אומ׳ מערי׳ ומוכר את שלו וחוזר וכותב לעצמו רבי יוסי אומר בוחב ומוכר כדרכו כדי פרנסתו אורי ליה רב לרב חננאל ואמרי לה רבה בר בר חנה לרב חננאל חלכה כותב ומוכר כדרכו כדי פרנסתו: וטווה על יריכו תכלת: תנו רבנן טווה אדם על יריכו תכלת לציציתו אבל לא באבן דברי רבי אליעזר וחכמי׳ אומרים אף באבן רבי יהודה אומר משמו באבן אבל לא בפלך וחכמים אומרים בין באבן בין בפלך אמר רב יהודה אמר שמואל וכן אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן הלכה בין באבן בין בפלך והלכ׳ כותב כדרכו ומוכ׳ כדי פרנסתו: מתני׳: הקובר את מתו שלשה ימים קודם לרגל בטלה הימנו גזרת שבעה שמונה בטלו הימנו גזרת שלשים מפני שאמרו שבת עולה ואינה מפסקת רגלים מפסיקין ואינן עולין רבי אליעזר אמר משחרב בית המקדש עצרת כשבת רבן גמליאל אומר ראש השנה ויום הכפורים ברגלים וחכמים אומרים לא כדברי זה ולא כדברי זה אלא עצרת כרגלים ראש השנה ויום הכפורים כשבת: גמ׳: אמר רב גזרת בטלו ימים לא בטלו וכן אמר רב הונא גזרת בטלו ימים לא בטלו ורב ששת אמר אפילו ימים נמי בטלו מאי טעמא ימי׳ לא בטלו שאם לא גילח ערב הרגל אסור לגלח אחר הרגל וחתניא

קכ

מיי׳ פי״ח מהל׳ מגילה עשין ב׳ טור י״ד קי׳ סעי׳ ב׳

והתניא הקובר את מתו כל הקדש כתו וכל הרב מתו לא קאמר
כתנאי ורב אסי כיכא אמול ורב הונא כתנאי ושמואל
דבריהם מזכיר לשון בטלו וקאמר לדידיה ימים לא בטלו אם כן לא סגיר
הכריזתא כרב אסי דרב אסי קאמר ימים נמי בטלו משום לשון בטלו
משמע בכולו כן נרחה לי :

הלכה כתנא אמול נרחה דהלכה כמותו תורת יום
בכל מקי דעלים מתנן קאמר כן
במקנת היום בכולו כן לענין אם לא גילח
מלגלח מפלגי בהלכה כתנא אמול במקנת
היום בכולו ולא בגילח הדין בירושלמי
מקשה לרבנן דתנא אמול אם כן יום שלשים
ליי שמיני דקאמר מקנת היום בכולו ומגלח
ערב הרגל ויום שלשים לא יהא מקנת היום
בכולו אימא מגלח בו ומשני משום כבוד
הרגל התירו תלמי שמיני שלו
בערב הרגל מגלח ערב הרגל ואילו אל
שלשים בשבת לא יגלח בערב שבת :

אתיא פרע פרע מנזירים שאומרי שאסור
לאכל להיות סורק רחצו לאחר
שריעה משום דאמרינן נזיר חופף ומפספס
אבל לא סורק ואכן ילפינן מנזיר ואין נרחה
כלל דהא בנזי אסור ואלי תנא פרע מערו
אסור אכל לענין הכילות משום יפוי
לא וכשיצא משלשה שלמי ממערי רבא
וקחזיר לי והרי יום טוב פירש כיון דקיימא
לן מקנת יום שלשים בכולו ועולה לכאן
ולכאן מקנת היום בכולו ויכול לגלח ביום
עשרים ותשעה ובתוספתא הרב לא פירש כן
דלא אמרי שיהא יום שלשים לשני ימי לענין ויקרא
שלשים יום :

תלתין הוו ולרב פפא דאמר כנזיר בפרק כמדב׳
קיימ נזיר להזיר כ״ט משום שלשים
שרי ונזירות הוא עשרים ותשע יום לדידיה
אם כן סגר על כרחך כדפירש לכאן שהרי
מיהו ים לומר לכתחילה היו מגלח מבעי עד
שלשים מדרבנן כדאמרינן בירושלמי
מקשה מן המשנה דאמר גלח ביום שלשים
יצא ומשני תמן לעיכובא הכי מתחילה והיינו
כדפרי׳ :

שאסור ברחיצה עד הערב פי׳ נקוב
ולערב יכול לרחוץ גופו בכולן
אי נמי פניו ידיו ורגליו אבל כל גופו בחמי
לא דאסור לרחוץ כי״ם חיכמי ים לפר בחמי
טבריא חיכמי לטבוף מותר כדלקמיתא פרק
כירה חיכמי בחמין שהוחמו בקרקע ואמר
כפר כירה מחלוקת בחמין שהוחמו בכלי
ואם תאמר מאי שנא דלא אמרי מקנת היום
בכולו בשלישי ובשביעי לרבנן ובשביעי לחנא אמול שרינן על ידי מקנת היום בכולו וכי תימא משום דאפשר לרחוץ ביום טוב ולא יהא ניחול תיובתא דחנא אמול
כיהום מאי איכא למימר ואין נרחה לר״ל כיהודים שרי בשלישי ויש לומר דכשלישי וחמישי אסור על הערב ע״כ פי׳
בתוספתא והרי״ט פירש על הערב היינו מבערב״ט ולפקוקי לא שרי מן הבקר ונרחה דהוה הדין בכיהום מותר לערב מע״ט ולפירושו נרחה דשבע קודם הרגל
לאו כל דרבנן מותר מבערב״ט ומדקאמר בכל מודי פירוש אפילו אנא אמול דשרי בשלישי מקבקר שלא יהו לרבנן שבעי לרבנן :
קברו ברגל עולה לו מן המנין שלשים או מיכו עולה פירש בתוספתא דהוה הדין דמיבעיא לן בקוברו שני ימים קודם הרגל ונקשיה לן דהא פסיק מתניתא
דפסיקתא בקוברו שני ימים קודם הרגל דקאמרינן מאי לאו משום דלא מיבעיא ליה ושמע מינה היה הרב רובא לומר דתרוייהו מיבעיא ליה
וכי פשיט נעי׳ מ פשט הכל ומשני דלא תיפשוט הכל דלא נוהגין מצות שבעה ברגל ומיהו דברים שבשבעה נוהגין כדמשמע פרק קמא דכתובות דקאמרינן
על מותן הי יום הוא יצן בין המכשים והיה יושבה בין הכסי מסייע ליה לר׳ יוחנן וכן פירש הרב בפ״ק ממתניתי׳ מני למיפשט דתיכו עולה למנין שבעה דקתני
מפסיקין ואין עולין ולכל הפחות מייתי לענין שבעה ומיהו יש לומר דמתניתין לחודי׳ סתמא לענין שלשים :
ומלאכתן בשבת ע״י אחרי׳ כפי׳ נביתו מע״ג דאמ׳ לעיל פ״ק היתה מלאכתו ביד אחרי׳ כתוך ביתו מסו לעשות בשבת אפילו מותר ול״ל דהכא מיירי בדבר האבד

והתניא הקובר את מתו שלשה ימים קודם
לרגל בטלו הימנו גזרת שבעה שמנה ימים
קודם לרגל בטלה הימנו גזירת שלשים
ומגלח ערב הרגל אם לא גילח ערב הרגל
אסור לגלח אחר הרגל אבא שאול אומר מותר
לגלח אחר הרגל שכשם שמצו שלש מבטלת
גזרת שבעה כך מצות שבעה מבטלת גזרת
שלשים שבעה והאנן שמונה תנן קסבר אבא
שאול מקצת היום ככולו ויום שביעי עולה לו
לכאן ולכאן אמר רב חסדא אמר רבינא בר
שילא הלכה כאבא שאול ומודי חכמי לאבא
שאול כשחל שמיני שלו להיות בשבת ערב
הרגל שמותר לגלח בערב שבת כמאן אולא
הא דאמר רב עמרם אמר רב אבל כיון שעמדו
מנחמין מאצלו מותר ברחיצה כמאן כאבא
שאול אמר אביי הלכה כאבא שאול ביום
שבעה ומודים חכמים לאבא שאול ביום
שלשים דאכרינן מקצת היום ככולו רבא אמר הלכה כאבא שאול ביום שלשים ואין
הלכה כאבא שאול ביום שבע ונהרדעי אמרי הלכה כאבא שאול בזו ובזו דאמ׳ שמוא
אל תפרעו וכתיב התם גדל פרע שער ראשו מה להלן שלשים אף כאן שלשים ושמא
מנלן אמר רב מתנה סתם נזירו שלשים יום מאי טעמא אמר קרא קדוש יהיה יהיה
בגימטריא תלתין הוו אמר רב הונא בריה דרב יהושע הכל מודין בשחל שלישי שלו
להיות ערב הרגל שאסור ברחיצה עד הערב אמר רב נחמיד בריה דרב יהושע
אשכחתינהו לרב פפי ולרב פפא דיתבי וקאמרי הלכה כרב הונא בריה דרב יהושע
איכא דאמרי אמר רב נחמיה בריה דרב יוסף אשכחתינהו לרב פפי ולרב פפא ולרב
הונא בריה דרב יהושע דיתבי וקאמרי הכל מודים שאם חל שלישי שלו להיות ערב
הרגל שאסור ברחיצה עד הערב בעא מיניה אביי מרבא קברו ברגל רגל עולה לו
למנין שלשים או אין רגל עולה לו למנין שלשים למנין שבעה לא מיבעיא לי דלא
נהגא מצות שבעה ברגל כי קא מיבעיא לי למנין שלשים דקא נהגא מצות שלשים
ברגל מאי א״ל אינ עולה איתיבי הקובר את מתו ב׳ ימי קודם הרגל מוה ימי את הרגל
ומלאכתו נעשית ע״י אחרי ועבדיו ושפחותיו עושי בצינע בתוך ביתו ואין רבי מתעקשין

שכבר

ויתניא סייעתי׳ : שכשם שגזרת שלשה מבטלת שבעה לכי קבר מתו שלשה
ימי לפני הרגל חזינן יוסי לאחר הרגל כלום : כך גזרת שבעה מבטלת גזרת
שלשי לכי קבר מתו שבעה ימים קודם הרגל בטלה ממנו גזירת שלשי לאחר
לא גילח ערב הרגל מגלח אחר הרגל : ויום שבעה עולה לכאן ולכאן דתניא
מי שמיני כיון שעמדו מנחמי מלכלו היינו
ביום שבעה : כאן כתנא אמול דחל עולה
לכאן ולכאן דתניא מי שמיני דחבש מבטל ממנו
גזירת שלשים : ומודים הן לאחת אמול ביום
שלשי לקבורת מתו דמותר לגלח ולא בעין
שלשים שלימין דתמרינן מקנת היום ככולו :
מכלן דשלשים יום מסור בגילוח : רחציכם
ל תפרעו הא אחר לכילים חייבים משמע :
הכל מודים מפלגו אחא אמול דאמר מקנת
היום ככולו : שאסור ברחיצה עד הערב
דודאי שלש שלמין בשיכן עד הערב ולערב
ריחץ בכוכן או ימתין עד חולו של יום ויכנס
בחמין : למנין שבעה לא קמיבעיא לי דודאי
חינו עולה : דודאי לא נהגא מנות שבעה
ברגל דה׳ חינו מסור בגילוח הסגדל וחינו
נוהג בכפיית המטה : דהא נהגא מנות
שלשים ברגל דהא ברגל נמי מסור בגילוח
וכתספורת בשלשים : וחין רכים מתעקשין
עמו כלומר חין נדיכין לנחתו לאחר הרגל
שכבר נחמוהו שבעה ימים ברגל : כל

MOED CATAN

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779450973/phys_0042
DFG

שכבר נתעסקו בו ברגל בללו של דבר כל שהוא משום אבל רגל מפסיקו וכל שהוא משום עסקי רבים אין רגל מפסיקו קברו שלשה ימים בסוף הרגל מונה שבעה אחר הרגל ארבעה ימים ראשונים רבים מתעסקין בו שלשה ימים האחרונים אין רבים מתעסקין בו שכבר נתעסקו ברגל ורגל עולה לו מאי לאו אפילו אין שם אלא אריסא איתיביה רגל עולה לו למנין שלשים כיצד קברו בתחילת הרגל מונה שבעה אחר הרגל ומלאכתו נעשית על ידי אחרי ועבדיו ושפחותיו עושין בצנעה בתוך ביתו ואין רבי מתעסקין בו שכבר נתעסקו בו ברגל ורגל עולה לו תיובתא כי אתא רבין אמר רבי יוחנן אפילו קברו ברגל וכן אורי ליה רבי אלעזר לרבי פדת בריה אפי קברו ברגל רבנן קיימי כפיית המטה שלשה ימים קודם הרגל אינו צריך לכפותה אחר הרגל דבריר אליעזר וחכמים אומרי אפילו יום אחד אפילו שעה אחת אמר רבי אלעזר בר שמעון הן הן דברי בית שמאי הן הן דברי בית הלל שבירת שמאי אומרים שלשה ימים ובית הלל אומרים אפילו יום אחד אמר רב הונא אמר רבי חייא בר אבא אמ׳ רבי יוחנן ואמרי לה אמ׳ ליה רבי יוחנן לרבי חייא בר אבא ולרב הונא אפי׳ יום אחר אפי׳ שעה אחת רבא אמר הלכה כתנא

דידן דאמר שלשה רבינא איקלעו לסורא דפרת אמר ליה רב חביבא לרבינא הלכתא כמאן אמר ליה אפילו יום אחד ואפילו שעה אחת יתיב רבי חייא בר אבא ורבי אמי ורבי יצחק נפחא אקילעא דרבי יצחק בן אלעזר נפק׳ מלתא מביניהו מנין לאבילות שבעה דכתיב והפכתי חגיכם לאבל מה חג שבעה אף אבילות שבעה ואיכא עצרת דחד יומא הוא מיבעי ליה לכדריש לקיש דאמר ריש לקיש משום ר׳ יהודה נשיאה מנין לשטועה רחוקה שאינה נוהגת אלא יום אחד דכתיב והפכתי חגיכם לאבל ואשכחן עצרת דאיקרי חד יומא חג תנו רבנן שמועה קרובה נוהגת שבעה ושלשים שמועה רחוקה אינה נוהגת אלא יום אחד איזו היא קרובה ואיזו היא רחוקה קרובה בתוך שלשים רחוקה לאחר שלשים דברי רבי עקיבא וחכמי אומרי אחת שמועה קרובה ואחת שמועה רחוקה נוהגת שבעה ושלשים אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן כל מקום שאתה מוצא יחיד מקיל ורבים מחמירין הלכה כרבים חוץ מזו שאף על פי שרבי עקיבא מקיל וחכמים מחמירין הלכה כרבי עקיבא דאמר שמואל הלכה כדברי המקיל באבל רב חיננא אתיא ליה שמועה דאבוה מבי חוזאי אתא לקמי׳ דרב חסדא אמר ליה שמועה רחוקה אינ׳ נוהגת אלא יום אחד רב נתן בר אמי אתא ליה שמועה דאימיה מבי חוזאי אתא לקמיה דרבא אמר ליה הרי אמרו שמועה רחוקה אינ׳ נוהגת אלא יום אחד בלבד איתיביה במה דברים אמורים בחמשה מיתי מצוה אבל על אביו ועל אמו שבעה ושלשים א״ל יחידאה היא ולא סבירא לן כוותיה דתניא מעשה ומת אביו של רבי צדוק בגינזק והודיעוהו לאחי שלש שני׳ ובא ושאל את אלישע בן אבוי׳ וקנים שעמו ואמרו נוהג שבעה ושלשים וכשמת בנו של ר׳ אחייה בגולה ישב עליו שבעה ושלשים אני והא רב בר׳ אחוה דרבי חייא דהוא בר אחתיה דר׳ חייא כי סליק להתם אמר ליה אבא קיים

אמר

כל שהוא מבו׳ אבל רגל מפסיקו שצריך להשלימו מאחר הרגל כיון דכי יתיב שני ימים לאבלי הרגל צריך להשלי ולישב תמניא ימים מאחר הרגל: כל שהוא משום עסקי רבים כלומר תנחומי רבים הן רגל מפסיקו הכי משמע צריך להשלים ולעבוק בו מאחר הרגל אלא מתעסקין בו ברגל: מרכבה ימים הרגזוכים של מאחר הרגל רבים מתעסקי בו ומשלימין לשלשה שמתעסקו ברגל תורף לוב שכבר נתעסקו בו ברגל שלשה ימים: ורגל עולה למנין שלשי: מאי לאו מסיפא דהא תני רגל עולה למנין שלשים הייט מסיפא דקברו ברגל ותיפשוט מיכא דכי קברו ברגל עולה למנין שלשי וקשי ליכא דאמר הייט עולה: לא מריש קא מהדר מקברו שני ימים קודם הרגל רגל עולה לו למנין שלשים דהתם ולאי עולה לו הוחיל וכבר התחיל בתחילות מכל קברו ברגל לא ידענא בתחילת הרגל ביום ראשון של רגל וקשיא לרבי: שכבר נתעסקו ברגל כל שבעה: תפילו קברו ברגל רגל עולה למנין שלשי ולא מיבעי קברו קודם הרגל: תנא דילן הייט תנא דברייתא: כמה הכרים לחורים שהיכה נוהגת אלא יום אחד: אלא מעתה מהכי שבעה מיבעי ממה לכתיב בקבת בנו ובתו אחיו ואחותו ואשתו: יחידאה היא ולא רבי עקיבא דרבי עקיבא לא בעי אחר ואחות קרובין: בגינזק מקום: רב בר אחוה דרבי חייא דהוה בר אחתיה דרבי חייא דרבי אחת מבפרי בשם לאה והוליד ממנו חייבי מיתה ובעי רגל אלא בת אחת מאיזה אחר ומתה גודל חייא ובעי הבת וגודל להן רב בר חייבו בר אחוה דר׳ חייא מאבוה וכר אחתיה מתמי: כי סליק רב אשכחו דכבלו לאהרן ישראל שהיה רבי חייא שם: אמר ליה רבי חייא לרב: אמר מנא קיים לך מיבעו מכאן קיים הוא: אמר

שכבר נתעסקו בו ברגל תנחומין וברכה כאחרה והרי זה פירש לענין הברכה חולק על מחזור מן׳ יטרי שפירש בשם רב׳ יסדיה חומר שאין עושי הברכה ברגל הואיל וליכא אבילות ולאחר הרגל נמי לא יעשו הואיל ובטלה סעודה רשמוכ׳ פי׳ דמספקא ליה לרב׳ יסדיה הברכה בימוצ׳ אי לאחר שיוצ׳ דשמא הברכה אינן עושין

יג מנות דכיס הואיל ויחיד יכול לעשו׳ ועל הברכה פי׳ לקמן כל יום רשאין חסור לאכול משלו אפי׳ אוכל שתי פעמי׳ ביום דהא לא קאמר נמרא סעודה רשמוכ׳ אלא יום רשאין:

שלשה ימי אחרונו אין רבי מתעסקין בו פירש בתוספתא דסוף הדין דמלאכתו נעשי׳ על ידי אחרי:

אמר רבי יוחנן אפילו יום אחד אפילו שעה אחת קשה לי דהא אית ליה לר׳ יוחנן הלכ׳ כסת׳ מגנה:

מה שבעה וכירושלמי דייק לישנא שמונה כשמו׳ דמנ׳ ומצני שמיני רגל בפני עצמו הוא ומוסיפ לאבלי מכל שבעת ימי׳ לא מצי לאתויי דהתם קודם קבורה היא וכירושלמי מצני דאין לאבלין מקודם מתן תורה והתם כירושלמי מייתי קראי טובא:

כל מקו׳ שאתה מוצא יחיד מקיל ורבי מחמירין והוא הדין יחיד מחמיר ורבים מקילין הלכ׳ כרבים וחסוס דהכא אייתי כיחיד נקט הכא מקיל וכל מקום לאו דווקא דהכא מקומות פוסק כדברי היחיד והיכא דלית ליה לחד ועוד דכבירוש׳ אומ׳ הלכה כדברי המקיל חפי׳ לגבי רבי מיהו התם היינו ר׳ יכל ולא רבי יוחנן פרק מי שהוציאוהו:

יחידאה היא וקשה על גב דלעיל נקיט וחכמים אומרים:

אייבו קיים עדיין לא הסיבותך על אייבו כך פי׳ בקונטרס וקשה שהיה לרבי חייא לומר תניא קיימת ולא תימא דמשייע ליה מדרב ושוב דרב היה לו להסיב אחת ולא היה לו לקדות אחיו כשם שהיה אייבו וגר׳ שר׳ גורס ליה אחת קיים אחת ליה ב טור יל פי׳ תימא קיימת פי׳ רבי חייא היה שוחל על שם תב אחיו ומתו ורב היה מסיב לו על אחיו וקס שלו ואין לנו להקשו׳ מה לנו לומ׳ דרב כר אחוה דרבי חייא וגר׳ אחתיה כשלמת לפירוש רשמוכ׳ דכיון דאמר ליה מה היה חושש רבי חייא על אחיו ועל אחיו של רב כי לפי זה נמי יש לומר להזכיר יפה שלח תשמר מה היה לו לרב להסיב על אחיו ואחיו שלו כמו כן היה לו להסיב שאר בני אדם קיימין אלא הסתם קמ׳ שהיה מסיב לו לפי שהיה שוחל על אחיו שלו מצ׳ דהוה משמע שהיה מסיב לו על אחיו של רבי חייא היה רגיל לקדות אחיו אחת: עולה

עולה לו פירקו על עולה לו למכן שאינו נוהגת אלא יום אחד:

קורע לו אינו קורע רחוק כיצד היה לפי שהיה חייב לקרוע בשעת שמועה אבל שמע שמועה רחוקה כתוך אינו קורע וכלל ואפילו על אביו ואמו וכן קתני נמי בסמוך כי תניא ההיא בכבוד אביו ואמו ומכי שמע לעיל לאו מכאן ועד ר' חייא שקרע אע"פ שהיה אביו ואמו לפניו משמע דאינו קורע על אביו ואמו תימה מי איכא מידי דמשמע ליה קתני קורע ש"מ לאו אביו ואמו ממש קאמר אלא אפילו אינו אביו ואמו ממש אבל מאבל אלא אינו אבל מכל מקום קאמר הכי נמי מפני רחוק ומכל מקום אלא קשיא הא כלל אם רבי חייא קרע משמע ש"מ לקרוע ובתוספתא דייקינן פי' דאינו קורע על שמועה רחוקה אפי' על אביו ואמו ודין הוא ומה הת"ל בסמוך מי שמת לו חלוק וכו' מייתי כגון שהוא מחבירו או מתלמיד קרובים וקתני לו שם לסמוך יותר על ה"ג מכאן נמת גיסו לחתן קורעין לאחר ל' יום על אביו ואמו כלה ביום ל"ב ומתוך כלל נתלקו בה ג' שם שמע בשבת אם תייב לקרוע בהכנת מלכים ביום מפרשי דנקרע דפרי' שבניגעת ו"ק כיון דמכרכין בג' או בעשרה לאו דברים שבניגעת הוא:

ואחותו נשואה כיון מאביו כיון מאמו לא מיבעיא מאביו כיון מאמו נמי:

על סכיים שלהם פירגולדי' מכן לכל כתם הם ובגשותיה היה מסופק בתוספ' הרב נפש רבו ולא ידענא מאי שנא:

על מאי מאביו על כן בנו פירש בתוספת הרב נפש רבו דהוה להו למיתני מאמו ובת כתו:

באפה נקוב לב לות פירש בתוספתא בכל דיבי מכלות בעלת הבגד

קד ורחיצה וסיכה וכולן וכל זמן שהוא בפניה ובפרק קמא דכתובות קתני עמו בבית ושמע בפתיה דווקא או אפי' בכל הבית:

ומרחצת לו פניו ידיו ורגליו בחמין קתני נמי מותרת:

אלא בחמין וחמותו והוא הדין היא נותנת עמו בחמי' וחמותה והא דקתני לעיל כל שמתאבל עליו מתאבל עמו בכל שאר קרובי קתני לכל מצותיו ים חילוק כין חמיו וחמותו לשאר קרובי:

ארמא כריס קרע בפניה להיות נוהג עמו מבעוד יום ותימה כיון דקרי כבר וכי צריך לקרוע כלל לפני הקרובין ושמא להשמועין דנקפיה נוהג מבעוד יום ור"ת פירש אתא בריה קרע בפניה לפי שאמיתר קרע מיוסב ואתא בנו להודיעו שהוא טעה לקרוע מיוסב והקריעה זה עשה בנו של אמיתר ועי' כך נזכר אמיתר מלא

קרע פעם שנייה מעומד: מלא

רה מו"ק יח: לכלמעשין כ עור יד סי' טע

אשתו אלא חמיו וחמותו בלבר אמימר שכיב ליה בר בריה קרע עילויה אתא בריה קרע באפיה אידכר דמיושב קרע קם קרע מעומד אמר ליה רב אשי לאמימר קריעה דמעומד מנלן דכתיב ויקם איוב ויקרע את מעילו

תורת אור מנעלי להתאבל על אמי ואחותי: והולך כלי אחרי לבית המרחץ ללמד הלכה בתכוון שיין שמועה רחוקה לאחר שלשי נוהגת אלא יום אחד ומקצת היום ככולו: למוצאי הרגל נעשית רחוקה להיו שלשים יום:

אינה נוהגת אלא יום אחד ע"פ דמי שמע עדיין היה קרוכ עולה הרגל להשלי שלשים להיו שמועה רחוקה: תינקושי עכשיו דנוהג יום אחד בשמוע רחוקה: היינו לישנא דברייתא שבעה כלומר משום דלישנא שבעה אינו קורע: קורע והולך אחר שבעה: קרע והלך כל שבעה אע"ג דלישנא שבעה: אבל מתאבל עליהן קרובים: אחין אמאו אלא מאחין קרובים אבל אחין אמאו אלא מאחין: אחותו כשואה כין מאביו כין מאמו דקרע לא משכחת אלא אחותו: על שניים שלהן אחי אביו ועל כן נמי ועל כן נתו ועל כן אחותו: כל שמתאבל עליו מתאבל עמו כלומר מתאבל על אחיו כשהוא מתאבל על אחיו וכן כל שמתאבל עליו כגון שמתאבל על נמי מתאבל עמו כלומר מתאבל עם נמי כשהוא מתאבל פי' על כן אלו ומשם זה מתאבל על כן נמי: היינו תנא קמא של ר' שמעון עמו בבית דתנא קמא לא בעי עמו בבית וחכמים בעו עמו בבית: כי האי עניין דאמר ליה רב לרבי חייא וכו': בשפה דאיתתך כשהיא מבאה דאי נמי כל שמתאבל עליו כגון שמתו מתאבל עמו בפניו: גידולייתא סעודות בתכל: קשיין אהדדי דתכא קתני מצעת לו מטתו והכא קתני כופף מטתו: בשאר קרובי אמתו מצעת לו מטתו: אתא בריה הדר תמימר קרע בפניה דנקיט קס קרע פעם שלישית: מזוזי

MOED CATAN

מגלת תענית

מזדמני אכתשת גדולה: מכולם אמרו אפי' יחן על גבי קרקע לא יצא עד
שיפה מעתו ויצא עליה כעין מרגנה כלום שכפה מטתו ויצא עליה ועמלם
קריעה מעומד: ואסור לקרות כדאמרינן לעיל מדאמר רחמנא ליחזקו
בחנק לוס והא דאמר אחל מייב בכל המצות התורה חון מן
התפילין התם שאר מצות כעלמא אחל
הני מיתי בהו שמחה: דכיס כריכי ליה תורה אור

כר מצוה

להרצה: סבר למזקומי אמורא עליה דרבי אלא מעתה ועמד ואמר לא חפצתי לקחתה
תורגמן: הכי נמי והא תניא בין יושב בין עומד בין
תפילין דעיקר אכילות ליכא אלא שני
ימים: ואם כאו פנים חדשות ביום שלישי
ואפילו הכי ליכא אלא תפילין אף על גב
דאיכא למיחש למאי אמרי כשלשה ימים
הראשונים נמי הניח תפילין: דכי יהוסע
אמר וכו' דעיקר אכילה ליכא אלא יום אחד: ואם באו פנים חדשות ביום שני אחל
תפילין: אלא מעתה דרבי אליעזר דסבר ב"ש
עיקר אכילות שני ימים: דכתיב ויתמו
ימי דוסמע שני ימים: עיקר מרירה יום
אחד אחל אכילות שני ימים: הלכה כרבי
אליעזר בשלישי שאם באו פנים חדשות
בשלישי חולן והלכה כרבי יהוסע
בהניח דבשני אחל תפילין:
בשני לעולם חולן בשלישי אחל מדאמר להניח הלכה
כרבי אליעזר דאמר חולן אחל בשני
לא ידענא אי חולן אי לא: חולן ואסור
בשני אפילו אחה פעמים ביום וכי באו
פנים חדשות חולן וכי ליפה פנים חדשות
מניח: הכא אמר כיון שמניח בשני שוב
אינו חולן לפנים חדשות: והתם הכא כתנא דידן דאמר
בשביעי המטה הלכה כתנא דידן דאמר
שלשה ימים עיקר אכילות הכי נמי בשני
שלשה ימים להניח תפילין: מנוח

אלא מעתה ועמד ואמר הכי נמי משמע ועמד ואמר היינו אפילו אוחב דקתני
והא דאמרי' פרק מבו' אלישה בתי עמודי לכתחילה שמע מרישא דקתני
מדרבנן מיהו קשה דוענדו שני אנשים דבעיין עומד ויש לומר דוענד ואח'
ודאי משמע אפילו אוחב כמו ועמדו וקדדו אחל ועמד לאוד לא משמע הכי:

דאי לא תימא הכי ויושב תורה וכו'
אף על גב דושכב תורה כתיב
נמי אחל היכא דכתי שכב אף על גב אלא
גבי מת כתיב אלא על כרחו ושמע מינה
והנביא אמר לו מות ימות הרי הוא כמת
ואף על פי שמתפלל עליו שיחיה וכעין זה
אמר בירושלמי הקדום ברוך הוא שהיה
יודע שעתיד להיות מבול היה מתאחל על
עולמו קול' המבול ותוספת הרב הקשה
כי הסוגיא משוכח בתחילה אומר מלתא
יתירתא עבד דאי לא תימא הכי והדר
מקשה אלא יצא ידי חובתו ונר"י דהכי פי'
מלתא יתירתא והכ' כמי כפה מטתו ושכב
על גבי קרקע ואם כן עבד מלתא יתירתא
דליכא למימר ושכב היינו כפיית המטה
דהא לא יצא ידי חובתו מכפיית המטה
אמר ליה כעין וליכא שום יתור וניחא ליה
לשמואי הכי מלומר שהיה מלתא יתירתא
ולהוכיח קריעה מכפיית המטה:

אלא דברים שאחל אסור בהן הכא לא
מיבעי דברים שמנוה עליהן כגון
כפיית המטה ועטיפת הראש דלא מצינו
שלא מילי דאסור בהן תפילה ושחילת שלוש
לא מצינו דאחל כל ימי האבל כדאמר
בקהן מכבוסת לא מצינו דהוי ככלל ראשון
אף על גב דלעיל מייתי הרי קרחה לראשה
ולתכבוסת אחל הני דלא נוהגי כל האבוע
לא לאסוקי מפירוש הר"ח ספ"ר שרבינו
שמואל היה מתיר לאחל לעשות מלאכ' את'
שלשה ימים ומה שאין נוהגין עתה לעשות
עטיפת הראש וכפיית המט שמכירין אהה
לשמרינן בירושלמי מכשהו מינו חייב
בכפיית המטה דלא ליזמרון אחש הוא פירש
מכשף וכמו כן אינו בין הנכרי' ויש ביניהו
עבדים ושפחו' ועוד יש ליתן טעם בכפיית
המט' לפי שמטות שלנו אין יכולין לשכב
בנחת מבד זה כמו מבד זה ואין ניכרת
הכפי' דיש להן מרכבה קונדיסי' מלמעלה
כעין רגלים וכדשמרינן לקמן דרגש אין
בו כ' לכפותו ועוד יש ליתן טעם בעטיפת
הראש שלא היה מכיר כי אם לידי שחוק
עין עטיפת ישמעאלים:

ואסור לקרות בתורה בתשובת רבינו
יצחק זקני כתב כי רבינו יעקב
היה מוסר ביומי אבלו בליוד ובקינות
ובדברים הרעים שבירמיה מלא תני ליה
בשמעתין כמו תשעה באב שילהי' תענית דף ל
וביומי זקנותו חזר והתיר ובירושלמי אמר

מיי' פ"ה מהל' אבל סמג עשין ב טור י"ד סי' שפ שבח שפד

מיי' פ"ד מהל' אבל סמג עשין ב טור י"ד סי' שפה

קז

קח

קט

שמות ב

חדשות חולן אמר רב מתנה מאי טעמא דרבי אליעזר דכתיב ויתמו ימי בכי אבל
משה אטו רב עינא מאי טעמא דרבי יהושע דכתיב ואחריתה כיום מר ורבי יהושע
נמי הא כתיב ויתמו ימי וגומר אמר לך שאני משה דתקיף אבלי' ורבי אליעזר נמי
הא כתיב ואחריתה כיום מר עיקר מרירה חד יומא הוא אמר עולא הלכה כר' אליעזר
בחליצה והלכה כרבי יהושע בהנחה איבעיא להו בשני לעולא חולן או אינו חולן
ת"ש אמר עולא חולן ומניח אפילו מאה פעמים תניא נמי הכי יהודה בן תימא אומר
חולן ומניח אפילו מאה פעמים רבא אמר כיון שהניח שוב אינו חולן והא רבא הוא
דאמר הלכה כתנא דידן דאטר שלשה

מצוה

חולין ומניח אפילו מאה פעמים פי' חולן בפנים חדשות ומניח כשילכו וכן כל שעה שילכו מאה פעמים ביום וטעמיה משום בין לרבי אליעזר בין לרבי יהושע בפנים חדשות אסור לרבי אליעזר להניח אסור ולרבי יהושע אפילו חולן:

מכאן

מכאן ואילך עושה בצינעה בתוך ביתו פ׳ [בתוספת חדב במתפרנם מן הצדקה מכאן ואילך עשה בצינעא בתוך ביתו והאשה טווה בפלך בתוך בית תנו רבנן אבל שלשה ימים הראשוני אינו הולך לבית האבל מכאן ואילך הולך ואינו יושב במקום המנחמין אלא במקום המתנחמין תנו רבנן אבל שלשה ימים הראשונים אסור בשאילת שלום משלשה ועד שבעה משיב ואינו שואל מכאן ואילך שואל ומשיב כדרכו שלשה ימים הראשונים אסור בשאילת שלום והתניא מעשה בנינו של רבי עקיבא נכנסו כל ישראל והספידום הספד גדול בשעת פטירתן עמד רבי עקיבא על ספסל גדול ואמר אחינו בית ישראל שמעו אפי שני בניו חתנים טניחם הוא בשביל כבוד שעשית ואם בשביל עקיבא באתם הרי כמה עקיב בשוק אלא כך אמרתם תורת אלהיו בלבו וכל שכן ששברכם כפול לכו לבתיכם לשלום כבוד רבי שאני משלשה ועד שבעה משיב ואינו שואל מכאן ואילך שואל ומשיב כדרכו ורמינהי המוצא את חברו אבל בתוך שלשים מדבר עמו תנחומין ואינו שואל בשלומו לאחר שלשים יום שואל בשלומו ואינו מדבר עמו תנחומין מהה אשתו ונשא אשה אחרת אינו רשאי ליבנם לביתו לדבר עמו תנחומין מצאו בשוק אומר לו בשפה רפה ובבובד ראש אמר רב אידי בר אבין הוא שואל בשלום אחרים שאחרים שרויין בשלום אחרים אין שואלין בשלומו שהוא אינו שרוי בשלום והא מדקתני משיב מכלל דשיילינן ליה דלא ידעי אי הכי ההם נמי התם מודע להו ולא מהדר להו הכא לא צריך לאודועינהו ורמינהי המוצא את חברו אבל בתוך שני עשר חדש מדבר עמו תנחומי ואינו שואל בשלומו לאחר שנים עשר חדש שואל בשלומו ואינו מדבר עמו תנחומין אבל מדבר עמו מן הצד אמר רבי מאיר המוצא את חברו אב׳ לאחר שני עשר חדש ומדבר עמו תנחומין למה הוא דומה לאדם שנשברה רגלו וחיתה מצאו רופא ואמר לו כלך אצלי שאני שובר וארפא כדי שתדע שסממנין שלי יפין לא קשיא הא באבין ואמו הא בשאר קרובים התם נמי ידבר עמו תנחומין מן הצד אין הכי נמי ומאי אינו מדבר עמו תנחומין כדרכו אבל מדבר עמו מן הצד תנו רבנן אבל שלשה ימים הראשונים בא ממקום קרוב מונה עמהן בא ממקו רחוק מונה לעצמו מכאן ואילך אפילו בא ממקום קרוב מונה לעצמו רבי שמעון אומר אפילו בא ביום השביעי ממקום קרוב מונה עמהן אמר מר שלשה ימים הראשונים בא ממקום קרוב מונה עמהן אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן והוא שיש גדול הבית בבית אביבא לתו

הלך

מן הצדקה קתי והכי משמע ליעל דקתמר לעיל מתוספי ימים קודם הרגל מונה משעה ימים לתר הרגל ומלאכתו נעשית עי׳ אתריס משמע התם כל שנעשו ואתם נמי לא תריך לעצמו שיהא עושה מלאכה והכי נמי תניא במסכת שחוטת אבל כל שנעשת ימים לסוף נעשיית מלאכה הוא וכניו וכנותיו ועבדיו ושפחותיו והבהמתו כשם שהיא מסור לעשות לו כך מותרים לעשות לו פ׳ הוץ מויתיו הפוכי ומלאכת התכר מיום ג׳ ואילך עושה מלאכה דוקא כמי שמתפרנס מן הצדקה וכיצד אבל לתרי מכמים תבא מלרה לשכיניו כו׳ כר קפרא הוא אומר אף בשלישי לא יעשה כך הניח בתוספת הרב ולכתיב נרדה דכיון דילפינן מיהפכתי תגיכם לאבל מה תג שבעה לענין מלאכת מיירי ונם הר׳ מסופק הלמת מעני דוק קתי אבל כשם רגיכו שחוט תמר בכל מכלים קתי מלמת קתני אכלן ואילך עושה עני בצינעה ולא כלפיהי : מכאן ואילך הולך פי׳ בתוספת הרב ועל זה סומכים שכאי בניו הכנסת בתשעה באב ואיני יודע אם הוא מנהג טוב ומדכריו מצינו למדין שחושב תשעה באב כמו לאחר שלשה ונפקא מיה לענין תפילין כדפירש לעיל :

מדבר עמו תנחומין ואינו שואל וקשיא למאן דתמר מכאן ואילך שואל ומשיב :

מתה לשתו ונשא אשה אחרת משמע בתוך שלשי יום דלאחר שלשים יום היכי קאמר אינו רשאי ליכנס לביתו לדבר עמו תנחומין הא כשאר מתים נמי תמרו אינו מדבר עמו תנחומין וכדיך לתוקומי נתין לו בני לפירוש ר״ת שמתיר ליטא אשה אחר שבע לי נמי כהניתה לו כלים קטני שמותר ליטא מיד ולבעול אחר שלשים יום לפירוש רבינו יצחק הלריך

דף ד ושם בתוספת׳ פרק קמא דכתובות ובלקוטין כתוב בתשובה :

מקום קרוב פירשו בהלכות גדולות דהיינו עשרה פרסאות :

אפילו נא ניום שביעי ממקום קרוב ואם תאמר והא תקנת היום ככולו ול כגון שלא עמדו עדיין מנחמין

דף ה מאכלו ושם נמי בפרק קמא דכתובות גרסת מכלים בשבר כל שבעה ומסתת היינו ביום אי נמי יש לומר מקנת היום ככולו לא קו

דף כ בלילה לענין סוס דכר כדאמרינן במגלה בפרק שני דשימור לילה לאו שימור הוא לענין שבעה נקיים :

הלך

קיא

מגלה שאני כלומר הואיל ומצוה להניח תפילין לאלתר בשני חמה מבלה טווה בפלך : אלא במקום שמתנחמין מהו לחבלים : תפילין שני בנים מתניה קברתי מנוחה אני מרוב כבוד שעשיתם לי : ואם בשביל עקיבא בתחם הרי כמה עקיבא בשוק אלא כך אמרתם כל שכן שברכם כפול לכו לבתיכם לשלום כבוד רבי שאני משלשה ועד שבעה משיב ואינו שואל מכאן ואילך שואל ומשיב כדרכו ורמינהי דבתוך שלשים יום תינו שואל בשלומו : ובמינהי דבתוך שלשים יום תינו שואל : ובמה חשב בתוך שלשים יום כגון שמתו לו בנים בלקמן : תינו רשאי ליכנס לביתו לבתחו מפני תלונת דעת דחשב תחרונה קתני מיהת בתוך שלשי יום תינו שואל בשלומו כל שכן שהאבל עצמו תינו שואל בשלומו של זה ולעיל קתני משמע ואילך מציע ושואל כדרכו : אמר רב חידי הוא שואל בשלום תחרים שואל בשלומו בתוך שלשים יום דהוה ליה כלום תריץ הא דתני מכאן ואילך שואל כדרכו בתוך שלשים יום דהוה ליה שואל בשלום תחרים שהן שרויין בשלום : ומה דקתני בתוך שלשים יום תינו שואל בשלומן : מכלל דשיילינן ליה בתוך שלשים יום וקשיא למאן דתני בתוך שלשים יום תינו שואל : דלא ידעי כלומר הא דתני למשיב להכי דשיילינן ליה ולא ידעי למאן דלא ידע ושיילינן ליה בתוך שלשה ימים : התם מודע להו הא דקתני כל שלשה ימים אסור בשאלת שלום אבל מודע להו דאבל הוא ולא מהדר להו : הכא לאחר שלשה לא צריך לאודועינהו למאן דלא ידעי דאבל הוא ולא מהדר להו : ורמינהי בתוך י״ב חדש תינו שואל בשלומן וקשיא להך דתני לאחר שלשים יום שואל בשלומו : מן הכא שמוסר לו תתנחם ותינו מוכיח שם המת : הא באבל על אביו ועל אמו תינו שואל בשלומן עד י״ב חדש : הא בשאר קרובי שואל בשלומן לאחר שלשים יום : התם נמי שלשי למוקמת ליה בשאר קרובי : ילפר עמו תנחומין מן הצד לאחר ל׳ כי היכי דתנינן ומאי מדבר עמו תנחומין מן הצד לאחר י״ב חדש ומאי קתני לאחר ל׳ תינו מדבר עמו תנחומי כלל : ה״ג ומאי לאחר ל׳ תינו מדבר עמו תנחומי כדרכו : מונה עמהן עם האבלים שבאותו מקום ויכול לנהג כתחלת האבילות תשביקן ליה כמו דתתח דתינו מונה שלשה ימים עם שאר אבלים : מונה לעצמו שבעה שלימין : שים גדול בבית שבת ומצא גדול בבית בונה עמהן עם אבילי הבי׳ וה שבת הוא הצעי ממנו מבל עם היה גדול בדרך וכא בתוך שלשה ימים אפילו ממקום קרוב מונה עמהן אמר מר שלשה ימים הראשונים בא ממקום קרוב מונה לעצמו רבי שמעון אומר אפילו בא ביום השביעי ממקום קרוב מונה עמהן אמר מר שלשה ימים הראשונים בא ממקום קרוב מונה עמהן אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן והוא שיש גדול הבית בבית אביבא לתו

הלך

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779450973/phys_0046
DFG

הלך גדול הבית לבית הקברות מהו תא שמע דאמר רבי חייא בר אבא אמ' רבי יוחנן אפילו הלך גדול הבית לבית הקברות מונה עמהן מונה עמהן והתניא מונה לעצמו לא קשיא הא דאתי בגו תלתא והא דלא אתא בגו תלתא כי האדאמר להורב לבני הצלפוני דאתו בגו תלתא לימנו בהדייכו דלא אתו בגו תלתא לימנו לנפשיהו אמ' להו רבא לבני מחוז' אתון דלא אזליתו בתר ערסא מכי מהדריתו אפייכו מבבא דאבולא אתחילו מנו: רבי שמעון אומר אפילו בא ביום השביעי ממקום קרוב מונה עמהן: אמר רבי חייא בר גמדא אמר רבי יוסי בן שאול אמר רבי והוא שבא ומצא מנחמין אצלו בעי רב ענן ננערו לעמוד ולא עמדו מהו תיקו גמירי חבריה דרבי אבא בר חייא מרבי אבא ומנו רבי זירא ואמרי לה חבריה דרבי זירא מרבי זירא ומנו רבי אבא בריה דרבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן הלכה כר' שמעון בן גמליאל בטריפות והלכה כרבי שמעון באבל הא דאמרן כרבן שמעון בן גמליאל בטריפות דתנן בני מעים שניקבו וליחה סותמתן כשרה דברי רבן שמעון בן גמליאל מאי לחה אמר רב בהנא שירקא דמעיא דנפיק אגב דוחקא אמר מאן דהוא איזכי ואיסק ואגמרא לשמעתא מפומיה דמרי' כי סליק אשכחיה לרבי אבא בריה דרבי חייא בר אבא אמר ליה אמר מר הלכה כרבן שמעון בן גמליאל בטריפות אמר ליה אנא אין הלכה אמרי כרבי שמעון באבל מאי אמר ליה פלוגתא נינהו דאחמר רב חסדא אפר הלכה וכן אמר רבי יוחנן הלכה רבנחמן אמר אין הלכה ואין הלכה כרבן שמעון בן גמליאל בטריפות והלכה כרבי שמעון באבל דאמר שמואל הלכה כדברי המיקל באבל על כל המתים כולן מרחה מטתו הריזה משוב' על אביו ועל אמו הריזה מגונה היה ערב שבת או ערב יום טוב הריזה משובח שאינו עושה אלא לכבוד אביו ואמו על כל המתים כולן רצה ממעט בעסקו רצה אינו ממעט

קיג

קיד

הלך גדול הבית לבית הקברות מהו תא שמע דאמר רבי חייא בר אבא אמ' רבי יוחנן אפילו הלך גדול הבית לבית הקברות מונה עמהן מונה עמהן והתניא מונה לעצמו לא קשיא הא דאתי בגו תלתא והא דלא אתא בגו תלתא כי האדאמר להורב לבני הצלפוני דאתו בגו תלתא לימנו בהדייכו דלא אתו בגו תלתא לימנו לנפשיהו אמ' להו רבא לבני מחוז' אתון דלא אזליתו בתר ערסא מכי מהדריתו אפייכו מבבא דאבולא אתחילו מנו: רבי שמעון אומר אפילו בא ביום השביעי ממקום קרוב מונה עמהן: אמר רבי חייא בר גמדא אמר רבי יוסי בן שאול אמר רבי והוא שבא ומצא מנחמין אצלו בעי רב ענן ננערו לעמוד ולא עמדו מהו תיקו גמירי חבריה דרבי אבא בר חייא מרבי אבא ומנו רבי זירא ואמרי לה חבריה דרבי זירא מרבי זירא ומנו רבי אבא בריה דרבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן הלכה כר' שמעון בן גמליאל בטריפות והלכה כרבי שמעון באבל הא דאמרן כרבן שמעון בן גמליאל בטריפות דתנן בני מעים שניקבו וליחה סותמתן כשרה דברי רבן שמעון בן גמליאל מאי לחה אמר רב בהנא שירקא דמעיא דנפיק אגב דוחקא אמר מאן דהוא איזכי ואיסק ואגמרא לשמעתא מפומיה דמרי' כי סליק אשכחיה לרבי אבא בריה דרבי חייא בר אבא אמר ליה אמר מר הלכה כרבן שמעון בן גמליאל בטריפות אמר ליה אנא אין הלכה אמרי כרבי שמעון באבל מאי אמר ליה פלוגתא נינהו דאחמר רב חסדא אפר הלכה וכן אמר רבי יוחנן הלכה רבנחמן אמר אין הלכה ואין הלכה כרבן שמעון בן גמליאל בטריפות והלכה כרבי שמעון באבל דאמר שמואל הלכה כדברי המיקל באבל על כל המתים כולן מרחה מטתו הריזה משוב' על אביו ועל אמו הריזה מגונה היה ערב שבת או ערב יום טוב הריזה משובח שאינו עושה אלא לכבוד אביו ואמו על כל המתים כולן רצה ממעט בעסקו רצה אינו ממעט

הלך גדול הבית לבית הקברות מהו לעשמו לא קשיא הא דאתי בגו תלתא יומי מבית הקברות דלמא הוה מונה עמהן ומה נא בתוך שלשה לרבנן אי בתוך שבעה לרבי שמעון הא דלא אתא גדול הבי' בגו תלתא יומי דלא אתא תשיב הבלות דידהו עיקר דלימני הא דאתי מעלמא בהדייהו מאחר שאין גדול הבית מונה עמהן ולא מיבעי' לרבנן שאין גדול הבית מונה עמהן כי לא אתי בגו תלתא אלא אפילו לרבי שמעון דאחר חפי' כיון שבעה מונה עמהן כי לא אתי בגו תלתא יומי דלא אתא תשיב הבלות ועיקרו יותר ממנו שלא ידע בתחילת הבלות אבל אחר דלא הוה ידע כיון בתחלה וכטל לגבייהו והם תחילת הבלות ועיקרו יותר ממנו שלא ידע בתחילת הבלות אבל אחר מבית הקברות שהיה בתחילת הבלות תיבו בין הם גדול הבית בין הם בין גדול הבית כי הא דאמר ליה רב לבני הצלפוני דאתי בגו תלתא יומי מבית הקברות בגו תלתא לימנו בהדייכו דלא אתי בגו תלתא יומי מימני לנפשי' עכ"ל ירושלמי הרי שבת ומצא אבל בתוך ביתו וכשלום מצלי עמהן כרבי מונה לעצמו רבי שמעון אומר אפילו בא כשבעי מצלי עמהם ריב"ל אומר כרבי שמעון כשיש גדול המשפחה בבית אבל כשאין גדול המשפחה מונה לעצמו ולפי הירושלמי היה נראה לי דאיכא פוסק כרבי שמעון אלא כשיש גדול המשפחה בבית אבל אם אין גדול המשפחה הלכה כרבנן דתניא שבעה מונה עמהם לאחר שבעה מונה לעצמו ולפי זה אתי שפיר אפילו אליבא דהלכתא דאתי בגו תלתא לימנו בהדייכו בגדול הבית בבית דאמרו אין גדול הבית בבית אלא כרבנן:

מהדריתו אפייכו מתחילין ומונה אבל אותם שהולכים עם המת מבית הקברות וכן המנהג וירושלמי אינו כן להכי תנן את שהוליכו אותו ממקום למקום כגון אלו הקברין במקום אחר אית תנ' הכי אלו שבעה מונין משיבת המת ואלו שבעה מונין מסעדתם הגולל ואית תנ' הכי והכי מסעדתם הגולל ורב סימון בשם ר' לב כל הולך אחר גדול המשפחה רבי יעקב בשם רבי יוסי למדרין מהו למדרין שהם היה גדול המשפחה כאן אלו שבעה מונין משיבת המת ואלו שבעה מונין מסעדתם הגולל וגדול המשפחה שם אלו ואלו מונין משיבת המת ואלו שבעה מונין מסעדתם הגולל וקשיא מהו למדרין שהם היה גדול המשפחה כאן שבעה מונין משיבת המת ואלו שבעה מונין

מעשה
עד

מיי' פרק ח מהלכות אבל סמג עשין ב טו"ד סי' שמ

מיי' פרק ו מהלכות אבל סמג עשין ב טו"ד סי' שמ

מיי' פרק ח מהלכות אבל סמג עשין ב טו"ד סי' שמ

קטז

קיז

קיח

מיי' פרק ט מהלכות אבל סמג עשין ב טו"ד סי' שמ

קיט

מיי' פרק ח מהלכות אבל סמג עשין ב טו"ד סי' שמ

קכ

מיי' פח ופט מהלכות אבל סמג עשין ב טו"ד סימן שמ

תורה אור

קטן ממעט על אביו ועל אמו ממעט °על כל המתים כולן רצה חולץ רצה אינו חולץ על אביו ועל אמו חולץ ומעשה בגדול הדור אחר שמת אביו וביקש לחלוץ וביקש גדול הדור אחר שעמו לחלוץ ונמנעו ולא חלץ אמר אביי גדול הדור רבי גדול הדור שעמו ר' יעקב בר אחא ואיכא דאמרי גדול הדור רבי יעקב בר אחא גדול הדור שעמו רבי בשלמא למאן דאמר גדול הדור שעמו רבי היינו דנמנע ולא חלץ אלא למאן דאמר רבי יעקב בר אחא אמאי נמנע ולא חלץ רבן שמעון בן גמליאל נשיא הוא וכולי עלמא מיחייבי למיחלץ קשי °על כל המתים כולן מסתפר לאחר שלשים יום על אביו ועל אמו עד שיגערו בו חבריו על כל המתים כולן נכנס לבית השמחה לאחר שלשים יום על אביו ועל אמו לאחר שנים עשר חדש אמר רבה בר בר חנה ולשמחת מריעות מיתיבי ולשמחה ולמריעות שלשים יום קשיא אפי' מתני הכי אמ' רבה בר בר חנה ולשמח' מריעות מותר ליכנס לאלתר והא תניא לשמחה שלשים ולמריעות שלשים לא קשיא הא באריסות[א] הא בפורענת °על כל המתים כולן קורע טפח על אביו ועל אמו עד שיגלה את לבו אמר רבי אבהו מאי קראה °ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם ואין אחיזה פחות מטפח על כל המתים כולן אפילו לבוש עשרה חלוקין אינו קורע אלא עליון על אביו ועל אמו קורע את כולן ואפיקרסותו אינה מעכבת אחד האיש ואחד אשה רבי שמעון בן אלעזר אומר האש' קורעת את התחתון ומחזירתו לאחוריה וחוזרת וקורעת את העליון על כל המתים כולן רצה מבדיל קמי' שפה שלו רצה אינו מבדיל על אביו ועל אמו מבדיל רבי יהודה אומר כל קריעה שאינו מבדיל קמי שפה שלו אינו אלא קרע של תפלות א"ר אבהו מאי מעמא דר' יהודה דכתיב °ויחזק בבגדיו ויקרעם קרעים ממשמע שנאמר ויקרעם איני יודע שהן לשנים אלא שנראין קרועים כשנים על °כל המתים כולן שולל לאחר שבעה ומאחה לאחר שלשים על אביו ועל אמו שולל לאחר שלשים ואינו מאחה לעולם והאש' שוללתו לאלתר מפני כבודה °כי אתא רבין א"ר יוחנן על כל המתי' רצה קורע ביד רצה קורע בכלי על אביו ועל אכו ביד ואמ' ר' חייא בר אבא א"ר יוחנן על כל המתים כולן מבפני' על אביו ועל אמו קורע מבחוץ אמ' רב חסדא וכן לנשיא מיתיבי לא הושוו לאביו ולאמו אלא לאיחוי בלבד מאי לאו אפי' לנשיא לא לבר מנשיא °נשיאה שכיב אמר ליה רב חסדא לרב חנן בר רבא כפי אסיתא וקום עלה ואחוי קריעה לעלמא על חכם חולץ מימין על אב בית דין משמאל על נשיא מכאן ומכאן ת"ר חכם שמת בית מדרשו בטל אב בית דין שמת כל בתי מדרשות שבעירו בטילין ונכנסין לבית הכנסת ומשנין את מקומן היושבין בצפון יושבין בדרום היושבין בדרום יושבין בצפון נשיא שמת בתי מדרשות כולן בטילין ובני הכנסת נכנסין לבית הכנסת

רבי

וקורין

בר מנוח

שמואל כת

קורין

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779450973/phys_0048
DFG

רבי יהודה אומר לא יגלח אדם כל שלשים יום ויקריב קרבנו בירושלים פוסק הלכה כרבי המוסיף כיומים שבעה ורבותי כתבו קטן רבו ינהג ואני אומר לא היה יוסף מקדים לגלח עד שיבא רבו ויגלח ורבינו ולא ידענו שעמו היה סובר כר׳ יהודה אם כן יסבור כמותו בשנייה שלנו יבא מפתח ביתו מיום ל׳ ואינו מגלח עד שיבא רבו ויגלח ואם כן מאי קושיא לן הכי נמי קאמר שבעה וקיימא לן כב״ש בשמועה ורבינו ומורי ז״ל נראה לי דאין לחלק בין מקומו לשאר מקומות ואין לומר דשאני הכא דכתיב ויגלח ויחלף שמלותיו ומשמע דבמקומו דוקא אלא כל שהוא בעיר אחת הוי כמקומו ואפילו בשני בתי כנסיות שבעיר אחת הוי כמקומו ואין לחלק בין מקומות שבעיר אחת לשאר מקומות ואפילו בשני בתי כנסיות שבעיר אחת ואפילו בשני בתי מדרש

יש אבילות בשבת והני אמרי אין אבילות בשבת
מאן דאמר יש אבילות בשבת דקתני עולה מאן
דאמר אין אבילות בשבת דקתני אינה מפסקת
איסלק דעתך יש אבילות בשבת השתא אבילות
נהגא אפסוקי מיבעיא ואלא האקתני עולה
אידי דקבעי למיתנ סיפ אינן עולות תנא רישא
עולה ולמאן דאמר יש אבילות בשבת האקתני
אינה מפסקת משום דקבעי למיחנא סיפא
מפסיקין תנא רישא אינה מפסקת לימא כתנאי
מי שמתו מוטל לפניו אוכל בבית אחר אין לו
בית אחר אוכל בבית חברו אין לו בית חברו עושה לו מחיצה עשרה טפחים אין לו
דבר לעשות מחיצה מחזיר פניו ואוכל ואינו מיסב ואוכל ואינו אוכל בשר ואינו
שותה יין ואין מברך ואין מזמן ואין מברכין עליו ואין מזמנין עליו ופטור מקריאת שמע
ומן התפלה ומן התפילין ומכל מצות האמורות בתורה ובשבת מיסב ואוכל ואוכל
בשר ושותה יין ומברך ומזמן ומברכין ומזמנין עליו וחייב בקריאת שמע ובתפלה
ובתפילין ובכל מצות האמורות בתורה רבן גמליאל אומר מתוך שנתחייב באלו
נתחייב בכולן ואמר רבי יוחנן תשמיש המטה איכא בינייהו מאי לאו בהא קא מיפלגי
דמר סבר יש אבילות בשבת ומר סבר אין אבילות בשבת ממאי דלמא ע"ר כאן לא
קאמר תנא קמא התם אלא משום דמתו מוטל לפניו אבל הכא דאין מתו מוטל לפניו
לא ועד כאן לא קאמר רבן גמליאל דתתם דאמתי לא חל אבילות עליה אבל הכא
דחל אבילות עליה הכי נמי

בעא מיניה רבי חייא מרבי אושעיא מי שמתו מוטל לפניו ויצא ולוה ולקח ועשה
מלאכה מהו מי אמרינן כיון דלא חל עליה אבילות לא חל או דילמא כיון דבשעה
שמת חל עליו אבילות חל מיד ת"ש מי שמתו מוטל לפניו ויצא ולוה ולקח ועשה
מלאכה הרי זה לוה ולקח ועשה מלאכה לעצמו ת"ש מי שמתו מוטל לפניו ויצא
ולוה ולקח ועשה מלאכה הרי זה לוה ולקח ועשה מלאכה לעצמו ת"ש מי שמתו
מוטל לפניו ויצא ולוה ולקח ועשה מלאכה הרי זה לוה ולקח ועשה מלאכה לעצמו
ת"ש מי שמתו מוטל לפניו ויצא ולוה ולקח ועשה מלאכה הרי זה לוה ולקח ועשה
מלאכה לעצמו ת"ש מי שמתו מוטל לפניו ויצא ולוה ולקח ועשה מלאכה הרי זה
לוה ולקח ועשה מלאכה לעצמו

אבל רבתי מסכת שמחות: נוייתו כל גופו וציפרנים דאמרי אבר אלו: פרט"ע
קרקפת שמגלה הכל רשאי בשבת וחוזר ומתעטף: וחזרת קרע לאחוריו
וזקיפת המטה חובה בשבת: נעילת הסנדל דלמא כולי עלמא סיימי מסאניהו
בשבת ולא מוכח דלבל הוי: לא כולי עלמא מגלי ריסייהו בשבת ואף על פי
שמתעטף לא מיחוי כאבל: בשבת חימום
בשבת התפלת הגיגר בשבת מיתה: וכל תורת כהן
עטיפה שהיא כעטיפת ישמעאלים הלכך
כיון דכל ימי שבוע שהוא לבל מתעטף
כישמעאל אם הינו מגלח בשבת נראה
כמיגלח מבילות דכולי עלמא לא גזרי
בעטיפה זו אלא מבלים בלבד: מחוי רב
נחמן עטיפת ישמעאלים: גוכי דיקנא
גומר שבלאי למטה מפיו: לא שנו פרישת
הראש בשבת דגזרינן לבלות חוטיו ושפמו
ונקנו שהיה מכיסה כימי חבלו להודיע כי
אין מבילות בשבת: אלא שאין מגלחים
גרגלי אבל יש מגלחים גרגלי מגלחים
מוכיחים עליו דהינו אבל אבל לגלח ראשו
הינו נזיר ואם כן למתעטף בגיגר מפני
כעטיפת ישמעאלים אין בכך כלום:
ומסקינן מיניה מקוטית: מחליף וקורע
אף על פי שהינו שעת חימום: כבוד אביו
שהוא לכולי עלמא אין קורע אלא בשעת
חימום: מתקיף שמעיה לרבי חנינא הא
דאמר אין מתעטרין ושמע מינה הא דאמר
אין מתאבלין אבול דרבי חנינא: מונקלי
סייפים אלו שקורעו בתוך ביתו שבגיגר
מותר לנהוג מבילות בשבת: דפרים
סודרים תריסיו בשבתא חימום עטיפה
דהוה מבילות: כל שלשים יום ונוצה בזיק
כל שלשים יום מוכיחו בזיק לבית הקברות
ולא נזהרין: אבל לא בזיק אחד שהין
מתייחדין עם האשה: דלוסקמתא

בעא מיניה רבי יוחנן משמואל יש אבילות
בשבת או אין אבילות בשבת א"ל אין אבילות
בשבת יתבי רבנן קמיה דרב פפא וקאמרי
משמיה דשמואל אבל ששימש מטתו בימי
אבלו חייב מיתה א"ל רב פפא אסור אתמר
ומשמיה דרבי יוחנן אתמר ואי שמיעא לבו
משמיה דשמואל הכי שמיע לבו אמר תחליף
בר אבימי אמר שמואל אבל שלא פרע ושלא
פירם חייב מיתה שנאמר ראשיכם אל תפרעו
ובגדיכם לא תפרומו ולא תמותו וגו' הא אחר
שלא פרע ושלא פירם חייב מיתה אמר רפרם
בר פפא תנא באבל רבתי אבל אסור לשמש
מטתו בימי אבלו ומעש באחר ששימש מטתו
בימי אבלו ושמטו חזירי את נוייתו אמר שמו
פח"ו חובה נת"ר רשו פריעת הראש חזרת קרע
לאחוריו זקיפת המטה חובה נעילת הסנדל
חשמיש המטה רחיצ' ידים ורגלי' בחמין ערבי'
רשות ורב אמר אף פריעת הראש רשות
ושמואל מאי שנא נעילת הסנדל דרשו דלאו
כולי עלמא עבידי דסיימי מסנייהו פריעת הרא
נמי לאו כולי עלמא עבידי דמגלו ריסייהו
שמואל לטעמיה דאמ' שמואל כל קרע שאינו
בשעת חימום אינו קרע וכל עטיפה שאינה
כעטיפת ישמעאלים אינה עטיפה מחוי רב
נחמן עד גובי דדיקנ' א"ר יעקב אמ' ר' יוחנן

בעא מיניה רבי יוחנן משמואל יש אבילות בשבת וכו'. ויקדיש, בר פפא תנא באבל רבתי אבל אסור לשמש מטתו בימי אבלו ומעש באחר ששימש מטתו בימי אבלו ושמטו חזירי את נוייתו אמר שמו פח"ו חובה נת"ר רשו פריעת הראש חזרת קרע לאחוריו זקיפת המטה חובה נעילת הסנדל חשמיש המטה רחיצ' ידים ורגלי' בחמין ערבי' רשות ורב אמר אף פריעת הראש רשות ושמואל מאי שנא נעילת הסנדל דרשו דלאו כולי עלמא עבידי דסיימי מסנייהו פריעת הרא נמי לאו כולי עלמא עבידי דמגלו ריסייהו שמואל לטעמיה דאמ' שמואל כל קרע שאינו בשעת חימום אינו קרע וכל עטיפה שאינה כעטיפת ישמעאלים אינה עטיפה מחוי רב נחמן עד גובי דדיקנ' א"ר יעקב אמ' ר' יוחנן לא שנו אלא שאין לו מנעלי ברגליו אבל יש לו מנעלים ברגליו מנעלין מוכיחין עליו כל קרע שאינו בשעת חימו אינו קרע והא אמרו ליה לשמואל נח נפשא דרב קרע עלי תריסר מני אמר אזל גברא דהוה מסתפינא מיניה א"ל לר' יוחנן נח נפשיה דרבי חנינא קרע עליה תליסר אצטלי מלתא אמר אזל גברא דהוה מסתפינא מיניה שני רבנן דביו דכל שעתא מרברי שמעתייהו בשעת חימום דמי אמר ליה רבין בר ארא לרבא אמ' תלמידך רב עמרם תניא אבל כל שבע קורעו לפניו ואם בא להחליף מחליף וקורע בשב קורעו לאחוריו ואם בא להחליף מחליף ואינו קורע כי תניא ההיא בכבוד אביו ואמו אותן קרעין מתאחין או אין מתאחין פליגו בה אבוה דרב אושעיא ובר קפר חד אמר אין מתאחין וחד אמ' מתאחי תסתיים דאבוה דרבי אושעיא דאמ' אין מתאחי דאמר רבי אושעיא אין מתאחין ממאן שמיע ליה לאו מאבוה לא מבר קפרא רבי' שמיע ליה אמר רבא אבל מטייל באונקלי בתוך ביתו אבי אשכחי לרב יוסף דפרים ליה סודרא אריש"ה ואזיל ואתי בבית"ה אמ' ליה לאו סבר לה מר אין אבילות בשבת אמר ליה הבי אמר רבי יוחנן דברים שבצינעא נוהג: רבי אליעזר אומר משחרב בית המקדש עצרת בשבת: אמר רב גידל בר כנשיא אמר שמואל הלכה כרבן גמליאל ואיכא דמתני להא דרב גידל בר כנשיא אהא פל שלשים יום הינוק יוצא בחיק ונקבר באשה אחת ושני אנשים אבל לא באיש אחד ושני נשים

אבא

בשבת מינוח כל שלשים יום ונוצה בזיק כל שלשים יום מוכיחו בזיק לבית הקברות ולא נזהרין: אבל לא בזיק אחד שהין מתייחדין עם האשה: דלוסקמתא

בעא מיניה רבי יוחנן משמואל מיהו רבי יוחנן לית ליה דכריס שבצינעא נוהג כדפרים לעיל:

הא לחתר שלח פרש כו' אף על גב דפשטי' דקרא לא אתי פרישה דרש ואם היה יעבור יומו נראה דלמסכתא בעלמא הוא דאתא לן מייתי להו סוף פרק הנשרפין גבי אלו שבמיתה: דף סג

כר מנוח

ושמואל לטעמיה פירש בתוספתא הרב דרב סבר בעטיפת הראש שאינן כעטיפת ישמעאלים היא עטיפה ומסתבר שמואל הלכה כרב יש מפרשין דרחיצת ידים דקאמר הכא רשות היינו כמאן דאמר פרק כמה מדליקין דכלה מבילות הוא רשות אבל לרב נחמן בר יצחק דאמר החם ואני אומר מצוה כאבל נמי הוי מצוה ולא רצו ונראה לפי זה למימרא הכי לפי הכא דמשו מבילו להתחות מבילו בשבת:

לא שנו אלא שאין לו מנעלי ברגליו אבל יש לו מנעלים ברגליו מנעלין מוכיחין עליו כל קרע שאינו בשעת חימו אינו קרע והא אמרו ליה לשמואל נח נפשא דרב קרע עלי תריסר מני אמר אזל גברא דהוה מסתפינא מיניה א"ל לר' יוחנן נח נפשיה דרבי חנינא קרע עליה תליסר אצטלי מלתא אמר אזל גברא דהוה מסתפינא מיניה שני רבנן דביו דכל שעתא מרברי שמעתייהו בשעת חימום דמי אמר ליה רבין בר ארא לרבא אמ' תלמידך רב עמרם תניא אבל כל שבע קורעו לפניו ואם בא להחליף מחליף וקורע בשב קורעו לאחוריו ואם בא להחליף מחליף ואינו קורע כי תניא ההיא בכבוד אביו ואמו אותן קרעין מתאחין או אין מתאחין פליגו בה אבוה דרב אושעיא ובר קפר חד אמר אין מתאחין וחד אמ' מתאחי תסתיים דאבוה דרבי אושעיא דאמ' אין מתאחי דאמר רבי אושעיא אין מתאחין ממאן שמיע ליה לאו מאבוה לא מבר קפרא רבי' שמיע ליה אמר רבא אבל מטייל באונקלי בתוך ביתו אבי אשכחי לרב יוסף דפרים ליה סודרא אריש"ה ואזיל ואתי בבית"ה אמ' ליה לאו סבר לה מר אין אבילות בשבת אמר ליה הבי אמר רבי יוחנן דברים שבצינעא נוהג: רבי אליעזר אומר משחרב בית המקדש עצרת בשבת: אמר רב גידל בר כנשיא אמר שמואל הלכה כרבן גמליאל ואיכא דמתני להא דרב גידל בר כנשיא אהא פל שלשים יום הינוק יוצא בחיק ונקבר באשה אחת ושני אנשים אבל לא באיש אחד ושני נשים

אבא

בשבת מינוח כל שלשים יום ונוצה בזיק כל שלשים יום מוכיחו בזיק לבית הקברות ולא נזהרין: אבל לא בזיק אחד שהין מתייחדין עם האשה: דלוסקמתא

קכה

קכו

קכז

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

דף ע ומם אבא שאול אומר אף באיש אחד ושתי נשים ואין עומדין עליו בשורה ואין אומרים עליו ברכת אבלים ותנחומי אבלים בן שלשי יוצא בדלוסקמא רבי יהודה אומר לא דלוסקמא הניטלת בכתף אלא הניטלת באגפיי ועומדין עליו בשורה ואומרים עליו ברכת אבלים ותנחומי אבלים בן שנים עשר חדש יוצא במטה רבי עקיבא אומר הוא בן שנה ואיבריו כבן שתים הוא בן שתים ואיבריו כבן שנה יוצא במטה רבי שמעון בן אלעזר אומר היוצא במטה רבים מצהיבין עליו אינו יוצא במטה אין רבים מצהיבין עליו רבי אלעזר בן עזריה אומר ניכר לרבים רבים מתעסקים עמו אינו ניכר לרבים אין רבים מתעסקים עמו ומה הן בהספד רבי מאיר בשם ר' ישמעאל אומר עניים בני שלש עשירים בני חמש רבי יהודה אומר משמו עניים בני חמש עשירים בני שש ובני זקנים כבני עניים אמר רב גידל בר מנשיא אמר רב הלכה כרבי יהודה שאמר משום ר' ישמעאל דרש ר' ענני בר ששון אפיתחא דבי נשיאה יום אחד לפני עצרת והרי כאן ארבעה עשר שמע אמי ואיקפד אמר אטו דידיה היא דר' אלעזר אמר ר' אושעי היא דרש ר' יצחק נפחא אקילעא דריש גלותא יום אחד לפני עצרת והרי כאן ארבע עשר שמע רב ששת איקפד אמ' אטו דידיה היא דר' אלעזר אמ' ר' אושעיא היא דאמ' ר' אלעזר א"ר אושעיא מנין לעצרת שיש לה תשלומין כל שבעה שנאמ' ביחג המצות ובחג השבועות מה חג המצות יש לה תשלומין כל שבעה אף חג השבועות יש לה תשלומין כל שבעה אדבריה רב פפא לרב אויא סבא ודרש יום אחד לפני ראש השנה וראש השנה הרי כאן ארבעה עשר אמ' רבינא הלכך יום אחד לפני החג וחג ושמיני שלו הרי כאן עשרים ואחד יום רבינא איקלע לסורא דפרת אל רב וחביבא מסורא דפרת לרבינא אמר מר יום אחד לפני ראש השנה וראש השנה הרי כאן ארבע עשר אמר ליה אנא מתברא כרבן גמליאל הוא דאמינא: מתני' אין קורעין ולא חולצין ואין מברין אלא על מטה זקופה:

שחול אומר אף באיש אחד ושתי נשים אף על גב דאין שם אחד מתייחד עם שתי נשים בשעת הגלות דטרידה שרי:

ואין אומרים עליו ברכת אבלים פירש בקונטרס דמיירי בלא מדעתו ויסו לפיכך מיירי בכלו לו מדעתו נהי דמתאבלים עליו כדאיתא בר' פנחס

דף קלו ומם בפרק רבי אלעזר ובפרק ים כסף לנחל

דף עט מכל מקום אין מחזירין עליו כל כך לכבודו כדאיתא בהמוך דלפי מה שהוא גדול מחזירין לכבודו:

ברכת אבלי ותנחומי אבלים אמנחמי אותו בדברים לעיל פירש בקונטרס דאם בא להחליף בגדים שבכסו קודם הרגל ללבוש בגדים שאם מכובסין כי חלוק הוא מלבוש ומכאן משמע שרבי שמעון היה מתיר בגדים שבכסו קודם הרגל וכתב פירש אם בא להחליף ללבוש בגדים שאינו מכובסין כי חלוק הוא מלבוש ורגילים ללובשו ולהחליף בלא כיבום ורבי יצחק זקיני סובר כך ועל פירש ר"י הקשה דאי בגדי שבכסו קודם מבלו ומסתמא כי נמי שרי בגדים המגוהצין קול מבלות וה"ג מנין לו למעלה דאמרי רבי אלעזר כל שמעון שמת מקודם מבלו היו מגוהצין ל"ל דמשמע הכי דוקא ולא מדעתו לכבויי אלא אפילו בלא מדעתו נמי שרי ומיהו זהו האמת עתה שמלכישין אותו למחר מחר יום או מחני יום ומין זה קרוי בגד מכובס לדידיה:

מיי' פ"י מהל' אבל סמג עשין נ טור י"ד סימן שנט

רבי עקיבא אומר כן שנה כולה שני ר"ח מדשים ובמסכת שמחות גרסה לי רבי עקיבא כו' פירש לקח בניו שנים שלשים יום מת ביום שלשים פוסק בפרקים נכנס שלשים יום בחדש מיום נפל ויום שלשים לעניין מבילות ביום שלפניו ואינו מתאבל וה"ה מסתמא לעניין נכנס:

דברי ר'

רבי אליעזר אומר רבי יוסיעה היה והא דלא מייתי בריישא דרבי אלעזר בן יעקב דמפיק תשלומין מוקדמתם ובקונטרס מיהו חב שמתה קור וקוצר הוי אומר זה חב השבועות ורים לקים חב חב

מיי' פ"ו מהל' אבל הל' ט סמ"ג עה טו' י"ד סי' תל סעי' ב דף כ"ו ומם

הקניר מיהו חב שמת חוגג וקוצר כו' הוי אומר זה עצרת ויש לומר דלא ידעינן כמה ימים מי לאו מדרבי יוסיעה בריישא פרק לולין דורסין מנא לי' דעצרת כרגלים כזמן הזה הא ליכא תשלומין ומי' דמיתני הכי משמע מדקאמר יעצרת כרגלים משמע לגמרי מיהו היא גופא מנא לי' דכתיב עצרת חג יום ומחר כמו פסח וסכות כזמן הזה הא ליכא תשלומין ומי' דמיתני הכי משמע מדקאמר יעצרת כרגלים משמע לגמרי מיהו היא גופא מנא לי' דכתיב עצרת חג יום ומחר כמו פסח וסכות כזמן שבית המקדש קיים לענין תשלומין תניא נמי לקמן ר"ה ויום הכיפורים ישנו כרגלים לעולם הוא כמקום פסח וסכות הקשה כתוס' הרא"ש אם הוא כמקום פסח וסכות כשבע ימים מלא נקט לה עצרת ולי"ל דרבן גמליאל ורבי פפא דכסמוך דאמר אפילו ר"ה ויום הכיפורים ישנו כרגלים לעולם הוא כמקום פסח וסכות כשבע ימים מלא נקט לה עצרת ולי"ל דרבן גמליאל ורבי פפא דכסמוך דאמר אפילו ר"ה ויום הכיפורים ישנו כרגלים לעולם הוא כמקום פסח וסכות כתוס' הרא"ש אם הוא כמקום פסח וסכות כשבע ימים מלא נקט לה עצרת ולי"ל דרבן גמליאל ורבי פפא דכסמוך דאמר אפילו ר"ה ויום הכיפורים ישנו כרגלים לעול

גמ׳ ואפילו חכם והתניא חכם שמת הכל קרובין הכל קרובין סלקא דעתך אלא הכל בקרובין הכל קורעין עליו והכל חולצין עליו והכל מברין עליו ברחבה לא צריכא דלאו חכם הוא ואי אדם כשר חיובי מיחייב למיקרע דתניא מפני מה בניו ובנותיו של אדם מתים כשהן קטנים כדי שיבכו ויתאבל על אדם כשר יבכו ויתאבל ערבונא קא שקיל מיניה אלא שפני שלא בכה ויתאבל על אדם כשר שכל הבוכה ומתאבל על אדם כשר מוחלין לו על כל עוונותיו בשביל כבוד שעשה לו דלאו אדם כשר הוא אי דקאי התם בשעת יציאת נשמה חיובי מיחייב דתניא רבי שמעון בן אלעזר אומר העומד על המת בשעת יציאת נשמה חייב לקרוע למה זה דומה לספר תורה שנשרף שחייב לקרוע דלא קאי התם בשעת יציאת נשמה כי נח נפשיה דרב ספרא לא קרעו רבנן עליה אמרי לא נמרינן מיניה אמר להו אביי מי תניא הרב שמת תניא ועוד כל יומא שמעתתיה בפומיה בבי מדרשא סבור כהדהו הוה אמר להו אמאי תנינא חכם כל זמן שעוסקין בהספד חייבין לקרוע סבור למיקרע לאלתר אמר להו אביי תניא חכ כבודו בהספידו כי נח נפשיה דרב הונא סבור לאותובי ספר תורה אפורייה אמר להו רב חסדא מלתא דבחייה לא סבירא ליה השתא ליקום לו ליעבד ליה דאמר רב תחליפא אנא חזיתיה לרב הונא דבעי למיחב אפורייה והוה מנח ספר תורה עליה וכף בדא ארעא ואותיב ספר תורה עילויה אלמא קסבר אסור לישב על גבי מטה שספר תורה מונח עליה לא הוה נפיק פוריא מבבא סבור לשלשולי דרך גגין אמר להו רב חסדא האנמרינא מיניה חכם כבודו דרך פתח סבור לאשנויי מפוריא לפוריא אמר להו רב חסדא הכי גמרינא מיניה חכם כבודו במטה ראשונה דאמר רב יהודה אמר רב מנין לחכם שכבודו במטה ראשונה שנ׳ וירכיבו את ארון האלדים אל עגלה חדשה ויסעו מבית אבינדב אשר בגבעה ואחיו בני אבינדב נהגים את העגלה עזא ואחיו היו מנהגים בה בגבעה ואחיו בני אבינדב נהגים את העגלה ויסעו אותה מבית אבינדב אשר בגבעה ואחיו בני אבינדב נהגים את העגלה ויסעו אותה מבית אבינדב אשר בגבעה עם ארון האלדים ואחיו הלך לפני הארון ודוד ובית ישראל משחקים לפני יהוה בכל עצי ברושים ובכנרות ובנבלים ובתפים ובמנענעים ובצלתים ובמחולות ויהי כבוא עגלות נכון נדון בן נכון שהיה מנהג בידם מעולם לא נתכוין לשמוט ארון אלא שנתנמנם עוזא ונגע בו ויחר אף יהוה בעוזא ויכהו שם האלדים על השלו ויכהו שם האלדים על השלו ויכהו שם האלדים על השלו

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

שפעו מרזבי דציפורי דמא מפרש בירושלמי דיקב נפשיה על נזרתם פירוש כשפך דמו על יחוד הסס תוספ' פ"ק שנתן נפשו על המיל:

דף לו ושם ועל רבו שלמדו חכמה בפרק אלו מגלחין ברייתות פליגי רב יהודה ורבי יוסי ברבי יהודה אומר כל שרוב חכמתו היתנו ורבי יוסי אומר אפילו לא היתיר אלא מקצת אחת וזו רבו ומסיים עולא אמר תלמידי חכמים שבבבל קורעין זה על זה כרבי יוסי שבירושלים ופוסק רב ששת כר' יוסי ופירש רבינו תנחום דהכי הלכתא וכשחלתות דרב אחאי פוסק כרב יהודה דאמר כל שרוב חכמתו היתנו ומפרש בפרק אלו מגלחין בתוספתא דהיו קורעין קריעה דמתחה וכן פירש רבי יצחק בר יהודה ויותר היה נראה לי דמעשה רב ושמואל עבדו כרבי יוסי כדתניא בתוספתא והבא נמי מפרש מלתא דרבי יוסי ור' אלעזר בירושלמי נמי עבד כוותיה ושמא היו מחמירין על עצמן: כרכת

תורה אור

כי מטו אנישראי קמו גמלי אמר להו חהוא טייעא מאי האי אמרו ליה רבנן דקא עבדי יקרא אהדדי מר אמר טר ניעול ברישא ומר אמר מר ניעול ברישא אמר דינא הוא דרבה בר הונא ליעול ברישא חליף גמליה דרב בר הונא נתור כביה ושניה דהההוא טייעא פתח עליה ההוא ינוק גוץ ישישי עלה מבבל ועמו ספר מלחמו קאת וקפוד הוכפלו לראו בשוד ושבר הבא משנער קצף על עולמו וחמס ממנו נפשות ושמח בהם בכלה חדשה רוכב ערבו שש ושמח בבא אליו נפש נקי וצדיק כי נח נפשי דרבינא פתח עליה ההוא ספדנא תמרי הניעו ראש על צדיק בתמר נשים לילות כימים אמר ליה רב אשי לברקיפוק ההוא יומא מאי אמרת אמר ליה אמינא אם בארזים נפלה שלהבת מה יעשו איזובי קיר לויתן בחבה הועלה מה יעשו דגי רקק בנחל שוטף נפלה חבה מה יעשו מי גבים אמר ליה בר אבין חס ושלום דחכה ושלהבת בצדיקי אמינא ומאי אמרת אמינא בכו לאבלי ולא לאביד שהיא למנוחה ואנו לאנחה חלש דעתי עליהו ואתהפוך כרעייהו ההוא יומא לא אתו לאספודיה והיינו דאמר רב אשי לא בר קיפוק חליץ ולא בר אבין חליץ רבא כי הוה אתא לדינלת אמר ליה לבר אבין קום אימא מלתא קאי ואמר באו רוב שליטי במי זכור ורחם תעינו מאחריך כאשה מבעלה אלתזניחנו כאות מימרה: חנין יוחנן זירא אבא יעקב יוסי שמואל חייא מנחם סימן: רבי חנין חתניה דבי נשיאה הוה לא קא הוו ליה בני בעא רחמי והוו ליה ההוא יומא דהוה ליה נח נפשיה פתח עליה ההוא ספדנא שמחה לתוגה נהפכה ששון ויגון נדבקו בערת שמחתו נאנח בערת חנינתו אבד חנינו אסיקו ליה חנן על שמיה כי נח נפשיה דרבי יוחנן פתח עליה רבי יצחק בן אלעזר קשה היום לישראל כיום בא השמש בצהרים דכתיב והיה ביום ההוא ובאתי השמש בצהרים ואמר רבי יוחנן זה יומו של יאשיהו כי נח נפשיה דרבי יוחנן יתיב רבי אמי שבעה ושלשים אמר רבי אבא בריה דרבי חייא בר אבא רבי אמי דעבד לגרמיה הוא דעבד דהכי אמר רבי חייא בר אבא אמר ר' יוחנן אפילו רבו של מדו חכמה אינו יושב עליו אלא יום אחד כי נח נפשיה דרבי זיר פתח עליה ההוא ספדנא ארץ שנער הרה וילדה ארץ צבי גידלה שעשועי אוי נא לה אמרה רקת כי אבדה כלי חמדתה כי נח נפשיה דרבי אבהו אחיתו עמודי דקסרי מיא דרבי יוסי שפעו מרזבי דציפורי דמא דרבי יעקב אתחמיאו כוכבי ביכמא דרבי אסי איעקרו כל אילניא דרבי חייא נחיתו כיפי דנורא מרקיעא דרבי מנחם בר יוסי אישתעו צלמנייא והוו למחלצייא דרבי תנחום בר חייא איתקצצו כל אנדרטיא דרבי אלישיב איחתרו שבעין מחתרתא בנהרדעא דרב המנונא נחירתו כיפי דברדא מרקיעא דרבה ורב יוסף נשוק כיפי דפרת אהדדי דאביי ורבא נשוק כיפי דדגלת אהדדי כי נח נפשיה דרבי משרשיא טעון דיקלי שיצי תנו רבנן ואלו

כיפי דכרדא מפנים : נשק כיפי כיפיות של גשרים שנתנרו ונפקה זו מת זו : שיני קוסים : ואלו

כי מטו אנישראי קמו גמלי אמר להו חהוא טייעא מאי האי אמרו ליה רבנן דקא עבדי יקרא אהדדי מר אמר טר ניעול ברישא ומר אמר מר ניעול ברישא אמר דינא הוא דרבה בר הונא ליעול ברישא חליף גמליה דרב בר הונא נתור כביה ושניה דהההוא טייעא פתח עליה ההוא ינוק גוץ ישישי עלה מבבל ועמו ספר מלחמו קאת וקפוד הוכפלו לראו בשוד ושבר הבא משנער קצף על עולמו וחמס ממנו נפשות ושמח בהם בכלה חדשה רוכב ערבו שש ושמח בבא אליו נפש נקי וצדיק כי נח נפשי דרבינא פתח עליה ההוא ספדנא תמרי הניעו ראש על צדיק בתמר נשים לילות כימים אמר ליה רב אשי לברקיפוק ההוא יומא מאי אמרת אמר ליה אמינא אם בארזים נפלה שלהבת מה יעשו איזובי קיר לויתן בחבה הועלה מה יעשו דגי רקק בנחל שוטף נפלה חבה מה יעשו מי גבים אמר ליה בר אבין חס ושלום דחכה ושלהבת בצדיקי אמינא ומאי אמרת אמינא בכו לאבלי ולא לאביד שהיא למנוחה ואנו לאנחה חלש דעתי עליהו ואתהפוך כרעייהו ההוא יומא לא אתו לאספודיה והיינו דאמר רב אשי לא בר קיפוק חליץ ולא בר אבין חליץ רבא כי הוה אתא לדינלת אמר ליה לבר אבין קום אימא מלתא קאי ואמר באו רוב שליטי במי זכור ורחם תעינו מאחריך כאשה מבעלה אלתזניחנו כאות מימרה: חנין יוחנן זירא אבא יעקב יוסי שמואל חייא מנחם סימן: רבי חנין חתניה דבי נשיאה הוה לא קא הוו ליה בני בעא רחמי והוו ליה ההוא יומא דהוה ליה נח נפשיה פתח עליה ההוא ספדנא שמחה לתוגה נהפכה ששון ויגון נדבקו בערת שמחתו נאנח בערת חנינתו אבד חנינו אסיקו ליה חנן על שמיה כי נח נפשיה דרבי יוחנן פתח עליה רבי יצחק בן אלעזר קשה היום לישראל כיום בא השמש בצהרים דכתיב והיה ביום ההוא ובאתי השמש בצהרים ואמר רבי יוחנן זה יומו של יאשיהו כי נח נפשיה דרבי יוחנן יתיב רבי אמי שבעה ושלשים אמר רבי אבא בריה דרבי חייא בר אבא רבי אמי דעבד לגרמיה הוא דעבד דהכי אמר רבי חייא בר אבא אמר ר' יוחנן אפילו רבו של מדו חכמה אינו יושב עליו אלא יום אחד כי נח נפשיה דרבי זיר פתח עליה ההוא ספדנא ארץ שנער הרה וילדה ארץ צבי גידלה שעשועי אוי נא לה אמרה רקת כי אבדה כלי חמדתה כי נח נפשיה דרבי אבהו אחיתו עמודי דקסרי מיא דרבי יוסי שפעו מרזבי דציפורי דמא דרבי יעקב אתחמיאו כוכבי ביכמא דרבי אסי איעקרו כל אילניא דרבי חייא נחיתו כיפי דנורא מרקיעא דרבי מנחם בר יוסי אישתעו צלמנייא והוו למחלצייא דרבי תנחום בר חייא איתקצצו כל אנדרטיא דרבי אלישיב איחתרו שבעין מחתרתא בנהרדעא דרב המנונא נחירתו כיפי דברדא מרקיעא דרבה ורב יוסף נשוק כיפי דפרת אהדדי דאביי ורבא נשוק כיפי דדגלת אהדדי כי נח נפשיה דרבי משרשיא טעון דיקלי שיצי תנו רבנן ואלו

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779450973/phys_0054
DFG

ואלו קרעין כו׳ בתחלת רבתי במסכת שמחות: ברוב ענבר רוב ישראל:
וכמעשה שהיה בשחוליקונתן: נרמז לנפטריהן דמרדו כויה והא דקתמר
לה קטלי יהודי רומה לומר בתחם: לקול יתרי לקול כמורות שמרדו: מתיח
קרע קרע מדוד: שלם לתות ומרכבה כלומ׳ מרכבה פסוקים: תנח מלכת
ותמלכה למכתיב כלום: היו כריה לרחם
שהנכרים רחם ולא לתם: משום שמועות תורה תור
רעות על הגלות מיבעי למיקרע: תת
פתגילה זה הגויל: ותת הדברים זה
הכתב: הכתב מי שקיל למה נעמיתת
מיבעי ליה למיקרע על הגויל ועל הכתב
דהוי כפירוך: נזרוב שתין יכול להכילו:
וכמעשה שהיה ליהויקים מכל נעמיתת
דמי להכיל לה מיקרע: הא לפנים במקדש
נריעת כגון שנכנס לירושלם בשוק תיבה מלכי נב
ומנדל ולא רמה ירושלם עד שרמה בית
המקדש קורע על המקדש ומוסי על ירושלם
מכל נשלח נכנס בתיבה ופנים בירושלם
נריעת קורע על ירושלים בפני עצמה ועל
המקדש בפני עצמו: כל הקרעים רשעין
למעלה לקבל פנים בתפירה: כעין סולמות שם
שתין מלקטין זה סתוך לזה מכל זה רתוק
מוה שמלקט נרוחב כעין מעלות סולמו:
מתוך

ברכת השם מענין ועל ברכת השם דנכרים פליגי הכי בירושלמי אית
דאמרי נבשקק ישראל מומר הוא מכל דנכרי לא ואית דאמרי
נכרי הוא ובפרק מרכבה מיתות נמי פליגי בה כב״ם שלנו ובירושלמי הוא דף ם
רים לקים קורע על ברכת השם:

ואחד השומע מפי השומעים פירש
בתוספתא כגון מן העדים
מיי׳ פרק ע מהלכות אבל סמ עשין ג טו״ד פי׳ סמ

כר מנוח

דף נו ואלו קרעין שאין מתאחין הקור׳ על אביו ועל קלה שאמרי׳ זה ואם הוא אמי לקל יתרי
אמו ועל רבו שלימדו תורה ועל נשיא ועל אב בית דין ועל שמועות הרעות ועל ברכת השם
ועל ספר תורה שנשרף ועל ערי יהודה ועל המקדש ועל ירושלם וקורע על מקדש ומוסיף
על ירושלם אביו ואמו ורבו שלימדו תורה מלכי נב
כמנלן דכתיב ואלישע ראה והוא מצעק אבי אבי רכב ישרא׳ ופרשיו אבי אבי זה אביו ואמו
רכב ישרא׳ ופרשיו זה רבו שלימדו תורה מאי משמע כדמתרג׳ רב יוסף רבי רבי דטב להון
לישראל בצלותיה מדתיכין ופרשין ולא מתאחי׳ מנלן דכתיב ויחזק בבגדיו ויקרעם
לשנים קרעים ממשמע שנאמר ויקרעם אינו יודע שלשני׳ אלא מלמד שקרועי׳ ועומדי׳ לשנים
לעולם אמר ליה ריש לקיש לרבי יוחנן אליהו

חי הוא אמר ליה כיון דכתיב ולא ראהו עוד לנביה דידיה כמת דמי נשיא ואב בית דין ושמועות הרעות מנלן דכתיב ויחזק שם ב א
דוד בבגדיו ויקרעם וגם כל האנשים אשר אתו ויספדו ויבכו ויצומו עד הערב על שאול ועל יהונתן בנו ועל עם ה׳ ועל בית
ישראל כי נפלו בחרב שאול זה נשיא יהונתן זה אב בית דין על עם ה׳ ועל בית ישראל אלו שמועות הרעות אמר ליה רב בר
שבא לרב כהנא ואימא עד דהוו כולהו אמר לי׳ על על הפסיק הענין ומי קרעינן אשמועות הרעות והא אמרו ליה לשמואל
קטל שבור מלכא תריסר אלפי יהודאי במזיגת קסרי ולא קרע לא אמרו אלא ברוב צבור וכמעשה שהי׳ וכי קטל שבור
מלכא יהורא והא א״ל שבור מלכא לשמואל תיתי לי דלא קטלי יהודי מעולם התם אינהו גרמי לנפשייהו דא״ר אמי לקל יתרי
דמזיגת קסרי פקע שורא דלודקיא על ברכת השם מנלן דכתי׳ ויבא אליקי בן חלקיה אשר על הבית ושבנא הסופר ויואח בן שם ב ע״ש
אסף המוכיר אל חזקיהו קרועי בגדים תנורבנן אחד השומע ואחד השומע מפי השומע חייב לקרוע והעדים אינן חייבין
לקרוע שכבר קרעו בשעה ששמעו בשעה ששמעו מאי הוי האקא שמעי השתא לא סלקא דעתך דכתיב ויהי כשמע המלך
חזקיהו ויקרע את בגדיו דהמלך קרע והם לא קרעו ולא כתאחין מנלן אתיא קריעה קריעה ספר תורה שנשרף מנלן שם ג
דכתיב ויהי בקרא יהודי שלש דלתות וארבעה ויקרעה בתער הסופר והשלך אל האש אשר אל האח וגומ׳ מאי שלש דלהות
וארבעה אמרו ליה ליהויקים כתב ירמיה ספר קינות אמרלהו מה כתיב ביה איכה ישבה בדד אמר להו אנא מלכא אמר
ליה בכה תבכה בלילה אנא מלכא נלתה יהודה מעוני אנא מלכא דרכי ציון אבילות אנא מלכא היו צריה לראש אמר להו
מאן אמרה כי ה׳ הוגה על רוב פשעיה מיד קדר כל אזכרות שבה ושרפן באש והיינו דכתיב ולא פחדו ולא קרעו את בגדיהם
מכלל דבעו למיקרע א״ל רב פפא לאביי אימר משום שמועות הרעות א״ל שמועות רעות בההיא שעת׳ מי הוו א״ר חלבו אמר רב
הונא הרואה ספר תורה שנקרע חייב לקרוע שתי קריעות אחד על הגויל ואחד על הכתב שנ׳ אחרי שרף המלך את המגלה
ואת הדברים רבי אבא ורב הונא בר חייא הוו יתבי קמי׳ דרבי אבא בעא לאפנויי שקליה לטושפתי׳ אחתיה אבי סדיא
אתאי׳ בת נעמיתא בעא למיבלעי׳ אמר השתא אי חייבין לי שתי קריעות אמר ליה מנא לך הא והא בדידי הוה עובדא ואתאי
לקמיה דרב מתנה ולא הוה בידיה אתאי לקמיה דרב יהודה ואמר לי הכי אמר שמואל לא אמרו אלא בזרוע ובמעשה שהיה שם ב ע״ש
ערי יהוד׳ מנלן דכתי׳ ויבאו אנשי׳ משכם משילו ומשמרון שמוני׳ איש מגולחי זקן וקרועי בגדי׳ ומהגודדי׳ ומנחה ולבונה בידם שם ב ע״א
להביא בית ה׳ ונו׳ אמר רבי חלבו אמר עולא ביראה אמר רבי אלעזר הרואה ערי יהודה בחורבנן אומר ערי קדשך היו מדבר
וקורע ירושלם בחורבנה אומר ציון מדבר היתה ירושלם שממה וקורע בית המקדש בחורבנו אומר בית קדשינו ותפארתינו שם ב ע״ב
אשר הללוך אבותינו היה לשריפת אש וכל מחמדינו היה לחרבה וקורע: קורע על מקדש ומוסיף על ירושלם: ורמינהי
אחד השומע ואחד הרואה כיון שהגיע לצופים קורע וקורע על מקדש בפני עצמו ועל ירושלם בפני עצמה לא קשיא הא
דפגע במקדש בראשה הא דפגע בירושלם בראשה תנורבנן וכולן ראשין לשוללן ולמוללן וללוקטן ולעשותן כמין סולמות

אבל לא לאחותן אמר רב חסדא

קלו מיי׳ פרק ט מהלכות אבל סיון עשין כ טו״ד פי׳ סמ וטור י״ד סימן תקסח

ובאיחוי אלכסנדרי בירושלמי איתיוי איתיוי כל שאין מקומו ניכר וכמסכ׳ שמחות מפרש כל שאיתיוי כל צורכו :

כך לוקח אסור לאחותו אם אמרתי לה אמכרי מותר למוכרו לנכרי נהי דלוקח אשור לאחותו היינו כדי שלא יעשה לוקח איסור אבל אין לנו מוצאין אם יתפרנסו הנכרי כר מנוס

תורה אור

קלז ובאיחוי אלכסנדרי ת״ר הקורע מתוך השלל מתוך המלל מתוך הלקט מתוך הסולמות לא יצא מתוך האיחוי יצא אמר רב חסדא ובאיחוי אלכסנדרי ת״ר רשאי להופכו למטה ולאחותו רבי שמעון בן אלעזר אוסר לאחותו וכשם שמוכר אסור לאחותו כך הלוקח אסור לאחותו לפיכך מוכר צריך להודיעו ללוקח קלח תנו רבנן התחילת קריעה טפח ותוספת שלש אצבעות דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר תחילת קריעה שלש אצבעות ותוספת כל שהוא אמר עולא הלכה כרבי מאיר בקריעה והלכה כרבי יהודה בהוספת תניא נמי הכי רבי יוסי אומר תחילת קריעה טפח והוספת כל שהו תנו רבנן אמרו לו מת אביו וקרע מת בנו וקרע מת בנו והוסיף תחתון מתאחר עליון אינו מתאחר מת בנו וקרע מת אביו והוסיף עליון מתאחר התחתון אינו מתאחר מת אביו מת אמו מת אחיו מת אחותו קורע קרע אחד לכולן רבי יהודה בן בתירה אומר על כולן קרע אחד על אביו ואמו קרע אחד לפי שאין מוסיפין על קרע אביו ואמו מאי טעמא אמר רב נחמן בר יצחק לפי שאינן בתוספת אמר שמואל הלכה כרבי יהודה בן בתירה ומי אמר שמואל הכי והאמר שמואל הלכה כדברי המיקל באבל אבילות לחוד קריעה לחוד עד היכן קורע עד טיבורו ויש אומרים עד לבו אף על פי שאין ראיה לדבר זכר לדבר שנאמר קרעו לבבכם ואל בגדיכם הגיע לטיבורו מרחיק שלש אצבעות וקורע נתטלא מלפניו מחזירו לאחריו נתמלא מלמעלה הופכו מלמטה והקורע מלמטה ומן הצדדין לא יצא אלא שכהן גדול פורם מלמטה פליגו בה רב מתנה ומר עוקבא ותרוייהו משמיה דאבוה דשמואל ולוי חד אמר כל שבעה קורע לאחר שבעה מוסיף וחד אמר כל שלשים קורע לאחר שלשים מוסיף מתקיף לה רבי זירא מאן דאמר כל שבעה קורע אמאי דלא ניתן לשוללו אלא הא דאמר מר האשה שוללתו לאלתר הכי נמי התם משום כבוד אשה הוא מאן דאמר כל שלשים קורע אמאי דלא ניתן לאחותו אלא לאביו ולאמו דלא ניתן לאחותו לעולם הכי נמי התם משום כבוד אביו ואמו הוא תנו רבנן היוצא בבגד קרוע לפני המטה הרי זה גוזל את המתים ואת החיים רבן שמעון בן גמליאל אומר האומר לחברו השאילני חלוקך ואלך ואבקר את אבא שהוא חולה והלך ומצאו שמת קורעו ומאחו וכשיבא לביתו מחזיר לו חלוקו ונותן לו דמי קרעו ואם לאו הודיעו הרי זה לא יגע בו תנו רבנן חולה שמת לו מת אין מודיעין אותו שמת שמא תטרף דעתו עליו ואין מקרעין בפניו ומשתקין את הנשים מפניו ומקרעין לקטן מפני עגמת נפש וקורעין על המיטה קלט ועל חמותו מפני כבוד אשתו ואמר רב פפא תנא באבל רבתי אבל לא יניח תינוק קמ בתוך חיקו מפני שמביאו לידי שחוק ונמצא מתגנה על הבריות : ואין מבריז על מטות זקופות : תנו רבנן ההולך לבית האבל אם היה לבוגם בו יברוהו על מטות כפויות ואם לאו יברוהו על מטות זקופות רבא איתרע ביה מלתא על לגביה אבא בר מרתא דהוא אבא בר מניומי רבא זקיף אבא בר מרתא כפי אמר כמה לית ביה דעתא להאי צורבא מרבנן תנו רבנן ההולך ממקום למקום אם

אמר רב נחמן בר יצחק לפי שאינו בתוספת תימה מאי מוסיף לפרם הטעם מן הכריתא ופי׳ הר״ח בשם רבי שמואל דלא גרסינן לפי שאין מוסיפין בכריתא והר״י הקשה בתוספת תימה אי סיים בתוספת נראה לי דמצי למימר דסכירא כמאן דאמר עד טיבורו תינחי על שיגלה את לבו אין זה כל כך כמו עד לבו מיהו יתר נראה לי דקאמר רב נחמן בר יצחק לפי שאין בתוספת שנריך לקרוע עד לבו ואם תירץ כך שלא קרע עד לבו מ״מ כיון שלא עשה כמו שהיה צריך חומר אין צריך תוספת מיהו לפי׳ הקשה רב נחמן בר יצחק כיצד מוסיפין עד לבו ואפילו למאן דאמרינן בסמוך עד טיבורו יש ליישב כמו שפי׳ שאין צריך לקרוע על אביו ועל חמותו עד שיגלה את לבו מכל מקום אם קרע טפי טפי משום כבוד אביו ואין כאן כל תוספת :

פורם מלמטה פי׳ בתוספ׳ להוריות מפי׳ מה קורע למטה אם כנגדו :

לפי שאין מוסיפין על אביו ואמו פי׳ בקו׳ דלכולהו קאי דכי אם קרע על אביו קודם ולפי׳ דלישב׳ מצא לומר דמשמע דוקא על קרע אביו ואמו שהיה קודם

אם

יומא ב

מיי׳ פרק ט מהלכות אבל סמג עשין קפ״ל טור י״ד סי׳ שמ״ד

מיי׳ פרק ח מהלכות אבל סמג עשין קפ״ג טור י״ד סי׳ שמ״ג

מיי׳ פרק י מהלכות אבל סמג עשין קפ״ל טור י״ד סי׳ שמ״ד

מיי׳ פרק ו מהלכות אבל סמג עשין קפ״ל טור י״ד סי׳ שמ״ד

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779450973/phys_0056
DFG

יגלגל עמהן ואינו עוסק בפני עצמו אלא עם חבורו: לקמן על נב שאין
לו לאבל אחר הקבר אלא יום אחד: קרקיעין רגועותיו שהוא כעין
תרגיסין: ערסא דגדא מטה שמייחדי לות למול טוב ואין מסתפקין בה
כלום אלא מייחדין לותה לצרות מזל טוב עליה: דגלא עור: סירוגן מתוכו
מכנים רגועות זון חוטי בגדי המטה: על
גבה והעור כפול על העץ ניקליטי עניס
יוצין מתוקנין מרפסותיו ולמרגלותיו
ונותנין עץ תרוך עליהן ונותן הסדינין
עליהם לצמר מהובכים: אין מברכין על
קריאת כנית האבל המנחמי קרובין מביאין
עניים של אוכלין: מתני׳ מסקוטלת
תרגום:פוטרין את הרבי שהומרי למנחמי
לכו לבתיכם: אין מניחין מטה במועד
ברחוב להספידו: ולא על גבי גשים לעולם
משופעת וכך: גמ׳: כליכה

אם יכול למעט בעסקו ימעט פירש בקונטרס בסחורתו ובדמים
דכבר הקבר קאמר וכן פי׳ לעיל גבי על כל המתי כולן רבה
למעט בעסקו רבה אינו ממעט וגם הרב פירש לעיל בכבר הקבר עושה
בפנינה בתוך ביתו נראה לפרושו דהכא מיירי בחנו ומחוז דהולך
בדרך קתני לו שיגלגל עמהם אם אינו
יכול למעט דבשהר מתים אינו ממעט כלל
אם אינו רוצה ואי מיירי הכא בשהר מתים
הרב דמספקא ליה אי מנחה
גדולה אי מנח קטנה דמקודם לכן אינו
יושב עליה נראה לי דמכאן סמכו שלא
לישב על גבי כסא וספסל אף על פי שאין
רגלים בתור דשאני מטה הואיל ונרוך כפויי
ולא מכינו כפייה בכסא וספסל:

מולכין לפי האבל אוכל המשכב
על כרחין נסדרם בקיפל ומשכ
כל זה מן הברייתא דלמעלה כמו שפירש
בתוספתא בהדיא דלעיל ותמיהני מדוע
לא פירשו גם כאן כמו שפירש למעלה ומשם
נמשך הרב היתה כתיבה מגוף הברייתא
ולא הוצרך לפרשו או לא כי כתובה בספרו
כלל ואין מוליכין כו׳ וכן מוכיח מתוך פירוש
התוספתא שפירש לא ידענא אי קאי אהא
דרבא אוכל היו מוליכין למנחמין ומשמיע דאין
מברכין הא אתויי מייתי׳ לא קשיא הא בבית האבל הא בבית המנחמין:
מתני׳: אין מוליכין לבית האבל לא בטבלא ולא באסקוטלא ולא בקנון ולא בסלים קמג
ואין אומרים ברכת אבלים במועד אבל עומדין בשורה ומנחמין ופוטרין את הרבים
אין מניחין את המטה ברחוב שלא להרגיל את ההספד ולא של נשים לעולם מפני
הכבוד: גמ׳: תנו רבנן בראשונה היו מוליכין בבית האבל עשירים בקלתות של
כסף ושל זהב ועניים בסלי נצרים של ערבה קלופה והיו עניים מתביישים התקינו
שיהו הכל מביאין בסלי נצרים של ערבה קלופה מפני כבודן של עניים תנו רבנן
בזכוכית לבנה ועניים בזכוכית צבועה והיו עניים מתביישין התקינו שיהו הכל משקין בזכוכית צבועה מפני כבודן של עניי
בראשונה היו מגלין פני עשירים ומכסין פני עניים מפני שהיו מושחרין פניהן מפני בצורות והיו עניים מתביישין התקינו שיהו
מכסין פני הכל מפני כבודן של עניים בראשונה היו מוציאין עשירים בדרגש ועניים בכליבה

בכליבה גרם בערוך בשני כפין ותית דגרסי כליבה בב' ית הסביים כמו הללו חוזרין לכלובו והוא ככלוב מלא שוף אימתי כמו מכלב ופיל הקוב כעין סולם והיינו כעין תפירות רתוקו זו מזו ומבי הא דאמרי במכרס בעלו את הכרובים ונתנום בכליבה ואם כן צריך לגרום בפיוט של תרנן בית המקדש בתשעה באב עתון ומוחב קוציהו את הכרובים וכליבה היו בם מסובבים וגר בשניהם לגירסת הערוך וכל זה שלא לבייש מי שאין לו וכן איתא במסכת כלים ברפתוכה מי שהיה יודע לקרות ומתותו ההלכה מביאין רחיים להא דאמר שמואל פסוקי שבתורה יחיל קורא אותם הלא בעי למימר שלא יקרא שליח צבור עמו כי היכי דלא יהיה קורא שליח צבור עם הקורא ומה שרגילי עתה לקרו זה מפני כבודו של קורא שלא לבייש מי שאינו יודע וכדאמר גבי כלים במתניתא מי שהיה יודע לקרות קורא ומי שאינו יודע לקרות קורא מקרין אותו כתנאי מלכלים כלובים התקינו סיכין מקרין את הכל:

ונהג קלות ראש בעצמו אמוש כן בשאר כיוצא בו אבל לא בדברי תורה:

מכני כיתו בחיי ולבון בעצמו משמע כפי רשון:

אבל לא משפחו פירוש סיפק כפין זו בזו ואם תאמר הא תנן פ' מי שהיה נושא את אשתו ומת אחיו יבמה לו ואם אין לו אחין משפחין כיוצא בו בקונטרס כפי ואם כן מאי אבל אמר רבי יוחנן משום ר' שמעון בן יהוצדק כפי המכירי כלי יין משום שיר אף משום שמחת חתן ומתי חיריה ביום טוב ומשום שמחת יתקן כלי שיר אפי' בחול אבל מועד אסיר משום נגון ולא דמי שיר קתני כיוצא בו אלא משום שיר כדפרישית סופק כפין זו על זו והכי משמע בתוריות כירושלמי כשתפס רבי יהודה את רבי יוחנן לקיש שרי ר' יוחנן תפס נחלה ידיה יין ונחלה ידיה משפחין כו ומשפחין בקונטרס כגיזה כף על יד ואם כן ויספק את כפיו על ידן הן שתי כפיים על שתי ידיכם וכ"ג ר"ת:

יקלם לא כמנעל ולא כסנדל מפני הסכנה פירש ריקף שפי טפי דנהרי טבי פן ימק: ה"ג ר"ת:

לכל מומרים להן שנו חון מאבל וחולה פירוש תלמידי חכמים שעומדים צריך לומר שנו מאבל וחולה לפי שעמדו חין כל שנו אלא לפי שעמדו צריכין לעמוד ואם כן פשיטא שיפשנו אלא רשות:

יום רחצון מסור לאכול משלו פירוש לאעלה חפי לאוכל כמה פעמים פחותים ליום אלא קתני שעורה רחשונה:

אשורין בעזית מנלחי משמע דבתלמוד תורה ולא אסור אלא משום שמחת רגלים ואפרשו בסוף מיקו מת מוטלין תלמוד תורה כדאמרי פרק בני העיר ולהכנסת כלה תלמוד תורה להוציאה המת ולהכנסת כלה ומיהו אם היה רוצה לגלח מותרת ומפקקה ליה ועוד מחרץ ר' יצחק בתשובה והכי רחים מן הירושלמי:

לגיהוץ מפאן ולתספורת למעלה פר"י היה חומר שכת לכבוד ולתספורת פי למעלה ובאשה מותרת בטולית שער לאחר ז' וכתוספתא פירש לא ידע מנא לי' ואילך כתילו עוברי בנגדו בשוק עד שיהא בירושלמי כל שבעה הרבה היו שלופי' היו רופפת לאחר שני עשר חדש קוץ תורת לתערה ולמה הדבר דומה לכפה על מכני כיון שנודעו לו מהן נודעו כולן וכ"ש דידן נמי מקו מן המחין שמת ילמנו כל המחין כו

כליבה מטה של מתי: על גבי ניזו מיתות הכלים שנתמעטו להן בעול בחיים שנטמאו בנגיעת שכיב מרע בנגיעת מטמא בנגיעת לדם וכלים: והיו נלוות חיות מתביישות שעומדין כאן מה שאין עומדין לשאר מתות: קשה לקרובין בתכריכין טובים: נר ווזו הקנה כזו: אין מועד לפני מכמים שיכולין להספידו: על לב מטפח תורה אור כנגד הלב: כיל קופץ יד וזלזו: נרע מכה רגלו בקרקע: מפני הסכנה שהפך הסנדל ושוכר רגלו: ניענע רגלו שנראה שניחס מעצמו: לכל לומרי שנו כשעומדין לפני הבמה: מכורתא ליכא תכורו כן שנו קוברין מתי שלפס לבדם ואלו קוברין מתים שלפס לבדם: ולא יסוב עוד ונותר מפס מכאן ואילך לא יעשה לעולם תסוב:

מלא

בכליבה והיו עניים מתביישין התקינו שיהו הכל מוציאין בכליבה מפני כבודן של עניים בראשונה היו מניחין את המוגמר תחת חולי מעים מתים והיו חולי מעים חיים מתביישין התקינו שיהו מניחין תחת הכל מפני כבודן של חולי מעיים חיים בראשונה היו מטבילין את הכלים על גבי נידות מיתות והיו נידות חיות מתביישות התקינו שיהו מטבילין על גבי כל הנשים מפני כבודן של נידות חיות בראשונה מטבילין על גבי זבין מתים והיו זבין חיים מתביישין התקינו שיהו מטבילין על גב הכל מפני כבודן של זבין חיים בראשונה היתה הוצאת המת קשה לקרוביו יותר מטיתתו עד שהיו קרוביו מניחין אותו ופורחין עד שבא רבן גמליאל ונהג קלות ראש בעצמו ויצא בכלי פשתן ונהגו העם אחריו לצאת בכלי פשתן אמר רב פפא והאידנא נהוג עלמא אפילו בצרדא בר קמר זוזא: אין מניחין את המטה ברחוב: אמר רב פפא אין מועד בפני תלמיד חכם וכל שכן חנוכה ופורים והני מילי בפניו אבל שלא בפניו לא איניהו אמר רב כהנא ספריה לרב זביד מנהרדעא בפום נהרא אמר רב בפי יום שמועה הורה וכפניו דמי אמר עולא הספר על לב דכתיב על שדים סופדים טיפוח ביד קילוס ברגל תנו רבנן המקלס יפת"ת ב לא יקלס בסנדל אלא במנעל מפני הסכנה אמר רבי יוחנן אבל כיון שניענע ראשו קמה שוב אין מנחמין ראשין לישב אצלו ואמר רבי יוחנן הכל חייבין לעמוד מפני נשיא חוץ מאבל וחולה ואמר רבי יוחנן לכל אומרים להם שבו חוץ מאבל וחולה אמר רב יהודה אמר רב אבל יום ראשון אסור לאכל לחם משלו מדאמר לי' רחמנא ליחזקאל קמו ולחם אנשים לא תאכל רבה ורב יוסף מחלפי סעודתיהו להדדי ואמר רב יהודה אמר רב מת בעיר כל בני העיר אסורין בעשיית מלאכה רב המנונא איקלע לדרומתא שמע קל שיפורא דשכבא חזא הנך אינשי דקא עבדי עבידתא אמר להו ליהוו הנך קמז אינשי בשמתא לא שכבא איכא במתא אמרו ליה חבורתא איכא במתא אמר להו אי הכי שרי לכו ואמר רב יהודה אמר רב כל המתקשה על מתו יותר מדאי על טת אחר הוא בוכה ההיא איתתא דהוות בשיבבותיה דרב הונא הוו לה שבעה בני מית חד מיניהו הוות קא בכיא ביתרתא עלויה שלח לה רב הונא לא תעבדי הכי לא אשגח ביה שלח לה אי צייתי מוטב ואי לא צבית זוודת לאידך מית ומיתו בולהו לסוף אמר לה תימוש זוודתא לנפשך ומיתא אל תבכו למת ואל תנודו לו אל תבכו למת יותר מדאי ואל תנודו לו יותר מכשיעור הא כיצד שלשה ימים לבכי ושבעה להספד ושלשים לניהוץ ולתספורת מכאן ואילך אמר הקדוש ברוך הוא אי אתם רחמנים בו יותר ממני בכו בכה להולך אמר רב יהודה להולך בלא בנים רבי יהושע בן לוי לא אזיל לבי אבלא אלא למאן דאזיל בלא בני דכתי בכו בכה להולך כי לא ישוב עוד וראה את ארץ מולדתו ורב הונא אמר זה שעבר עבירה ושנ' ברה רב הונא לטעמי' דאמר רב הונא כיון שעבר אדם עבירה ושנה ברה הותרה לו הותרה לו סלקא דעתך אלא אימא נעשית לו כהיתר אמר רבי לוי אבל שלשה ימי הראשוני יראה את עצמו כאילו חרב מונחת לו בין שתי יריכותיו משלשה עד שבעה כאילו מונחת לו כנגדו בקרן זוית מכאן ואילך באילו עוברת כנגדו בשוק: ולא של נשים לעולם אלא

מפני הכבוד: אמרי נהרדעי לא שנו

מלך חיה מתתיה מקמת וולד סחיה שפעת : ומת פתרוס שלח חלה :
מחמים שנה ולמעלה : ואחי דלא תביב ליה כהדי כרת : כרת דיומי שתת
ימות מיתה חטופה : פלגא דמכר דשני מיתה פלטי ליה : מנמנ נוסס : אח לי
דכח לרב שעורים : ליתת מר למלך המות דלא לבעוריה : ושביניה למלך
המות : דלא מסר מזלי ליתרע מזלי :
ליתחזי לי מר בתר מיתה : מר לחו אחד תורה אחד
תביב ליה מר : ספין דקיב מתוקן
למיבני מיני : ביעתותיה למלך המות : במדב
דיגליה דבר נתן למיהוי כציץ : לחמי לא
מרחם דמתפקדנא למייתי ליה למר בההוא
עלמא חיחוי ליה שוטא דמורא וידע דסמא
מלך המות : מתני

אלא חיה אבל שאר נשים מניחין רבי אלעזר
אמר אפילו שאר הנשים דכתיב ותמת שם
מרים ותקבר שם סמוך למיתה קבורה ואמר
ר' אלעזר אף מרי בנשיקה מתה אתיא שם שם
ממשה ומפני מה לא נאמר בה על פיה מפני
שגנאי הדבר לאומרו אמ' ר' אמי למה נסמכ'
מיתת מרים לפרשת פרה אדומה לומ' לך מה פרה אדומה מכפרת אף מיתתן של
צדיקים מכפרת אמר רבי אלעזר למה נסמכה מיתת אהרן לבגדי כהונה מה בגדי
כהונה מכפרין אף מיתת' של צדיק' מכפרת תנו רבנן מת פתאום זו היא מיתה חטופה
חלה יום אחד ומת זו היא מיתה דחופ' רבי חנניה בן גמליא אומר זו היא מיתת מגפה
שנאמר° בן אד' הנני לוקח ממך את מחמד עיניך במגפה וכתי° ואדבר אל העם בבקר
ותמת אשתי בערב שני ימים ומת זו היא מיתה דחויה שלשה גערה ארבע' נזיפה חמש'
זו היא מיתת כל אדם אמר רבי חנין מאי קראה° הן קרבו ימיך למות הן חד קרבו תרי
ימיך תרי הא חמשה הן חד שכן בלשון יוני קורין לאחת הן מת בחמשים שנה זו היא
מיתת כרת° חמשים ושתים שנה זו היא מיתתו של שמואל הרמתי ששים זו היא מיתה
בידי שמים אמ' מר זוטרא מאי קראה דכתי° תבא בכלח אלי קבר בכלח בגימטריא
שתין הוו שבעי' שיבה שמונים גבורו' דכתי° ימי שנותינו בהם שבעים שנה ואם בגבורו'
שמונים שנה אם רבה מחמשי' ועד ששים שנה זו היא מיתת כרת והאי דלא חשיב להו
משום כבודו של שמואל הרמתי רבי יוסף כי הוה בר שיתין עבד להו יומא טבא לרבנן
אמ' נפקי לי מבר אמ' ליה אביי נהי דנפק ליה מר מכרת דשני מכרת דיומי מי נפיק מר
א"ל נקוט לך מיהא פלגא בידך רב הונא נחנפשיר' פתאום הוו קא דייני רבנן תנא
להו זוגא דמהדייב לא שנו אלא שלא הגיע לגבורו' אבל הגיע לגבורו' זו היא מיתת
נשיקה אם רבה חיי בני ומזוני לא בזכותא תליא מלתא לא במזלא תליא מלתא דהא
רבה ורב חסדא תרוויהו רבנן צדיקי הוו מר מצלי ואתי מיטרא ומר מצלי ואתי מיטר'
רב חסדא חייה תשעין ותרתין שנין רבה חיי ארבעין כי רב חסדא שיתי' הלולי בי רבה
שיתין תיכלי בי רב חסדא סמידא לכלבי ולא מתבעי בי רבה נהמא דשערי לאינשי
ולא משתכח ואמר רבא הני תלת מילי בעיי קמי שמיא הרתייהבו לי חדא לא יהבו לי
הובתתיה דרב הונא ועותריה דרב חסדא ויהבו לי ענוותנותיה דרבה בר רב הונא לא
יהבו לי רב שעורים אחוה דרבא הוה יתיב קמיה דרבא חזייה דהוהקא מנמנם אמר
ליה לימא ליה מר דלא ליצערן אמר ליה מר לאו שושביניה הוא אמר ליה כיון דאימסר
מולא לא אשגח בי אמ' ליה ליתחזי לי מר איתחזי ליה א"ל הוה ליה למר צערא אמ' לי'
כי יהיבנא דכוסילתא רבא הוה יתיב קמיה דרב נחמן חזייה דקא מנמנם אמר לי' לימא
ליה מר דלא ליצערן אמר ליה מר לאו אדם חשוב הוא א"ל מאן חשיב מאן ספין מאן
דקיע א"ל ליתחזי לי מר איתחזי ליה א"ל הוה לי' למד צער א"ל כמישחל בניתא מחלבא
ואי אמר לי הקדוש ברוך הוא זיל בההוא עלמא כד הויתי לא בעינא דנפיש ביעהותיה
רבי אלעזר הוה קאכיל תרומה איתחזי ליה אמר ליה תרומה קא אכילנא
ולאו קודש איקרי חלפא ליה שעתא רב ששת איתחזי לי' בשוקא אמר לי'
בשוקא כבהטר' איתא לגבי' ביתא רב אשי איתחזי לי' בשוקא אמר לי'
איהרח לי תלתין יומין ואהדרי לתלמודאי דאמריתו אשרי מי שבא לכאן תלמודו בידו
ביום תלתין אתא א"ל מאי כולי האי קא דחק רגליה דבר נתן ואין מלכות נוגעת בחבירתה אפי' כמלא נימא רב חסדא לא
הוה וכיל ליה דלא הוה שתיק פומיה מגירסא סליק יתיב בארזא דבי רב פקע ארזא ושתיקויכיל ליה רבי חייא לאהוה מצי
למיקרבא ליה יומא חד אידמי ליה בעניא אתא מריק אכבא א"ל אפיק לי ריפתא אפיקו ליה א"ל ולאו קא מרחם מר עניא
אההוא גברא אמאי לא קא מרחם מר גלי ליה אחוי ליה שוטא דנורא אמצי ליה נפשיה :

מתני'

מה פרה אדומה מכפרת בי על מעשה העגל וכאן אומרים במדלם מעל
לכן הסגיחה שטיק פלטירין של מלך תומר המלך תבא תמו וכו' :
מיתת מיתת כהנים לכפר על כהני כהונה דכתיב והפשיט את בגדיו והלבין יאסף
על עמיו ואת שם ובן פירש בקונטרס ואין לפרש מיתת בני מלין
כגדי קדש ילבש לפי שאינו סמוך לכך :
מה כגדי כהונה מכפרין נזכחים כו' : דף פט
חטופה ודחופה לא יעשנה מאי שנא
הוא ומאי ליה :
ואדבר על העם בבקר בי וחלתה
ומתה :
הן קרבו כו' לאו לומר לך מזכחנא
דמצה היה חולה וכיום מתו כתיב
הרבה ופסע כמה פסיעות בבת אחת
כדפי נפירום תומם :
מת בחמשים זו היא מיתת כרת
בירושלמי דייק מהל תכריתון שבע
תקחתי ועבותיה עד חמשים דכתיב מבן
חמשים שנה יסוג מכהן העבודה ושוב מיתי
שנותיו שבעים שנה הל עשרין להיות בחורים
עליהן כשהיו חמשים ויתיר לפי דרכו
מצטער בשמעתין דבחמשים משמע קאמר
ועוד יהא חמשים לאחר שנתייב כרת והא
מיתת כל אדם :
ומיתה בידי שמים בששים בירושלמי
מפיק ממיתי מדכר דחמרין
לא מת אחד מהן פחות מבן ששים ומיתה
דכתיב מצטער זו היא מיתה בידי שמים וכתי'
בחמשים עד ששים ולא ששים בכלל והא
שנינו כשהיו חמשים ומיעטו מפרש' לחמשי' היא מיתה
שבידי שמים וכי מיתת בידי הוי כרת
וששים מיתת כל אדם ובשבת פרק° שני דף כה ופסי
וכתי° יגמות חמרבתי : דף ג ופסי
אלא במזלא תליא מלתא ובקש בתפלה
לישרש ומי לומ' דלפעמים מתפללה ע"י מזל
כי הנהו דהתם ופעמים שאין מתפללה
כדחמרינן° בתענית גבי רבי שעזר בן פרחת דף כה
דחמר ליה ניחא לך דתתריב עלמא דחולי
מבני בעידנא דמזוני :
שתין הלוליים מפרשים לאו דוקא :
ספין חסוך לחד הוא והיא מיתה ומין
כל בריה ספונה פירש בחומש כלום
ובמדרש ילמדנו מין הנוש ספופיש כלום
שנאמר כל הנוש כחין נגדיכן פי בערוך
והביא עדיין רחיות בחרטית :
מאן דקיע פירוש מתוקן ותפור ובעלות
בלות ויטולתו תרנו כלן ומרוקעים
למתפרות כסתות תרגומו דמחנוטים
דקיני חסוך והוא לשון יפאעתלי חתיכת
נגד תפורה על הקבע. נערוך ישוב בפיה
דחמרינן בפרק° לא יספור חזי למתקע דף כ
למום תיכנו ספרים ים בתוב שם לקריעת :
כלים

בלע סמות כדי לסייס בדבר הטוב משום דמועד קטן הוא סוף סדר מועד ומהאי טעמא מתרץ הרב ר' יעקב מלוניל"ם הא דתניא

דף ג ° סדר נשים בחמש עשרה נשים חוץ מעל נב דתניא בפורענות לא מתחיל

דף קף כדאמרינן בים ° נוחלין ותירץ דסואכין פורענות דמועד קטן לגבי פורענות דיבמות לסמכינן פורענותא לפורענותא ונחמתא לנחמתא:

תוס' מועד קטן

קנ מתני' : ° נשים במועד מענו אבל לא מטפחו רבי ישמעאל אומר הסמוכות למטה מטפחו בראשי חדשים בחנוכה ובפורים מענות ומטפחות בזה וזה לא מקוננות נקבר המת לא מענות ולא מטפחות איזהו עינוי שכולן עונות כאחת קינה שאחת מדבר וכולן עונות אחריה שנאמר ° ולמדנה בנותיכם נהי ואשה רעותה קינה אבל לעתיד לבא הוא אומ' ° בלע המות לנצח ומחה ה' אלקים דמעה מעל כל פנים וגומר: גמ' : מאי אמרן אמר רב ויי לאזלא ויי לחבילא אמ' רבא נשי דשכנצי אמרן הכי ויי לאזלא ואמ' רבא נשי דשכנציב אמרן גוד גרמ' מכבא ונמטי מיא לאנטיכי ואמ' רבא נשי דשכנציב אמרן עטוף וכסו שורי דבר רמי בר רבי הוא ואמ' רבא נשי דשכנציב אמרן שיול אצטלא דמלתא לבר חורין דשלימו זוזיה ואמ' רבא נשי דשכנצי אמרן רהיט ונפיל אמערא ויזופתא יזיף ואמר רבא נשי דשכנציב אמרן אחנא תגרי אזבוני מיבדקי ואמ' רבא נשי

וסליקא לה מסכת מועד קטן קכ"ו דשכנציב אמרן מותא כי מותא ומרעין חיבוליא תניא היה רבי מאיר אומר ° טוב ללכת אל בית אבל וגומר עד והחי יתן אל לבו דברים של מיתה דיספד יספרוניה דיקבר יקברוניה דיטען יטענוניה דידל ידלוניה ואיכא דאמרי דלא ידל ידלוניה דכתיב ° כי טוב אמר לך עלה הנה וגומר תנו רבנן כשמתו בניו של רבי ישמעאל נכנסו ארבעה זקנים לנחמו רבי טרפון ורבי יוסי הגלילי ורבי אלעזר בן עזריה ורבי עקיבא אמר להם ר' טרפון דעו שחכם גדול הוא ובקי באגדות אל יכנס אחד מכם לתוך דברי חבירו אמר רבי עקיבא ואני אחרון פתח ר' ישמעאל ואמר רבו עוונותיו תכפוהו אבלין הטריח רבותיו פעם ראשונה ושניה נענה רבי טרפון ואמר ° ואחיכם כל בית ישראל יבכו את השרפה והלא דברים קל וחומ' ומה נדב ואביהוא שלא עשו אלא מצוה אחת דכתיב ° ויקריבו בני אהרן את הדם אליו כך בניו של רבי ישמעאל על אחת כמה וכמה נענה רבי יוסי הגלילי ואמר ° וספדו לו כל ישראל וקברו אותו והלא דברים קל וחומר ומה אביה בן ירבעם שלא עשה אלא דבר אחד טוב דכתיב ביה ° יען אשר נמצא בו דבר טוב כך בניו של רבי ישמעאל אחרת כמה וכמה מאי דבר טוב רבי זירא ורבי חיננא בר פפא חד אמר שביטל משמרתו ועלה לרגל וחד אמר שביטל פרדסאות שהושיב ירבעם אביו על הדרכים שלא יעלו ישראל לרגל נענה רבי אלעזר בן עזריה ואמ' ° בשלום תמות ובמשרפות אבותיך המלכי הראשונים ישרפו לך והלא דברים קל וחומר ומה צדקיהו מלך יהודה שלא עשה אלא מצוה אחת שהעלה ירמיה מן השיט כך בניו של ר' ישמעאל על אחת כמה וכמה נענה רבי עקיבא ואמ' ° ביום ההוא יגדל המספד בירושלם כמספד הדדרימין בן טברימון ואמ' רב יוסף ° אלמלא תרגומיה דהאי קרא לא הוה ידענא מאי קאמ' בעידנא ההיא יסגי מספדא בירושלם כמספדא דאחאב בר עמרי דקטל יתיה הדדרימון בר טברימון וכמספד דיאשיה בר אמון דקטל יתיה פרעה חגירא בבקעת מגידו והלא דברי קל וחומ' ומה אחאב מלך ישראל שלא עשה אלא דבר אחד טוב דכתי' ° והמלך היה מעמר במרכבה נכח ארם כך בניו של רבי ישמעאל על אחת כמה וכמה אמר ליה רבא לרבה בר מרי כתיב ביה בצדקיהו בשלום תמות וכתיב ואת ° עיני צדקיהו עור אל הכי א"ר יוחנן שמת נבוכד נאצר בימיו ואמר רבא לרבה בר מרי כתיב ביה ביאשיהו לכן ° הנני אוסיפך על אבותיך ונאספת על קברותיך בשלום וכתיב ° ויורו היורים למלך יאשיה ואמר רב יהודה אמ' רב שעשאוהו ככברה אל הכי א"ר יוחנן שלא חרב בית המקדש בימיו א"ר יוחנן אין מנחמין ראשין לומ' דבר עד שיפתח אבל שנ' ° אחרי כן פתח איוב את פיהו והדר ויען אליפז התימני א"ר אבהו מניין לאבל שמיסב בראש שנאמ' ° אבחר דרכם ואשב ראש ואשכון כמלך בגדוד כאשר אבלים ינחם אחריני משמעאמר רב נחמן בר יצחק ינחם כתיב מר זוטרא אמר מהכא ° וסר מרוח פרוחים מרוח נעשה שר ° לסרוחים א"ר חמא בר חנינא מניין לחתן שמיסב בראש שנ' ° כמתן יכהן פאר מה כהן בראש אף חתן בראש וכהן ° גופיה מנלן דתנא דבי רבי ישמעאל וקדשתו לכל דבר ° שבקדושה לפתוח ראשון ולברך ראשון וליטול מנה יפה ראשון א"ר חנינא ° קשה יציאת נשמה מן הגוף

ירמיה יסעיה

כציפורי

קנא

מיי' פ"ג מהל' אבל הל' ט ומיי' פ"ה מהל' אבל הל' כ סמג עשין כ טור יו"ד סי' שעו סעי' ג

קנב

מיי' פ"ג מהל' תפלה סמג עשין יט טור או"ח סי' קלה

כציפורי בפי הוושט כחכל שים בו קשר ויוכל בקוצי מן התורן : פיטורי תור לוי
סקוסרין שתי ספינות ביחד : ילכו מחיל אל חיל שילכו מבית המדרש
לבית הכנסת ומבית הכנסת לבית המדרש אמר ירמיה אל אלדים בציון
יוכנו אל עלין :

חדרן עלך ואלו מגלחין

וסליקא לה מסכת מועד קטן

היוצא מבית הכנסת לבית המדרש ומבית המדרש לבית הכנסת זוכה ומקבל פני שכינה שנאמר ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלדים בציון אמר רב חייא בר אשי אמר רב תלמידי חכמים אין להם מנוחה אפילו לעולם הבא שנאמר ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלדים בציון :

כיציפורי בפי הוושט רבי יוחנן אמר כפטורי בפי הוושט ואמר רבי לוי בר חיתא הנפטר מן המת לא יאמר לו לך לשלום אלא לך בשלום הנפטר מן החי לא יאמר לו לך בשלום אלא לך לשלום הנפטר מן המת לא יאמר לו לך לשלום אלא לך בשלום שנאמר ואתה תבא אל אבותיך בשלום הנפטר מן החי לא יאמר לו לך בשלום אלא לך לשלום שהרי דוד שאמר לאבשלום לך בשלום הלך ונתלה יתרו שאמר למשה לך לשלום הלך והצליח ואמר רבי לוי כל

הדרן עלך ואלו מגלחין וסליקא לה מסכת מועד קטן

פיסקי תוספות ממסכת מועד קטן

א לא חייבה תורה בפרט ועוללת רק בשעת בציר רבים בריכין לפילו חפירה מותר במועד ובחין בריכין להן חפירה אסור מטיטה מותר רק שלא יכוין מלאכתו במועד ויחיל מטיטה נמי אסור :

ב מהליק נרות לרבים במבואות אפילו זוכה להקביל פני שכינה ולכך זכה קיש וינץ ממנו שהוא שחכיו כר להליק נרות לרבים :

ג בשמוע הקבר ניכר היטב למעלה מן לניין בפני למטה ים מפרשים דדוקא בחול המועד קאמר :

ד סככות ופרעות ובית הפרס אף בדשות הרבים התירו חכמים :

ה כל שהה שים בה רובע שבתערב בחומר ימעט יפחות מן הרובע לו יוסף על השם כיון שהאיסור רק מפני מראית העין עירב במתכוון אפילו חטה אחת אסור כל איסור דאורייתא שריבה בה בשוגג מותר במזיד אסור מתקנין דרבים לעולי רגל ומקוואות :

ו כלאי זרעים מותר מן התורה בהכלה ובהנאה :

ז התחיל לרבצן מיד קודם שהיקבו זרעים חרשן שרי לרבצן במועד וכן כיוצא בו :

ח כותל חצר סמוך לדשות הרבים או שיש לחוש לנפלי מותר לבנותו כדרכו אבל ביטו ובין חבירו אסור אלא טח בבוץ או טח בטיט לו בהוצא ובפ׳ ולמתור לכתחלה ולבנות אפי׳ דעוב אסור שלא לחיכף סכנה שגורה לדשות הרבים ואם נתעצל שהיה מבור להמתין לא מיקרי כיון מלאכתו :

ט מנורע בתחלת הקיץ הכהן אם יש שיער לבן מטמאו מיד ודיו כמוחלט שטעון פריעה ופרימה ואם לא רחה שיער לבן מסגירו שבעת ימים וכימי הסגירו אין טעון פריעה ופרימה וכשבעה של הסגר אם מצא בו שיער לבן או פשה הוא מוחלט לאבד עמיד בעיניו עמד בעיניו טיהור הוא ומנורע מוסגר ומנורע מוחלט מטיטין שלוח חוץ לשלשה מקומות ומטמא הבא עמהן לבית הנרפס אחוך מוחלט טעון שתי גיפופים ומגלח שערו וטובל ומותר לבא במחנה ואסור בתשמיש המטה כל שבעה ולסוף שבעה חוזר ומגלח ולמחרת ביום שביעי טובל ומביא אשמו ותטאתו ועולתו ומנחה ולוג שמן לאבל ט ור מתוך הסגר אין טעון קרבן ודוקא בשבעת ימי ספרו אסור בתשמיש המטה לאבל מוחלט ומוסגר שניהם מותרין :

יא סליקא עצמות אבנו בו ביום אוכל בשר ושותה יין :

יב לספור מתו קודם לרגל שלשים יום שרי בתוכם :

יג מין חופרין קברות בחול כדי שיהא מזומנין לכשימותו במועד ויום טוב שני אסור למיגז ליה פשה :

יד עושין בשרכת לכנם בהן בגדי המת ושאר צרכיו בזמן הזה שרוחן מפורפמין :

טו יכולין לתקן הארון במועד לף בתנאי שאין המת בתוכה ולתפור כוכין לגוף המת :

טז מותר להחזיר במועד גרוסתו מן הכיסופין אבל לא מן הכירוסין :

יז לשה הטובלת מותרת ליטול בפורניה :

יח הדיוט תופר כדרכו לצורך המועד חומן שבת לתפור יפשה תפירות רחבות ותחת למעלה ותחת למשה לא יחא לחומן נכרי לתקן מלבושיו ובגדיו דבר האבד היינו שנפסד ומתקלקל :

יט ממתין המטות אבל לא מסרגין לף שתי בלא ערב :

כ אין נוקרין הזיים :

כא מותר להטיל בחלים ברגלי סוסים :

כב אסור לבנות בית הרחיים :

כג מותר לבנות מקום שיאכל בו הסום ולא לבנות בית הסום :

כד קירוד וקירטוף כעין שלנו מותר במועד ואפ׳ כ״ש דהוי פסיק רישיה :

כה מותר להחליק ידיעה בחצן וכוכית :

כו אסור לקמט בגדי נשים אף שם צורך המועד ולקמט בית ידיהן :

כז מותר להסיר גבשושית בבית :

כח מי שיש לו פרקמטיא למכור ונזדמן לו לוקח לו יום הסוק שיכרנה עתה ביוקר אסור אבל לצורך המועד מותר לקנות בגדים ובהמה או שהיו למוכר מה שיאכל ומותר למכור כדי לאכול ולשתות בריוח יותר והלוחה נותנין להתיר :

כט פרקמטיא שהקנן נפחת מותר למוכרו במועד :

ל כותב ושטרות בערכאות :

לא למגדל מצודה קטנה שרי ולא הגדולה :

לב עושה מעקה לגג שלשה ולמרפסת עשרה טפחים :

לג מתקנין ציר ניצור ומנעול ומפתח וקורה ולבית שבחצר אף שבחצר קודם מועד :

לד רק לא יכוון במועד אפילו בטורח מועט :

לה אין לכבוש כבר ודגים מלוחים בחומץ שהין רשות לתוכלן מיד ואינן חבורין אבל כאכולין שרי :

לו לשחוט מיד כאכילת דגים ממנין מפני תגינת הלב לף לנוף מרפא :

הדרן עלך משקין

לו חיסור מלאכת חול המועד מדרבנן :
לח חרים לכל עושה על ידי אחרים כלומר לכל אחד ואחד שרינן להרבין מציני עונת הסיס ולפי יסכרו עצמן וכסיתתן וכליהן וכן כשבעל הקרקע לבל :
לט אם יש לאכל סופרים ומלמדין ופועלין לא יעשו מלאכה בביתו ובבית אחר מותר ובימי אבלו לא יסכיר אלא לדבר אבד ואם היו פשתן להעלות מן המצר יעשה על ידי אחרים ואם אין שומן בעיר יעשה בעצמו בדבר אבד :
מ מקבלי קיבולת אסור בשבת ויום טוב ואבל ורבינו תם לא רצה להתיר בשבתי כיתו שני אחין שחירש דבר לאחד נועלין חנותן ישראל ונכרי פיס לפן שדה יאמר לו טול אתה בשבת ואני בחול :
מא אחד מוציא תבן לפועליו מערב שבת כדי שיטלוס בשבת ולא רצה ליהנות ממנו :
מב אסור להסכיר עצמו למלאכת היתר לקבלת שכר הוי דרך חול כותב לאדם לעצמו תפילין ומזוזות ולאחרים בחנם :
מג כל שאינו עושה אינו אומר לנכרי ועושה באבל ובמועד :
מד עשה נכרי מלאכתו במועד שרי :
מה ישראל נותן מלאכתו לנכרי ואומר עמו שלא יעשה במועד ואסור למדוד ולמכות :
מו באול מותר להרביץ בהמות ואף כאכחול בשפופרת :
מז בדבר האבד לא בעינן שיהא במלאכה :
מח מותר לתקן תביות ברייפ וסדקין המתיז עד המועד שהיה שבור שיכול להמתין ובמועד רואה בו דבר אבד שרי במועד בצירת יין ודריכתו והבאתו לצורך מועד שרי ואלא לצורך אסור טהן ותותיר מותר ובלבד שלא יערי אף על גב דהעלמ שרי כיון טוב רובם הנכרי לתת בחוכו ובענין אחר לא יפרענו שרי הכטיחו הנכרי ליתן לו לפני המועד והמתין לפי שאסור להמתין עד אחר מועד ואתה מתקלקל וכל כהאי גוונא שרי :
מט ג טוחנין לצורך המועד ולא בעי שינוי לצורך אוכל נפש ואפילו כיון מלאכתו ואין צריך לגמרי שלא יטחון יותר מכדי צורכו וכן להטיל סאר ולקוץ עניס :
נא לא יעריס לאחון בכוונה יותר מצורכו וכל כהאי גוונא הערמה אותר למלוח ביום טוב גרמא גרמא וצורבא מרבנן דניים בספינה ובעירובי תבשילין אסור הערמה :
נב דבר שהוא מותר ונעשהו שבור אסור ואפי הכי עושהו מיקרי עבריין טבל עיס עליה אותר בחיי אלא צריך ביה שליף ומתני :
נג קונן עניס וצריך רק לנסורת לצאר דברים :
נד גם לו דברים במקום שאין מצוי יכניסם בניעה לביתו לא יסיע מיונו מעיר לעיר אם לא דבר האבוד אפילו דבר האבד לא יכוון מלאכתו במועד ואפילו בעלמא אם כיון יאבדו ואפילו לא כיון יעשה רק בנעיצה :
נה כותל גוהה סותרו וכונה :
נו חייטין כוסמין ספרין שרו לעשו בחרבעה עשר בניסן לצורך מועד :
נז מי שיש לו כלים במקום שמתמר לא יפנה אותן דרך רשות הרבים אלא לבית ואף בנעיצה אם לא דבר האבד כיצד וכן חבירו מותר :
נח אין מביאין כלים שלא לצורך המועד כמו כל מביאת הקדרין שלא יאמר תקנו עם :
נט מוכרי פירות מוכרין בניעה כשאין ניכרין שהן לצורך המועד אבל דברים הניכרין לצורך המועד כגון דגים מותר אף בפרהסיא וכן תבלין :
ס אין תגווגין רשאין לפתוח חנותן למכור במועד כדרך שעושין בחול שלא בנעיצה יעשו אף על פי שהנו למכור את וכמה דברי בפרהסיא דברים שאין עשויין להתקיים מותר לא ילקט עשבים למכור לפוק שאין דרכן לאכול במועד :

הדרן עלך מי שהפך

סא אלו מגלחין במועד הכא מבית הסיסורין אפילו של ישראל דכשורו מכוס אין כוס לגלח אין נידוי פחות משלשים יום :
סב עשרים וארבעה משמרות של כהנים וכן עשרים וארבעה של לויס וכל שבוע הולך לירושלם משמר כהנים ולויס ועשרי וארבע משמר חניין הולכי סס ומניין בשמרו בבתיהס ומתפללי על הקרבנו :
סג חומן שחלה בערב הרגל ל"ע מס יכול לגלח במועד :
סד מותר לגלח קטן ברגל אין מוכעין רפואה לבהמה :
סה יום ראשון דאבל דאורייתא אתן ויום טוב שני של גלויות לא דמי שלשים מבבל דאורייתא מנהג תורה היא ואבל אסור בתספורת שלשים יום מדרבנן :
סו דברים שבצינעא נוהג ברגל :
סו סח אבל מייב בקריע וכעטיפת ראש ומס בתספורת ותכבוסת ולהניח תפילין ובשלישלת שלו ובדברי תורה ובחיבה ובנעילת סנדל כשיוצא לדרך נועל כשחוזר לעיר חולץ ומסור בתשמיש המטה והיו מעלה קרבנותיו מנודה מסור בתכבוסת ותספורת ומספקין לן לי נוהג בילווי ברגל ולי חייב בעטיפת ראש ובקריע ולי מסור להניח תפילין ובשלישלת שלו וכפיית המטה ובנעילת סנדל ותשמיש המטה בניו ובני ביתו מותרין ליסב בתוך חרבעה חמותיו ומותר לדבר אלו מוחרס אסור ללמוד לאחרים ומסור במלאכה כי אס כדי פרנסתו בניסוס מנודה מותר בתשמיש המטה עד ימי ספדו ולדאס ולחייב בקריעה ומותר בדברי תורה ומספקין לן לי אסור בתפילין ובכותבת וסודרא ולי אסור בעשיית מלאכה ובחיבה ובנעילת סנדל וכל הני דמספקין לן שרי לתיקון דבבון לקולא :
סט יכולין להתיר למנודה עתה שלשים יום תחול ההתרה מעס ואילך :
ע תלמיד שנידה לכבודו נידוי נידוי לתלמידיו וחבירין ומס בפני רבו נידה היו נידוי לו מס נידה לקנות לו מס :
עא שומע מוכרה מחבירו מנדהו ומיפר למלתר :
עב הקורא לחבירו עבד או ממזר נפסק בס"ם לגדולתו :
עג אס הכה לבנו קטן יותר מדאי וניזוקו העוב אלא כסור צריך נידוי :
עד העובר אפילו איסור דרבנן מפשתין אלא בשעת האיסור ולא אס שעבר בכך :
עה נידוי בפניו צריך להתיר בפניו :
עו ר"ל אלא אחר אחד שלשה פעמים ולא בא אחר אלו תרתי לדס הוס מחרימנא שלשים כל שפשטו בו בית דין יד אף על פי שחזרו וקרבוהו חיינו נפטר מן העולם בשלוס :
עז אל שביעי בשבת ערב הרגל מותר לגלח במועד ואס שביעי ערב הרגל חיינו שבת יגלח בו ביוס :
עח בשאין גילחו ערב יוס טוב אלא שלשה ימים קודס אין ניכר לכבוד הרגל גילח :
עט מותר ליטול ציפורניים זו בזו אך לא בשער ומספריס :
פ מותר ליטול שפת הפה המעכבת המאכל ודוקא על ידי שינוי :
פא פב העולין מטומאה לטהרה מותרין לכבס וכן מצורע שטהרוהו בגדיהן תמיד נרס מגופן :
פג פד מצוה לגלח קודס הרגל אס הי בעל שיער ואסור לגלח במועד לכל הנך תמידית היס ברגל אפילו הלך להרויח ויצא מבית האסורין אפילו של ישראל ומנודה שפיים קודס לרגל ושלמו שלשים ימי נידוי ברגל או נידוי שלמו שהוא שבעה וכל שו מסורין בימי אבלו תכפוהו אפילו מיקל בשער ולא במספרי נמים ולא בשתר כיצוא אסור לכל לבד מבני ומגו מטפחות ידיס וספרים והסופג וזכין וזוזות וילדות בשפוסקו במועד דוקא וכן בגדי קטנים עתה יש להחמיר בשי שאין לו אלא אחד וכן בכלי פשתן :
פה יש להחמיר שלא לכתוב חגרת שלוס ואין היתר לכתוב בעוגל אך בחותיות חתוכות ופסוקות לאין זו כתיבה :
פו חייב להניח תפילין בתשעה באב ולא במול המועד וכן נוהג לי :
פז אין לגדל פתילה במועד ואפילו גס על ידי נכרי אסור ואפילו לפתילות הכנסת דלאו מצוה יתירה כיצית :
פח משכחתם הגדול אל אבילות והנשאר בביתו אל מכי אהדר אפייהו דקוברין :
פט לא גילח ערב הרגל לא יגלח עד אחר הרגל ואס לא רצה שוב לא יתגלח לשמיכה שרי לרחוץ במועד :
צ שמונה ימי לפני הרגל יגלח ערב הרגל ואס לא גילח יגלח ערב יוס שבעה עולה לכאן ולכאן ושבע לפני רגל בטלה ממנו תורת שלשים: צא

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779450973/phys_0062
DFG

נח מי שנדרו מיה מונין משעה שנתייאשו לקוברו:
נט שבעה ימים כלן בשמונה מקצת יום ולא מקצת לילה:
ס עבד הרגל לא ירחץ בשבת אלא שמוך לשחיכה ולא בחמין כיון שליש כין רביעי וחמישי ושני לפני הרגל:
סא אין הכרחה בשמועד ולא אחר שמועד לא לחין הכרחה אלא ביום קבורה וביום שמועה ואין מכרין בחנוכה ורגל שלם:
סב יום או שעה לפני הרגל בטל ממנו תורת שבעה נקבר בחגל מופה שבעה אחר הרגל והימי שעברו עליו מן הרגל למנין שלשים וכנגד ימים שעברו עליו מקילקין לו ניתי אכלו להיות מלאכתו נעשית על ידי אחרים חון מביתו ועבדיו עושין בביתו בחגיגה שמע שמועה בשבת עולה לו מן המנין נקבר תוך הרגל ואל יושוב אחרון יום חמישי ויום שני מתחיל מנין שביעי מיום שבת אי מכרכין ברכת אבלים בשבת ולא בשמועד וקורע אחר שבת:
סג שמועה רחוקה היא כריך קריעה ולא הכרחה:
סד אין מקצת לילה ככולו לא לשבעה ולא לגלח עד יום שלשים:
סה מי שמת ביום ל׳ שלו יכול להתאבל כמי שמת ליאחר שלשים דמי יום שלאי כשארי ת״ש לענין שמועה רחוקה את הכן ביום שלאי הוי כלפנינו שמע שמועה קרובה ליאחר רגל אין הרגל מועיל לו כיון שלא שמע לפני רגל:
ס״ק סה שמע שמועה קרובה בשבת ולמוצאי שבת נעשית רחוקה קורע לא שייך למכה כדברי המיקל בחגיגה בשמועתי:
סו פשוט שיהא מותר לרחוץ ומצא שאין מיחה אלא שמועה רחוקה:
סז בשלמא לענין שלא יכנס לבית המרחץ ולבית המשתה אלא אפילו לענין שלא יגלח ולא יכבס אלא בחול אפילו שמועה רחוקה אסור שהרי אבל הוא ואסור בכל אלו אלא שהתירו לו חכמים לרחוץ בצונן ולא בחמין ולא בסיכה משחה אבל לענין שלא יגלח ולא יכבס אלא בחול אפילו שמועה רחוקה מותר

פיסקי תוספות מועד קטן

נחמין סמוך לערב מבעוד יום ולר׳ יוסי טוב בצוען לילו פחמין אסור מלא
פכין ידיו ורגליו בחמין שהומו מערב יום טוב וכן הדין שפר יומ׳ קודם
הרגל שבעה ימי לפני הרגל בטלו ממנו תורת שלשי ומותר לספר ערב
הרגל לפי שבחרית ואם חותו ערב רגל הוא שבת יגלח במועד ואם שוכ׳ או
עשרה עד שלשים יסור לספר עד הרגל ואם חל שמיני שהוא ערב הרגל
בשבת מותר לגלח ערב שבת שהוא שביעי ואם לא גילח לא יגלח במועד
שבעה לפני רגל דבטלה ממנו שלשים אם לא גילח ערב הרגל יגלח אחר
הרגל ואין צריך להמתין עד סוף שלשי רשם השנה ויום הכפורים כרגלים
ואם אחת לו אחת ערב רשם השנה ערב רשם השנה ורשם השנה הוי מרבעה
עשר ובבא יום הכפורים בטל ממנו תורת שלשים ויספר ערב יום הכפורים
יכן אחת ערב יום הכפורים יספר ערב סוכות ואם אחת ערב סוכות הרי
ערב סוכות וסוכו ושמיני עצרת עשרים ואחד ויום תשיעי לחרי כן יספר
ביום מקנת הקובר אחו ברגל קורע בשעת אמירת אים ומופס ומוסף
שבעה אחר הרגל והימים שעברו עליו כרגל מוכס לימין שלשי ולא ימ׳
שמיני עצרת כי אם יום אחד נס כנגד ימים שעברו ברגל יהא מלאכתו
נעשית על ידי אחרי אוק מבעוד יום ובשר שלשים אסור אם פשכרו קודם ימי
הגלו לוק אוק לבותו אם לא בשר הלכך וכאן אפילו בביתו עשין עבדין
בשעה נס אין צריכין לגחמו כמנין ימים שעברו ולעגין שמועה אחוקה אחת
ערב רשם השנה למוצאי יום הכפורים נעשה אחוקה ואם אחת ערב שם
ושמע עשרה ימים אחר שם נעשית אחוקה דאוקי ליה כ׳לא אכל ביום
שלשים הוה כלפני שלשי שמע שמועה בשבת ערב הרגל אוחיל ושבת עולה
בטלה ממנו שבעה ולעגין מבוי ושמן לוק שבע׳ ימים לפני הרגל לא
בטלה ממנו עד שיערבו בו אחרים׳ :

קלח אכ׳ שקורעי׳ על היינו שיודעין אם מועותיו שחיים למיימוני נהנה
הבריה וקריעה במוע׳ ולא ביום טוב שני וכ״ע קורע במועד ביום
קבורה ולא בשמועה ור״פ פירש דלוק ביום קבורה לא קרעי :

קלט על כל אלם העומד בשעת יציאת נשמה קורע לכך מהעו׳ עבדים
להכעיס :

קמ קורע על רבו שלימדו חכמה ולקרוע תלמידים זה על זה תלוי
במנהג ואין מורין כן :

קמא חיבוי תופר כלרכו ולי״ב אמ׳ הוא הדין חיבוי חביב ושלל כלרכו
על רבו שולל מיד חלוצת סנדל וכל הין אבילו כוהג יום אחד על רבו :

קמב את אביו ואמו ושאר קרוביו קורע תחילה על אביו ואמו ומרחיק
שלש אצבעות וקורע על שאר קרוביו אביו ואמו אינו מוסיף על
קריעתם ולא קריעת אחרים עליהן אבל בשאר מתים אם שהע על
אחיו קורע ושוב מוסיף על בנו :

קמג קריעה עד לבו הלכה כדברי המיקל בחבל תפילו ביום ראשון :

קמד נזדמן לו אחוק כל שבעה קורע ושאל אביו ואמו תפילו אחר ו :

קמה אין מוסגין עבשיו כפנים המסס :

קמו בידוק הלי׳ וקדים ים לומריס דרך אליכה בחמ״ו ים אי׳ לום ואם כן
אפי׳ קדים אין לום אבל על אדם מופלג לום במועד ואסוכה ופורים
ובתענים אין לומר בידוק סדין במועד וכשאין כל החדם לום דרך
אליכה וכן בסיון עד שברו חג ורחב״ה לא היה לום כל אחר ענר
כי אם באליכה דעצרת יש לה תשלומין כל שבעה :

הדרן עלך ואלו מגלחין וסליקא לה מסכת מועד קטן

על ידי הפועל העוסק במלאכת הקודש שמואל בן כהר״ר משולם סג״ל זצ״ל הנקרא פיישל זעצר מק״ק פראג הבירה
ממשפחת הורוויץ : ועוסק במלאכת שמים לע״ע פה ק״ק פרנקפורט דאדרה :

ועל ידי הפועל העוסק במלאכת הקודש יצחק בן לה״ה כהר״ר משולם סג״ל זצ״ל הנקרא פינק זעצר מק״ק פראג הבירה ממשפחת הורוויץ
ועוסק במלאכת שמים לע״ע פה ק״ק פרנקפורט דאדרה :

ועל ידי הפועל העוסק במלאכת הקודש הפרעסין ציהר צבי הירש בהרר קלונימס כץ זצ״ל מק״ק קאליש
ראשי קהילה בפולין גדול : עוסק במלאכת שמים פה ק״ק פרנקפורט דאדרה :

ועל ידי הפועל העוסק במלאכת שמים הזעצר משה נתנאל בן כהרר אהרן פרייד מ״ש יצו מק״ק פראג הבירה : ועוסק במלאכת
שמים לע״ע פה ק״ק פרנקפורט דאדרה :

ועל ידי הפועל העוסק במלאכת הקודש הפרעסין ציהר צבי הירש בן כמר אליה בן ר׳ בער ליבק מק״ק
פראג הבירה : ועוסק במלאכת שמים פה ק״ק פרנקפורט דאדרה :

ועל ידי הפועל העוסק במלאכת הקודש הפרעסין ציהר מרדכי הנקרא ועלינ בן כאר״ר סלמה המכונה זלמן ז״ל מק״ק ווישניצה הבירה :
ועוסק במלאכת שמים בק״ק פרנקפורט דאדרה :

ועל ידי הפועל העוסק במלאכת הקודש הזעצר אברהם בהרר צבי הירש כץ מק״ק קאליש :

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779450973/phys_0064
DFG

א **תנו** רבנן את המצות תשמור ליום על חולו של מועד שתסור בעשיית מלאכה דברי רבי יהושע ורבי יונתן אומר קל וחומר ומה ראשון ושביעי שאין קדושה לא לפניהם ולא לאחריהם אסורין בעשיית מלאכה חולו של מועד שיש קדושה לפניהם ולאחריהם אינו דין שיהו אסורין בעשיית מלאכה שבת ימי הרשות יוכיחו שיש קדוש לפניהם ולאחריהם ומותרין בעשיי מלאכה מה לשבת ימי הרשות שאין בהן קרבן מוסף תאמר בחולו של מועד שיש בהן קרבן מוסף ר"ת. יוכיחו שיש בהן קרבן מוסף ומותר בעשיית מלאכה מה לר"ח שאינו קרוי מקרא קודש תאמר בו לו של מועד שכן קרוי מקרא קודש והוחיל וקרוין מקרא קודש דין הוא שיהו אסורין בעשיי מלאכה תניא היכי דיך כל מלאכ עבוד לא תעשו ליומד על חולו של מועד שאסור בעשיית מלאכה דברי רבי יוסי הגלילי. ר' עקיבא אומר אינו צריך הרי הוא אומר אלה מועדי ה' מקרא קודש אמה הכתוב מדבר בי' ראשון ושביעי הרי כבר נאמר שבתון לי בשביעי הרי כבר נאמר שבתון הא מה תלית אלא בחולו של מועד שאסורין בעשיי מלאכה תניא היכי דיך שבת ימים תאכל מצות וביום השביעי עצרת מה שביעי עצור אף שבעה עצו' לי מה שביעי עצור בכל מלאכה אף שבעה עצור בכל מלאכה תלמוד לומר השביעי שביעי עצור בכל מלאכה ואין השבוי עצור בכל מלאכה שלא מסרן הכתוב אלא לחכמים לומר לך חזרו יום אסור ואיזו יום מותר ואיזו מלאכה אסורה ואיזו היא מלאכה מותרת ותו גרסינן בפרק אין דורשין אמר ליה ר' יוחנן לריש לקיש לא מעתה דכתי' חג המצות תשמור שבעת ימים תאכל מצות כאשר צויתיך למועד חודש האביב כמו שאתה אומר זהו חג הפסוק אומר ביום טוב אסיפה ביום טוב מקרא אלא בחול המועד אסיפה בחול המועד מי שרי אלא דאמר קרא חג הבא בזמן אחד בזמן אחד בחול המועד אסיפה מכל מקום אלא מעתה חג הבא בזמן אחד בזמן אחד בחולו של מועד אסור בעשיית מלאכה מכל הלין משמע לכתוב המלאכה בחולו של מועד אסורין בעשיית מלאכה אלא מעתה מה לשבת ימי הרשות יוכיחו שיש קדוש לפניהם ולאחריהם ומותרין בעשיי מלאכה מה לשבת ימי הרשות שאין בהן קרבן מוסף תאמר בחולו של מועד שיש בהן קרבן מוסף ר"ת. יוכיחו שיש בהן קרבן מוסף ומותר בעשיית מלאכה מה לר"ח שאינו קרוי מקרא קודש תאמר בו לו של מועד שכן קרוי מקרא קודש והוחיל וקרוין מקרא קודש דין הוא שיהו אסורין בעשיי מלאכה תניא היכי דיך כל מלאכ עבוד לא תעשו ליומד על חולו של מועד שאסור בעשיית מלאכה דברי רבי יוסי הגלילי. ר' עקיבא אומר אינו צריך הרי הוא אומר אלה מועדי ה' מקרא קודש אמה הכתוב מדבר בי' ראשון ושביעי הרי כבר נאמר שבתון לי בשביעי הרי כבר נאמר שבתון הא מה תלית אלא בחולו של מועד שאסורין בעשיי מלאכה תניא היכי דיך שבת ימים תאכל מצות וביום השביעי עצרת מה שביעי עצור אף שבעה עצו' לי מה שביעי עצור בכל מלאכה אף שבעה עצור בכל מלאכה תלמוד לומר השביעי שביעי עצור בכל מלאכה ואין השבוי עצור בכל מלאכה שלא מסרן הכתוב אלא לחכמים לומר לך חזרו יום אסור ואיזו יום מותר ואיזו מלאכה אסורה ואיזו היא מלאכה מותרת ותו גרסינן בפרק אין דורשין אמר ליה ר' יוחנן לריש לקיש לא מעתה דכתי' חג המצות תשמור שבעת ימים תאכל מצות כאשר צויתיך למועד חודש האביב כמו שאתה אומר זהו חג הפסוק אומר ביום טוב אסיפה ביום טוב מקרא אלא בחול המועד אסיפה בחול המועד מי שרי אלא דאמר קרא חג הבא בזמן אחד בזמן אחד בחולו של מועד אסור בעשיית מלאכה מכל הלין משמע לכתוב המלאכה בחולו של מועד אסורין בעשיית מלאכה אלא מעתה מה לשבת ימי הרשות שאין בהן קרבן מוסף תאמר בחולו של מועד

המעשה שבני הרמך וכני דקוכותא ומה בירם אלף על פי שלא היו למרך
המועד מעשה הדיוט הן כי החפירה היתה להן לתומתן ולאינה לדיוט
לחצימת כורות שנרוך בעוה ופה ולהזיק נזיקין ומטעם זה אסור חפירת
כורות סיחין ומערות ליחיד ואפילו נדוך להם למועד לפי שמעשה חומן סס
ולא היתידו מעשה חומן אלא לצורך רבים אבל חפירת כורות סיחין ומערות
מעשה הדיוט הוא והתידו ליחיד שנדוך לו במועד ולרבים אפי׳ אין נדוך להם
הרש״ב ז״ל ומתקנין את קלקולי הימים שבשעת הדחק וחוטטין חומה חטיט
אין מחפירה לא אמר רבי יעקב אמר רבי יוחנן לא שנו אלא שאין הדבים נדוכין
להם אבל הכהנים נדוכין להם אפי׳ חפירת מותר וכ״ה בורות סיחין ומערות
על בנים ובורות סיחין ומערות על יחיד חוטטין חומן ונפין את סדקיהם
כשהיחיד נדוך להם ואם אין נדוך להם אין חוטטין חומן ואין נפין סדקיהם
ואין נדוך לומר שאין חופרין אבל כופסין לתוך המים אף על פי שאין נדוך
להם ועושין כל צרכי רבים: תנו רבנן יוצאין לקוץ את הדרכים ולתקן את
המטבריות ואת הדרכות ולמוד את המקוואות וכל מקום שאין בו מ׳ סאה
מדלין לתוכו מ׳ סאה ואין שאם לא יבאו ולא עשו כל אלו שבל דמים
שנשבעין שם מעלה עליהם הכתוב כאילו שבעום תלמוד לומר והיה עליך
דמים ומניחין על הקברות אמר ר׳ שמעון בר אבא רמז לבנין מן התורה מנין
שנורשה עגם אדם וכלי תשלו שיון רבי יהודה אומר מהכא ושמח טמא וקרא
טומאה קורא לו ואומר לו פרוס מפי אחי ולפני עור לא תתן מכשול ונופלין
לפני על הכלאים מפי שנה בחול המועד אמר רבי יעקב אמר רבי יוחנן משום
שנאמר בעולה בחוץ נגזו: ר׳ אלעזר בן יעקב אומר מוסכין את המיטלטלין
לתוך ובלבד שלא ישקו כל השדה כולה ורשים שלא שתו לפני המועד לא ישקם
במועד וחכמים מתירין כולו אומר רבי יהודה אם היתה שדה מטונפת
שדה מטונפת מותר ואין צריך להודיע לבן חבירו אלא שדה גדיד מפי שדה גדיד
לתרגימא בחול המועד מקשי ליה שדה גדיד מפי שדה גדיד מי לא תנן
חרבת כרי שיהו חריץ ומפה לבעל פיותיו ושרי ליה ולא מפרש רבי שדה
הבעל לוכה פסידא תרגימא נמי מקשי ליה לעם הרוויחה לשוויי חרפה ור׳
אלעזי ז״ל כת מסתברא דהילכתא כרבי אלעזר בן יעקב דאקילו בה רוב
יחיד במקו רבים אם שמעתי לרב יהודה כותיים אולא דאמר ואם היתה
שדה מטונפת מותר ואין צריך להודיע לבן חבירו ואמר ש״מ הא תרגימא שדי
לתרגימא בחול המועד מקשי ליה שדה גדיד מאי טעמא לא תפלח לשוויי
חרפה הכי נמי אלא לשוויי חרפה ולא פריק וכן פסק הרמ״ם ז״ל אבל
לפי רבי שפי שדה גדיד מאי שנא לא הוה מיזלת דרגינא הוה
מיסתבר דהלכה כחכמי כיון דרגינא הוה בתרתי מייתי רחייה ממילתייהו
ולברי ה״ל תלפם עיקר דבירושלמי בפרק שני דשבועות מוכח דרבנן אסרי
הרבנה ואף לקתני מכמים מתירין כאן וכאן מפרש בין שנתן קודם הרגל
כו׳ אלא אתא בין בחילון בין בגרעיני לדין את החיטים ואת העכברים בשדה
החילון ובשדה הלבן כדרבו במועד ובשביעית דבי יהודה אומר בשדה החילון
כדרבו ובשדה הלבן אלא כדרבו ומקרין את הפירות במועד ובשביעית בזמן
כדרבו מפי שאת גדיד אחין לה עיניים תנו רבנן לעיניים גדיד כדרבו חוכר נומה
ותולש כה מנופה וכיצד אלא כדרבו נועץ בפוך ומכה בקורדום ומרדה את
האדמה מתחתיה תניא כותיה בשדה הלבן כדרבו לא אמרו אלא בשדה
לבן מסמוכה לשדה חילונות שאם יפתו משדה לבן ויחריבו את החילונות
ומקרין כיצד אמר רב יוסף בהמה ורשנה כמתניתא תנא בר כפרות
ואינו עוד אלא שדה גדיד מפי שדה גדיד אבל שדה מטונפת כדרבו ולנוקי
כותה בשדה לבן אבל שדה לבן אלא אף על גב דאית ליה כותה מותר בזמן
הזה לר׳ מתיר ורבנן אוסרין: ר׳ מתיר חומרי לא להקל ולא להחמיר: ועוד אמר ר׳
מלקט שדה עצמות תכין ואמו מפני שמראה היה לו ר׳ יוסי אומר אבל לא
לא ישורר על מתו ולא יספידנו קודם לרגל ר׳ יום נקי ר׳ מאיר ור׳ יוסי
הלכה כרבי יוסי תניא המלקט עצמות תבין ואמו הרי זה מתאבל עליהן כל
היום כולו ולערב אין מתאבל עליהן אמר רב מסלת אפי׳ גרוגין לו בשלישי
ולאחר שבעה ואמו שלא על כל הקדוקי נמי מתאבל ביום ליקוט עצמותיה
בכל דבריו הנוהג בתוך כשעייתי המיטה ועטיפת הראש ועשילת הסנדל
ותאותיו המיטה ורחיצה וסיפה דתניא בתוך רבתי כל שקורעין על נפשות
קורעין על כשעת ליקוט עצמות וכל מי שאינו מתאבל כשעת מיתתו חייב
מתאבל כשעת ליקוט עצמות ירושלמי נרשטוה היו קוברין אותו ובתרידות
שתעבל הבשר מלקטין העצמות וקוברין אותו בחדרו אותו היום מתאבל

ולאחר היום אסור שנאמר אחותיו מן הרון תניא בתוך רבתי ליקוט עצמות
הילו תלת יום מחל לפיכך מן מלקטין אותו עם חשיכה רבי שמעון אומר היה
פושה ומלקטן בתוכו היום וחשכה מותר כיום שלאחריו ואין עושין עליו
בסורה ואין חומר עליהן בשבת אבילו אבל חומ תנחומין לעצמו ואין מברין
עליו בתוך עיר אבל מברין עליהן בתוך ביתו ירושלמי תני אין שמועה
ללקוט עצמות אור ר׳ חגי והו׳ שמעיה למאר אבל מה שמע בן ביום ים שמועה
ללקוט עצמו ומתחלת עד התערב חף ע״פ שלא היה שם בשעת ליקוט עצמו
תניא ליקוט עצמות אין חומ עליהן קיבי ובאי אין חומ עליהן לא נרך אבל
ולא תנחומי אבלים אבל חומרים עליהם הדבים ומה הן הדברים הבאין
ממרן קילוסין פי׳ מקלסין המת ומספרי בשבחיה ו״מ קילוסין להקב״ה סהו
ממית ומחיה: תניא אין מפרקין את העצמות ואין מפסקין הנידי אלא
מלקט חוץ מעצמות מבין ומתו דברי רבי עקיבא פיר לא יקטם בידיו אלא
מחריס מלקטין לו רבי יהודה בן בתירא אומר ליקוט עצמות אינו אלא
הבאה בלא הבאה אבל אין מפרקין אבל מלקט אדם עצמות אביו
מתיס בדאם מפרקסל מכאן ובראם מפרקסל מכאן דברי ר׳ יוחנן בן נורי
רבי עקיבא אומר סיף מפרקסל מתעכל ומסיף להתעכל אבל מלקטין
ומותנו בארון פי׳ סיף מפרקסל להתעכל ומתנו עצמות שני מתי מתערבין
אלא מלקטין ומוחנו אבל אחד לעצמו בארון של חרזים אמר רבי אלעזר כך
בדוק כך אמר לי רבא בשעת מיתתו בתילה קודרני בקעה ובכוש לקט
עצמות ותנם בחרוים ואל תלקטם אחת בידך אלא יהיו בעיניך כאין
עשיתי לו נכנס יותר ולקט ופר עליה את מפרקסל וכנסתי וקדרתי עליה
ופירדתי את הסדין ונתתי עליהם חפורים יורדים וכשם שעשה לאבא כך
עשיתי לו: כפרק מי שהתו המוליך עצמות ממקום למקום הרי זה לא יתנם
בדיסקי ויכיחם על גבי חמור וירכיבם עליהם מפני שהוא מהלך בהן מהלך בזיון
ואם היה מתירא מפני הגבבים מותר תניא בתוך רבתי המלקט עצמות
והמשער עצמות והמוליך עצמות ממקום למקום ומן התפילין ומן התפילין
ומבל מצות התלמודות בתורה ואם רצה להחמיר על עצמו הרי זה יחמיר
מפני כבוד עצמות רבי יוחנן בן נורי אומ ירחיק ד׳ אמות ויקר ק״ק בן עזאי
אומר אם היו בספינה מסלקו לנד אחד ויקר ר׳ יצחק אומר על קרוכי פטור
ועל אחרים חייב רבי שמעון אומר בשבת חייב ובחול פטור רבי נתן אומר
אם יש חבלה עמהם פטור מפני שיקתו שמירתו אבל לא זקת חבלה כתב
הרמ״ב ז״ל והילכתי כת״ק דפטור בכל ענין בין בחול בין בשבת והך תניא
כולה דיחידאי ניהו ולית הילכת כחד מיניהו: לא יעורר על מתו וכו׳ מאי
שנאמר יום דאמר רב כהנא ואחרינ לא אמר רב יהודה אמר רב מעשה בחד
אחד מבניהם מעות לעלו לרגל ובא ספדן אחד ועמד על פיו ונטלתן ממנו
ולא נתנן לו ונמצא אותו היום מלעלו לרגל בתות שעה אמרו לא יעורר אדם
על מתו ולא יספידנו קודם לרגל שנאמר שנים יום ושמונה אמר לפי המת
משתכח מן הלב עד לאחר שלשים יום מאי בינייהו איכא בינייהו דעבד
בחנם וכתב ר׳ יצחק גיות ז״ל וכיון דטעמא משום עלי הרגל שרי והקש
הר״מבם ז״ל אם כן לימא איכא בינייהו בומן הזה שלא נהגו אלא אחד מסור מ
משום דכל שנמנין עליו אחד להתירו אי אמר שלא לדוק משום עלייתי
לרגל אלא נמי משום שמחת רגל שאדם מקפיד מעות לצורך המועד ואתו
לבטולי משמחת הרגל ורח״ג ז״ל כת״ק דכתיב ושמחת בחגך שלמי יום
על מתו חיזקו הי יהודה מזכירו כיון המתים לא יספידו קודם לרגל שלשי יום
זה העושה לו הספד כפני עצמו הרגל דתימא כיון שאבל אחד עושה ומתיר חיזוי
אחד תוך שלשים יום ישן אחר שלשים יום כלומר אם מת לו מת בתוך שלשים
יום תפילו ערב הרגל מותר לסופדו כדרכו מפני שהמריות כבר היה בלבו
על מיתת האחד ואין בו תוספת מפני הספד מזה כרגל דמפני נעי המועד
היה בשחוק והר״מכן ז״ל כת כיון דק״ל דהילכת כרב כשיטורי אין לנהוג כל
זה מפני שיטת הירושלמי אי אתיא כוותיה לשחוק ול״ל כיון דבאחד ישנה
אמרה רב בהאי נמוקא על גבי חמור וירכיבם עליהם מפני שהוא מהלך בהן מהלך בזיון
ואם היה מתירא מפני הגבבים מותר תניא בתוך רבתי ליקוט עצמות
הילו תלת יום מחל לפיכך מן מלקטין אותו עם חשיכה רבי שמעון אומר היה
פושה ומלקטן בתוכו היום וחשכה מותר כיום שלאחריו ואין עושין עליו
בסורה ואין חומר עליהן בשבת אבילו אבל חומ תנחומין לעצמו ואין מברין
עליו בתוך עיר אבל מברין עליהן בתוך ביתו ירושלמי תני אין שמועה
ללקוט עצמות אור ר׳ חגי והו׳ שמעיה למאר אבל מה שמע בן ביום ים שמועה
ללקוט עצמו ומתחלת עד התערב חף ע״פ שלא היה שם בשעת ליקוט עצמו
תניא ליקוט עצמות אין חומ עליהן קיבי ובאי אין חומ עליהן לא נרך אבל
ולא תנחומי אבלים אבל חומרים עליהם הדבים ומה הן הדברים הבאין
ממרן קילוסין פי׳ מקלסין המת ומספרי בשבחיה ו״מ קילוסין להקב״ה סהו
ממית ומחיה: תניא אין מפרקין את העצמות ואין מפסקין הנידי אלא
מלקט חוץ מעצמות מבין ומתו דברי רבי עקיבא פיר לא יקטם בידיו אלא
מחריס מלקטין לו רבי יהודה בן בתירא אומר ליקוט עצמות אינו אלא
הבאה בלא הבאה אבל אין מפרקין אבל מלקט אדם עצמות אביו
מתיס בדאם מפרקסל מכאן ובראם מפרקסל מכאן דברי ר׳ יוחנן בן נורי
רבי עקיבא אומר סיף מפרקסל מתעכל ומסיף להתעכל אבל מלקטין
ומותנו בארון פי׳ סיף מפרקסל להתעכל ומתנו עצמות שני מתי מתערבין
אלא מלקטין ומוחנו אבל אחד לעצמו בארון של חרזים אמר רבי אלעזר כך
בדוק כך אמר לי רבא בשעת מיתתו בתילה קודרני בקעה ובכוש לקט
עצמות ותנם בחרוים ואל תלקטם אחת בידך אלא יהיו בעיניך כאין
עשיתי לו נכנס יותר ולקט ופר עליה את מפרקסל וכנסתי וקדרתי עליה
ופירדתי את הסדין ונתתי עליהם חפורים יורדים וכשם שעשה לאבא כך
עשיתי לו: כפרק מי שהתו המוליך עצמות ממקום למקום הרי זה לא יתנם
בדיסקי ויכיחם על גבי חמור וירכיבם עליהם מפני שהוא מהלך בהן מהלך בזיון
ואם היה מתירא מפני הגבבים מותר תניא בתוך רבתי ליקוט

שהיה קשה לו מיום טוב שני שאם מת ביום טוב שני ממיך לערב שיהו
שהות לקברו ביום ואפילו הכי יתעסקו בו יפה כיום לפי שדרך קבורת חול וכן
בחול המועד היה רגיל שהיה מותר לחפור קברים לצורך קברות חול ותיקן
רבי שמעון גוזרת לא התירו שלא טילטול והכרים שהיו בהן טורח לחבל חפירה
לכך היו שהות ביום לקוברו גם לא יעשו הקבר ביו"ט גם אסור למיבד ליה
גלימא ולמיבד ליה אסף ביום וכן במועד ומי אין לחפור קברים לצורך חול
ומדברי למדנו שם מת ביום טוב שני ואין דוחין לקברו בו ביום שהיו עושין
שום דבר איסור מלאכה בו ביום וירושה דחפי' ע"י נכרי אסור ותימה הרמב"ם
ז"ל שם לצורך שם המועד הוא למה מזכירין זו"ש במועד שהרי לאמרו מרחיב
ומצריך בו במועד ופי' הרמב"ם ז"ל ללקבור בו במועד מיירי ואפילו הכי אין
חופרין אותו לכתחילה במועד אלא טעמא משום דחיפשר ליה בכדרכו והוא
הדין שהו הקברו שלנו ירושלמי עושין כדרכת במועד זה הבקיע וכל שהו
תושב נקרא בקיע כי זה הבקיע אין עושין אותו קבר לעולם שלא לעשות כמו
בר ותושב והיינו מהמורו דאמרין לעיל וזה שמת במועד נותנין אותו ולתוכו
עד שלאחר המועד שחופרין לו כוך או בונין לו קבר לפי כבודו ולא מיסתבר
הגה"ה
כללכפירושו כי נפלו הוא למת ואכל מקברין לחסוך למו לעשות קבר
לפנותו מקבר לקבר קודם שיתעכל קבוע משום דהירושלמי לא אתא
הבא ולמוי הא להתיר בורך קבורה יותר מסתבר ומה שתמ עד לאחר תירץ הרמב"ן ז"ל לפי לפיקוחי קבר קבוע בקרקע כמו שהמ
שהכוכין והקברות נרכי רבים הן עושין שלא דוקא כיכין או קבר בניין
רבים שהורגים שתו ובנרכי רבים מהלכות מהר"ם:
בתחילה דאין עושין אותו בתחילה במועד כשאין נריכי להם במועד
כאן חופרין בורות סיחין ומערות של רבים במועד כשאין נריכין להן
במועד אבל חוטטין אותו אע"פ שאין נריכין להן עד לאחר המועד והיינוך
דמיית לקטיטות בורות אבל מתכוין כיצד מתכוין אם רבי יהוד
יד שהסיד לורך מקברו במתניתין תנא מלריך בו ומרחיק בו: גמרון עם המת
בתלר תנינ לה ת"ר עושין כל נרכי המת בוזיקלו שברו ומכבד לו כשותו
ועושין לו לחמן מבשרי המבושרי בעי"ט רשב"ג אומר תפיחית עבי ומבשרן
בגיגית בתוכו והילכת כרשב"ג דסתם מתני' כוותי' ירושלמי הדא דת"א
בית שלנו מפורסם אבל כמת מפורסם אפי' בשוק כדתניא בברייתא
הגה"ה
ליה תנרין רבנן תרון בשוק והכל אולי שלא יקון לו תרויס ודכוותיה
לא יתנו לו תכריס מן הסד הא מנוכו מלהכה פלוגתא דר' יהוד ורבנן
פי' הא תשובות מן הסד שלא שנרין לתלוק תחד לשנים או לתלתה ולרבעה או לתלוק תחד לשנים
ולשבעה דומיא דתרוי לנפר: אין
יד נושאין בשכיבמועד לא בתוכו ולא
לאונות ולא מייבמין מפני שמחת
היא לו אבל מחזיר הוא את נרושתו
פרש"י נרושתו מן הניסואין אבל מן האירוסין לא מפני שמחת היא
לו וכי שמחה היא לו מאי פריך ר' יהודה אמר שמואל לפי שאין מערבין
שמחה בשמחה ואמר רב לטיל בר קטינא אמ' רב מניין שאין נושאין נשים
במועד שנ' ושמחת בחגיך ולא בחגך שאלו אמ' מפני הטורח ר' יוסי נפתח
אמר מפני ביטול פריה ורביה תניא כל זו שמחה שאין בה טורח ברגל
מותרין ליטע ערב הרגל לאחר המועד שמחה אחר יומא ולאחר
מועד טירחא עיקר טורח אחר יומא ולאחר מועד מי מפני פריה ורבי' אחר יומא
לא מצטי לומיס נפשיה ולאין מערבין שמחה בשמחה אלא לפחות שעה אחת
את האחת ובו שבעת ימים ושבעת ימים אחרונה עשר יום מכלי כתב אחרונה
עשרים יום שבעת ימים ושבעת ימי למה לי ס"מ הני לאחול והני לאחול כת' ביום
השמיני שלח את העם וכת' ביום שלשה ועשרי לחדש השביעי שלח את העם
אכאן לתלמיד שנפטר מרכו וחזר ואין כאותו שביום יפריח ולימד שנותין
פנים ועושה שאר תכשיטיה במועד רבי יהודה אומר לא תסוד מפני שניוול
הוא לה תנו רבנן לו תכשיטי נשים כוחלת ופוקסת ומעברת שערה מעל
פניה ומעברת סכין על פדחתה ואיכ' לאת מעבר סכין על פניה של מטה:
הגה"ה
ן כיצד תופ כדרכו והאומן מכליב כיצד תופ כדרכו והאומן מכליב ותסוד לאת בסיד במועד לפילו
כל שאינו יכול להוציא מלא מחט מתירתו לאחר המועד: מת"ו
כאחת רבי יוסי בר חנינא אומר כל שאינו יכול לכוין אומר כאפת חלוקו ולא פסיקא הילכת כמאן הילכך האומר
נשנמו שהוא יודע באחד משלו לא יתפור במועד מאי מכליב ר' יוחנן אומר
אפשיט רבה בר שמואל את שיני כלבתא הכי נמי לא אפסיקא הילכת כמאן
הילכך האומר הנריך לתפור לצורך המועד יעשה כחומרי שניהם תפירה רחבה

הגה"ה
תפילו אם נקרע בגדו ואם לוכשו
בו יכיס נקרע יותר מדאי לתפור שלא
כמו שפי' ואפי' על ידי נכרי: מת"ו
ותפירה אחת למעלה ואחת למטה
כשיטת הכלב: ומומר לאומן נכרי יג
לתפור לצורך המועד מכל מלאכה
עושה אומן לנכרי ועושה כדאמר
לקמן בפ' מי שהפך הילכך אין לומר
לנכרי לתקן לו מנעלו ומלבושיו שהן קרועין ואין להתיר מטע' זה משו' דהוי
כדבר האבד שאם לא יתקנו יתקלקלו דכה"ג לא מיקרי דבר
האבד אלא כי היכי דאם יתקנו יותר ויינו ושאר דברי האבד בגמ' שיתקלקל
עיקר הענין אבל בשביל מעות תוספ קלקול לא מיקרי דבר האבד ואמרי
נמי אם יש מי שהפך הילכו מועד עקרו הן ואין לפלות זו מזו וכן מצאתי כתוב
בשם רי"ב דאסור לתקן מנעלים בחול המועד והבית רחיה מיהא דאמרינן
בפרק מקום שנהגו רבי יוסי בביבי יהודה אומר אף הרגעני שכן עולי רגלי
מתקני מנעליהם בחול המועד ומשמע דוקא עולי רגלים הוא דשרי אבל
לשאר כל אדם שמקרינו מנעליו אסור דאי הוה שרו לכל אדם היה לו למימר
שכן מותר לתפור מנעלים בחולו של מועד כרקאמר התם שכן הדין תופר
כדרכו בחול המועד: מסרגו את המיטות ר' יוסי אומר מתחילין הרג יד
סביה את המיטה כדורתה רונה לומר להלכה כרבנן ואף על גב דתניא
כמאיר מסרגין את המיטות ואין צריך לומר שמתחילין דברי ר' מאיר ורבי
יוסי הוא שמתחילין ואין מסרגין וקי"ל כרבי מאיר ורבי יוסי הלכה כר' יוסי מ"מ
מלשתם לן דברי ר' מאיר במתני' משמע שאין עיקר ומשיקנא כגמ' דמסרגין
היינו שתי וערב ושרי ליה רבי מאיר בלא שינוי דמשוי ליה דבר האבד תנא
ושוין שאין מתפללין תפלת המועד מעמידין תגור וכיריים ותפס במועד רבי
יהודה אומר אין מכבדין את הרחים לכתחילה פי' בתחילה אבל אם נשתכח וטחן
מכבדין כלאחיתא בברייתא בגמרא בתר הרחב"ד ז"ל ומשתברת מדקאמר
רבי יהודה אין מכבדין מתחילה מכלל לרבנן שרו אפי' מחדשה ועוד מדקתני
בברייתא רבי יהודה אומר משמע דפליגי רבנן עליה ואית להו דאפילו
מחדשה מכבדין ומצמיתין דקאמ' ת"ק היינו דמתקנין אותו יפה על עמודו כדי
להשתמש בהן והילכה כת"ק מלי מכבדין אמר רב יהודה מנקר ריחיא רב
יקיל אומר בת עינא כתב הרחב"ד ז"ל דרב יהודה אומר דוקא מנקר ריחיא
משעשה הלינוקא הוא לכל בת עינא לפי שמצוי הוא בה ורב יחיל אומר בת
עינא וכ"ש מנקר ריחיא והלכ' כרב יהודה מדדרש רב חמא נוקרי רחיא במועד
ומכלי רב חמא הלכ' למעשה אתא לקמיה דרבא ואמר ליה בת עינא ומנקר רחיא מותר כיון
מדשרי ליה למימר נוקרין לחיש ועושין לה בת עינא ומנקר רחיא מותר כיון
מפלגי בין חדשה בין ישנה דרב חמא נקרי רחיא בחול המועד ותנו רבנן יש
אומרים סום שרוכב עליו וחמור שרוכב עליו מותר ליטול ניפורניו בחולו של
מועד אבל חמר דרחיץ לא ומיירי בחדשה דרכיב עלה למוד ללכת ברגליו
וצריך לרכוב לצורך המועד וה"ה נמי לתקן ברזולי רגליו ואם שלח הוכיחם
לפי שבימיהם לא היו רגילין לתקן ברזולי להגלי הבהמות כמו שעושין בחוץ
לארץ שעיר עושין ברזילים לטלפי פוסיהם שלא דק הנפרנים נושלין לפי
שהארץ עפר תיחוח ואין מכניס מנעיל שם אבל בארץ הזאת שאין הבהמות
יכולות לילך בלא ברזילים מותר לתקנו במועד וכן הסוכף וברסן שם סוס
נרי לרכוב לצורך המועד ובלבד שלא יכוין מלאכתו במועד: רב יהודה אמר רב כ
למיסקל טופר לחמר דרחיץ בחולה דמועדה ולקוקמא ריחיא ולמיבני תחת
ריחיא ולמיבני תוריא רב ששת לסרוקי סוסיא ולמיבני קרפיפתא ולמיבני
מיצטבא רב ששת למיסקל דמא דכתיבי בחול המועד שמא ליה חבי תבי דמסייע
לך מקיזין דם לבהמה ואין מוציאין רפואה מבהמה בחולו של מועד תוספתא
שותין מי זגלים ומי דקלים ומי [illegible] גיקרין במועד שברפואה היו אומרים אין
שותין מי זגלים ומי דקלים [illegible] זקנין על שפת רבי עקיבא ולימד שאותין
מי זגלים ומי דקלים וכ[illegible] בחולו של מועד מקיז דם לבהמה ואין
ולעוף ואין מוציאין רפואה מבהמה במועד: רב ששת לבפסיפי קרמי מלי, כא

הגה"ה
פי' בגלים מצויים לחתר שנתכנסו
ונתייבשו בשעת גרוף וכעזו
קשי' וכשרוצ' לרככן נות' הכגד כתו'
ידין ומולין ומכין עד שיעשה
הכגד ההוא כמוקיפולין קטני כעין
קמטי וכמו שצריך להו במועד ורש"י
פירש קירמי יריעות: מת"ו
הגה"ה
נשים מסורים לקמוט בגדים שלהן
בחול המועד לף על גב דצריכות
למועד משום דליכא פסידא ונרחה
כשנין מעליא: מת"ו

מיא לארעא מדעתא דכוורי שרי מדעתא דמרעא מסור היכי דמי פתח תרי
כבי חד מעיל לחי וחד מתתי מדעתא
דכוורי פתח תדבכא מדעתא דמרעא:
כב °ואמר רבא האי מאן דפשח דיקולא
פי ורהוט למיכל בהמה מדעתא
דידיה שרי מדעתא דליקולא אסיר
היכי דמי מחד ניסא מדעתא
לחיותא מאתי ניסא ומאתי ניסא
מדעתא דליקולא ואמר רבא מני
תוחלי מגזרינהו שרי מציניהו אסיר פיר תמרי שלא פתבשלו כל צרכן מותר
ללקטן במועד למוך מכילה ומנותרי מאכילה מסולבבין כדי שתצא מהם
הליחה שלא יתליעו רב פפא אמר כיון דהי שבקינן להו מתליעי כפרקמטיא
דאבר דמי ושרי כלומר כיון שלקטו אם יכים מותר שיהיו צריך
לאכילה ויתליעו ויפסדו הוי כפרקמטיא דאובדה אם לא יתכוונו עתה
למותר לאוכלה במועד סילבך חני תוחלי נמי שרי למימניהו כדי
יופסדו כיון דמתח להו לקטינהו לאכול: אמר °רב פרקמטיא כל שהוא אסור
כב פי לקנות סחורה אלו למוכרה אסור לפי כל שהו מצוה טירחא אמר רבי יוסי
בר חכינא ודבר אבד מותר ולא מיקרי דבר האבד שלא שיפסד מן הקרן כגון
הני תוחלי נתתין בסוכין וכורו לגוף וכגון הני דבני מקרא דשכוות שאם לא
ילך עתה לא ימצאם לאחר המועד אבל אם יום הסיק הוא במועד ואבל עתה
למכור סחורתו בריוח ולאחר המועד לא יוכל להרויח כל כך אין הקרן
לא יפסיד אסור למכור במועד והכי איתא בירושלמי אמר ירמיה בשם
פתוח מקרע מודכן ואם אין לו מה
יאכל תותר למכרו במועד ואפילו אם
אי אפשר שלא אם יאכל מה יהא עליו אם יאכל מה יהיו לו מעות
ברוח יוציא יותר לשאחת ר' אבהו בשם
ירושלמי דשרי לגרסינן בירושלמי
דכפרק שני דמכילתין רבי יוסי ורבי
אלעזר היו מפקידין לרבי חונא
דהוה פריש פי פורס אלמכור במועד אי אית ידע דאית מודכן ואית שתי גבן
וכין ר יונה הוה ליה ספרין אתא שאיל לרב הונא מהו למיזבניהו במועדא
אמר ליה שרי מיחר את במועדא ואת שתי קונדיטון במועד היתיר לו למכור
בשביל שישתה במועד וישתה יין קונדיטון ואילו לא היו לו מעות כדי שלא
היה שותה ועוד גרסינן פרקמטיא דאובדה שרי מדבניהו במועד רבי יעקב
בשם רבי אחא בשם רבי יוסי הלא שיירתא שרי למיזבן מיני במועד לא הוה
ידע דשיירתא צלתא ומזלא עבידתא שלא עבורי רווחי פסידא היה משמע
מיהו ירושלמי אם מזדמן במועד דבר שאינו מצוי מיקרי שפיר דבר האבד
כגון אם באו שיירות של סוחרים במועד והניחו הרבה סחורו ומוכרי בזול
לא ימצאו לאחר המועד אף השיירות קונין עמהם הסחורות ביוקר קונין מהן
ומוכרין להם דמגיעת הריוח הוא הפסד כיון דבר שאינו מצוי הוא: °ואלו
פר שמלוין לנכרים בריבית כתב ר' יצחק נרונה שלא היה נראה לר"ת לאסור מפני
פרקמטיא שלא אבדה ואתן של סחורה
ולא הלוהו והא דרבינא מסיק דמי
בבני מקרא דשכוותא ולא הוה שרי
ליה רב אבי שלא מפני לבת הכי לא
משכח להו שלא מפני פירעון הלוהו
אסור וכ"ש להלוותו הלוהו היתה
כעין פרקמטיא שהיה אלוה להם
מעות והיו נותנין לו יין בפירעון
ומפני משתכר בו כלחיתא בפר מיזהו
כשר רבינא הוה יהיב זוזי לבני מקרא דשכוותא ומפקו ליה טפי טפייתא
אתא לקמיה דרב אבי אמר ליה מאי שנא ליה מאלוי קמאלוי נכך והיינו
טעמא דהכי אלוהו אינם כעין פרקמטיא ומדרבי אבהו משמיה דרבי
הלוהו בביתו אסור אלוהו בשוק מותר ואמר רבי אלעזר הלוהו בשוק אסור
לעשות עמו פרקמטיא ואין לומר דאסתם מיירי בהלוהו שהיה לצורך
המועד דהא קתני סיפא ואם אין לו
מה יאכל מותר ובשכנו הילך דבר
שאם נוהגים איסור בהלואת ריבית
לנכרים בחול המועד ואני התירתי
בביתי להלוות לנכרי שרגילין תמיד
בהלואה בביתו אסור שלא יהו להם

הגה"ה
פירוש חור רחב לנד המים היורדים
מלמעלה נחור קנר מלמטה ג' נמא
בו מ"ל מדעתא דכוורי עבדים ושרי
אבל פתח חד בצד למעלה ולמטה
לא פתח מדעתא דמרעא להשקות
ענב ואסיר: מ"ל

הגה"ה
ודבריס שנרוך להם ביום טוב מותר
לקנותם בהם בשאה בין בבדים בין
בשיש מן שהוכר ישראל ואין לו
מה יאכל אי לא דקני האי מותר
לקנותו: מ"ל

משקין

פרק ראשון

מועד קטן

המועד כת' ריבו' לסיל שמות שם נוף ילכו להם לבית יהודי ויצלו להם
ישראל מעות לנכרי שלא בריבו' של וידבילום לבית מבלם ואיכ פסידא:
הסחורה על אנת שאם לא יפרעם °רב טרח ליה לחייה בר רב אבי כה
מאה ס' ימים שתהא הסחורה קנויה למיגדל מוהרי פירות מבודות דנים
מאה ס' ימים לישראל אלוה ליפרעם עשויות מערב בחולא למועדא מאי
דמותר מכל מקום יש להסתי על טעמא מעשה סדיוטרו מכל מילי
העושה בו כפרקמטיא נמורה: פי' אבול דנים עשוי מקוטין אסור
מע"ג תומן הוא: °רב יהודה שרא לר כו
לאתויי נורתא למת אל תנוחא לרבה בר פכבי למיגדל מהולתא מיבי והאמר
רבה בר שמואל ושוין שאין גולין לכתחילה לא קשיא הא דשרי רב יהודה
בימות החמה כגון בפשה דליפשר למיפא ביה בחולא למועדא והא דאסר
רבה בר שמואל בימות הגשמים כגון בסוכות: °ועושין מעקה לגג ולמרפסת
מעה"ד ובית הדיוט אבל לא מע"ג תומן ושפין את הסדקין ומטיחין לותו במועדא כז
ביד וכרגל אבל לא במחבלים הניר והגיבול והקורה והמפתח שבשערים
הגה"ה
מתקנן במועד ובלבד שלא יכוין כשאין עמהם יהודי אבל עמהם יכול
מלאכתו: °כשים שהוא יכול לאכול כח
מהם במועד כופין אותו ואוכל מעשר
טופן קורה הראוי לה ומניח ומניח
ופסל כמתניתא תנא נר בנרות ואין
טח בטיט ומעגיל לותו וכו' הכותח
במעגלם אמרת שרי ביד וברגל
מיבעיא ק"ל שפין את הסדקי
ומעגילין לותו כשיו מעגלם ביד וברגל אבל לא במחבלים מ' רבינא כמאן
מדלינן סתירת קבויתא לדשי ולא בניינין מיבי דבר האבד בחולא למועדא
כמאן כרבי יוסי דאמר זולף ונו' ונף כדרכו וק"ל כוותיה כשאי שיכול לאכול
מהן וכו' בריתא לבתי כנסיות ומדרשות ואתו כוורי מזל ט"ע עוד ואתו כוורי מזל ט"ע

קבולת בין שהיה קבולת לא יעשה היתה מלאכתו ביד לחרים בניתו לא
יעשה בנית לחרי יעשה הרב אלפסי ז"ל מקנת דברים האמורים בברייתא
דלא ככרי ר' יהודה וכך אמרו לו מסו להלכה כאמרו לו בגמרא דלקן מוקף
שלא הבניה שמייס בברייתא ולכך לא הניח דבריהם ממילא ידענא דאחורין
עור לא הניח הא דרבן שמעון בן גמליאל אמר זתין הפוכין ולקן שם אומן
שלא הוה יכול לעשה בגמרא וכתב הראב"ד ליכא מ"ד הלכה כרבן שמעון
בן גמליאל אלא פליגי רבנן עליה והרב אלפסי לא הניח אותה בהלכותיו שמא
סבירא ליה דלית הילכתא כוותי וכן מיסתבר מדקתני וילדעו לכל לו אומנם
מותר לעשותו במועד דהא לאו אומנם הוא ושוב
דגמרינן בפרק בתרא לכל שלשה ימים הראשונים אסור בעשיית מלאכה
ואפילו עני המתפרנס מן הצדקה ואילך מביזה גדולה מצינו לכל
מלאכה ימים ואילך ודאי מותר לעשות מלאכה בצנעה בדבר האבד אם אין
אומן אלא זה שכרו תתירו לעשות מלאכה לצורך פרנסתו ולא כך לחתן
ראיתיו אלא מיקרי מיכוין מלאכתו במועד וזה אלא עשה בצנעה אף על
פי שהיה מות לפי שעתו מרירו לחייתו אין הדעת סובלתו להעסק בשום
מלאכה ועני המתפרנס מן הצדקה אין כאן מביזה גדולה ואפילו הוא ניזון מקופה
של צדקה והוי מיסתבר דהלכה כרבן שמעון בן גמליאל אפילו אי
דבנן עליה דהלכה כדברי המיקל בכל מקום דבים וכן
פסק הרמב"ם ז"ל בכל דבריו מאיר ז"ל פסק בהלכותיו אלא כרבן שמעון בן
ל גמליאל: ועוד הסמיך הרב אלפסי ז"ל לזיקך מילתא דרבן שמעון בן גמליאל
אם היה ספר לרבי זו בלן והגיע עת הדגל הרי זה יעשה וכתב הראב"ד ז"ל

הגה"ה

אלו מיתרת נמי לא מייתי לה הרב מפני כבוד העם רש"י לא גרי
בהלכותיו למיתרת אלא כהילכתא בניצעה דהא דרבים הוא ופרהסיא
היה ואין נראין לי דברין כלה דהא עביד מהילכות מהר"ם
ליכא פלוגתא עליה ולא תסכחת
מיתרת דפליגי עליה ולגבי דברי

תורה נמי אמרינן הכי אבל אסור בדברי תורה ואם היו רבי בריבי לו שונה
לאחו כאחב ורבי מאיר ז"ל פסק כדברי הרב אלפסי ז"ל להחמיר ואע"ג דבתלמוד
לא תורה התירן ודורך רבים תלמוד תורה שהני : הרחיסין והחבירין
וקבלני ופועלים שהיו עסוקין במלאכתן בחול ובאו לחצר בשבת ויום טוב
שמלאכתן מותרת היה ומשום פסידא דבעלי שרוין להו דחיסין וקבלני
בחזין עושין מלאכה בקרקע ליכ פסידא דבעלים ומחוכר נמי כיון דלא יהיב
לא מנופה דארעא לי מוכיר ולא עביד ליכא פסידא לבעלים וליכא נמי
פסידא לדידיה הילכך עושין החמרים והגמלים והספנים שוכרי חמורים
גמלים וספינות הרי אלו לא יאכירו בתחילה לפי שהמלאכה שלהן ומין מדם
מפסיד בדבר אחלתם ואם היו מוכרין לו מוכרין הן או בהמת לכל אחרים
הרי אלו לא יעשו כן לעצמן ולא יפסידו כל שכרן וכעלי נמי לא יפסיד והכא
לא קתני ע"י אחרים שהרי הן עצמן מוכרין לכל אדם וקבלנין ליפסד
להן ע"י אחרי בעבודת קרקע וכלאה פרי ומשמע דנרשי דהחרים
הרי אלו יעשה ע"י אחרים וכשום ספר לא נמצא כך אלא אלו יעשו משמע
שהן בעצמן עושין ומה שכתב ז"ל וחוכר נמי כיון דלא יהיב לא מנופ דארעא
לי מוכיר ולא עביד ליכא פסידא לבעלים הא ליתא דתניא בפרק המקבל את
השדה ומשכח בה הוכיר שמים הוא רשאי לעשות ונותן לו ומפרש
בגמרא דהאי מעשה היתה בקבלנות דאי בחכירות למיתניא
דפשיטא דכיון שים לו דבר קבוע לשנה מיד ליתן בין יעבוד ובין לא יעבוד
אלא אפי בקבלנות שקבל כדין חרישי העיר לחרוש ולזרוע ולהפיל
הכי אם הוכירה ישלם כמו שהיתה רגילה לעשות ואם אם שפירש לשם היה
לבל מוחכר או מוכר לבל אחר שיעשה הוא עצמו מלאכה נראה לי קושיא
גדולה דהא אפי' בית השלחין שהנחת בתוכה שדה ומשום הפסד ממונו מעט שרוין היה לעשות מלאכה
בפרהסיא על כן נראה לי כפירוש הראב"ד ז"ל החרישין והחבירין והקבלנין
בשדה של האבל הרי אלו לא יעשה ובשביל שבעל השדה הוא אבל לא
יתנגו מלעובדה ולשומרה החמרים והגמלים והספנים שוכרי החמור והגמל
והספינה הוא לבל הרי אלו לא יעשה בתחילה כיון שלא שכרו מאנו קודם
שיעשה לבל ואף על פי ששכרו בכך לשבוע או לחדש כפי הרגילות וכלה
מזמן קודם החגילות לא יעשו בתחילה לבל אם היו מוחכרין או מוכרין
לבל אחרים מעיקרא ואילו לבל לבעליהן בתוך זמן השכירות הרי אלו
יעשו והכי איתא בירושלמי החרישין והחבירין והקבלנין הרי אלו עושין
חמרין וגמלין וספנין אין עושין והא דתנן חרישין וחפירין וקבלנין הרי אלו
עושין דשמא לכתחילה וכחמור וכגמל וספן אסור לכתחילה פי' הראב"ד
ז"ל להעשם משום לחרישות קיימת ומנהג החרישין ידוע הוא בפקו

הגה"ה

לבל ע"י עצמו לא ואפי' בניצעה כגון
אין שם אומן שלא הוא ודוקא בשלשה
ימים הראשונים כדפי ומשום פרנסתו
מותר לאחר שלשה ימים כדקתני
מכאן ואילך עושה בניצעה משמע
דקתי אפילו אפי' עני המתפרנס
מן הצדקה לא יעשה חוץ שלשה ימים
לבל מלאכתו כתוב בשם רבי שמעון
דקתי נמי לחרישה ואפי' עשיר עושה
בניצעה לאחר שלשה ימים ומי מיכירו שלמי
משמע דקתי אחני וכן פי' הראב"ד
וכן נראה לי ונטעם דהחמיר בשלשה
ימים הראשונים טפי משום דשמר
שלשה ימים לבבי מהילכות מהר"ם

קבולת בין שהיה קבולת לא יעשה היתה מלאכתו ביד לחרים בניתו לא
יעשו בנית לחרי יעשה הרב אלפסי ז"ל מקנת דברים האמורים בברייתא
דלא ככרי ר' יהודה וכך אמרו לו מסו להלכה כאמרו לו בגמרא דלקן מוקף
שלא הבניה שמייס בברייתא ולכך לא הניח דבריהם ממילא ידענא דאחורין
עור לא הניח הא דרבן שמעון בן גמליאל אמר זתין הפוכין ולקן שם אומן
שלא הוה יכול לעשה בגמרא וכתב הראב"ד ליכא מ"ד הלכה כרבן שמעון
בן גמליאל אלא פליגי רבנן עליה והרב אלפסי לא הניח אותה בהלכותיו שמא
סבירא ליה דלית הילכתא כוותי וכן מיסתבר מדקתני וילדעו לכל לו אומנם
מותר לעשותו במועד דהא לאו אומנם הוא ושוב
דגמרינן בפרק בתרא לכל שלשה ימים הראשונים אסור בעשיית מלאכה
ואפילו עני המתפרנס מן הצדקה ואילך מביזה גדולה מצינו לכל
מלאכה ימים ואילך ודאי מותר לעשות מלאכה בצנעה בדבר האבד אם אין
אומן אלא זה שכרו תתירו לעשות מלאכה לצורך פרנסתו ולא כך לחתן
ראיתיו אלא מיקרי מיכוין מלאכתו במועד וזה אלא עשה בצנעה אף על
פי שהיה מות לפי שעתו מרירו לחייתו אין הדעת סובלתו להעסק בשום
מלאכה ועני המתפרנס מן הצדקה אין כאן מביזה גדולה ואפילו הוא ניזון מקופה
של צדקה והוי מיסתבר דהלכה כרבן שמעון בן גמליאל אפילו אי
דבנן עליה דהלכה כדברי המיקל בכל מקום דבים וכן
פסק הרמב"ם ז"ל בכל דבריו מאיר ז"ל פסק בהלכותיו אלא כרבן שמעון בן
ל גמליאל: ועוד הסמיך הרב אלפסי ז"ל לזיקך מילתא דרבן שמעון בן גמליאל
אם היה ספר לרבי זו בלן והגיע עת הדגל הרי זה יעשה וכתב הראב"ד ז"ל

הגה"ה

אלו מיתרת נמי לא מייתי לה הרב מפני כבוד העם רש"י לא גרי
בהלכותיו למיתרת אלא כהילכתא בניצעה דהא דרבים הוא ופרהסיא
היה ואין נראין לי דברין כלה דהא עביד מהילכות מהר"ם
ליכא פלוגתא עליה ולא תסכחת
מיתרת דפליגי עליה ולגבי דברי

תורה נמי אמרינן הכי אבל אסור בדברי תורה ואם היו רבי בריבי לו שונה
לאחו כאחב ורבי מאיר ז"ל פסק כדברי הרב אלפסי ז"ל להחמיר ואע"ג דבתלמוד
לא תורה התירן ודורך רבים תלמוד תורה שהני : הרחיסין והחבירין
וקבלני ופועלים שהיו עסוקין במלאכתן בחול ובאו לחצר בשבת ויום טוב
שמלאכתן מותרת היה ומשום פסידא דבעלי שרוין להו דחיסין וקבלני
בחזין עושין מלאכה בקרקע ליכ פסידא דבעלים ומחוכר נמי כיון דלא יהיב
לא מנופה דארעא לי מוכיר ולא עביד ליכא פסידא לבעלים וליכא נמי
פסידא לדידיה הילכך עושין החמרים והגמלים והספנים שוכרי חמורים
גמלים וספינות הרי אלו לא יאכירו בתחילה לפי שהמלאכה שלהן ומין מדם
מפסיד בדבר אחלתם ואם היו מוכרין לו מוכרין הן או בהמת לכל אחרים
הרי אלו לא יעשו כן לעצמן ולא יפסידו כל שכרן וכעלי נמי לא יפסיד והכא
לא קתני ע"י אחרים שהרי הן עצמן מוכרין לכל אדם וקבלנין ליפסד
להן ע"י אחרי בעבודת קרקע וכלאה פרי ומשמע דנרשי דהחרישין
הרי אלו יעשה ע"י אחרים וכשום ספר לא נמצא כך אלא אלו יעשו משמע
שהן בעצמן עושין ומה שכתב ז"ל וחוכר נמי כיון דלא יהיב לא מנופ דארעא
לי מוכיר ולא עביד ליכא פסידא לבעלים הא ליתא דתניא בפרק המקבל את
השדה ומשכח בה הוכיר שמים הוא רשאי לעשות ונותן לו ומפרש
בגמרא דהאי מעשה היתה בקבלנות דאי בחכירות למיתניא
דפשיטא דכיון שים לו דבר קבוע לשנה מיד ליתן בין יעבוד ובין לא יעבוד
אלא אפי בקבלנות שקבל כדין חרישי העיר לחרוש ולזרוע ולהפיל
הכי אם הוכירה ישלם כמו שהיתה רגילה לעשות ואם אם שפירש לשם היה
לבל מוחכר או מוכר לבל אחר שיעשה הוא עצמו מלאכה נראה לי קושיא
גדולה דהא אפי' בית השלחין שהנחת בתוכה שדה ומשום הפסד ממונו מעט שרוין היה לעשות מלאכה
בפרהסיא על כן נראה לי כפירוש הראב"ד ז"ל החרישין והחבירין והקבלנין
בשדה של האבל הרי אלו לא יעשה ובשביל שבעל השדה הוא אבל לא
יתנגו מלעובדה ולשומרה החמרים והגמלים והספנים שוכרי החמור והגמל
והספינה הוא לבל הרי אלו לא יעשה בתחילה כיון שלא שכרו מאנו קודם
שיעשה לבל ואף על פי ששכרו בכך לשבוע או לחדש כפי הרגילות וכלה
מזמן קודם החגילות לא יעשו בתחילה לבל אם היו מוחכרין או מוכרין
לבל אחרים מעיקרא ואילו לבל לבעליהן בתוך זמן השכירות הרי אלו
יעשו והכי איתא בירושלמי החרישין והחבירין והקבלנין הרי אלו עושין
חמרין וגמלין וספנין אין עושין והא דתנן חרישין וחפירין וקבלנין הרי אלו
עושין דשמא לכתחילה וכחמור וכגמל וספן אסור לכתחילה פי' הראב"ד
ז"ל להעשם משום לחרישות קיימת ומנהג החרישין ידוע הוא בפקו

וכיון שזה היה אחרים מקום לכן מסתמא מסלק ליה וזה ליה כמו שהיתה
מוכרת לנלו מעיקרא מה שאין כן בחמור גמל וספינה שהוא דרך כני אדם
להחליפו מזה לזה וכל המרבה בשכרו קודם והזמני כמו כן מתחלפי עליה
פעמים נשכרין בזול ופעמים ביוקר ומשום הכי אסור לכתחילה שכיר יום
אפי' בעיר אחרת לא יעשה פירוס ים לחבל שכיר יום לעבוד קרקע אפי'
טעמא אחרים בדנפשיה קטרח אבל שכיר יום במלאכת האבל הוא עושה
ושכיר ופועל כעבדו של אבל דמי וכל מלאכה שהיא בעבודת קרקע
בפרהסיא הוא אסור : °היתה מלאכת אחרים בידו כגון דבר תלוש בגד לב
לחריג וכיוצא בו בין קבולת בין שאינה קבולת לא יעשה מפני שיכול לעשות
אחר ימי אבלו היתה מלאכתו ביד אחרים בנית האבל לא יעשו בנית
אחרים יעשו והא דתנמירין טפי בהאי אבחול המועד דאבל אסור לעשות
בדבר האבד לעצמו ואע"ג דלישור מלאכה דאבל אסמכוה אקרא דדברי
קבלה ואיסו מלאכ דחול המועד אסמכוה אקרא דאוריית נראה לי משום
משום דבימי אבלו מיפטר שיעשה ע"י אחרים לכן לא רצו להקל שיעשו תוך
שלשה הוא בעצמו אפי' בדבר האבד מה שאין כן בחול המועד דאבל
אסורין בעשיית מלאכה ומהאי טעמא נמי נראה לי דהלכה כרבן שמעון
בן גמליאל דאם אין לומן לא הוא שיעשה בצנעה מכ"ש דחול המועד
ומאחר שדבר האבד אבל בהאבל בעצמו ע"י אחרים ולא ע"י עצמו כמו שכתב
הראב"ד ז"ל שאפי' מה שאסרו לעשות במועד בדבר האבד משום טירחא
יתירא כגון להסקות לו בית השלחין ממי קילון ועשיית עוגיות לנפנים
ועשיית תמה לכתחילה ואפילת בורות סיחין ומערות כשנדרך להם וכיוצא
פירשה כדרכו וכיוצא בהן שאסרו לעשות במועד משום טירחא יתירא דימי
אבלו כיון שנעשה לו ע"י אחרי אין חילוק בין טירחא מועטת ובין טירחא מרובה
דכיון דדבר האבד הוא הכל מותר לבחול המועד מסרו הכתוב לחכמים
ורחמו לאסור בטירחא מרובה משום כבוד המועד אבל בהבל דנעשית ע"י
אחרים מאי איכפת לן בטירחא דאחרים וכן פרקמטיא שלו כדבר האבד
נמכרת ע"י אחרים וכך אם היתה שיירא עוברת מוכרין וקונין לו ואפי' מסיק
דמי בחינוי והחידל מסכח להו וביומא אחריתא לא מסכח להו שהרי לעדורי
עלייהו שלים ולוקח בחנוכו כהמם עבדי ושפחות נתיס שדות וכרמי וכותב
ומעלה בערבון של נכרי מפני שהוא כמכיל מידם וכן כתבו הגאונים שאם
ים לאבל דין על פלו חיינו תובע כל שבע ואם היה דבר האבד כגון שמקפא
גילך למציל היס או שהיה עדיין חולה עושה שלוח ודן עמו מקבלת דמילתא
דבר האבד נעשין לאבל ע"י אחרים ואפי' מילתא דאית בה טירחא יתירה
ואם אין שם אומן שלא הוא יעשה בצנעה ואפי' בתוך שלשה ימים ראשונים
וחרישין וקבלנים של האבל הרי אלו עושין ואפי' בשלשה ימים ראשונים

הגה"ה

אבל ע"י עצמו לא ואפי' בניצעה כגון
אין שם אומן שלא הוא ודוקא בשלשה
ימים הראשונים כדפי ומשום פרנסתו
מותר לאחר שלשה ימים כדקתני
מכאן ואילך עושה בניצעה משמע
דקתי אפילו אפי' עני המתפרנס
מן הצדקה לא יעשה חוץ שלשה ימים
לבל מלאכתו כתוב בשם רבי שמעון
דקתי נמי לחרישה ואפי' עשיר עושה
בניצעה לאחר שלשה ימים ומי מיכירו שלמי
משמע דקתי אחני וכן פי' הראב"ד
וכן נראה לי ונטעם דהחמיר בשלשה
ימים הראשונים טפי משום דשמר
שלשה ימים לבבי מהילכות מהר"ם

קבולת בין שהיה קבולת לא יעשה היתה מלאכתו ביד לחרים בניתו לא
יעשו בנית לחרי יעשו : °מוריין בריה דרבי אחא בריה דרב לג
עבוד גמליה בהדי הדדי פירוס שני
שוורי חכרו יחד לחרוש אחד אחיתא
היה מילתא כמר בריה דרב אחא
פסקי לגומליה אמר רב גבריה
רבה כמר בריה דרב אחא לעבוד
הני מילתא דנהי לפסידא דידיה
לא חיים לפסידא דאחרינא לא חיים
והא קתני אם היו מוכרים הרי אלו יעשה
מוכרי אבל אחרים הרי אלו לא יעשו

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779450973/phys_0069
DFG

אדם מצוה שאני הרב שפסי לה הכניה הך עיבדה והכניה ניחפש ירושלמי כ׳
אחי׳ שני שופפי שני חכמוני שמירש לאחד מהן דבר הרי שו כוונני׳
חנותסולכתור נרחה דפליגי תנא דידן דלגירים הירושלמי יפה עשה דפסק
לגמרי ט מלאכת שניהם בטילה והרחב ד ול הקשה מהירושלמי לגמרי
דידן ותירן דודאי נועלין חנותו ואין השותף מתעסק בעסק השותפות
בפרהסי׳ אבל בביתו מתעסק בעסק השותפות ואף על פי שחולקין בשכר
כמו תמר וגמל וספינה שמוחכרין ביד אחר הילכך לא הוה ליה למיפסקיה
לגמלה ומסיק אדם חשוב שאני ואית ליה קלא ואמר בהמתו של פלו׳ עושה
מלאכה בימי אבלו והוה ליה כפרהסיא ואף על פי שבבית השותף ודמיא
לג לענילת חנות: אמר׳ שמוע מקבלין קבלנות בתוך התחום אסור חוץ לתחום
מותר ואסיקנ׳׳ם בשבתות וביומי טובי והוה דליכא מתא דמיקרבא להתם
אבל בחולו של מועד אע׳׳ג דליכא מתא דמיקרבא להתם כיון דשכיח
מיכסי דחולי מדוכתא לדוכתא אסור פירו׳ הרחב׳׳ד האי קבלנות לא בקבלת
דשדה מיירי דהניח לפי בימי אבלו מותר לכתחל׳ כדפי לעיל וכ׳׳ם במועד
כרב אשי דריה דרב חיל ותניח כוותיה ולא קבלת דתלום הו דהא אמרי׳
בבית אחר יעשה ואפי׳ בימי אבלו ואפי׳ בשבת נמי מותר כדאמר בעירובין
לעבדן וכליס לכותם נכרי שכולן עם שאם מותר שלא בקבלנות דבניין מיירי
שאם קבלו ממני נכרי לבנו׳ לו בניי׳ בית בערב המוע׳ מותר לבנותו במועד
דבדנפשייהו קא עבדי אבל אכרו אותו בתוך התחום וכחול המוע׳ לפי חון
לתחום מצו׳ מרחית העין אחין הכל יודעין שהיא קבלת ולי׳ קבלת של בית
לה מה שהתיר ל׳׳ת ואסר ר׳׳י בפ׳׳ק דע׳׳ז בסופו: ר׳׳פ בלעזון אח׳ מקבלי
קבלת שקבלו עליהם מלאכת האבל אסור בתוך התחום ואע׳׳פ שקבלו
קודם האבל מפני מרחית העין שלא יאמרו רואה זה שאסר מלאכתו לאחרים
בימי האבל ולא ידעו דקבלת היא לנכרי קוד׳ לכן ואמרי׳ לעיל או לכרים
שעושין לאבל וכו׳ דלכך שרינו לכל לאסור לאבל לאחרים בימי
אבלו אבל חון לתחום שרי הואיל וקבלוה קודם האבל ואיכא למיגזר משום
משד שאין כני העיר מפויין שם שיכירו שמלאכתו של אבל הוא ודוק בשבתות
וימים טובים אבל בחולו של מועד שכיחי ואהני ליה קציה קמחי נקט חול
המועד ליתני חול ממש דחון לתחום אסור ום לומר דמיידי דנקט שבתות
וימים טובים מעיקר נקט נמי בסופו חולו של מועד אימני נקט חולו של
מועד לרבותיה מג׳׳ד דלא שכיחי כולי האי אינים דאזלי מדוכתא לדוכתא
לו במו בחול ממש אפי׳ שכי אסור: ר׳׳מ זוטרא בריה דרב נחמן כגון ליה אפדנא
באקבלי קבלת חון לתחום איקלע רבה ורב ספר׳ ורב הונא בר חיננ׳ להתם
ולא עיילו לגווסא אתיא דשמ׳ חיטו גופיה לא עייל לגוויה והאמ׳ שמוע מקבלי
קבלת חון לתחום מותר מלא חשוב שאני ואיכ׳ האמ׳ סייעי מסייעי בתיבתא
בהדייהו: רב אחא בר לאבונגרי דבי ריש גלות׳ למיעבד להו ענידת׳ בחולא
דמועדא אמר כיון דאקפתרסי לא מיחזי כאכירו פיר׳ סעודתא
הן נוטלין ולא דבר אחר על כרחיך היי שמין מלאכה המותרת במועד היו
עושין כגון תיקון הספסלים ותיצטבלות ואפי׳ הכי דוקא שרשוי אבל בשכר
אסור שמא מיכה לאסור בשכר אפי׳ מלאכה המותרת במועד דקבלת שכר
דמועד כעובדא דחול דמיא וכיונא דזה תמרינן לקמן בפרק בתרא כותב
אדם תפילין ומזוזה לעצמו ולאחרים בפומיה פירום בחנם אבל לא בשכר
לח וכן פרש׳׳י לקמן: תנו רבנן מקבלין קבלת במועד לעשותה אחר
המועד וביומוב לא יעשו כלל אבל אכרו אותו בתוך התחום וכחול המוע׳ לפי חון
לתחום מצו׳ מרחית העין אחין הכל יודעין שהיא קבלת ולי׳ קבלת של בית
מה שהתיר ל׳׳ת ואסר ר׳׳י בפ׳׳ק דע׳׳ז בסופו: ר׳׳פ בלעזון אח׳ מקבלי
קבלת שקבלו עליהם מלאכת האבל אסור בתוך התחום ואע׳׳פ שקבלו
קודם האבל מפני מרחית העין אלא א

במועד וכולם אם כיוצו מלאכת במועד יתבטל תכף ובלבד שיכנסים בכנעה
בתוך ביתו כך יוסף הוה ליה הכהו כשורי עיילינהו ביומא חמר ליה תכיי
והתניא ובלבד שיכנסים בכנעה בתוך ביתו אמר ליה בכנעה דהאי יממא
הוא כיון דכלילית בעי גברא יתירי ובעי מכבר דכורא לזווגא מילתא ובלבד
שלא יכוין מלאכתו במועד בפי מיניה דבי רמי מרבי דרמי כיון מלאכתו
במועד ואת אמר שיקפסו בנו אחריו את שלו כדי שיזון הבכור קנסו בנו אחריו
מכאן אסור דאוריית' הוא את שלו מכר עבדו לעכרי ואת קנסו בנו אחריו אתם
הוא מכאן ואילך כל יומא ויומא קא מפקע ליה ממאי הכא מאי גברא קנסו רבנן
ואת לית את דילמא מיתוקי קנסו רבנן והא איתא ופשיט לרבינא קנסו רבנן
לגבויי לאקנסו רבנן וכן הכותים לזון הבכור עבדו לעכרי ואת לא
מ קנסו בנו אחריו והכא מאי שנא בכל הדא מינייהו כדוכתיה: אין לוקחין בתים
ועבדי ושכחי שלא לצורך המועד הכ"ה
או לצורך המוכר שאין לו מה יאכל וצריך לאכני כגון היו כותלו גרוע
אין מפנין מבית לבית אפילו כל מפנין דמותרו וכוסיו כיוס טוב והתירו
הוא להוציאו ואין מביאין כלים מבית סופו מעוס תפילתו: מ"ו
החומן ואם חוסם להם מפנין לחצר
אחרת כשי מיניה רבא מרב נחמן שכר פעולה שאין לו מה יאכל כלומר
אינו לצורך מלאכת שאינה לצורך המועד כדי ליטול את
שכרו מפני שאין לו מה יאכל הכ"ה
ואפילו אמר לו שאין לו מה ואפי' יש למכור מאין לצורך הנדרך
יאכל אבל מפנה הוא לחצירו להשתכר כדי להוליכו לבית הקוכח
והאומרת אין מפנין כלי חמד לבעי מה יאכל מוסף לשם להקנות מעוס
סיפא אתאן לבית שכחבר ירושלמי שיתתכר ה"ק לפי ומכסו וכלי
אמר רחמר אין מפנין מבית לבי אין שמותר לקנות בתי' מן הכבדי בשבת
מפנין מבית לחה לבירה נחה ולא כיצד הוא עושה מרחיק הוא לו כיסים
מבירה לעורה ואין על דיגר ומכבדי חותם ומעלה
צריך לוט מבירה נחה לבירה לעורה לעורכות: מ"ו
אבל לתוך ביתו אפילו מבירה נחה
לבירה לעורה שאתה הוא לו לאדם
שהוא דר בתוך ביתו כתב הרא"ש ז"ל וברוח דכי היכי גוונא אפי' מחב"ר
לחצר אחר ואת דקאמר בגמ' דילן הכ"ה
סיפא אתאן לבית שכחבר שיינו מאלו ולדילן דאיכא חבירות יש להחמיר
לגלו או מאל לאחרים לשל אחרי אבל כבדר ומחתך ומפתח לבית הסמוך לו כרחה
אחל לאחרים לשלו הכל מותר ולית ומחתך לבית הסמוך לו כרחה
פלוגתא בין גוונא דילן לירושלמי: דמותר אבל יותר מכן אסור ומיירי
מ גרסינן בפרק חקוס שבחבו חנו דילן בשביל הנכנסים מחקוס שהן יכול לפנותם
רבנן סוכל שבחבר מוציאין אותו לחצר הם נופה קשיא קתני מסלקין למקום המשתמר חפילו הוא רחוק
אותו לנדבך ולדר קתני מוציאין אותו לחצר הם נופה ותירץ רבא להכי קאמר והם הרכה: מ"ו
נעשית חצר כרפת בקר מוציאין אותו לחצר הם נופה וכן הלבה ואין מביאין כלים
מבית החומן ה"ה כלים שאינן לצורך המועד אבל כלים שהן לצורך המועד
מביאין דתניא מביאין כלים לצורך המועד כגון כד מבית הכדד וכוסות
מבית הזגג אבל לא כתר מבית הבבע ולא כלים מבית החומן אם אין לו מה
יאכל נותן לו שכרו ומניחו אבל אם היכו מאליהו מניחו בבית הסמוך לו ואם
מוסף להו אמאי יבבו מפנין לחצר כית דין מביאין כלים מבית החומן
אחרת כשי מיניה רבא מרב נחמן שכר פעולה שאין לו מה יאכל כלומר לפי שעה אין לו מה לאכול
יהודה אומר אף מפנין ומוכרי פירו ואינו יכול להשתכר כדי להוליכו לבית הקוכח
נסות וכלים מוכרין בשביל לצורך אף על פי שאין צריכין למועד: מ"ו
המועד הניילין והרפוסות עושין בשביל לצורך המועד רבי יוסי
אומר הן אחמירו על עצמן: תנו רבנן חנות הפתוחות לפטיו פותח וסועל
בדרכו הפתוחה לרשות הרבי פותח אחת ואוטל אחת ועי"ט האחרון פותח
ואוטל בדרכו וכי אמרי פותח אחת ואוטל אחת בשירות אבל תבלין מוכני כי
אתייסיה דהא רב יהודה שרא לאו להכניס כרופתא פיר מוכרי תבלין למיזבן
בדרכו כי אורחייסא:

הדרן עלך מי שהפך

מגלחין במועד הכא ממדינת הים ומכית מת
הפכים וחיונא מכית האיסורין ומנודה
שהיתירו לו חכמים את נידוין ומי שנשתל
לחכמים והותר וחנויר ומטמורע והעולה
מטומאתו לטהרתו וירושלמי היא דתנן שהיה חבוש למיתה שהיה חבוש אבל הנכרי אפי
הם היה חבוש אבל יפר ולאו כלום כלומר אינו אנוס כי יניחוהו לגלח בכית
הכ"ה
אסור לגלח במועד ואפי' אנדה לו מאבל יפרעלה שאין ערב לאדם לגלח
אביך ער הרגל והיה אנוס שלח היה בבית האיסורי והמנודה שהתירו לו
יכול לגלח מפני שהיה צריך לאור חכמי במה אנו קיימי אם כשהיתיר
אחר אחינותו אסור לגלח במועד לו קול הרגל יגלח ואי כשלא התירו
אבל ספר אומן שאנדה לו אחינו לו אם יגלח כלומר אל
ערב הרגל מותר לו לספר בחולו יגלח ברגל דלא אנוס היה דהיה לו
של מועד במוכח מילתא דאנוס הו: לפניים את בעל דינו כדי שיתירו לו
מ"ו אלא במה אנן קיימין כשהתירו לו
קודם הרגל ואל שלשים שלו ברגל שאינו נהוי פחות משלשים יום וכן מי
שבעל לאחיות והותר במה אנו קיימין כי בשאל קודם לרגל יגלח אם כשאל
קודם הרגל אל יגלח כלומר אל יגלח כרגל דלמו אנוס היה לו לשאל על
כדרו קודם הרגל שלא אנו קיימין כשבשאל קודם הרגל זגלח מבע פתח לבדו
ער שבא וקן אחד מוקני גליל ולפי הירושלמי מאן דאתית ליה פותחי בחרטה
פירו בחרטה כל דהו ואין צריך למנוע פתח ומעם לעקר את הבגד מעיקרו
אסור לגלח במועד כיון דהיה יכול לשאול קודם לרגל ואע"ג דאיכא למימר
היה כדעתי לשאלי נדרו ונמלך ברגל והתירו לא מצית אמרת הכי אנוס הוה ורבי לא פי'
כך ואפי' כל אדם מ"ט אסורין כדי שלא יכנסו לרגל כשאין מכוונין הכא
אפילו בית מתני' לגלח כרבי יהודה
לתניא ר' יהודה אומר הבא ממדינת הים
הים לא יגלח מפני שיצא שלח ברשו
חל רבא לעזוב דברי הכל אסור לגלח
למזונות דברי הכל מותר כי פליגי
להרחקה רבי יהודה מלמה לה לעזוב
ורבנן מדמרו לה למזונות וקל כרבנן
והרחב"ד ז"ל פי' דפלוגתא דר' יהודה
ורבנן לילי ביומא אוכא לחרן והכי
מוכח בירושלמי דגרסינן התם רבי
יהודה כדעתי' אסור לפרס כים הגדול
מעתה כיון שיצא חוכא לחרן שלא ברגלן
אסור לגלח הואיל ויצא שלא ברגלן

חכמים כהדא חד כהן אתא לגביה דרבי חנינא אמר ליה אם אני לגלח לצורך
לחנוך את לייפם ואסר ליה ומיסתבר כהאי פירושא דלא קאי רבי יהודה שלא
ברשות היוצא להדיוחה שכן הוא דרך כל התגריים ועוד גרסינן בגמרא מ"ל
למזונות הא לאחרת דברי הכל מותר ומיהו סליק אדעתיה דרבי יהודה קאי
למזונות שלא ברשות אבל לפי הירושלמי ניחא דקאי למזונות לצאת לאוכא
לחרן ס"ל דחכמים דרבי יהודה שלא ברשות: °אמר שמואל קטן הגדל במועד
מותר לגלחו במועד שאין לך בית האיסורין גדול מזה במועד אין מעיקרא
לא תימא ואיתימא רב סימא בריה דרב חילי מתני' הכי אמר שמואל קטן
מותר לגלחו במועד לא שכח גדל במועד ולא שכח גדל מעיקרא ואף על גב
דליכא קמא סתמא דהכי קאמר נראה לי דהילכתא כליכא כתרתי דלא
שייך בהתי גילוח שלא יכנס מגולח לרגל: °אבל היו נוהג אבילות במועד
שכאמר ושמחת בחגיך לי אבילות דמעיקרא אתי עשה דרבים ודחי עשה
דיחיד ואי אבילות דהשתא לא אתי עשה דיחיד ודחי עשה דרבים הרב
אפם הקשה בברכות דשמע הכא דאיכא חיובא דאוריית' בתר דנפיק לה
יומא קמא דהוה יום המיתה מדקרי ליה עשה דיחיד וק"ל דאולהו תנאי סבירא
להו תניגות לילה דרבנן לבד מדברי יהודה דאחר בפרק שבעל יום הן היום
הקריבו את שעיריהם הני היום אסור ולילה מותר ולמחר בין כיום ובין בלילה
אסור דברי רבי יהודה ורבי שמעון אומר תניגות לילה הוא מדברי תורה שלא
מדברי סופרים ואמרינן כמי התם וסבר ר' תניגות לילה מדאוריית' והתניגות
הן היום הקריבו את שעיריהם הני היו אסור ולילה מותר ולמחר בין יום ובין
לילה אסור דברי רבי יהודה רבי אומר תניגות לילה הוא מדברי תורה אלא
מדברי סופרים לעולם דרבנן הוא וחכמים עשו חיזוק לדבריהם יותר מבשל
תורה ואמרינן כמי בפסחים אוכן טובל ואוכל פסחו בערב קסבר תניגות
לילה לרבנן ובני פסח לא העמידו דבריהם במקום כרת מכל הלין שמעינן
לתניגות

מתפילין לפטור תפילין לאו מיקוק ליכא למימר הכא כן לפטור כל שבשה כתוב
תלי לקולות דגזרינן מינה ואכל לא מיפטר מתפילין של יום רישון של
מדכתיב ביקוק פתח שבוע כרישך שלא תפילין תיקרו פתר ואכל ביום
זה מעובל בפה קרינן ביה נכון שיעור התפל תפילין שהוא פתר במקום תפר
וכשם ש תפשה כשלו מכרתי מצות תפילין ביום רישון: ומצודה נוהג בילדי
נרגל ולא ברוין ליה עד דמפיים לכעל דיוקי וכהכי סלקא שמעתא דתנן
אזן דיני ממונות ודיני מכות כשוכו של מועד ואי לא נייח דינא מסמתין לה
לכל חסור בתספורת מדקאמר רחמנא לבני אהרן רפשיכם ש תפרעו מכלל
דכ"ע מסירי מכול חסור בתספורת דתנו מנודי ומצורעי חסור לספר ולכבס
מנודה שמת כית דין סוקלין את מרוכו דכי יהודה חומר לא שיעשו בו על
מכנים כלום שכן כית דין שולחין ומכניסין אכן על מרוכו לגלחך שכל
המתנדה ומת בניהודו כית דין סוקלין את מרוכו אכל חייב בשביפת מרוש
מדקאמר ליה רחמי ליחוקל לא תעשה על שפם מכלל דכ"ע מסירי מכול מהו
בעשים מרוש את רב יוסף ש"מ דתני נבי תנבי כיכור והן מתעטפי וישבין
בחבולים וכמנורין עד שיכחמו עליהן מן השמים אמר ליה אכיי ולימא
מנודה לשמים שהכי רחמיך היכך מנודה לא חייב בשביפת מרוש אכל
חסור להטיח תפילין מדקאמר רחמנא ליחוקל פתרך חנוס עלך מכלל דכ"ע
מסירי דווקא יום רישון כדכתי למימר לקמן מנודה מהו בתפילין תיקו
אכל חסור בתפילה שלום מדקאמר רחמי ליחוקל פתרך לוסמכלל דכ"ע מסירי
מכול מהו בש לילה שלום ולא חיפשינן אדקבעי להם"ם מת מות בתפילה שלום
מכלל שמותר לדבר עמהן לקמן דבר רב יהודה עם אהו להון סנו שומעני
אכל חסור בכתבי תורה מדקאמר רחמי ליחוקל החתך רוש מכלל דכ"ע מסירי
מנודה מהו בכתבי תורה אמר רב יוסף
ת"ש דתנית מנודה שמכנין לתלמיד הגה"ה
כשוסרו על דבר ל"ב שוב ושוכין לו גרסינן בירושלמי אכל לאחר פתקום
נשבר ומכברין לו מוחר לא שוב ולא שוכין לו לא נשבר ולא נשברין לו אכל שוב הוא לעשותו אלא יפסיד את הגה"ה
ליתודו ועושה לו תנות קטנה כדי ניש שמעינן לאחר שלשים יום של
פרנסתו אמר רב חסדא וכולי מיא כילדי ביקת כילדי ביקת מתרין בו שני וה"מ למחוקת אכל
יוצא תקועה ויקח מהם חכמים ויאמר ליה התגלי בי ולכבי בגדי
אכל מנודה מהו בתכבוסת דתנית מנודי ומצורעי חסור לספר ולכבס אכל
חייב בקריעה מדקאמר רחמנא לבני אהרן בגדיכם לא תפרעו מכלל דכ"ע
מיחייבי אמר רב תחליפא בר אבדימי אכל אלא פרט חייב אינש
מאחר דאסירי בגדיכם לא תפרעו ולא תמותו הא אחר אלא פרט חייב בכפיית
המיטה דתני בר קפרא דמות דיוקני נתתי בכם ובעונותיכם ספכתי יכפו
מיתתן אליה מנודה מהו בכפיית המיטה תיקו וכל תיקו דאמרי בחלי עניה
לקולא אכל חסור בעשיית מלאכה דכתיב והשבתי חגיכם לאכל מה חג
חסור בעשיית מלאכה אף אכל חסור בעשיית מלאכה מנודה מהו
בעשיית מלאכה ת"ש מנודה נשבר ומכברין לו אכל חסור ברחיצת כתי וילמא
יאבל תקועה ונומר ואל תסוכי אזן ורחיצה בכלל סיכה מנודה מהו ברחיצה
ולא ליפשוט אכל חסור בנעילת הסנדל מדקאמר רחמנא ליחוקל ונעלך תנעל
ברגליך מכלל דכ"ע מסירי מנודה מהו בנעילת הסנדל ולא ליפשוט כת הרחב"ל
זל הוה לעית הדם אכל תיקו של היו עניה לקולא כמנה מנודה מותר
בנעילת הסנדל ורחיצה וקשיטן לה מי דקתני בברייתא וכן אתה מוצא במנוד
ונחזל מסיני תלת דקתני בברייתא מלאכה ורחיצה ונעילת הסנדל
הא לחמר לקולא שלא כדעתיה הילכך שרייהו מנעילת הסנדל
כתיבתן כאילתיה ורבי אליעזר בשברכוהו והודיעוהו רבי עקיבא שחלן
מנעלו את חסור בנעילת סנדל ותניא כמי שכי כתוספתא וכידוע שלמי אכל
ומנודה שהיו מהלכין בדרך מותרין בנעילת הסנדל ולכשיגיע בעיר יחלינו
וכן לר' בא ולתעבית ניכור ולבני אכל כמי היו וכן ליכא כמי למיסרי שלא
מנעילת הסנדל דחילו לעבירי מלאכה הא קל דאכל כל שלשה ימי הרחצונים
חסור בין כיום בין כלילה ואפי' עני המתפרנס מן הצדקה ותענית ניכור
כלילה מותר ואפי' כשמפסיקין מבעוד יום ואפי' אילך אם צריך למעשה
ידיו עושה בנעילת בין כיום בין כלילה ואי לרמי' אף קל לא יהא אזה לתענית
ניכור דחילו לתענית ניכור כל גופו מותר בנזיר כדאיתא בתספתא תענית
ופניו ידיו ורגליו אפי' אחת מהן ואפי' אכל כל גופו אסור בנזיר ופניו
ידיו ורגליו אסורים בתאין כדאיתא בתספתא תענית הילכך היו וכן דקתני
בתכל מנעילת הסנדל לחודיה הוא דקאי ומנודה נמי כה"ג אסור בנעילת
הסנדל ע"כ דברי תוס' אכל אסו' בתשמים השיטה דכתב וניתם דוד אית שבע

הגה"ה

גרסינן בירושלמי אכל אוסף בשלום
שאין רגיל לעמוד שאין זה שמחה
מהילכות: עהרי"ת

הגה"ה

ניש שמשמירין לאחר שלשים יום של
כילדי ביקת כאחרונה ומוסרם מ"ו

הגה"ה

פירוש שמכזה שתודה או מכזה את
לומדיה לאחר מחרימין: מ"ו

הגה"ה

מנדין בשני וכשמיעי ומחרימין בשני: מ"ו

נריכי למיסריים חלת ודחי ככי פירושו כל אחד ואחד בפני עצמו מפר חלקו
חלת נריכי למכניף וחף על נב דאמתיה בהדי הדדי לא נריכי בהדי הדדי
למיסריים ופייק מדקתני חלקו שמע מינה מילת לאחלוקי לימני דייק טעמא
דמת הא אם הלך למדינת הים מפיר לעיב דליתיה בהדי הדדי וכן פירש
נחון והא דאמר דתלתא דאמתי דתלתא אחריני שרו לה כתב הרמב"ן ז"ל
שכיון תלת חביכי כוותיה וכדאמר בהחוא גברא דאמתיה דב יהודה גברא
רבה כרב יהודה ליכא למיסריים לך זיל לגבי נאמיה ומעבד דרים לקים
דאמתיה להיות גברא ומזו הלא ידע כאיה היה חנוך לומר לו לילוך לגביה
פיאיה והא דאמר הכי תלתא דמיאמתי אחריני ושרו לו כ"ל
שכל אותן בני אדם שבאלכו כהו בשעת מיתתו והסכימו עמו גם חנוכים
מן האמתים וכשיחזרו לו נריכים שיהו בשעת ההיתיר או בני אדם כגנדן
וחנוכים כאותן הראשונים ז"ל: תנו רבנן מין נידוי פחות משלשים יום
נד ואין נופף פחות משבעה ימים ואין רחיה לדבר וכר לדבר שנאמר
ואניה ירק יריק בפני הלה תכלס שבעת ימי ירוזשלמי מין נידוי פחות משלשים
יום לכתיב עד אדם ימי עד אשר ינא מאפפס והיה לכם לורא הק' הרמב"ן
ז"ל לדברי הרב שפסי שפסק הלית הילכתא כאביי דאמר למפקרותא בעבן
דליחול עליה שמתא תלתין ואין אדם יכול לשתר מי פייסה לבעל דינא
הם כן מאי קא כשריית מין נידוי פחות משלשים יום מי לפייסי לבעל דינא
הא אמרת להלתר אדרבה ואי לא פייסיה לבתר שלשים יום מאי אדרבה
ליה ז"ל דמיירי כשפייסיה לבעל דינא והא קא מין מבעין מחלה לפחות
משלשים יום ואם תמר אתירין לו מיד מ"מ מתחלה מבעין מחלה ולבתר שלשים
יום וכן אומר בשעת נידוי יהא בנידוי ט"ו יום ומיהו אם חזר בתאנע מתירין לו
מי נאי הלא פייסי ואפי' הכי אחר ל' יום אתירין לו שכבר קבל דינו כמי שחייב
מלקות כיון שלקה מרכעי כין חזר כין לא חזר אין מלקין אותו יותר ומ"מ הו
שבח ל"ל ובקש שיתירו לו מבל אם ואל בנידויו ולא אם לבקש שיתירו לו
מניחין אותו בנידוי עד שיתו ולבסוף סוקלין את מרנו את דקאמית אין נהגי
עובדא דר' חייא וכר קבר כמיפה דר למה אחז עצמו יום לנזיפה ולא בא
מיד לרבי ויתירם אלא מתירין את הנידוי ע"י פיים מיד כ"ם הנזיפה וכן מר
עוקבא בעובדא דשמש ודחיה אותה לבורבא מדרבנן ממאי לא פייסיה
ולישתרו לשתר ות"ח אם אתמרו על עצמן ואף על פי שפייסו קבלו עליהם
הנזיפה מאלם כדי להוציא דבר מדעתם ואלא יהא בלבנם שום קבוע
עליהם ואלא נזיפה בשביל שאמרי נמר לה ואחר כמה פיוסים לא הועיל לה
דכתיב הל נא תשת עלינו מחלת ואת"ל אפי' תשבר שבעת ימים ים לומי שחני
נידוי דאתו אומי שהחמיר בתחלתו היקיל עליו בסופו להתירו מיד ע"י פיוס
אבל נזיפה אלא תמירה לא ואת"ל שבועת מרים קשה היתי יותר מאבל נידוי
מ"מ כיון דנזיפתה חיתה נמרעת מי ליפשר נמרעת אלא אפשר שבעה ואלא
בתברה לי מהו עניין נזיף אם הו כעין נידוי מי לא לפי שהנו רואין הא דאמר
בתענית בשלמת שלום בין אדם לחבירו בבני אדם המוחים למקום וכן
בחולין ולקרחים לרבא נזוף היה שאל תיבא בנזיפה מניעת הבבור ומניעת
שלום ואיבי מונח על שאר הדינין מהו ואפי' לומ' שאני נזוף לשאים לחמיר
מבל מקו מנזיפתו של ר' חייא למדנו אלא בא לבית מדרשו של ר' שלשים יום
אלא מאי היה לרב בביתו ובבי אית בירושלמי הלין תלתין יומין ליקי רב
מרבי חייא בל בללה דמוריית ושמעתא דבבלאי ולומה שהוא עניו הבלמה
בדבתי הלה תבלס שבעת ימים בחדם שהוא מוכלס ועומד בביתו ואתחבא
מבבי אדם ואיבו מרחם פבי למי שהוא נבלס ממנו ואיבו עומד בנלוי הרחם
שבבלס אנלו ומתעטף בליבורו ובשוחקו ומתעטף בעיסקא ומי שהוא מרוחק
מגדול ממנו ובריך שיתעטף בעצמו לעיני רואין בבל ריחוק בבי אדם ממנו לא
ולא בחבילה ולא בשתייה ולא בסחילת שלום ולא בעטיפה ולא
בניהום ותספור ולא בנעילת הסנדל לא מציבו לו מיסור ודומ' שהנזיפה תיבה
בריבה חיתר אלא מציבו לבר קפרא ואמר עוקבא שמותרו והא דאלא ליה
רב לר' חייא תא לא מפני שצריך להתירם אלא להודיעך שמקבת היום בבולו
ועוד מפ' תיבתו אל חיית שהיה אתאה לרחוקו והנזיפה חיבה בריבה פיים
נה ואלא שהנזיפה שהן נוהגין בעצמם היא עיקר הפיוס: ירושלמי בימיו דרבי
זירא היו מרחיקין ומקרבין אמ' להן ר' חילעאי אשתו מרחיקין ומקרבין
אמר רב אבי חזרו ובאמנו לבשיחזרו בהן יהו מקרבין אותו מלקאמר אשתו
מרחיקין ואשתו מקרבין מיחזי דהוו מרחיקין ומקרבין לאלתר ואף על פי
אלא חזר בו ואני תמי על מה שבאנו בך ומה היו אומרי בהא דתניא אין נידוי
פחות משלשים יום ובראוי בבך שבבל תלוי בדעת בית דין למעט ולרבות
בימי נידוי ולהוסיף על הנידוי ולמעט בימי הנידוי ולרבות מפה שהיו
מרחיקין ומקרבין לאלתר בלא חזרה בלא בך היתה בוונתם בתחילה בשעת
הנידוי ובל שבן אם התנו לו בשעת הנידוי בבך ובך שתתירין לו הנידוי בשיבא
ואין שפסקו לו אלא בשעה בבי אילעאי שהיו עושה בבריסם בחוכה

ומלמלה מהיית ירחת מתמעט וחזרו ונמנו לבשיחזור בו יהו מקרבין אותו
ולפחות מן הנידוי ולרבו עליו מה שאמרנו לעיל ממעט ברק למרו דשמתיה
דבת אורו מרנו שמות נידוי וקללה כי בלשון הרוב יש נידוי וקללה מלי שמת
שם מית' ושמ' יהא ונידוי לחוליה אין בו קללה שלא אומר בנידוי יהא בלשון
הרוב יש נידוי וקללה בדאיתא בשבועות ומכ"ן דאתרימי' בלומר יהא בחרם
והוא חמור מאור מן הנידוי ומן השמתא בי יש בו נידוי ויש בו קללה ויש בו
ליסו' הבא מבני אדם חוץ מבלי חיין בלבד ואין מתרימין אלא על מי שנתקשה
לבית דין פעם ושתים בדאמר לעיל מבדין לשתר ושוטין שלשים אחר שלשים
יום ומתרימין לאחר שבי' יום ואם רצו בי"ד להחמיר עליו יותר מזה לפי שרצו
בו קושי האיסור והעבירה מתרימין גם האוכל והשותה עמו והיושב בתרב
אחותיו בדאמ' לעיל אורו אורו יושבים ואל תפ' מנוד אחד אין אוכלין ושותין
עמו ואין יושבין בל אחותיו חוץ מבני ביתו ובני אחותו' עמו ואע"פ
בן האוכל עמו וישב עמו אין עליו בי' מנודה ומותרם עד שיבדימו לו ינדו
בפירוש ומ"ל דאנוד אחד אחד אין אוכלין עמו
מעובדא דר' שבור שבירבוהו ויצא לו' עקיב' ברוחק ל' אחות ואני שמתתו
ובני אותרין לעמוד בתוך ל' אחותו ממעשה דהורקנוס בבו שהיה משמשו
ואוכל תפילין ועוד אדבע' לן מהוא דתנן אחד המיטה אחת מאחותו
אותרת ליסב בל אחותו והטע' שבן לעת המבדין שלא למבוע ממבו תשמיש
בני ביתו בדאמר בנדרים אחיותיה לא תדריה ואינו יבול להיות בלא שימוש
בני ביתו ועוד נראה לי הא דאמר בתוספה סתם שהות אחוד בתוך ביתו המנודה
דלוקח מנודה בל' שהות מנוד לבל אדם בגון לא אתי לביבי' אי בלא בייתי
לחמרי עביד אינש דינא בנפשיה היינו שהות מנודה לבל יפר בחילו נידוי
בית דין: תמ"ל דבי רבי חזיתיה להה"ג בבר דהוה קמאי לבנו הגדול אמר נח
להוי ההוא בברא בשמת דקעבר לפני עור לא תתן מבשול דתניא ר' ישמעאל
אומר לפני עור לא תתן מבשול בשיבא לבנו גדול הבתוב מדבר ולא בבנו
מבשים קלות בנידויה שלשה שנים תמה הדחב"ד ז"ל למה זה בנידויה ג'
שנים אם היתי' יודע למה לא היתירה לו ואם אמ' למה לא התירו לו ר'
ות"ל שבבר אמ' לא היה אתיר ר"ג שהיה בשיא בשיא ואומר לקמן בשמעתין
בידוהו ואינו יודע מי בידהו אמאי לא אמרו לו בשיא ילך אצל בשיא שמא בשיא עדיף מבולהו וכן ההוא
בורבא מדרבנן דהוו סני שוראני אמאי לא אמרו לו בשיא ותירץ דולבי בשיאו
יודע מי הוא המבדו הגדול אתיר דאוזלינן בבתר רובא ורובא דשיר
לא שבלי בשיא אבל בשהמבדה הוא יליף והוא תשוב ימבא בל אדם
מלשקול עצמו בבגדו אם הוא שוה לו בחמשה אינו שוה לו בידות
אחת ולא לגדולה ולא למבין שנים ועל בל זה צריך לדקדק בשירבה אחר
להתירו מה שאסר תבירו והשפחה היה בה חבמה יתירה וירחת תמה ולא

רבו לסתוך עצמו כנגדה עד שנזקקו לו גדולי הדור והיתירו לו ההוא דאורבא
מדרבנן דהוו סנו שומעניה פרש"י שהיה שם שמים מתחלל על ידו כגון הא
דתנן בפרק יום הכיפורי היכי דמי מי שיש בידו חילול השם כל שתבירין
מצוותיו משמועתו היכי דמי דאמר ברח לי מר לפלני וכנס שיש שתעם
בספרי טוענין ושותק כמיני זמר וכל כורכא מדרבנן להיכי עובדי מיתקרי
סנו שומעניה אמר רב הונא היכי ליעבד ליסמתיה צריכי ליה רבנן לא
קמתחלל שם שמים אמר ליה רבא לרב חייבא מידי שמיע לך בהא אמר ליה
הכי אמר רבי יוחנן מלי למכת כהן שמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו
שם דומה למלאך ה' צבאות יבקשו תורה מפיו ואם לאו אינו יבקשו תורה
מפיהו שמתיה רב יהודה לסוף חלש רב יהודה אזלו רבנן לסעולי ליה על
מיטה כמי דהלי רבנן כהמוייה רב יהודה אמרי ליה לא מיסתייעי לשמתיה
להוא גברא קא מוכי כמי קמוכחת ליה אמר ליה לאו בדידך אנן קמייכינא
אלא דקמחייכנא דכי אזלינא בעלמא דאתי בדיחא דעתאי דאפי' גברא
רבא כוותיך לא מתנפי נח נפשיה דרב יהודה אתא לבי מדרשא אמר להו סרו
ליה אמרו ליה רבנן גברא רבה כרב יהודה ליכא דליסרי לך זיל גבי דרבי
יהודה גזיחה דליסרי לך חזל לגביה אמר ליה לרבי אמי זיל עיין בדיני סכר
למיסרי ליה עתר רבי שמעון בר נחמני על רגליו ואמ' מה שפתותו של ר' לא
נהגו מכמים קלות ראש בנידויים אלמא שניס יהודה מבירנו על אחת כמה
וכמה אמר ר' אבינא היכי דמי אי דלא דקמן דאתא לסי סבא הילכתא לבי מדרשא
דהא כמה אנין לא אתא ס"ת מיניה ולא קיש קא קיש בי רבי אלעזר
אלעזר דתניא רבי אלעזר הקפר אומר אם ראוה אדם שיצרו מתגבר עליו פי'
מכניס לתשמיש כמיני זמר ולשמוע בשמחה המרגילה ליצר עבירה כגון זה
ילך למקום שאין מכירין אותו ילבש שחורים ויתכס שחורי' ויעשה מה שלבו
חפץ כגון מכילה ושתייה כמיני זמר וכיוצא בהן ואל יחלל בפרהסיא שיש כו
דין אדם אלא בינו לבין עצמו ואפי' חייבי עשה וכ"ש למעלה מהן שאיסורן חיסור
עולם ואפי' אתיר רבי אלעזי ואפי' כסתר אין כנגן על הדרך שפירשנו הוא
שאמר לעשות ואפי' לכריס הללו לא היתיר לו אלא כמידת עצה טוב לעשות
כך כדי להכניס את יצרו להשלים תאותו וכיון שילמה עצמו לבוא שחורים
ועטוף שחורים משתכר יצרו וימנע ואינו עושה וזה כורכא מדרבנן עבד כר'
אלעזר לבי שחורים ועטוף שחורים ואחר כך חזר לשתות כל מיני זמר כמה
שהיה עושה ולפיכך שמתיה רב יהודה ע"כ פר"ח ז"ל וליתא לדרבי אלעזר אלא
אע"פ שאתגבר יצרו של אדם עליו מיבעי לי' לאותובי יצריה דקל"ח כל כילי
עם מזון מירמת שמים : ° רבי שמעון בן לקיש הוה מנטר פרדיסיה אתא
ההוא גברא דקא כיל תלתי רמאי ביה קלא ולא אשגי' ביה אמ' ליהוי הוה גברא
בשמי' אמ' ליה מדרבנן ליהוי הוה גברא בשמי' אם אתון כתייכיתי לך
נידוי מי כתייכיתי לך אתא שאיל בי מדרשא אמרו ליה דידיה נידוי דידך לאו
נידוי ומייתי סנהדרין לאחר שנכנס לכל אם אמ' לו אי תיכל ואעפ"כ אכל
היה יכול לנדותו כי הדרוה שחכירו עושה עבירה אפי' מיסוד דרבנן חייב
לנדותו כדאמ' כפר הדר רבינא שמתי' להוא גברא שהיה משתמש בחילן
בשבת אתי אתקניתיה זיל לגבי כשיחה ליסרי לך דתניא נידוי ואיזהו נידוי
אי נידוי לך אכל נשיא ויתיר לו נידוי : ° גרסינן בפרק שני דן הגזלנין אמ' רב
יהודה אמ' רב נידוי על תנאי ואפי' מעצמו צריך הפרש מ"ל מיהודה דכתיב
אם לא הכניעותיו אליך ונאמר ואחר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יוחנן
אתי דכתיב יפי לאומן על יפות ואת ליהודה פל לאותן מ' שנה שהיו ישראל
במדבר היו עטמותיו של יהודה מגולגלין בארון עד שעמד משה ובקש עליו
רחמי ואמר רבש"ע מי גרם לראובן שיודה יהודה ואת ליהודה שמע ק"ל
יהודה עלו אויביך לשפה ואל הוו מסרי לי' למתיבתי' דקיעא ול עמו תביאהו
ואל תהי ידיו מספקת לו ועזרת מצריו תהיה מוכ"ת דוקא בכה"ג שהעמוד מפוקק בשעת
הנידוי אם יוכל לקיים התנאי יהודה קיבל עליו לפקיע בימין ואחרי וגבי
נידוי אינו לא יוכל לשומרו אבל אם ברור לו שיוכל לקיים התנאי מ"ל
שהיה והכניס רחמיו מפ' מצינת החם דאמ' ליה רב הונא לרב שבת בשמתה
ליהוי מאן דלא מ"ל ואל קאמר שהודיע : ° גרסינן בפ"ק
דמו"ק אילעי אמר רב נידויו בפניו אין מתירין לו אלא בפניו נידויו אלא
בפניו מתירין לו אין בפניו אין אלא בפניו: ° אמ' רב שמ' אמ' רב השומע הזכרה
מחבירו צריך לנדותו ואם לא נידהו יהא עצמו בנידוי שכל מקום שהזכיר השם
מצוה עניות מצוה ועניות כמיתה שכ"כ מיתו כל החושבי' לשם שמים ואפי'
תניא ר' שמעון בן יוחאי אומ' כ"א שבתנו מכמים עיני' מן התורה אלא
יכא הוה קמיה דרב הונא דהוה שמע להיות אותה דקא מפקי שם שמים
לבטלה שתק ושרא לה לאותה בתפי' ס"ת אמ' הזכיר מחבירו חייב
לנדותו ס"ת נידהו בפניו אין מתירין לו אלא בפניו וס"ת אין בין נידוי להפרם
כלום אמ' רב גידל אמ' רב ת"ח מנהג לעצמו ומיקר לעצמו בפיוט תהנדתית

סג

מכום אין מתיר עצמו מפיות החיסורין קמ"ל אמ' ° רב יוסף נידהו בהלו' צריך סג
עשר בני אדם להתי לו והוא דאמתנו היכא דלית לי' אפי' תנו ולא מתכי ואי
ליכא ליתלו ליתיב אפרש דרכי ניהיב שלמא לבי עשר עד דאיקלע לבי עשרה
דתנו היכא דאמ' ר' רבינא לרב אבי אי ידע מאן שמתי' מהו למיסרי ליה
אמר ליה לסמתי' סויה שלים למיסרי ליה לא סויה שלים אמ' ליה רב חנא
בריה דרבא לרב אבי שמתי' ואזרו ליה בחילמא מלי אמ' לי' כשם שאי אפשר
לבר בלא תבן כך אי אפשר לתלמוד בלא דברי' בטלים אמ' רב הונא בפומא
התקינו אם כית דין שפרח מן מנדין אותו שלח לומרו לו הכבד ושב בביתך
חזר ושרח מנדין אותו מפני חילול השם ופליג דר' ל דאמרים לקי"ת שפרח
מן מנדין אותו בפרהסי' שב' ואפלת

הג"ה

היו' ואפל נס נביא עמך לילה כשהו כלילה אמר רב פפא תיתי לי דלא שמעתי ליה לנורב' מדרבנן מעולם ולא כי מיתייב נורבא מדרבנן אמתא היכי עביד כי האי דאמ' מיתנו לגבי דנורבא מדרבנן ולא מיתנו אמתא ואמי אמת' אם מיתא ואמרו אמר אמ' יהא אמר ריש לקיש משום שנכנסה בר"מ לחנרי כך כשהיו יוצאין יצא' מרמ"ח אברים בשהגה נבנסת בת' ושתי' העיר חרס בגי' ר"מ הוי ובשהיו יוצאין בת' כרוגו רקם תזכור

הג"ה

ר"מ הכי הוי אמר יוסף שבי שמתא לגנוכתי' לכלבא חיכי דידיה עבדא ההוא כלבא דהוה קאכיל מסתני דרבנן ולא הוו ידעי מאן קא עביד שמתי' למאן דעבד ליתלי נורא בגנוכתי' ואכלתי' מאי סיפורי שנפרעין ממנו מאי תבני אמר רבי יצחק בריה דרב תבני בית : הנזיר ° תניא כל זו שאמרו ואזהרה וכו' מותרי לגלח במועד כשלא היה להם פנאי מבעי לגלח ולא פנאי אבל היה להם פנאי לגלח ולא גלחו אסורין והנזיר והמצורע מע"פ שהיה להם פנאי לגלח ולא גילחו מותרין אלא שהו קרבנותיהן ואבל שחל שביעי שלו להיו בשבת ערב הרגל מותר לגלח ברגל לכיון דשביעי שלו בשב' אנוס הוא ולפיכך מותר לגלח ברגל דקל"ח כאבל שחל להיו מקנת היו בכולו ויו"ט שביעי עולה לכאן ולכאן כדאביי למימ' מקמ' : תנו רבנן ° כל זו שאמרו מותרין לגלח ברגל מותרין לגלח כימי חגם ושם"ח בשתבפוהו מגלין אבל לא תכפוהו מגלין הכביד שערו מקיל

הג"ה

בתער במספרי ומכבם כסותו כמי שאבל לא בכתר וחול ורוחץ כל גופו בגיגון אבל לא בחמין כדתניא במסכת תענית אמ' ר' אבא אבהן משום רבי יוסי הכהן מעשה ואתו בניו של רבי יוסי בר חניא ורחץ בגיגון אבל שבע ולוקים כשתבפוהו מגלין: תנו רבנן ° כשם שאמרו אסור לגלח במועד כן אסור ליטול צפורנים במועד דברי רבי יהודה ורבי יוסי מתיר וכשם שאמרו אסור לגלח כך אסור ליטול צפורני' דיד ולא שנא צפורני' דרגל כולהו שרו להו ה"מ בשיני אבל בגיגוסטר אסור דאמר רב חייא בר אבי א"ר בגיגוסטר אסור ומזיל ליקנתי' דאמרי דוקא בפתוך שבשיש יום שאבל בתוך שבעה אסור ואמן לא סבירא לן הכי אלא אפי' תוך שבעה שרי וה"מ בימי אבלו אבל במועד אפי' בגיגוסטר מותר ומייתי דאי' מדאמ' רב שב בר אבא הוה קמיכתא קמי דר' יוחנן בבי מדרשא בחולא דמועד ושקלינהו לטופרי בשיני וזרקינהו ואמרי ש"מ תלת ש"מ מותר לטול צפורני במועד וש"מ מן בה אמ' אביי ש"מ מותר לזורקן ודקאמ' מדשקלינהו לטופרי בשיניי' ש"מ דבגיגוסטר אסור ואמן לא ס"ל הכי דבגיגוסטר אסור מדאמ' ש"מ תלת הוה ליל' למימ' ש"מ ד' וכימי ליה בהדייהו ומדלא אמ' הכי ש"מ דבגיגוסטר מותר והא דשקלינהו בשיני משום דקלי בבי מדרשא דליכא גיגוסטר ולפיכך לא מני ליה בהדייהו ולהכי מיבעי ליה למימר דהוא קלי בבי מדרשא כי היכי דלא ניגמר מיניה דבגיגוסטר אסור

הילכך לית גמרינן מינייהו אפי תלת
כלחוד ותו לא מידי: °תנו רבנן
שלשה דברי ניפורני קוברין נדיק
שורפין חסיד זורקין רשע וטעמ׳ מאי
שמא תעבור עליהן אמה עובדה
ותפיל ה״מ כדוכתי׳ דנפלי כה אכל
מי כניס להו לכתר דנפלי ושדי להו
אבראי לית לן בה דכיון דאיתתי
איתתי והא דורקינהו ר׳ יוחנן בבי
מדרש לא שכיחי נפשי: °אמ׳ רב יהודה
סו אמר רב זוג כל מקמתן לפני רבי
ובקשו ממנו ניפורניס והיתיר להם
ואם בקשו ממנו שפה היה מתיר
להם שמע אמ׳ לפ בקשו ממנו שפה
והתיר להם אמר אביטול ספרת מצוית לזוית הנחה כל
שמעכב אמר רבי אמי ובשפה המעכבת פי׳ הרמב״ד ז״ל מצוית זהו כל
שלמעלה אפתיתת הפה הנה׳ זהו מה שחוץ לפה הנה׳ ומכחולקרי לי הנחה
מפני שנריך להניחו שלא יגלח תחתיו כמועד שלא יהא בכל בשפ׳
הנחוניס כתרתי היינו מחני׳ הילך אכל מקמי הכי אין הלכה כתלמיד
במקום רב ועוד כשל סופרים הלך אחר המיקל והכי כתיבית ליה הרב שפסי
שכתב בהלכותיו ומותר לגלח שפה בחול המועד ומשמע דלא מפליג: °ושנו
סח מכנסין במועד הבא ממדינת הים ומבית האסייה והיוצא מבית האסורין
ומנודה שהתירו חכמים ומי שנשבו לחבירו והותר ומשפחות הידים ומטפחות
הספרים ומטפחת הספר והזקיקות והילדו וכל העולה מטומאה לטהרה
הרי אלו מותרין ואמר כל אדם מסורין אמר רבי אסי אמר רבי יוחנן מי שאין
לו שלא חלוק את מות לכבסו במועד
ירושלמי בעין קומי רבי יוסי כגדי
קטנים מהו אמר ליה כמי שאין לו
שלא חלוק אחד למי שלא רב יצחק
בר יעקב בר נייורי משמיה דרבי
יוחנן כלי פשתן מותר לכבסו בחולו
של מועד והתירנא נהוג בהן מסור
ואין להתירו: °ואלו כותבין במועד
סט קידושי בני ונישין וגיטין ושוברין דייתיקי
מתנה ופרוזבולין ואיגרת שום
ואיגרות מזון שטרי חליצה ומיאוני
ושטרי בירורין וגזירות בית דין ואיגרות של רשות פירוש איגרות שלילת
שלום והכי פירושו בירושלמי וקרי לה רשות לפי שאין בהן צורך כל כך:
°אמר שמואל מותר לגרם שפה בחול המועד שפה יקרמנו אחר ברחמי תנא
ע דבי שמואל מדרשין אכל לא כונסין הנה״ה
ואין עושין סעודת אירוסין ולא לכתוב מגורכיו לגלוח לחבירו ליכ׳
מייבמין מפני שמחה היא לו: °אין מתן דשרי ומה שנוהגי לכתו איגרו׳
עא כותבין שטרי חוב במועד ואם אינו בעובל מיסורא נמור הוא ואיגרות
מתמיהו או שאין לו מה יאכל הרי זה של מלך ושלטון נמי יש להתיר:
כותב אין כותבין ספרים תפילין מ״ר
ומזוזות במועד ואין מגיהי׳ אות אחת תפילו בספר עזרא רבי יהודה אומר
כותב אדם תפילין ומזוזות לעצמו וטוב על ידיכו תכלת לעצמו ת״ר כותב
אדם תפילין ומזוזות לעצמו ולאחרי׳ בטובה דברי ר״מ ר׳ יהודה אומ׳ מעריס
ומוכר את שלו וכותב לעצמו רבי יוסי אומר כותב ומוכר כדי פרנסתו אורי
ליה רב לרב חנגאל וכן אורי ליה רבה בר בר חנן לרב חנגאל הלכה כותב
ומוכר לעצמו כדי פרנסתו פי׳ כדי פרנסת ובריות דמי שאין לו מה יאכל
מות לעשות כל מלאכה אמר רב יהודה אמר שמוא וכן אמר ר״חייא בר אבא
ר״ר יוחנן הלכה טווה בין בתגן בין הנה״ה
בנפלך והלכה כותב ומוכר כדי
פרנסתו תניא בתוספתא דמסקנין
כותב אדם תפילין בתוספתא דמסקנין כותב אדם תפילין ומזוזות ומתפר
תניא אין כותבין אלא בדיו ואין צריך סימני וכל
יציאותיו במועד ומקבלין קבולת סני דשריכן לכתוב ולטוות דוקא
במועד למופלי מועד אכל לא ימוד בשלה כיון מלאכתו במועד:
ולא ימכה כדרך שהוא עושה בחול:

°הקובר מתו שלשה ימים קודם לרגל בטלה ממנו גזירת שבעה שלשה עב
ימים בטל ממנו גזירת שלשים יום מפני שאמרו שבת עולה ואינה מפסקת
רגלים מפסיקין ואינה עולים רבי מלעזר אומר משחרב בית המקדש עגרת
כשבת רבן גמליאל אומר רחם השנה ויום הכפורים כרגלי וחכמי אומרים
לא כדברי זה ולא כדברי זה אלא עגרת כרגלים ורחם השנה ויום הכפורים
כשבת: תנו רבנן קייס כפיית המיטה שלשים ימים קודם הרגל מין נרוך
לכפו׳ אמר הרגל דברי ר׳ אלעזר וחכמים אומרים אפי׳ יום אחד ואפי׳ שעה
אחת אמר רבי אלעזר הן הן דברי בית שמאי ודברי בית הלל שבית שמאי
אומר שלשה ימים ובית הלל אומר יום אחד: כתב הרמב״ן נראה לי
מדקתני כי האי ליבמה ולא קתני ליבמת הקובר את אחיו שלשה ימים
קודם הרגל וקתני קייס כפיית המיטה ס״מ בעינן קיום מלות קודם הרגל
שאם לא קייס מלות קודם הרגל שנגנ או מוד אין רגל מפסיקו שלא יהא
חוטח נשכר ואינה יכולין לכל אכל שלא כוהב מלות תוך ל׳ שלשים מלות
תוך שלשים חוק מן הקבורה שאם עבר ולא קרע בשעת פיוגו שאין קורע
לאחר שבעה בעניין שאמרו מי שאין לו חלוק נזדמן לו חלוק בתוך ל׳ קורע
אחר ל׳ אינו קורע ודוקא בשאר מיתי אבל מיתת רבים אחת דבה אמר היכא כת״ק
לר׳ חייא בר אבא אפי׳ יום אחד ואפי׳ שעה אחת אמר ליה רב
דיקן דאמר הקובר את מתו שלשה ימים קודם הרגל ומסקנא אמר ליה רב
מלמיה מפרת לרבינא מילכתא אמי אמר ליה אפי׳ יום אחד ואפי׳ שעה
אחת וכן הילכתא: °אמר רב גזירות בטלו שאם לא בילה ערב עג
הרגל אסור לגלח אחר רגל ושמוא אמ׳ אמי כמי בטלו והילכתא כשמוא דק׳ל
כאחת שאול דאמ׳ אם אל שביעי שלו ערב הרגל מגלח בערב הרגל דקסבר
הנ״ה
מקנת היו ככולו ויום שביעי עולה
לכאן ולכאן עול למיניין שבע ועולה
למיניין שמונה שהוא מכלל שלשים
ואסלא גלח ערב הרגל שביעי
שלו מותר לגלח אחר הרגל שכשם שמצות יום אחד ושעה אחת מבטלת
גזירת שבעה כך מצות שבעה מבטלת גזירת שלשים ומודים חכמים לרבי
שאול בשאר שביעי שלו בשבת ערב הרגל שמותר לגלח ע״פ ומודים חכמים
לרבי שאול ביום שלשים שחקנת היום ככולו ואין הלכה כמותו ביו שביעי ואחרוני
אמרי הלכה כמותו וזה וזה לאמר שמוא הלכה כדברי המיקל בשאר כל
הילכתא ואמר רב הונא בריה דרב יהושע הכל מודים שאם חל שלשים שלו
להיות ערב הרגל שאסור ברחיצה עד הערב וה״ה אפי׳ יום שני מלו מעמ
הנ״ה
דאמרי לה שלים מלות מבילות שלא
רגל הוא מפסיק ליה מלות הילכ
אין מותר להחזן אלא עד דעל רגל
וק״ל כוותיה כתב הרמב״ן ז״ל לה
אלא אמרי מקנת היום ככולו לעניין
רחיצה משום דליפסר ליה לרחוץ
לאורתא מה שאין כך בתגלחת
ותכוסת שהרי אסור לגלח ולכבס
משתשך ואף על פי שמותר לכבס
ערב הרגל מכל מקום אסור ללובשו
עד שתחשך דהוה כרחיצה וכני
אמרינ׳ לקמן בוקיעת המיט שזוקפ׳
ער שבת ואע״פ שיעבי׳ עליו עד שתחשך ובתו הרמב״ן ספי׳ לפני רי״נ
הקשה מ״ש מגילות דשרי בשביעי ערב הרגל ותירן דברחיצה ותכוסת נתוך
שבעה החמירו יותר מגילות דהוי בתר שבע ולפי זה אסו לכבס תוך שבעה
לפי׳ ערב הרגל ומשתבר כדברי הרמב״ן ז״ל דלק כיצום מותר תוך שבעה
כערב הרגל דכיון דאי אפשר לו לכבס בלילה וכן כתב הרמב״ם ז״ל: °והלכה עד
למעשה הקובר את מתו ברגל לא חיישי׳ עליה מבילו שלא לאחר הרגל ונקיט
שבעת ימי מבילות מ״ט מחרון ואע״ג דלא נהיג היה מבילות סליק לי למנין
שבעה דלא נקיט בתר הרגל שלא שבה בלבד ומקן דשכיח ליה שיכבס ני״ט
שני של ר״ה מחרון או כ״ט שני של עצרת נוהג בו מבילות דהוי יום מיתה
ויום קבורה והכי אסמיכי רבנן מבילות יום ראשון דתוריית הוא דכתב
ואכלתי חטאת היום וכתוב ואחריתה כיום מר ויום טוב מדרבנן וכיון
דמבילות יום ראשון מדתוריית אתי עשה דיחיד דתוריית ודחי עשי דרבי׳
דרבנן ולפי דבריהם צריך לחלק בחבילות דשם את אחיו מאחיו ואחותו

כשהוא

בשלמה ביום טוב שני אינו מתגלח ללמ"ד מתני עשה דיחיד דחכמן ודחי עשה
דרבים שלא הם דברי חכמים הרשאונים ולמעלה כתבתי שהכריעו חכמים
האחרונים שאין שום תפילות לחוברייתא לף ביום הראשון כי אם תפילות
והלוויתיה כרורו וחזקו ולא תזוז מיכ הקובר את מתו כרגל אע"ג דאין רגל
עולה למניין שבעה עולה לו למניין שלשים וכן תנן הרגלים מפסיקין ואינו
פולה למניין שבעה הו דאינו עולין אחין מנו שבעה נוהגו ברגל אבל למניין
שלשים עולה הואיל ומצות שלשים נוהג ברגל דהא אינו מגלח וכן הילכתא
תניא נמי הכי רגל עולה למניין שלשים כיצד קוברו בתחילת הרגל מונה
שבעה לאחר הרגל ומלהתו נעשית על ידי לאחריס ועבדיו ושפחותיו עושין
בשבעה בתוך ביתו ואין רבים מתעסקין בו שכבר נתעסקו בו ברגל ורגל
עולה לו למניין שלשי מפני שאומרו שבת עולה ואינה מפסקתו שבעה אינה
רבי יוחנן מרבי שמעון בי יהוצדק אומר אף אין מגילות בשבת אמר ליה
אין מגילות בשבת תניא כל שבעה קריעה לפניו ואם בא להחליף מחליף
וקורע וכשב קורע לאחריו ואם בא להחליף מחליף ואינו קורע ואותן קרעי
אין מתפחין ודוקא על אביו ואמו אבל שאר קרובים אפילו תוך ל' מחליף
ואינו קורע שכל קרע שאינו בשעת מיתה אינו קרע ואמוראי פליגי ביה
דרמשין בגמרא אותו קרעי מתפחין או אין מתפחין פליגי בה תנאי דרבי
יהושע וכר קפרא חד אמר מתפחין וחד אמר אין מתפחין ויש פוסקין
דהולכין אחר המיקל בדברי סופרי והא דפסק הרב אלפס ז"ל למימרא משום
דאמרי רבי יהושע מסרינא ליה דאין מתפחין דהוה ליה מתן דאמר מתפחין
אין קורע את העליון נמצא בר קפרא יחיד והלכה כרבי הילכך קורע את
כולן ואין מתפחין אמר רב מבשיא בר תחליפא אמר כהנאי אחי אמר שמואל
פ"ו חוכר נ"ר רשות פ"ו פריע"ר הרשת חוזרת קרע לאחריו זקיפת המיטה
פריעת הרשת שמלהו מעטיפה שלו נ"ר נעילת סנדל תשמיש המיטה
רחיצה בחמין רשות יכול לנהוג אותו אין נהין משום הילולת הילכך תיש
לנהוג אותן כמו בחול כיון דאינו נרשה כהילולת אמר רבי יעקב אמר רבי
יוחנן לא שנו שפריעת הרשת חוכה אלא אחין מנעלין ברגלין אבל יש לו
מנעלין ברגליו מנעלין מוכיחין עליו הוי פריעת הרשת נמי רשות ומסקנא
דברים שבשבעה נוהג בהן כבון כיסוי הרשת ורחיצה בחמין תשמיש המיטה
וכיוצא בהן נוהג בהן בשבעה דאמרינן אבני מצבתי לרב יוסף דפרים ליה
מורדא מריש אמר ליה לא שכר לה אלא מר דאין הילולת בשבת אמר ליה הכי
אמר ר' יוחנן דברי שבשבעה נוהג והילוכה דאין ברגלות הילך יחף הוי נעילת
הסנדל חוכה ותלמוד תורה דהוי דבר שבשבעה אבל לחזור הפרשה
כיון דאיכא אדם להשלים פרשיותיו עם הציבור הוי כקורא את שמע ומתפר
והם קמלו את הארון לעלות לקדושת נריך לעלות והם נמנע הוי דבר
של פרשיות שעתי ז"ל ליה קורא אותו בכל שבת דביעי וחורע בו
הילולת ולא קרעו אחון ועלה מעצמו ואמר כיון שהורגל לקרו דביעי בכל
שבת הרשת שאינו עולה יאמר שבשביל זה הוא נמנע מלעלות והוי דברי
שבפרשיות והעניין שהילת שלוש בשבת נרסי בירושלמי מקום שהנהגו לעשו
בשלוש הילולי בשבת שוקל כהרבי אושעיה רבה אזל לחד אתר חזיה
דלא בשבת אמר ליה אינו יודע מנהג מקומכם שלוש שלוש עליכם כמנהג
מקומינו והרבי של שבעה נוהגין שם ברגל כאמר בפרק קמא דכתובות כל
אותן הימים הוא יכין כיון דאתנשים וכו' מסייע ליה לרבי יוחנן דאמר תעל"פ
דאמרו אין מגילות בשבוע אבל דברים של שבעה נוהג ואפי' בשבוע
הוי רבי שעור אומר מתחרב בית המקדש עשרת בשבת ואיתא להא דרבי
אלעזר דקל עשרת כרגלים דאמרינן דרש רב ענני בר שבון אפילו יום אחד לפני עשרת ועשרת הרי כאן י"ד ואמר רבי אלעזר אמר רבי
אושעיה מניין לעשרת שיש לה תשלומין כל שבעה שבת בתוך המצות ובתוך
השבועות מקיש תג השבועות לתג המצות מה תג המצות יש לו תשלומין כל
שבעה אף תג השבועות יש לו תשלומין כל שבעה רבן גמליאל אומר רשם
הסנה ויום הכיפורים כרגלים אמר רב גידל בר מנשיא אמר שמואל הלכה
כרבן גמליאל מדברי רב פפא לרב חנינא סגן ודרש יום אחד לפני רשם הסנה
ורשם הסנה הרי כאן י"ד אמר רבינא הילכך יום אחד לפני הרגל ואב שמיני
הרי כאן כ"ה יום ולא צריך למינקט אחר הרגל שלשים יום מקנת היו ככולו
הקשה הרמב"ן ז"ל מדברי רב פפא כרבן גמליאל סבירא ליה דאמר רשם הסנה

יום הכפורים כרגלים ואינן דיום הכפורים רגל הוא ומפסיק לאה לי מוסבת
עידיה כאן דליחסביה לרשם הסנה שבעה כאן דלא ליחסביה אלא מד' ומעת
כי מטו רשם הסנה בטלו גזירות שבעה וכי מטו יום הכיפורים נפלו גזירו
שלשים ותירץ דבכה"נ כי מטו יום הכיפורים לא בטלי גזירות שלשים כיון
דלא הוי מגילות שבעה כי אורחייהו דתדירי הפסקות בחדי הדדי כחדא
מגילות לא עבדינן שלא אם שבעה כי אורחייהו אי שלשים כי אורחייהו וכאן
דרשם הסנה מצבי במקום שבעה יום כפורי אפי' במקו שבעה לא חשבינן
ליה וכי מטי סוכות הוי לבטלה מיניה מגילת דמעיקרא לא דתדי עילויי
בחדא מגילות לא עבדינן ולהכי קאמר הרי כאן י"ד ולא קאמר בטלה ממנו
גזירו שבע כמתני למשמועי דבעיגן מגלומי ומיגל עד הרגל וליכ הפסקה
כלל מהכא עד דמטי לעיקר הרגל משום דלא מצינו כרגלים בשורים ומיהו
לא קובר את מתו שבעה ימים קודם רשם הסנה בטלה ממנו גזירו שלשי כרגל
גמור וכן כתב בעל ההלכות היכא דמי ליה מת קודם רשם הסנה יום אחד
עולה לו למניין ז' ורשם הסנה שבעה הרי י"ד ושבעה ימים שבין רשם הסנה
ויום הכפורים הרי כ"ח יום ויום הכפורי שהוא כנגד שבעה ונקיט לי' תדי
יומי כתר יום הכפורי למיסלם תלתין יומין והל"ז הלוי הקפ על פי זה לפי
הקובר את מתו לאחר רשם הסנ' מותר לגלח ביום הכפורי שהוא יום שביעי
שלו ויום זה מפני שבא מקנת יום אחד בגזירת שלשי מות לגלח וזה שבא
כל שו שבעה בגזירת שלשים נתקצר אותו ואין הדעת סובלת כן מי לא ק'
כולי האי כי הרחב"ד ז"ל לפי כו טעם טוב והרמב"ן ז"ל כתב דאינו נקיט
ענני כר שבון יום אחד לפני עשרת ועשרת הרי כאן י"ד לאשמועי דאיקלע
הרבי אושעי עשרת כרגלים אף בזמן הזה נמי רב כפא הוי ליה בבי
בי רשם הסנה לפסוק כרבן גמליאל דרשם הסנה כרגלי וכן נראה לי מתוך
לעשות כאן בלא יסוד כי כיון לאשמועי ולומ' שכרו רחוקות ודחוקות מכת
קוביות ואם יש תירוץ לקושיא כתבתיו היטב ונפל הבניין ויפה תירץ הרמב"ן
ז"ל והביאו שמשון ז"ל בהפסקת מיכה לפניהן הא דתני לקמן שבת רחשונה
מיהו יום מפתח ביתו שניה יום ג' ומיהו יום ב' במקומו שלשי יום ג' במקומו ומיהו
מלכ וכו' ולעניין זה קאמר הרי כאן י"ד דמיד אמר רשם הסנה יש לו דין שבת
שלשית וכיון דנתרבה הקושיא מ"ש יום הכפורים מבטל ממנו גזיר שלשים

הגה"ה

ומעשה באחד שמת לאחיו יום אחד לפני יום הכפורי והיתיר ר' יצחק ברבי מרדכי מכה"ם לבעלה לגלח בערב סוכות ולעניין הלכה למעש' ים לסמוך על דבריו : מ"ז

ואם תאמר שם כן בחג נמי יבטל ממנו שמיני עצר גזירת שלשי אתם שלא נהג כלל דין שלשי על נב שניהן ותשפורת אסורי במוע' מכל מקום מטעם הילולי הוא לא כאבר מקום מטעם הילולי הוא לא כאבר מסקנ' דמילת הקובר את מתו שבעה אחת קובר ברגל אם קיים מנו

מהילות בשבת שבעה בטלה ממנו גזירות שבעה ואם נקבר עם חשכה ולא קיים מנו מהילות לא בכפיית המיט ולא בחליצת הסנדל בטלה ממנו גזרת שבעה וכולהו דברים שבשבעה במועד וכולן שבעת ימים מהילות לאחר המועד ומלהתו נעשית ע"י לאחרים ועבדיו ושפחותיו עושין בשבעה בתוך ביתו ואין רבים מתעסקין בו לגמרי שכבר נתעסקו בו ברגל ורגל עולה למניין שלשים שבעה ימים לפני הרגל בטלה ממנו גזירות שלשים ומלה עלה הרגל ואם לא גלח ערב הרגל מגלח לאחר הרגל ואחר הרגל לא יגלח ואם הל"ם כגון שלו בשבת ערב הרגל מגלח בתוך הרגל קברו ברגל כוהנ דין הוא כל זמן שלא נקבר המת נקבר המת אינו כוהנ דברי שבפרשיות אבל דברי של שבעה כוהנ וכוהנ שבע אחר הרגל ורגל עולה לו למניין ל' ובמניין ל' ימים שהיו מקברות המת עד סוף הרגל כאותן הימי בימי שבעת מהילות לאחרונ' ומלהתו נעשית ע"י לאחרי וכו' שבעה אחת לפני הרגל אותה שבעה היא בשבעה ימים ושמונת ימי פסח ומשלים עליהן ט"ו יום שבעה אחת לפני עצר ועצר הרי כאן י"ד ויום שבעה אחת לפני הרגל ואחר הרגל ז' ימים מקנת היו ככולו הקשה הרמב"ן ז"ל מדברי רב פפא כרבן גמליאל סבירא ליה דאמר רשם הסנ'

עו תנו רבנן שמועה קרובה נוהגת שבעה ושלשים והדרתה וכל דין תחילות, כיוס קבורה שמועה רחוקה אינה נוהגת אלא יום אחד אימתי היא קרובה אימתי היא רחוקה קרובה תוך שלשים יום דברי רבי עקיבא וחכמים אומרים אחת שמועה קרובה ואחת שמועה רחוקה נוהגת ז׳ושלשים ואמר רבה כל מקום שאתה אומר יחיד מיקל ורבים מחמירי הלכה כמחמירי תון מזו שאע״פ שרבי עקיבא מיקל וחכמים מחמירי הלכה כרבי עקיבא דאמר שמוע הלכה כדברי המיקל כאבל רבי אינא אמר מהיכא תיתי ליה דרבי אמרו שמועת דאבוה מבי חוזאי אתא לקמיה דרב חסדא אמר ליה הרי אמרו שמועה רחוקה אינה נוהגת אלא יום אחד שמא לפילו על אבינו ואמו אינה נוהגת אלא יום אחד וכתב הרמב״ן ז״ל דלענין תספורת לחוד עד שיגיעו הרגל בו תכיריו וכניהון עד שיגיע הרגל ויגערו בו ולכית הסמתא עד י״ב חדש וכן בשחילת שלוש ושנה מיו מיתה ולא מיום שמועה לכל מס נפ לו שמועה של אבין לאחר י״ב חדש אינו נוהג אלא יום אחד לכל הכי בר בר אחוה דרבי חייא לדוה בר אחתי דרבי חייא דרבי חייא כי סליק להתם אמר ליה אבא קיים אימא קיימת אמ״ל קיים אבא קיים לעשות לי מנעלי והלך לי אחרי לבית המרחץ ג״מ תלת ג״מ לכל חסור בגיאלת הסנדל ו״מ שמועה רחוקה אינה נוהגת אלא יום אחד ופ״ק אמר ליה אבא קיים אמ״ל קיים אבא קיים לעשות לי מנעלי והלך לי אחרי לבית המרחץ ג״מ תלת ג״מ לכל חסור בגיאלת הסנדל ו״מ שמועה רחוקה אינה נוהגת אלא יום אחד ו״מ מקנת היום ככולו כתב הרמב״ן ז״ל קשיא לי מה היא דקאמר לכל חסור בגיאלת הסנדל כלומר אפילו חסור אלא בגיאלת סנדל קאמר כלומר שלא כמאי נוהגת יום אחד ופי׳ לחין חסור אלא בגיאלת סנדל אמר ליך לפיתו ויכפה סדין מכל צדדות תחילות בחליצת מנעלו ואין צריך ליך לפיתו ויכפה מטותיו ויתעטף בראשו שהרי רבי חייא לא עבד אלא חליצת מנעל מיד הלך לבית המרחץ ולא כפה ולא עטף ואם אין מנעלו ברגלו צריך ג׳ כפה מיטתו או יתעטף בראשו דבעינן שיעשה מעשה הניכר מאו תחילות ואם היה עוסק במלאכה או שהיה רוחץ וסך או עוסק בתורה ואפילו לו שמועה רחוקה הרי זה מפסיק שעה אחת מפני תחילות וחוזר למקום שהיה ומכל מקום אינו יושב ידי חובתו כהפסק זה עד שיעשה מעשה הניכר לתחילות שמקנת היום ככולו: כתוב רי״ב ור״ל מסיפיה לרבי דמחרינן מקנת היום ככולו אי עז מחרינן נמי מקנת לילה ככולו או דלמא יום בעינן ו״מ מה נפ״ל לו שמועה רחוקה בלילה אם מותר לרחוץ בלילה ולבסוף כתב מפני שבלילה לא מוכחת מילת שהרי דרך בני אדם לחלוץ מנעליהם בלילה ותשב״ם כתב נוהגי העם לישב מקנת יום שביעי ולא בלילה ומה טיפני מקנת לילה בתחילה אינו מתחיל אלא ביום ולא ידענא טעמא מאי ורבינו מפיר כתב אם שמע שמועה רחוקה בלילה דמקנ׳ היום ככולו ואף על גב דרבי ז׳ לא אמרינן מקנת הלילה ככל היום כדאמר לעיל מכל מקום שעמדו מבתיהן מאבלו מותר ברחיצה ומשמע דווקא ביום שביעי וכן נראה לכאורה שלשים צריך למנות עד מקנת יום שלשים דאמר בפרק שני דמגילה וכן שומרת יום כנגד יום לא תטבול עד הנץ החמ׳ ומ״ש עלה ס״ל תיסוברחי רחשונה של זב מה רחיים רחשונה של זב טבול יומיה וכו׳ עד קמ״ל כיון דבעי ספירה זספירה ביומא היא שמא דכל דבר שליק ביומיה ובעי ספיר״ל דאמרי׳ מקנת הלילה ככל היום עד למחר הילכך אבל לא יצא מפתח ביתו עד הנץ החמה דומי דשומרת יום וכן ביום שלשים לא יגלח עד הנץ החמה ומיסו לעניין שמועה רחוקה דלא בעי ספירה שא סני בשעה אחת שלקה אפילו

עח בלילה: אמר ר׳ יוסי בר חנין שמע שמועה קרובה ברגל ולמוצאי הרגל נעשית רחוקה עולה לו ואינו נוהג שא יום אחד תניא רבי אומר קיים לשון קשרי דרבי יוחנן שמע שמועה קרובה בשבת ולמוצאי שבת נעשית רחוקה עולה לו ואינו נוהג שא יום אחד וכתב הרמב״ן דנוהג בשבת וכ״ש לרבי שלא נעשה כיון דלחכתי שמועה קרובה היא ושמועה שמועה רחוקה ברגל או בשבת אינו נוהג

עט כלומר בשעה שא למוצאי שבת ומוצאי רגל נוהג שעה אחת ודיו: כתב הרמב״ן ז״ל דמתחלי ע״ש עד אמ׳ ועד מפי עד ונכרי מסיח לפי תומו דמילת דעבידא לגלויי היא ולא מסתרי היא לחכמי כדאמר בפרק חלק דעד מוסיפין מתי טעמ׳ כל מילת דעבידא לגלויי לא מסתרי היא לחכמי כדאמ׳ בפרק שם חיגן ונכרי נמי מכירין דאמר לרב דמתו אחיו ואחותו ונהג לשנה ורחיה לרבר ממעשה דרבי חייא דאמר ליה הרי עליכם יום אחד של שמוע רחוקה ואף על גב דשוה יחיד ורבים ולא אמרינן בדרך עדות שא כרמיזת בעלמא שמא בכ״ג לא בעינן עדות גמורה וזה הכלל כל עדות שאתה יכול לקבלה על פיו קרובי מתחלבין עליו ורבי אחי נמי בפרק שם חיגן ונכרי נמי מכירין ונכרי תמיה היכי נהגו העולם להתאבל על פי עד אחד לרבות כפ׳ אמרו לו אחר

זיגו קורע ואחר כך זיגו קורע בתחלה מיתי מצוה מקל על מקל ועל חמו קורע וכולן ואיזו מתה לעולם ומת שלחנקרע רבי חייא על שמוע רחוקה שלאביו ואמו שמת לא היה לו חלוק שלו אי נמי כמו שפרש בספרי בפסקי שמע על חכון שלו לא שהיה לחיין ועל חמו שהיית לחותו ולהכי קאמר בר מחוה דרבי חייא דהוה בר בתתיה להוציא שעליה כתיב בכל והרחב"ד ז"ל פי' בע"ח ועיקר הוא כמו שכתבתי: פב תנו רבנן כל המיתר בתורת כהני כהן מטמא להם מכל מתים שבכל עליהן ואלו הן אביו ואמו בנו ובתו אחיו ואחותו ואשתו והמת

הגה"ה

והיכא שנטמא להם מוליך לותם על כתיפו לבית הקברות בעוד שמטת על כתיפו אבל אם אי אפשר לו לגמרי מבית הקברות אם לא שיהיה על הקברות לא יכנס אפילו בעוד שהמת על כתיפו כדי שלא יהיה המת מעל כתיפו: מ"מ

עליו אחיו ואחותו כתולה מתוך ואחותו כתולה מתוך ואחותו בתוליה בין מתוך ובין שהוא מתחבל על אשתו כך אשתו מתחבלת עליו ואשתו שמורו בשיר ולא פסולה ודוקא לאשתו אבל קרובים אחרים פסולין כדתנן ובנו לכל דבר חוץ ממי שיש לו מן הנשפה ומן הנכרית ובל שמתחבל עליו מתחבל עמו בבית הוא דתני לי רב לתיוב רבי וכן מ"ל רב הונא לרב כרבי בהאי הונא מהלכות בלא הגהי לא תקשה לי מהלכות בשאתו חמיו למרו לו שתין לכך בעיר שהוא מקריעה בשעת הסוס ולא חמיו ואחותו אבל אחותו לא דתני מי שמת חמיו ואחותו מיבו רשאי לכוף את אשתו לישב כותלת ופוקסת אלא כופה מיטתו ונוהג עמה מהלכות וכן היא שמת חמיו ואחותה חינה רשאי לישב כותלת ופוקסת אלא כופה מיטתו ונוהגת עמו מהלכות ותניא תנא ע"ש אחרו חיבו רשאי לכוף את אשתו לישב כותלת ופוקסת בשמת אחרו מותרת לו כום ומכעת לו המטה ומרחצת לו בפניו ידיו ורגליו קשיא לרבי שמעון שאינו נוהג בשמת שאינו מלקקני מרחצת לו בפניו ידיו ורגליו אלמא דאינו נוהג עמה מהלכות דשמת רחיצת פניו ידיו ורגליו הוי חמין כדתניא בפרק בשם מלינקין על רבי יהודה בר אילעי שהיו מביאין לו עריבה של חמין ורחץ בה פניו ידיו ורגליו וכן אמר שמואל יפה טיפת שחרית ורחיצת פניו ידיו ורגליו בחמין ערבית וכו' והרחב"ד ז"ל דקדק מדלא קתני בהך וכופ' מיטתו ונוהג עמה מהלכות כדקתני בקמיית' שלו לאו ש"מ כאן בחתן בשמחתו וכאן בשאר קרובים ש"מ תניא נמי הכי לא תאמר בכבוד חמיו אלא חמיו ואחותו והילכך נהגו להקל בהלכות של חמיו מהלכים עליהם ומומכים על זה דמשמע שאינו מתחבל שלא משום כבוד החכלי ואם רצה לחבל לחבל על כבודו אין צריכין להחמיר על עצמו והילכך כל החכלים מתחלי על כבודם ולכך נהגו להקל: פג תניא בפ"ק דכתובות רבי שהיתה אשתו מפוייסה ושבחו טבוח ויינו מוגו ואת אביו של חתן או אחיו של כלה מכניסין את המת לחדר ואת החתן ואת הכלה לחופה וכועל בעיל מגוה ופורש ונוהג שבעת ימי המשתה ואחר כך נוהג שבע ימי אבלות וכל תוך ימי חופה בין המשתה ואין מונעין תכשיטין מן הכלה כל שלשים יום ודוקא אביו של חתן או אחיו של כלה דליכא מאן דשדר אבל אי ליכא לא אמר רבי אבא אמר רב חסדא לא שנו אלא שאין שם על גבי שאר אבל יש שאר מיודע ומוקי לה התם בעיר מומחה אבל בכרך אע"פ שאין שם על גבי שאר מיודע והכפר אע"פ שאין שם על גבי שאר לא מיודע כתב הרב אלפסי בכתובות וז"ל היכא דליכא אביו של חתן או אחיו נוהג שבעת ימי המשתה בריש מסכת שבעת ימי המשתה מקשה דתניא נוהג שבעת ימי המשתה ואין יושבין בסעודה ואין מברכין ברכת המזון ואין מזמנין עליה ואין עונין אחר המברך ואין מברכין ברכת חתנים ואין משלחין מנות לחבירו ואין מקבלין מנות מחבירו ואין שולחין שלוחי מצוה ואין עושין סעודת הבראה ואין עושין סעודת אירוסין ואין עושין סעודת נשואין ואין מקשטין את הכלה ואין מוליכין אותה מבית אביה לבית חמיה ואין מכניסין את המת לחדר ואת החתן ואת הכלה לחופה וכועל בעילת מגוה ופורש ונוהג שבעת ימי אבלות ואחר כך שבעת ימי המשתה מקשה דתניא נוהג שבעת ימי המשתה בריש מסכת שבעת ימי המשתה מקשה דתניא נוהג שבעת ימי המשתה ואין יושבין בסעודה ואין מברכין ברכת המזון ואין מזמנין עליה ואין עונין אחר המברך ואין מברכין ברכת חתנים ואין משלחין מנות לחבירו ואין מקבלין מנות מחבירו ואין שולחין שלוחי מצוה ואין עושין סעודת הבראה ואין עושין סעודת אירוסין ואין עושין סעודת נשואין ואין מקשטין את הכלה ואין מוליכין אותה מבית אביה לבית חמיה ואין מכניסין את המת לחדר ואת החתן ואת הכלה לחופה וכועל בעילת מגוה ופורש ונוהג שבעת ימי אבלות ואחר כך שבעת ימי המשתה ליכא דשדר אבל אי ליכא פסידא דליכא פסידא שבעת ימי המשתה בריש מסכת שבעת ימי המשתה מקשה דתניא נוהג שבעת ימי המשתה ואין יושבין בסעודה ואין מברכין ברכת המזון ואין מזמנין עליה ואין עונין אחר המברך ואין מברכין ברכת חתנים ואין משלחין מנות לחבירו ואין מקבלין מנות מחבירו ואין שולחין שלוחי מצוה ואין עושין סעודת הבראה ואין עושין סעודת אירוסין ואין עושין סעודת נשואין ואין מקשטין את הכלה ואין מוליכין אותה מבית אביה לבית חמיה ואין מכניסין את המת לחדר ואת החתן ואת הכלה לחופה וכועל בעילת מגוה ופורש ונוהג שבעת ימי אבלות ואחר כך שבעת ימי המשתה מקשה דתניא נוהג

לו פניו ידיו ורגליו וכל שכן שמותרת לאכול עמו ואפילו בקערה אחת
ומשמעית דכתובות בפרק קמא משמע שמותר ליתן עמה במיטה והדעת
מכרעת שעל ידי דבר תורה קאמר ומיהו משום לך לך תמרינן לעיל כו׳
תיובתי׳ ליה למרחוקי שלח תיתן עמו במיטה כלל ע״כ: ור״י כתב
דמותרי׳ במיטה אפי׳ הוא בבגדו והיא בבגדה דהא אשתו נידה לדברי הכל
מיהו מוזגת לו הכוס ומיהו מצעת לו המיטה ומיהו מרחצת לו פניו ידיו
ורגליו ומילו הוא בבגדו והיא בבגדה מיהא מ״ד דשרי בפ׳ קמא דשבת מלמת
מוזגת הכוס וכו׳ הוי יותר הרגל דבר מהוא בבגדו והיא בבגדה במיטה
אחת משום דמיהא מיזגו ואם כן נבי מלכות דשריא מוזגת הכוס וכו׳
כל שכן דשריא הוא בבגדו והיא בבגדה במיטה ובהיותו עמו

הג״ה מלכל בקיאות כשר ואפי׳ אסור ולהכיל
בפרק קמא דכתובות עמה אין רשאי לאסור ולהתיר:
ולקרות בתורה נבי ט בתב תמרינן מ״ו

לכל קורא במקום שאין רגיל לקרות ושונה במקום שאין רגיל לשנות וקורא
בחיבור ובדברים הרשומים שבירושלמי וכן נהגו שהחכל קורא במסכת מועד קטן
ובהילכות מכילות ובחכל רבתי משמע לאסור לתני התם תלמיד חכם שמת
לו אחת כאין ויושבין לפניו ונוטלין ונותנין לפניו בהילכות אבילות ואם טעו
מושיבים בשפה רפה והוא שוחל ואם רוצה מדבר ע״י עצמו ואם לאו מזכיר
מדבר על ידו ויש לומר דבריהו עצמו מותר לשנות אבל בשחרים כאין
ליתן ולית לפניו פיהכוס טפי ואסור ומיירי שאין רבי נריכין לו ואפי׳
בניס נריכין לו אפילו בהילכות אחרות יכול לדרוש כל היום תנו רבנן
אבל כל שלשה ימים הראשונים אסור להניח תפילין ומסקנ׳ הוא אסור חלח
יום הראשון בלבד דעיקר מרר׳ יוחנן הוא לכתחב ואחרית כיום מר כיון
שהניח יום שני שוב אינו חולץ ואפי׳

הג״ה

בתו פנים חדשות מה שכתב רב אלפס דאינו אסור אלא יום ראשון בלבד לפי יום ראשון כולו אפור
אבל שני הוא אסור אלא מקצתו כראשון ר״ל אבל שני ושלישי הראשונים
אסור להניח תפילין ושני בכלל מותר ופרש״י דשני ושלישי אסור מקצתו שני
כולו ובכ״ג תמרינן בפרק קמא דשבת פרק היכן אבל אינו בכל מקצת השמורות
בתורה חוץ מן התפילין וכו׳ והא יום ראשון לאו קאמר אבל יום שני לא קאמר מפרש
דמקצתו ככולו ומי׳ כזה צריך לדקדק מה נאמר אחר שעמדו
בהכי מאי מצלו דהיינו אחר שהתפללו
עם הציבור וירדה דמיד בהכי השתא תמרינן מקצת היום ככולו לדווקא
כיון שני הוא דבעינן עד שיעמדו

שהתחילו להתפלל ואחר כך הניחו תפילין ואם כן מאי קאמר אבל אינו אסור אלא
מקצת יום ראשון ולא שני ושלישי ומיהו אפשר דלא מפרש אלא מה שהוא
אסור ולא מה שמותר ומיהו מדקאמר אבל אינו אסור אלא מקצת יום ראשון
משמע דשני ושלישי אסורין ומיהו אפשר דלא קאמר אלא לרבותא דאפי׳ מקצת
יום ראשון אסור ק״ו שני ושלישי ומיהו מדקאמר אבל אינו אסור אלא מקצת
יום ראשון משמע דשני ושלישי אסורין ומיהו אפשר דלא קאמר אלא לרבותא דאפי׳
מקצת

עמהם והיה דמפליג רבי יוחנן הכא בין תוך שלשה ובין לאחר שלשה היינו
היכא דהלך גדול הכי לבית הקברות כך כך לי לפר׳ שיטה ב׳ ורלתיה כה כאיה
דעות והכא בתוכי כהלכות מסר״מ ולא ישרו בעיני: ירושלמי הרי שמוליכין פו
מקום לתקום בגין אלו דקברין בבית בירי אית תני תני אלו שבאין
מוני מיתתו אמת ואלו שאם מונין מיסתום הגולל ואית תני תני שו ואילו
מונין מיסתום הגולל ר׳ סימון בשם ריב״ל הכל הולך אחר גדול משפחה מהו
אחר גדול המשפחה רבי יעקב בר אחא בשם ר׳ יוסי לומרת שאם היה גדול
המשפחה כאן אלו ואלו מונין מיתת אמת ואם היה גדול משפחה שם
אלו ואלו מונין מיסתום הגולל אין שם גדול משפחה אלו שכאן מונין
מיתת אמת ואלו שם מונין מיסתום הגולל הך ירושלמי לאו מעניין סוגיא
דשמעתין אלא מייתי בעניין התחלת הכילות כדתניא בשמעתין לאחר
להו רבא לכניסתו אתין לא אוליתו כתר ערבא מכי אהדריתון אפיכו
מכבא דגבולא אתחילו ואמו וירושלמי השמיענו שיש חילוק בשים שם
גדול שאלו לר״ יצחק בן ביזאי מתן גדול הבית הוה דסמוך ביתא עלויה
וגרירי כולהו כתרי לא שבח בן ולא שבח אח קטן כתב בעל ההלכות והיכא
דאית כתלי יומא טבא ואלו ולא מספקים למיקבריה מקמי ר״ט ושקלוהו
נגרי לאתעוקי למיקבריה כדנפיק מיתת ואיכסי ליה מקרובים חדא שעתא
מקמי לאיתוי רגל אלא מכילות עליהם וכטלא מכם גזירת שבעה ולא
כהדא דתנינן לא שכתב אלא כאחד דכריס אח כשמוליכין אותו מעיר לעיר כיון
שמסדרוהו לאלו שמוליכין אותו הגי״ה
והחזרו פניהם כבר נתיישבו ממנו מעשה היה בברפת שהוליכו את ביית פו
ואלו בשיירת גולל אבל מספקין לקברו שהי לקברו אל עיר אחרת וכשם
אותו בבית הקברות סמוך לעיר עיר הסמוכים שהיה לה שני בתי קברות שאחד לאנשי העיר ואחד יוסי טוב להוליכו
מתאכלים על שאחר להם שבקבר ולהוליך אל עיר אחרת ורבי שמעון
שהרי דעתו עליו וכמונח לפניהם כתב לוי שהוא מריכין כפרה ואין
דמי ואינו אלא כמו שנמסר לכתפים להוליך את מקרובים אחד שעתא
שאותר לאחול כבר וכן כת׳ הרמב״ן מקום לילין בו אחד מהם ואחד מהם
ז״ל מי שהרבו לעלות אמת לאחרים אחרת לקוברו ואינו יודע אי יקבר
אמת שיחזרו פניהם אחריהם לאחר שבעה ושלשים ותחילת אבל
גולל פרשת כיסוי תחלת אבל אמת בקשו עליה מיהא דאמרי בשירוכין
וכסוכה כל הכר שים כו רות חייש אין עושין אותו לא דופן לסוכה ולא
גולל לקבר וכיסוי הארון אי אית בה שיעור מבעלי חיי ועוף טהור בית השעור
והרוסף וכל אחר יגע על פני הבשר לחוות גולל ודופק וכיסוי הארון
טמון בארץ ואינה בגיעה עליהם הבזה ופי׳ר״ת גולל זו אבן גדולה
שמניחין על הקבר למעלה ודופק הן שתי לבנים והגולל נתון עליהם
ויקרא גולל על שם וגללו את האבן ופעמים משניח לבנים דקים מעל שתי
לבנים להשמיעך היינו דאמר בשתיתין דלעילו דפק דפקי טהור וכן פר״ח
ז״ל בתלין גולל כיסוי הקבר דופק לבנים מכאן ומכאן כמו בתלי והמת נתון
בתוכם והגולל עליהם כלומר על הבר לפי מהבנינו לאחר שנתנו את הארון
בקבר ומלאוהו עפר מתחיל להלילות ומתעטר את ראשו ואין חולץ את
מנעליו עד שמניע לבית ואף אחר שחלץ מנעליו אם הולך בדרך נותל
מנעליו עד שמניע לבית ובזמנו בא שבאו על אחיו ועל אחיו חולץ את
והולך יחף לבית והכי איתא בהאי רבתי בבא מתי מטמא להם ר״מ ומזה מאוס
ר״טרפון עד שיסתם הגולל והיינך אי׳ שאמר לומר כן שאם סתמו תרוכו בבית
שלא ישמא כמו עליו לא סתימת קבר הוא ובתני סיפא מעשה שמת יהונתן
בלוד ובא ותקן אחיו מן הגליל אחר שנסתם הגולל ונפלו את ר״טרפון
וחכמים ואמרו לו ישמא שלא יפתח אחי הקבר וידעו שוב מעשה בתיבוק
אחד שכתב בכלים לאחרים והיו בני הגי״ה
משפחתו מערערים ואמרו יבקע ומי שרוצה לגלות את הקבר של מת
ואלו את החכמים ואמרו לו יבקע כיון שלשה לקבורתו שרי ומעשה
מאחר שנסתם הגולל אינם מונין באחר שפקחו ומצאו חי ומת
אותו ממקומו ומכל זה מוכח שנסתם חזר ומת: מז״ו
הגולל היינו אחר שנקבר ונאחר
שנתנו הקבר בעפר ואף אם רגילין לתת אבן אחר זמן על הקבר

השמת מיה״נ שנסתם הגולל קבינן ביה: ירושלמי היו מפקין אותו מקבר לקבר פז
שית תלוי תנן מסיסתום הגולל הרחמן ואית תנוי תנן מסיסתום הגולל
האני רבי יונה הוא ליה עובדא ושאל לרבי מניה מכיריהון דרבנן אמר
ליה מסיסתום הגולל רבי ירמיה הוא ליה עובדא ושאל לרבי ירמיה אמר
ליה מסיסתום הגולל האני כדאתו לבניה אמר ליה חומרא הוי לך ר׳ יונה
ורבי יוסי תרוויהו אמרי דתימא בתוך שבעה אבל לאחר ז׳ כבר עבר
כשנתנו דעת לפנותו אבל לא נתנו דעתם לפנותו מסיסתום הגולל הרחמן
כלומר של דבר שם נסתם הגולל להיותו קבור שם עולמי ונמלכו לפנותו תפי׳
תוך שבעה אין מונין אלא מסיסתום הגולל הרחמן ושם מתחילה קברוהו על
דעת לפנותו כשהזמן מחלפים כשנסתם הגולל הרחמן ושם
פניהו בתוך שבעה חוזרין ומונין מסיסתום הגולל האני ושם לא פיניהו עד
לאחר ז׳ כבר עברה מכילתם ואין מתחלפין עליו פעם שנית: תנו פח
כרבן על כל המתים הלמה מיטתו ברי זה משוכח על אביו ועל אמו הרי זה
מנוזף בפרק נגמר הדין תנן ולא זו בלבד אלא כל המלין מתו עובר בלא
תעשה הלינו לכבודו להניח לו אחרון ומכריזין אינו עובר עליו אמר רבי
יוחנן מסוס רבי שמעון בן שבור מניין למלין את המת שעובר בלא תעשה
שנאמר כי קבור תקברנו ביום ההוא מכאן למלין את מתו שב בר בלא
תעשה הניח הלינו לכבודו לשמוע עליו בעירות להניח לו אחרון ומכריזין
להניח לו מקונטות אינו עובר שהרי עשה אלא לכבוד המת ואינה בחל
רבתי אם כבוד שבועתו לו קרוב ברי זה מות הוא עם אין עם אין לו שהיו נשמעים
חולפין על שבועתו הרי זה מותר לפי שאינו עושה אלא לכבודו של מבין ואמו:
על כל המתים רבה מטעם בעסק רב אינו מטעם על אביו ואמו מטעם ואפי׳ פט
בעיסק׳ המותרים לו על כל המתים רבה חולק רבה אינו חולק על אביו ועל
אמו חולק בירו חולק בתיפוי ואית תנוי מן בקרע ומאה זרועו עם כתיפו
מגולה כתב רבינו מאיר ז״ל מלילות מבעל לילך אחר מבית הקברות ולחזור
וכן כתב ר׳ ברכי׳ יהודה לבנו לילך לבית הקברות אחר ולחזור מבית הקברות
כשמתה אמו ע״כ ועל ההליכה תמהתי כי עדיין לא נסתם הגולל ולא חלה
עליו אבילות על כל המתים מספר לאחר שלשים יום ועל אביו ועל אמו עד
שיגערו בו חבריו ואפילו פגע רגל לאחר שלשים יום אינו מגלח עד שיגערו
בו חבריו על כל המתים נכנס לבית המשתה לאחר שלשים ועל אביו ועל
אמו לאחר י״ב חדש אמר רבה בר רב הונא ולשמחת מריעות מותר ליכנס
לאחר ז״ל בפורענ׳ אבל בשריסתא לאחר שלשים יום ועל אביו ועל אמו פין
כך וכך לאחר י״ב חדש ואקשי׳ ר״ל להכא מסתבר דכשעבר מנוה אינה
חיסורת טפי מכשעברת הרגות ואבל רבתי תנית על כל המתים אסור לילך
לבית המשתה עד שלשים יום לאביו ולאמו עד שיגערו בו חבריו אלא אם כן
היתה לפם אחת כשלשת רבעות מנוה ים בה היתר יותר מבעובת הרגות
ותירץ הא לפם אחת דברי היינו שהוא מביא יתום ויתומה לו עכו׳ ועניים
לפם אחת ואם לא יכנס שם יתבטל המעשה אבל בשיעורי עשיר שהזמינו
לסעודה כדי להתכבד בו אסור ליכנס שם ירושלמי שם היתה מבורת מנוס
מרקידים התודם מותר מבורת מביה כגון מבורת פסח מבורת אכילו קדשי
ומעשר שני וכן כל הבר שנריך בעמו לא על גב שאוכל בחבורה ויש שם
משתה ושמחה וכבל זה לא היתירו אלא משלשים ואילך כאבי ואמי אבל
תוך שלשים לכל שום צורה שבעולם אסור כך כ״ל בהאי ז״ל: וכתב הר״ר
יהודה הברצלוני ז״ל יש שמוהגי שבכפרים בתוך י״ב חדש לבית המיסה לשמוע
הברכות או לבקר אבל לא לאכילה ויש שאומרים שאין נכנסין כלל והרמב״ן
הגי״ה
ז״ל כתב שאסור ליכנס שם כלל דלעולם היכ בחופה אפי׳ אלא בשעת אכילה כלומר בפרק שני דסוכה וכן נוהגין בשבכנו בתוך י״ב חדש עומד תוך לבית לשמוע ברכות ואינו נכנס לבית כלל: על כל המתים קורע טפח על אביו ועל אמו על שיגלה את לבו ז״ל ואמרו אפי׳ קריאה לבתיב ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם ואין לחוש פחות משפח על כל המתים כולם אפילו לבזוי עשרה אלוקי אינו קורע אלא על העליון על אביו ועל אמו קורע את כולן ואפרקבותו היכא מעכב׳ אחד הכים ואפ׳ הכים רבי שמעון בן אליעזר אומר הכים קורעת את התחתון ומחזירה לאחוריה וחוזרת וקורעת העליון ואפרקסותו פרש׳ סודר שעל ראשו ומפל לפניו ולפי שאינו מלבוש אינו מעכב הקריעה וכתב הרמב״ן ז״ל נראה לי מדלא קאמר קאמר אינו צריך לקורעה משמע לכתחילה צריך למהוי לקורעה על אביו ועל אמו אלא שאם לא קרעה לא עכב המהוי ואע״ג דאם לא קרע קרע מכלל דאם לא קרע שאר הבגדים כולם לא יצא ידי קריעה ונוצרין בו כעובר על מצות עשה דרבנן ועוד כל זמן שלותו הבגד עליו אומרים לו קרע ואפילו לאחר כמה

יוה"כ מפני שלא קרע בשעת חימום הוה ליה כמי שאין לו חלוק ונותנין לו
מחר כך שחייב לקרוע והרמב"ן ז"ל כתב דלאפוקי לכתחילה אין צריך לקרוע
מדלא קתני ואם לא קרעה מפרקסותו לא עיכב וכן תניא בתוספתא רבי
מפרקסות' אינה מעכבת את הקריעה רבי בנימין אומר משום רבי עקיבא
קורע את מפרקסותו מכלל דלת"ק אינו קורע וטעמו לפרקסותו פיל
הוא לבוז תחתון ופתוח בכתיפיו וכשלובשו קורעו כדרכן בסוף מקוואות
הקשר שבפרקסותו שבכתף ותניא במסכת דרך ארץ הנכנס לבית החרטן
חולץ מנעלו ומסלק כותנו ושליחו ומתיר חגורתו ופושט חלוקתו ואחר כך
מתיר מפרקסותו ולובש חלוקו וכו' ושוב קתני כיצד שלמי פרק היה קורע
מפרקסות היה לבוז מבפנים ולפי שאין עושין אותו ללבישה לא נקבל הדעה
שלא יטעו מלבושו בדמע' מכליעו בכסותו ובמפרקסותו לפיכ' אינו מעכב
הקריע על כל המתי' כולן רבה מבדיל קומי שפה רבה אינו מבדיל אלא קורע
מן השפה ולמטה ועל אחיו ואחיו מבדיל על כל המתים כולן רבה שואל לאחר
שבעה ומחזיר לאחר שלשים על אחיו ואחיו שואל לאחר שלשים ואינו מחזיר
לעולם והאשה שואלת למלמד מפני כבודה כי אתיא רבן שמעון בן גמליאל
המתים כולן קורע בין ביד בין בכלי על אחיו ואחיו ביד אמר רבי חייא בר
אבין אמר ר' יוחנן על כל המתים כולן קורע מפני ועל אחיו ואחיו קורע
מכאן פרע' מבפנים בחדר מבחוץ בפני העם ורבי יצחק אבן גיאת ז"ל פי'
מבפנים מכנים ידו תחת חלוקו וקורע וכתב הרמב"ן ז"ל מסתברא כוותיה
מדקאמר מבפנים ומבחוץ ולא קאמר בפנים ובחוץ אמר רב חסדא לרב יהודה
בר רבה כפי חסית' וקום עלה אחוי ליה קריעה לבתרא מסתבר שלא הוזהרו
בזיון למתן ולאמו אלא מי שיתפרנס ממתנין לקריעה מבחוץ
ולתליית כתף כי מיפרש בגמרא והכי שלמדו מכאן הוסיפו לחזיו
ולא לאחר דבר ומוסב על כל לישי מקנת יום אחד מה שאין כן בשאינו
בתליית כתף לכבוד הבריות ולא מדין המלות הרמב"ן ז"ל כתב על
כל בזיון ועל רבו שמלה את לבו ולית דהא קריעה טפח ילפינן מדוד ויחזק
דוד בבגדיו ואותה קריעה היתה על בזיון הרמב"ן ז"ל אמר רב אשי לחמיו צא
קריעה מעומד מכלל דכתב ויקם ויקרע את מעילו ודילמא מילתא יתירתא
הוא דעבד אלא מהכא ויקם אחאב ויקרע את בגדיו ז"ל מעתה ואמ"ל לא
חפנתי לקחתם הכי נמי והא תניא אין עומד כין יושב כין מיטה תליתאי
כדירה אתם לא כתב ויעמד ואמר הכא את ויקם ויקרע לפי"ל לחמיו שכב
ליה בר בריה קרע עליה אחת בריה בחנפיה חידכר דמיושב קרע קם
קרע מעומד וכתב הרמב"ן ז"ל נראה לי כתחילה כעי מעומד מכל דבריעבד
לא יצא מיושב ותירץ מרתניה היה רבוד ויחזק ואע"ג דאמרי בפ' חומר
מילת יתיר' הוי דעבד הייכו לעניין זה דלא הוה ילפינן מיניה אי לאו דאשכחן
בדוד מבל הארץ דכתיב קריעה מעומד גם בדוד ילפינן מתרוייהו לעצב
אי נמי מיכא למימר דחמיר חמיר הנפשות ע"כ וכן נראה שהרי"ף ז"ל
כתב שאם קרע מיושב יצא מדאיתי עובדא דחמיר ה"ל יצחק בחות ז"ל
כתב שאם קרע מיושב לא יצא ויחזור ויקרע מעומד וכן נראה להרמב"ן ז"ל
דהא בתליתה דלא כתיב ויעמוד ויאמר בעינן לכתחילה מעומד כדקתני בין
יושב בין מוטה תליתאי כשהיה מצטער בדיעבד אפילו לכתחילה מעומד וכי
תניא בספרי ועמד ואמר מלמד שבין חומר בדברים תלה בעמידה וכן עיקר
מילתא דבר תורה לפי שראה את חמיו חזר וקרע מעומד ואמר ליה קריעה
מעומד מכלל דילמא מצטרכת גם עמידה ולא תליה וכתב הרי"ף ז"ל
בשאינו יכול לכתחילה אבל בדיעבד אין עמידה מעכבת ומצטרף לא
לא כתב ויעמד ויאמר וכתב ויקם ויקרע ועיכובא נמי משום תנו רבנן על
חכם מלין מיתין ועל מת בית דין מצטרפין ועל כבוד אביו ואמו ומלת קתני
על אביו ועל אמו מקיכן חולין רבה מכאן חולין רבה מתיהן חולין וכן רבו שלמדו הפחות שם רבה חולין שתיהן וחולין רבה
רבי תלעזר וחלק עליו רבי עקיבא שתי ידיו והיה מכה על בשרו והדם שותת
והיה קורע אבי אבי רכב ישראל ופרשיו : תנו רבנן חכם שמת בית צב
מדרשו בטל פי' סופדים אותו כל זמן שהספד אין תלמידיו מתקבצין בבתי
מדרשו אלא מתאבלין שנים שנים ולומדין בבתיהם אב בית דין שמת כל
בית דין שבעיר מתבטלין ובני עירו נכנסים בבית הכנסת ומצטערין מקימס
היוצבי בצפון ויושבי בירדנה והיושבי כדרכו יושבים בצפון בשביל שמת כל בתי
מדרשות בטילים כי בכל המקומות מסתירין אותו כל שבעה ואחר השבעה
אין נכנסין לבית המדרש אלא מתאבלין שנים שנים ולומדים בבתיהם ובני
עירו נכנסין לבית הכנסת וקורין שבע ויושלין שבע בני העיר מתפללין בבתי
אבילים בין בחול בין בשבת ואין מתפללין אלא בבית הכנסת חוץ מקריאת
התורה בשני בשבת שהן נכנסין לבית הכנסת ואם אלא נקט שני ומיירי שני ונקט שבת לרבותיה דאפילו בשבת אינו יוצא לבית
הכנסת ומתפללין עמו בבית ובית הכנסת בטל חוץ מקריאת התורה בשני
בשבת שהן נכנסין לקרות בבית הכנסת אם אחיו יוצא בין בחכם ואם כל

אות וכשאין לו בניס קטנים אבל אם היו לו בניס קטנים אותו מגדיל כהלכה
שאתה מצוה על רבי טרפון ובעוד שהוא בבית הקברות אמר להתותה לכי
ונלוי לבני אחותך אע"פ שכנסה לה הכירה עד שעברו שלשה רגלים: בבלי
מעשה שאתה מצוה של רבי יוסף הכהן ואמר להתותה בבית הקברות לכי
וכנסי בני אחותך אע"פ שלא בא עליה אלא בזמן תרוכה ובמה זמן תרוכה
אמר רב ספק שלשים יום כתב הרמב"ם ז"ל דווקא מי שנוהג לשהא לפרנס בניס
קטנים אבל מי שנוהג לשהא לבניס ומפני פריה ורביה אותה ליבמה אותה
ואותה לבנה אליה לשתר לחם לא כן למה יש לה לחלתר וכן מה שאמרו נוהג
חדש אחד בתוך שלשים יום מפני שיש לו מי שישמעאל בידושלמי
בפרק החולץ גם הוא מסור לבוא עליה עד לאחר שלשים יום וכן פרט ועוד
היום אומר ר"ת ז"ל דאמרינן הניחה לו בניס קטנים מותר לעשה לחלתר מפני
פרנסתו לאו דווקא לחלתר אלא לאחר שבעה ימי אבילות והא דקאמר אמר
לה בבית הקברות נאי ופרנסי את בני אחותי לית בידה וו בניסה לאחזוקי
בעלמא אבל לא כיוסה לא לאחר שבעה דבתוך שבעה אסור ליכנס כדמוכח
בפרק קמא דכתובות דקאמר גיסים טבחו ושכחו ופתו אפויה וייגו מזון
ואת תבי שלחתן או אחת של כלה מכניסין את המתלחדר ואת החתן ואת
הכלה לחופה וכועל בעילת מצוה ופורש ונוהג שבעת ימי המשתה ואחר כך
נוהג שבעת ימי אבילות ומסיק ת"ש דווקא תבי שלחתן או אחת של כלה
לבית חמיהם דתרם אבל אפילו בניס אין להם ומשמע לה דאיכא בימי שמיון לו בניס שיון
דאמרי נשיון לשתות ויהו בשמחה לא אם כן מי יבי בבחור אלא בשה
עדיין ובקונ' אומרים לא דאמרו אין בעשיה בתוך שבע ומבואר כתו בשם ריב"ם
ז"ל דמה שאמר לה בבית הקברות אף ופרנסי בני אחותך היה היתה בניסת
חופה וכך עובדא דהכא היינו דאמרינן בפרק שבעל יום מעשה ליוסף הכהן
שאתה מצוה בערב הפסח ונקבל שבעה בבית הרגל בשלה גזירת שבעה
והוה ליה כלאחר שבעה ויהיה מותר לכנס ואת דתניא בתוספתא שאותם כל ג'
ניסן שיש לו בניס אבל אין לו בניס או שיש לו בניס קטנים מותר לישא אחר
שלשים יום והכי איריכן בתוך שלשים ואריך לומר דהיי דקאמר
היינו ניסואין נמורין בכתילה אבל בתוך שלשים אסור לכעול ואי תיקשי לך
לפרש"י והלכך דאמרו מי שאין לו בניס מותר לכעול תוך שלשים יום ז"ל
דמשמע דפסיק ליקח לתרוייהו ניסואין לאחר שלשים יום ולעולם מי שאין
לו בניס מותר לכעול תוך שלשים משום פריה ורביה כי היכי דאיריכן בניסת
חופה תוך שלשים יום הכי נמי אמרי' התופה היא שמשמחת ומפקרת דמילתא מתה
שתהיה לו בניס גדולי לא ישא אשה עד רגל שלישי אין לו בני כוחא ובועל
אחר שבעה ים לו בניס קטנים וכן מי שאין לו מי שישמעאל נוהג לשהא שבעה
ועל כל המתים נוהג לאחר שלשים וכל היכא דאיריכו באבילות שאר מתים ל"ה
מי באבילות אבי ואמו דלענין אבילות בתוך שלשים אין חילוק בין מבני
צו ואמו לשאר המתים: ל"ת ז"ל היתר לשהא שהיתה מעוברת ואת תהיה לאחר
מיתת הקרובים סתוך לתופה שתכנס לחופה תוך שלשים יום משום פריה
ורביה הכא על מנת שלא ישא אחר ואשא אני שמא אני לא היתה
מעוברת היה מתיר מאחר שהיה תפן בהיותר מבאחרת כל שכן כיוסף
הצדיק שהיתר מיוחי משום פרנסת בני יעק"ם שהיתה לבילה מאחותה
ואיכא למימר לפי שמרחמת על בני אחותה יותר מאחרת ואת דאמר
בפרק אחד דכי יוסי אומר כל הכתוב יתרוסון מן האומנה מפני הציבור
ולא קשיא בין נשואת למי שיש לו בניס ובין נישואת למי שאין לו בניס שאני
צו התם שהיתה לאחיה שלשה חדשים משום הצנעה: כתב רבי אבי העזרי
ז"ל מיהו על אביו ואמו אינו נכנס לבית האבל עד ג' חדשים אם היתה שנה
צז מעוברת שני ג' חדשים מדקתני ג' חדשים ולא קתני שנה: ירושלמי על כל
המתים אסור ליכל בסעודה עד ג' יום על אביו ועל אמו עד שיגיעו לו חבריו
ויאמרו לו נא עזבנו ואיילי כבי אלכו לסעודה למקן מרחקים בשיירא ליכא
פרסו וכעין שיתת מריעין אבל כל שאר מתים ומתן שרי לאחר שבעה: אין
ק לו בניס מותר לישא אשה לאלתר מפני פריה ורביה ואם היתה שנה
ומעוברת שני ג' חדשים מדקתני ג' חדשים ולא קתני שנה: ירושלמי על כל
המתים אסור ליכל בסעודה עד ג' יום על אביו ועל אמו עד שיגיעו לו חבריו
ויאמרו לו נא עזבנו ואיילי כבי אלכו לסעודה למקן מרחקים בשיירא ליכא
פרסו וכעין שיתת מריעין אבל כל שאר מתים ומתן שרי לאחר שבעה: אין
צח לו בניס מותר לישא אשה לאלתר מפני פריה ורביה ואם היתה בניסת
לו ויש אסור לים ז' לשתר בלתתן לא יבטל אשה מפריה ורביה אלא ל' יום כי לו
בניס בית שמאי אומר שני זכרים ובית הלל אומר זכר ונקבה שנ' זכר ונקבה
ברא"ש ק"ל בב"ה ואם היו לו בניס ומתו ויש לו בני בכור קיים פריה ורביה
דת"ר בני בניס הרי הן כבניס לא שנו ברה לברתה ולא שנו ברתה לברה אלא
לברתה אלו ברה לברה בכולהו קיים פריה ורביה ודוקא תרי מתרי אבל תרי
ק אחד ברה לא: ל"ת ז"ל כל שלשים יום לניסואין אחד כלים חדשים וכל כלי סעודה
יכולין מתת האבל דכי אומר לא תסרו אלא כלים חדשים בלבד ר' יעזר
ברבי שמעון אומר לא תסרו אלא כלים חדשים לבניס וקל כלי יעזר בר שמעון
דהא רבא בפ' בתרא דמועד קטן סומקתי ברבי יעזר בר שמעון

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779450973/phys_0083
DFG

מגרך אין גורך לגרך ברכת המזון מצמצ פשט רגש לגרך הרשות גידו
גלח ומצמצ כך פרק מי שמתו דקאמ׳ התם מון למרבע לחות נמי אסור שמא
ר״ם כרבר אסור ור״ח דהא דמצמצ דאסו׳ לגרך היינו כשגרירך לעסוק בגרכי
המת אבל אם כבר עשק או ר״ם לו עוסקי אחרים יכול לגרך וכירושלמי לא
מצמ׳ הכי דגר׳ התם חינו מוכל כל גרכו וחינו מוכל בשר וחינו שותה יין ולא
מגרך ואם כירך אין עונין אמן אחריו ואחרי שגרכו אין עונה אחריהם אמן
וכעניית אמן חינו מתבטל מגרכי המת ואפילו הכי אסור ועוד אמר׳ בפרק
מי שמתו אין המת מוטל לפניהם אם יושבי וקורין והו׳ושב ודומם וחינו עוסק
בגרכי המת מדקתני והוא יושב ודומם הו׳יבול לכוין בפסוק הראשון של שמע
וקאמ׳ דאין קור׳ הילכך גר׳ שאסור להתפלל כל מי שמוטל עליו לקוברו וחיינו
לומ׳ שמת מלוים עליו וכן מצמ׳ בירושלמי דגרסי׳ התם תני אם רצה להחמי׳
על עצמו אין שומעין לו מפני כבוד המת או מפני שיש אין לו מי שיש מצוה
מפי בניהו כגון שיש לו מי שיש מצוה מי יתימא מפני כבוד המת אמר מי
יתימא מפני שאין לו מי שיש מצוה הרי יש לו מי שיש מצוה והתניא פטור
מנטילת לולב תתיר בחול והתניא פטור מתקיעת שופר מה אית לך למימר
בחול ולא ב״ט ר״ח דגמרא דילן מיירי בשחרית והתם מיירי לעת ערב דשייך בו
למימר דמתעכבין על התפוס ולא בשחרית ולי נראה דלא קשיא דוקא בחול
שיכול לעכב׳ גרכי המת משא״כ עושין עסוק יש עליו דין מניחו מפני כבודו של
מת שיהא לבו פנוי לחשב על גרכי המת ועסוק כגון תשיר מבל בשבת שהוא
טוב שאין יכול לעסוק לגורך המת אלא להחשיך בעלמא דוקא בשב׳ שהוא
מחשיך פטור מבל כל היום חייב והא דקתני פטור תקיעת שופר הייגו
בשב׳ שהוא מחשיך ולי שבת מצמ׳ הכי מכיון שהוא זקוק להחשיך מצמ׳
בשב׳ שהוא עסוק להחשיך וביום טוב אי דנקבר ע״י ישראל בחול שיהא
רבנן ונהג דין מניחות וביום טוב רחמנן שם רוצי לקברו בו ביו וש״י עמ׳
כיון שהוא צריך להמניח להם גרכי מזון ותבריכין יהיה אלא גרע מחשיך
קכ על התפוס להניח לו מזון ותבריכין ופטור : והורה ר״י ז״ל על יהודי מחד
שמת בשבת והוא מוסל לקבור ואת בתפ סה ולא נתנו המוסל לקבור ונתעכב יותר מכ
דאין מניחות אלא על זרובים אלא קרוב׳ כיון מי שמתו מוטל לפניו כיון
שאין עליהם לקוברו ומכל מקום לא נדמוהו לנתייאש לקוברו שיקול עליהם
אבילות מעתה כמו בהרוני כיוצא בהתם נתייאשו מלקוברו בבת אלכית וכן
בביתהו דרבי שעור בר״ש כיון אלא היה עומד לקבור אלא עליו אבילות
לסתיית הלילה הרי כתוסתיית הגולל אבל בנדון זה לא נתייאשו לומרי
לקוברו והיו מקוי כיוצ״ב אשר שייבר מתרו רוח המוסל לתתו לקבורה בדמי
מועטים הילכך אבילות לא אלא על הקרובים ואפילו לא היו להו כיון דאין
יכולין להתעסק בקבורתו ואפילו למאן דאמר תשמיש המיטה בשבת למי
שמתו מוטל לפניו הכא שרי אפי׳ בחול דהתם לומר מוטל עליו לקוברו ואם
בשבת הוא שומרו ומדבר ומפקח בגרכין ואף להחשיך על התפוס אבל הכא
אין להם מתעסק כלל בקבורתו ודמיא להא דאמרי בירושלמי אין מפנין
מותו מקבר לקבר שהי בדעתו מתחלה לפנותו דאין מונין לו מדשית הגולל
הראשון שלא מדשית הגולל השני ומסתמא כשנקבר בקבר הראשון פסק
התניות וגם שקרובי המת שהם בבית היסורי שאין עליהם דין מניחו כיון
שאין יכול להתעסק בקבורתו ואמרינן נמי בירושלמי דמי שמתו מי שנאסר
לרבים מוכל כשר ושותה יין נאסר לבתפי כמי שנאסר לרבים ומשמע מע״ב
שלא יצא מפתח ביתו דאי כשיצא מפתח ביתו אבילות לא היה לו
להוביר מבילת בשר ושתיית יין אף לומר אחלה עליו אבילות בבתייה
המיטה ופשיטא שאבל מותר בשר ויין עיקר תנחומי אבילות היינו לומר
תנו שכר לאובד ויין לנפשות שלא יצא מפתח הבית ואפילו הכי פסקה ממנו מניחות כיון שנאסר לרבים
לא חל עליה אבילות ואפילו הכי פסקה ממנו מניחות כיון שנאסר לרבים
ואין מוטל עליו לקוברו יותר שלא על רבים מוטל וכ״ם כמי שהוא בבית
מיסורי שאין עליו דין מניחות כלל וכתב ר״י ז״ל כשנפטר אחי הוליעו לר״ת
אחיו שהיה דר בעקו רחוק מאד ואבל בשר ושתה יין קודם קבורה ואמר לנו
טעם אחר שים לב בעל שהיה מתעסק בקבורתה אינו אבל בשר ויין כיון
שאינה מוטלת על ו כדרך הירושלמי ואינו יודע אם היה רבינו מיקל בכך אם
היה בעיר עמה ע״ב וגרסה לי מכבר אלונסה וקלונסה דאם כן אפי׳ אמת יאכלו
בשר וישתו יין כיון דלבני יורשין ממונו תייבין בקבורתו אלא ודאי לא פליג
רבנן שלא כל האבלים מתאוננין וכולן קרובי מוטל עליו לקוברו ואפי׳

אינו בעיר אלא בעיון מוטל לפניו ׳וכן מוכר מצמה כמגבת מיחודי שהיה
הולך בדרך בקרון ויהי בדרך ויקס עליו הקרוני ויהרגהו והם היה בלתם חדש
שבט וכנו אפשו בכל הדרכי ימים רביסולא מצמ׳ וכר״ח מדר בא לפני רבינו
שיקום בר יוסף ז״ל ושאלו לו כדת מה לעשות ואמר לו למחר שבעה ושלשים
מר״ח חדר ואילך מיהא דתניא בפרק בתרי מי שמתו אין מספיד בהם אין מוספו בהם
שאכלתו חיה אין מוגעין מהן כל דבר מפיתתי מוכי להם מצמ׳ תיובתיה מלבקש
ותו גרסי׳ בירושלמי רבי חלבו חל יום שמיני בשבת מגלח בע״ש היתה בשבת
לשם כן נקבר בשבת התחתה כשנגרירתו חיה ונתיחם בשבת מלבקש ולשבת
אחרת הוי יום שמיני של האבילות הלה משע׳ שנתיאשו מלבקשו שמת שבעת
ימים בשעת קבורה ים שנחלקו עליו ואמרו היכא דנתיאשו תוך שלשים
לבל לאחר שלשי יום הוי כשמועה רת קה ואינה מוכחת לא יום אחד והניחו
רחיה מיהא דאמרינן בתתה לו שמועה בתוך הרגל ולאחר הרגל נעשית
רחוקה היכא מוכחת לא יום אחד ורבי שמעון בר נתן ז״ל אמר מוה דלא דמי
להתם היינו טעמא דבני שמוע׳ רחוקה משעת קבורה הלה עליו היכא דלגלו
ואף על גב דלא ידע כל שלשים יום קרוין לבל דגרסינן בירושלמי ויתבו
ימי בכי מבל משה שבעה ימי שו שבעה ימי מבילות מבל שו שלשים יום וכשמוע
לו בתוך שלשים יום של מת בל עליו מבילות נמור ומונה מיום שמועה שבעה
ושלשים ואם נודע לו לאחר שלשים מין עליו מבילות לא יום אחד ואפילו
רבנן חענשת שהוא יום אחד הילכך כשיעמוד ברגל שהוא רחוק ורגל לא יהיה
בה מת לות הוא ליה כשמוע לאחר הרגל שהוא רחוק לאחר שבעה
שלשים ימי לבל ואינו נוהג שלא יום אחד מבל היכ׳ שבפל ליה שו מכלתו היא
שלא נקבר הוי כל הימים שלא נתייאשו כאותו מוטל לפניו לקוברו שהרי בהן
הוא עוסק וכל זמן שאתו מוטל עליו לקוברו מין מבילו חל עליו וכשתיאשו
מין מוטל עליו לקוברו ואין עסוק בהן והוי כיום קבורה ואלה עליו אבילות
שבעה ושלשים ועוד שלא מבינו חילוק ביאוש בין תוך שלשים
לאחר שלשים קתני מתיתי מוכין לה משעה שנתייאשו ולא חילק בין תוך שלשים
לאחר שלשים ואחר שנגרו הן ימי אבילות כמנהג ההדוט מוסלק בהגר ואוכל
לקבורה בבוקרה העם לומר שגריך לחזור ולהתאבל ז׳ שבתחילה להשתא
קו סתימת הגולל והורה להם רבינו שלישים דאין גריך שלא לקדוש
שבת תימום והביא רבי שעור ראיה לדבריו מדקתאמר בירושלמי אמר רבי
מנא ים קריעה בלא מיכול שכן על אביו ועל אמו אפי׳ לאחר כמה ימי קורע
וחייב לקדוש ואבילות לא נוהג שבבר נהגו בשעת ימום כדאמר בירושלמי
הרי שמפני אותו מקבר לקבר אית תנוי תני מיסתיית הגולל הראשון ואית
תנוי מיסתתום הגולל שני ומוכח התם דאפי׳ למ״ד מגולל שני היינו הכא
דפנהו תוך ז׳ אבל לאחר ז׳ בבר עבר אבל והו כשנתנו בשהי דעתו לפנותו
אבל אם נתנו מדעת שלא לפנותו ואוכ׳ מלך לפנותו אפי׳ תוך ז׳ מיסתום
הגולל הראשון וז״ל רבינו אחיר ז״ל ומה שכתב בשמעתא בגהר דאין חוזר
ומתאבל שלא קורע לא נהיר לי דאם קברוהו במקום בבו וידע בהו את קבורתו
לא גרע מיוצלק את עצמות דקאמ׳ לעיל בפ״ק המלקט עצמות מביו הרי זה
מתאבל עליהן כל היו כולו ולעבר אין מתאבל עליהן ואמר רב הונא ואע״פ
שגרורין בסדינו פי שעליין לא נקברו אע״פ שאין מתאבל עליהם עוד ותניא
בתבל רבתי כל שקורעין במיתתו קורע עליו בשעת לקיטת עצמות ואמרי בירושלמי
מתאחה בשעת מיתתו היינו מתאחה בשעת לקיטת עצמות ואמרי בירושלמי
ברחשונה היו קוברין אותו בתירות נתעבל הבשר מלקטין את העצמות
וקוברין אותו בארונות אותו היום היה מתאבל למחר היה אומר שמא
מבותיו מן הדין ומדקאמר אותו היום מתאבל ולמחר שמא לא דאותו היום
הוא כיום קבורה לענייו זה כל זמן שלא נקבר חל עליו דין מניחות לחסור
בחגיל בשר ושתיית יין ומחר שנקבה אסור כל היו בשעילת שגדל ותשמיש
המיטה וברחיצה ובתכלוסת ובתספור ולערב אותה בשר ויין ואפילו הכי
בנו את קבירתו ים עליו כל דין אבילות כל אותו היום ואיפשר שלא ידע
בנו שקבורתו שלא למחר ימים שמא שנאנס ונקבר בעיר אחרת מיהו
אם מחר כך היה מעשה תתיה הני למה היה לו לקדוש מחר שקרע כבר
בשע׳ היתום ואמ׳ דאמר בירושלמי דעל אחיו ואמו קורע מחר כמה ימי היינו
היכא דלא קרע עדיין ומה שכתב רבי׳ ז״ל שאסור בתכילת בשר ושתיית יין
כל זמן שלא נקבר לא ידענא מכל הא דלישנא מצמ׳ דמיד בשעת ליקט
עצמות חל עליו אבילות דקתני המלקט עצמות אביו הרי זה מתאבל
כל אותו היום ולערב אין מתאבל עליהן ועלה קאמר רב הסדא לק עלפי
שגרורים לו בסדינו מצמ׳ מיד שלקטו חל עליו אבילות אע״פי שלא נקברו
מכל מקום אבילות מעשה תירה בשפירא כשנפטר רבי קלונימוס היקן ז״ל בר׳
יצחק ז״ל היתה העיר בתגור ושמוהו בחרון בבית המקוה ומנו לו מיד שבעה

ושלשים

ושלשים יום סמוכים לרגל שלפניו לאחר המבול מ"ת כיון שלא פיכחו
בתוך ז' אינו מכתיבת גיטין וקידושין אבל אם לא לעתו לפניהן תוך ז' מותר
גזרו שמא יבעל בדתי"ת בתולה היתה לו ל"ג הזקן
ניכר סרי מכלים בית לתוכו ויהו נועלין את הדלת לפניו ופומדי בשוק
ומנחתין ופוטרין את הרבים ואחר כך מעלין אותו לירושלים נסתם הגולל
מכסין את הקבר וכו' תלמוד מסתיימת הגולל השני בשנקברו בירושלים: כלה
אומר מתוך שאתה כאלו אתה ניכייהו רבי יוחנן אמר תמיד
המיטה אוכל ניכייהו דת"ק סבר חייב בכל מצות האמור בתורת מום מתמיד
דאשור ורבן גמליאל סבר חייב גמי בתמידים המיטה וק"ל כת"ק וכירושלמי
פוסק כרבן גמליאל ולא חייך כהן הלוכ כדברי המיקיל דאכתי לא חל עליה
חבילות וסרב הלפסיו ל סביר ליה דאם איתא דגמרא דילן סברא הלכה
כרבן גמליאל הוה פסיק כוותיה: מין קורעין ומין מולכין ומין מברין
את קרובין של מת ומין מברין את על מיטת וקופות ומין מוליכין לבית המנחל
לא בטבלא ולא בקסקיטלא ולא בקטולא ולא בסלון ומין אומר ברכ מכלים
במועד אבל עומדי בשורה ומנחמים ופוטרי את הרבים כת"ר ל"ל כל
הני במועד דווקא שמי רשאי לקרוע על מת במועד שלא קרובי דווקא
הרחוין להתאבל והכי מפר"ל כירושלמי וכן חלינת כתוב ולסברו ברחב
מיהו במועד שלא בקרובין של מת ומי מברי את האבל במועד כתוב כיתו שלא
על מיטו קופו ואפי' מי שלבו גס בו לעי קרובין ממש שלין בפייתי המיטה
נוהג גרגל כלל ללא תיתי כיון דסם הברית גרגל שהי מעניי אבילות בעביל
כורכו בחול קי"ל אבל בחול מי שלבו גם באבל מברהו על מיטו כפויו ויושב
עמו על מיטה כפויה ואוכל עמו כי היה המנהג שהמולי לבי האבל אוכלו
עמו ואם אין לבו גם בו אינו כופה וגם האבל אוכל עמו על מיטו וקופ' מפני
כבוד האבלה והכי איתא בגמ"ש וכן כתב רבינו מאיר העזרי דמתני' מיירי
במועד דגרסינן בירושלמי על משנה זו ובלבד קרובים הרחוין להתאבל:
תניא אכה שמת הכל קרובין ואפי' קרובי שאין רחוין להתאבל
כהד דן במועד ולא עבד כ"ע מנא הכי גמרי מיפורתי על
מיתבנא נתר מועד עניד לי' יקר"ע ואפ' קדמיהון הדא דתנ' אכה שמת הכל
קרובין כהנין דהון נבי אחנו לא הוין נבי וכי' דמתני' מיירי במועד שמעי' ליה
קריעה במועד ושמעי' מי דעסקין הברחה במועד וה"ר מאי ל"ל מתרץ האיך
כתב רא' עובי הברחה בחול המועד והניח רחיה מירושלמי דגרסי' התם
רבי תנחום דמך בחנוכה ר' חסדא דמך בפרים ירחץ עבדי ליה חברייא קדי
ספרא דמך במועד עבדין ליה חברייא ספרא דמדעתא דרבי אמי מיכאן
דלאו מדעתייהו דד אמי ויש לתרו"ה שעשו הברחה ולא נמלכו בו ואיפשר
שאם שלחוהי ולא היה מוחה אפי' היה מוחה מאן לימא לן דהילכת כוותיה
דשפי מיסתב דהילכת כסוגי' דירושלמי דמוקי מתני' במועד וס"ד דהברחה
ברוח בחול המועד מי קורעי ואפי' על אכה כשר ואתני' אכה שמת הכל
הכל קורעין עליו הכל חולצי עליו הכל מברין עליו ברחבה כת"ר הרמ"ב ז"ל
אפי' במועד דהא פריך אמתני' דאיירי במועד ואפי' ביום שמועד מיירי דאי
בין מיתה לקבורה אפי' על אחד כשר דלאו אכה חיי לקרוע מדקאמר הכל
קריעי' מלמא דקרובין קורעין בחול המועד אף ביום שמועד ולא כ"ג
שכתבו דמי שבאתה לו שמועה קרוב אסור לקרוע ואחר המועד קורע ונוהג
אבילו: ע"כ: וכן פסק רבינו מאיר ז"ל שמועה קרובה קורע בחול
המועד והא דפליגי לעיל בשמע שמועה ברגל אם קריע לאחר הרגל שמא
לא"ת אינו קורע ברגל אתם מיירי כשמע בי"ט ולא בחול המועד מדקאמר
ברגל ולא קאמר במועד דלא אכה כשר הוא ואי אכה כשר הוא תיובתי
דתניא מפני מה כניו ובנותיו של אחד מתים כפקן קטנים מפני שלא נכה
ונתאבל על אחד כשר שבל הנוכ ומתאבל על אחד כשר מוחלי לו כל עונותיו
בשביל כבוד שעשה להם ובגמ' כשר לעולם החורג כל המוריד דמעות
על אחד כשר הקב"ה סופרן ומניחן בכיסו של אחד שנאמר אספת חתם שימה
דמעתי בנאדך אמר ר' ירמיה כד רב כל המתעצל בהספדו של אחד כשר
רחוי לקוברו בחייו שנ' ויקברו אותו בגבול בחלתו וגו' מנפן להר נעם
אחד שנעם עליהם הר לקוברו ואמר ר' חייא בר אבא אמר רבי יוחנן
כל המתעצל בהספדו של חכם חייב חיים מידה כנגד מידה לחייבי
רבי חייא בר אבא לר' יוחנן ויעבדו העם את ה' כל ימי יהושע וכל ימי
הזקנים אשר האריכו ימים אחרי יהושע אמר ליה בעלמי יהושע שבי
לא תאריכו שלא מעתה למען ירבו ימיכם וימי בניכם ימים ולא שנים ברכה
שתי"מ דעל אחד כשר קורעין אפי' במועד אף אי לא קאי בשעת יציאת
נשמה שלא סילא כוי קקבורה לאיתויי לא צריכ דלאו אחד כשר ואיקאי בשעת

ואי לא מיחייבי והם שהיו סוברים דחכם דינו כאחד מן העם ואי לא אמאי
כן היה דבו אי אין בפניו בין בפניו אלא בפניו קורא כיון שמועה אפי׳ במועד אמר
להו מי תניא הרב שמת תלמיד חכם שמת תלמידי וקאמר הכל מקרובין בין בפניו בין
שלא בפניו ואי תקשי לך הכי ירושלמי שהבאתי לעיל ואמר קדמיהו הא דתני
חכם שמת הכל מקרובין בחייהן דהוו גבי אלו לא הויין גניח אמר ליה ההיא
לאו בקריעת חייבי אלא בהספד וקל דאין מספידין במועד שלא בפניו ועוד הא
שמעתתיה כל יומא בפומי׳ סבור מינה מה דהוה הוה כיון שלא קרעו ביום
השמועה אע״פ שהוא בתוך ז׳ שוב אינו קורע דהא לאו שעת חימום הוא
אלא לאו חכם כל זמן שעוסקין בהספדו והוא תוך ז׳ לו לפי מה שהספד והא
דתניא בהכל רבתי חכם שמת כל שעומדי׳ בשע׳ מיתתו קורעי עליו ושאינן
עומדין בשע׳ מיתתו אין קורעין עליו נרא׳ דשיבוה׳ ואחכם כשר שמת נריך
להיות נרשין בפרק שו מניחות תלמידי חכמים שבבבל עומדין זה מצני
זה וקורעין זה על זה פרש׳ דקרעין זה על זה כדין רבו שאין מחזיק לעולם
דכל יומא שמעתתא דהדדי בפומייהו דהילו בקרי׳ עמה אין מילוק בין
חכם לרבו מובהק מסקנא דמילתא בשעת יציאת נפשו׳ על כל המתים חייב
לקרוע ואפ׳ במועד אם לא יהיה עובד ע״מ שו עובר על אחת מכל המצות
להכעיס אלא בשעת יציאת נפשו׳ אבל אחר שאינו חזוד על שום עבירה
ולא על ביטול שום מצוה אלא סבו שומעניה חייב לקרוע בין מיתה לקבורה
ואפילו במועד על חכם ועל תלמיד חכם חייב לקרוע ואפילו בעיר אחרת
כשמועה קרובה ואפילו במועד על
רבו שלמדו חכמה או שהיה ע כיו כמאמר ירושלמי שהיה תלמידו מטמא
כאבלה אחת וכהן להם שלא לאכול בשר
שמועות זה מוה בשעת שמועה קיל ושלא לשתות יין כל היום אפי׳ לאחר
לקרוע ואינו מתחה והקרובים כל קבורה מי לעיל פי׳ ללאחר הקבורה
שמתאבלי עליו חייב לקרוע: כת קנ״ה
כפשוטה דרב הונא סבור רבנן
לאותובי ס״ת לפוריא אמ׳ להו רב חסדא מילתא דבחייהו לא סבירא ליה אנן
ניקום ונעבוד ליה אנן אין תימה דבעינן למיתה והוה יתיב עליה ס״ת
וכף בדא מחרעא ואנן עליה ס״ת אמאי קסבר אסור ליתב בחיטה אס״ת עלי
מוכח לא הוה נפיק לפורי מבבא סבור לאצנויי דרך פתחים סבור לאחנויי מפוריא לפוריא
אמ׳ להו רב חסדא הכי נמרינן מינה חכם כבודו במיטה דאסונה: קנ״ה גרסינן
בספר כני קע״ד תנו רבנן מבטלין תלמ״ד תורה להוצאת המת ולהכנסת כלה
לחופה אמרו עליו על ר׳ יהודה בר׳ אלעאי שהיה מבטל תלמוד תור להוצאת
המת ולהכנסת כלה בל״ח אין לו כל ברכו וכמה כל ברכו חמ״ר שמואל בר
יונה משמיה דרב תריסר אלפי גברי וסיתא אלפי סיפורי ואמרי לה תריסר
אלפי גברי ומיניהו סיתא אלפי סיפורי עולה חמ״כגון דחי בי נבל מאכילה
ועד סברה אמ׳ רב ששת ואיתימא ר׳ יוחנן בכתיבתה כך נטילתה מה בתינת
כשים ריבוא לף נטילתה כשים ריבוא וס״ת למאן דקרי ותני אמאן
דמתני ליה סיעור כתב בשלחות דרב אחא ומתילא שמעי׳ למאן
דלא קרי ותני אין מבטלין אם יש לו מתעסקי׳ כדי קבורה פי׳ רבינו אליקי׳ בר
יוסף לויק בשעת הוצאת המת כל זמן שמוטל עליו לקוברו אין מבטלין
תלמוד תורה לגבי חכם שמת תניא בית מדרשו בטל אבל לא שאר מדרשות
ור׳ יוס טוב מיוחי כתב תיקונות של בית רבן אין מבטלין אפילו בשעת
הוצאת המת דאמרי׳ בפרק כל כתבי הק דאין מבטלין תיקונו של בית
רבן אפילו לבניין בית המקדש דיכיון דומה הכל שים בו אחת להכל שאין בו
אש ושוד אמרי בירושלמי אבוה דשמואל אדרי לשמואל לגניבי׳ פי׳ ללמוד שמע
דהוה גמיל חסדי׳ אתר המבלי אין קבריס כאן שדרתיך לגניבין הדא אמרה
אין מבטלין תיקונות והא דאמרינן מבטלין תלמוד תורה להוצאת המת פרי׳
דבכל מתים לחודי ולף על גב דאמרינן בריש פרק קמא דמגילה פשיטא מת
מצוה ות״ת מת מצוה עדיף מבטלין תלמוד תורה וכו׳ לפו דוקא מת
מצוה ס״ת אחר מתים אלא אגב מילי אחריני דמייתי קתם לחודי דוקא במת
מצוה נקט הכא מת מצוה ות״ת אמאי בעיר כל בני העיר חסורין במלאכה
ומוקי לה בהלוכה מבורתא פי׳ שמחלקו בני העיר לחבורו
וכל חבורה וחבורה מתעסקת בעיתים שלהם חבורות חאחרונות בטילות
ממלאכתן ס״ם שלא בשעת הוצאת המת אבל בשעת הוצאת המת הכל בטלי
והולכין להוצאת המת אפילו למאן דלא קרי ותני דקוקי ס״ת לפלגינ׳
בין קרי בין לא קרי: תניא חרין העוב׳ ממקו׳ למקו׳ אין עומדין עליו בשורה
ואין אומרי׳ לו עליו ברכת אבלים ותנחומי אבלים ותניא חילך חרין העובר
ממקום למקום עומדין עליו בשורה ואומרי׳ ברכת אבלים ותנחומי אבלים

קיג

קיד

קטו

קטז

קיז

קיח

קיט

קכ

קכא

קכב

קכג

קכד

קכה

קכו

קכז

קכח

קכט

קל

קלא

קלב

קלג

קלד

קלה

קלו

קלז

קלח

קלט

קמ

קמא

קמב

קמג

קמד

קמה

קמו

קמז

קמח

קמט

קנ

קנא

קנב

קנג

קנד

קנה

קנו

קנז

קנח

קנט

קס

קסא

קסב

קסג

קסד

קסה

קסו

קסז

קסח

קסט

קע

קעא

קעב

קעג

קעד

קעה

קעו

קעז

קעח

קעט

קפ

קפא

קפב

קפג

קפד

קפה

קפו

קפז

קפח

קפט

קצ

קצא

קצב

קצג

קצד

קצה

קצו

קצז

קצח

קצ

קיג כלל ואומה למריג: ת"ר הקורע מתוך הכלל ומתוך המלל מתוך הליקוט
מתוך הסולמו לא יצא מתוך התיחוי יצא לא קרע חסדא ובחתני מלפסנדרי:
קיד ת"ר רבותי להוסבו למט ולחתותו רבא אמר קול קרע וכל כוותי וכשם שהמוכר מסור
לחתותו כך הלוקח חסור לחתותו לפיכך צריך להודיעו ללוקח שהוקרע על
תכיף על אחוי תני ר' יוסי אומר תחילת קריעה טפח ותוספ כל שהוקל כוותי:
קטו ירושלמי פ"ק דשבת יש לנו לגלח וכתו ואמרו לו את תכיו הרי זה מגלח את
קין רשאי הוא לגלח ואחד המגלח: גרסינן בשילהי נדרי תניא אמרו לו את
תכיך וקרע וחכ נאנח כנו יצא ידי קריעה ותניא אמרו לו את כנו וקרע
וחכ נאנח אביו לא יצא ידי קריעה אמרו לו את לך את ופסכו אביו הוקרע
וחכ נאנח כנו יצא ידי קריעה ופריך רב אשי כאן תוך כדי דיבור כאן לאחר כדי
דיבור ותניא מי שיש לו חולה בתוך ביתו ונתעלף וכמלומה שמת וקרע וחכ
את לא יצא ידי קריעה אמר ר"ש בר בני אר"ל לא שנו אלא שמת לאחר כדי
קין דיבור אבל תוך כדי דיבור אין חוזר וקורע וכן הילכתא: תנו רבנן אמר לו את
תכיו וקרע את כנו והוסיף תחתון תחתון מתחתה עליון אין מתחתה את כנו וקרע
את תכיו והוסיף עליו עליון מתחת תחתון חוכו מתחתה: את תכיו או מתה
קיח אחו את תחיו ומתה אחותו קורע קרע אחד על כולן רבי יהודה בן בתירא
אומר על כולן קרע אחד על תכיו ועל אחו קרע אחד לפי שאינו מוסיפין על
קרע של תכיו מ"ט אמר רב נחמן בר יצחק לפי שאינו כתוספ פי הרחב ד' ל'
לא תנינו קרע מוסיף על קרע אלא אבל קרע אלא מוסיף על שאר קרועים
כי אתאי שפח ואלא עד הלב וכיון שהם נוספין על כולם הם יקרע תחילה
על תכיו ועל אחו וחכ יוסיף על אח ועל אחותו אין קרע אלא אחד ועל אחו
ועל אחותו קרע אחד ועל אחותו ועל אחו קרע אלא אחד ועל אחו ועל אחותו
קיט קרע אחד ועל אחותו ועל אחו קרע אלא אחד ועל אחותו ועל אחו קרע אלא אחד
ועל אחו ועל אחותו ועל אחו קרע אלא אחד ועל אחותו ועל אחו קרע אלא אחד
קכ- טיכוהו הגיע לו בורו מרתיק אלא מצנעות וקורע נתמלא מלפניו מחזירו
לאחריו נתמלא מלמעלה הופכו למטה וקורע הקורע למטה מן הצדדין לא
יצא אלא שכבר גדול פורס למטה כל שבעה קורע לאח"ו מוסיף: תנו רבנן
קכ- היכא בבגד קורע לפני אמת הרי זה גואל את המתו ואת החייט רשב"ג אומ
אומר לחבירו השחילני תלוקך שלך ותבקר את תכף שהוא חולם והלך
ומפיזו אמת קורעו ואחתו וכשיבוא לביתו מחזיר תלוקו ונותן לו דמי קורעו
ואם לא הודיעו הרי זה לא יצא בו ביום שנגרום שלך ותבקר את החולם
ומייתי כתתו ואחתו לו בבני דחילו בתבו כיון שבראשו הוקרע לאח ניתן
להחות. תנו רבנן חולה שמת לו
קכא את אין מודיעין אותו שמא תתרף הגה"ה
דעתו עליו ויהי מקרעי לו ומתיקר בהליכות עסוקות דמי שמת לו מת
את הבני מפני מקרעי לקטן מפני ויהיו יודע בהכינותו דמות לזמינו
עגת נפש ואי קורעי לכבוד אחתו לסעוד והא ברוך מריבשפורק חוס
על אחיו ועל אחותו בלב כת"ר מותר לעשות דברים שאכל
יפקו ניחות ול"ל הגיע לחיוב קוכע
קכב על קרוביו כשאר מתות שמתכוין אותו בהן: תניא בתחל רבתי הנוסם הרי
זה הוא כתי לכל דבר לו קוברין לתיו ואין פוקקין את נקביו ואין מכיחין כלי
מתכת וכלי מיקר על בורו עד שעה שימות שנאמר שלח ירתק כסף ואין
ואין מדיחין ואין מטילין אותו על החול ולא על גבי הלוח עד שעה שימות
ואין מעצימין את עיניו והכונע בו הרי זה שופך דמים למה זה דומה לנר
שהעצים כיון שנגע בו אדם נכבה אין קורעין ולא חולצין ולא מספידין
עליו ואין מכניסין עמו לארון בבית הגה"ה
קכג עד שימות: במסכת שמחות תניא ומיכו כהן מותר בלוחו לשלח שלא
נשא לאות אומרי לו התודה הרבה יכנס לאהלו ושלא לינע בו משעה
שתתו ולא מתו והרבה שלא כתודו שהוא נוסס: מא"ו
ותתו הרבה שמהלכין בשוק ומתודין
נוכחו שמת מתודה אתה אי אם יכול להתודות בפיו יתודה ואם לאו יתודה
בלבו אחד המתודה בפיו ובלבו רק שתהא דעתו מיושבת עליו כל הדברים
הללו אין לומר לא בפני עם הארץ ולא בפני בעיס ולא בפני קטני שמא יבכו
ויבכו את לבו בשיתרי רבי נתן אומר ואשה הנפש הסיח ותתודה זה בנה

קכה אף על כל המתים שיטענו וידוי אומרים נבי עכן בפרק גמר הדין ומניין
שכפר לו וידוין שנ' עכרך ה' היום הזה היום הזה אתה עכור ואי אתה עכיר
לעולם הבא ואם תינו יודע להתודות אומר לו תהא מיתתי כפר לכל עוונותי
כתב הרמב"ן ז"ל סדר וידוי של שביב מרע כך קבלנו מחסידים ומנבי מעשה
מודה אני לפניך ה' אלקי ואלקי אבותי שרפואתי בידך ומיתתי בידך יהי
רצון מלפניך שתרפאני רפואה שלימה ואם אמות תהא מיתתי כפרה לכל
עוונותי וחטאי ופשעי שחטאתי ושעויתי ושפשעתי לפניך ותן חלקי בגן עדן
וזכיני לעולם הבא הצפון לצדיקים אמר רב פפא תניא בתחל רבתי תחל לא
יהא תיכוך בתוך תיקו מפני שמכיחו לידי שחוק ומתוך שחוק מתגנה על הצרעת
ואין מכרין על מיטות זקופות ת"ר החולך לבית החכל אם היה לבו גס
יכריזו על מיטות כפויות ואם לאו יכריזו על מיטות זקופות: תנו רבנן קכד
ההולך ממקום למקום ואירעו אבל אם יכול למעט בעסקו ימעט ואם לאו
יגלגל עמהם כלומר יקנה בירכי הדרך ובכריס שם כהן חיי נפש: תנו רבנן קכה
מאומתי כופין את המיטות מצינה מפתח ביתו דברי ר' אלעזר רבי יהושע
אומר מעיסתם הגיללו ק"ל כרבי יהושע דתין תכילות נוהגת אלא מעיסתם
הגיללו: תנו רבנן מאימתי זוקפי את המיטות בע"ש מן המנחה ולמעלה
אמר רבה בר עולא מעשה ב"ש שבא עליה עד שתחשך ולמוצאי שבת אע"פ
שלא בשתייר לו אלא יום אחד מוזר וכופה: תנו רבנן הכופה את מיטתו
לא מיטתו בלבד כופה אלא כל מיטות שיש לו בתוך ביתו כגון מיטות תשתו
וכיוצא שאת אכלי עמו אבל אם יש לו אכסנאין מינן כופין אף על פי שהמיטו
שלהן הן הוחיל וישן עליהן והן עומדים לאכסנאי והרמב"ן ז"ל כתב מיטו
תשתו וכיוצא בהמת אכלים הן עצמן חייבי כבפייה אלא כל מיטות שיש לו בתוך
ביתו אפילו של אכסנאים משמע ועוד מדקתני מיטה המיוחדת לאכסנאי אע"ג דאינם
אלא מיטה שכיבת הוא כופה ואם בחו האכסנאי זוקף הנהריו
להן ובשהן יוצאין חוזר וכופין ומה שקשה על פי הרמב"ן ז"ל נראה לי דמיירו
קצי תשתו וכיוצא המתאכלי לבעודו קמ"ל דבעי כפייה ומטה המיוחדת לכלי
שהיא לצורך תשמישו הוי רבות טפי לתיגריכה כפייה טפי ממיטו אכסנאי
שהיא לצורך תחרים אע"פ שהיא לשכיבה ומסתבר כפי הרמב"ן ז"ל דאין
לו לעשות מטת בעשר מקומות כופה את כולן והוא יושן בהן פעמי כאן ופעמי
כאן אע"פ שעיקר שכיבתו בבית שמת בו בתחל רבתי תניא היו לו
בתים בזמן שמתחם בעולין כופה כולן ואם לאו אינו כופה אלא בבית
שמתחם בו בלבד המשה אחין ומת אחד מהם כולן כופין את מיטותיהן
אע"פ שכולן שוכבין בבתיהם ואין אחד מהם שוכב בבית המת מפני שאין
מיתת המת בבית גורם הכפייה אלא חוכת החכל הוא תניא בתחל רבתי
כופה בביתו ואם לאו אינו כופה אלא בבית שמתחם בו בלבד: הדר
בתכסניא אחל תבירו אם ה"ה לבני גם בו כופה ואם לאו אינו כופה ירושלמי
תני הדר בפונדק אין מחייבין אותו לכפות דלא ליהוי ממרן חרם הוא פירש
מכאן ועל הירושלמי הזה סמכו בני אשכנז ונהגו בכפיית
המיטה לפי שדרכ בני הכרכים וכל היום מצויי בבתיהם ומצאתי כתוב בשם
ריבב"ח שהמיטות שלהם לא היו רגילות בהן כעין שלנו והיה מיכר בהן
הכפייה אחל מיטות שלנו שרגילין בהן אין מיכר בהן ולא סייך
בהן כפייה ואם היתה מטה מיוחדת לכלים אינו צריך לכפותה דרגש אינו
צריך לכפות אלא זוקפו רבן גמליאל אומר דרגש מתי את קרניהי
והוא נופל מאליו מרי"ב כל המיטה שנקליטים יוצאין ממנה זוקפו ודין
תנו רבנן היה ישן על גב המיטה על גב כסא על גב תודיה פירוש כיסוי של
בור גדולה מכוסין על גב קרקע לא יצא ידי חובתו אמר רבי יוחנן שלא קיים
כפיית המיטה אחל אם כפה מטותיו וישן על גב קרקע יצא ידי חובתו
שאי החובה ליתן על המיטה כפויה אלא כפיית המיטה היא החובה כדאמר
לעיל תני בר קפרא דמות דיוקני נתתי בכם ובעוונותיכ הפכתי יהפכו כל
מיטתו עליה ואם הפך מיטתו וישן על גב קרקע כל שכן דאילתא ותורתא
הוא לעבד והא דקתני בריפא היה ישן על גב מיטה פירוש שלא הגיע על
המיטה כר וכסת ולא מפץ ומחצלת אלא ישן על גב החבלים ויוכיח לנעה
עצמו דומיא דאחריני והיה סבור שזה היה עומד במקום הכפייה וקמ"ל אלא
יצא ידי חובתו ולא יצא מצית כפייה: תנו רבנן ברחשונה היתה קכו
הוגזרת המת קשה לקרובין יותר ממיתתו עד שהיו מניחין אותו וכורחין עד
שבא רבן גמליאל ונהג קלות ראש בעצמו והוציאוהו בכלי פשתן אמר רב
פפא והאידנא כהוא עלמא דנהרדעא כר זוזא: גרסינן בפרק גמר הדין

יום לחביו וחמו מזרקין בו כלים מצוה על מחרים להגילן תומר רבן שמעון בן
גמליאל בד"א שלא נגעו כמיטה אבל נגעו במיטה מסורין ודוקא דנגעו
במיטה הנקברת עמו מצוה דמיחלפא בתכריכי המתי תניא בחבל רבתי כל
המביל כלים מן המת כחילו גוזל מתים ויש שמגילו ויש שאין מגילו עד שלא
הגיעו לחרון מביל משהגיעו לחרון אינו מביל אבל מלמדין את החדש שלא
יהא חבלן מפני שחמדו כל המרובה כלים על המת הרי זה עובר משום בל
תשחית דברי רבי מחיר דברי חכמים אליעזר בר צדוק תומר מכולהו רבן שמעון בן
גמליאל תומר מרובה עליו את הריחה רבי נתן תומר כסות היורדת עם המת
לשאול היא בחה עמו לעתיד לבוא שנ' ואתה תתפלך בחומר חותם ויתיצבו
כמו לבוש עור שלא יהנה בחבל רבתי מרובין ומגילין מן
החוץ על שלא יהנה בהן המת שכל הכלים שמת אוכה בהן חסורין בהגאה
חוץ מן הסל והמצריף המחזיקין
לקבורה ויש לומר הא דקתמר כלים
שמת אוכה כי חסורין בהגאה היינו
דוקא בכלים שמרדות לבו ורקס
על המת ביה נקברת עמו אז אוכה בהן
בחיה הנקברת עמו אז אוכה בהן
המת ולאו דוקא אוכה המת
המת לא כאסרו חס לא שיך אוכה
לגבי המת שלא חסורין משום
דמחלפי בתכריכי המת והיינו
דקתמר שמת אוכה בהם כלומר
תכריכי שהן אוכה לקבר כה חס
המניח את הת על המטע אז מניחין
כר וכסת תחת מרחשותיו או פילטו
סדין או טלית על החרון או על
המיטה שמוליכי בה את המת לקברו
חינה נאסר ואם תאמר ניטמאת פ
שאינה היא יתתא דעיילה ליה
לגברא לינטלה דמילתא בכתותא
שכ"כ בכלים שתי פירות חמיתא
לא רבא קניא מיתב ליה בם נאי מיירי
שמאוסה עליו מחמת שהקבר עמו
והוי כתכריכי המת: גרסינן בסוף
כתובות תומר רבי יוחנן בר יוסף קכו
עתידין צדיקים שיעמדו בלבושיהן
ק"ו ומתים מה חסה שהקברת עמהם יעלה בכמה לבושים צדיקים שהקברו
בלבושיהם על אחת כמה וכמה ומשמע בפרק התכלת הרוצה לקבר
בתכריכי המת דרסינן התם תומר שמואל כלי קופסא חייב בציצית ו
ומודה שמואל בזקן שאשה לבבודו שפטורים מן הציצית מ"ט אשה
מלקדמת דנפק ואתי ליה ליכסוי עבדא דהויא שעתא ודלמא מיית ליה מטו ולועג
לרש חרף עושהו שלא ע"מ להטיל ציצית בתכריכי המת ומי תימא לך מסחת
דתנן במסכת כלים תכריכי המת ומרדעת שחמור מין בהן משום לועג
לרש חרף עושהו רשב"ם ז"ל תירץ דשאני כלים דשפיר מצי מיעבד להו
ליה תו מין בו משום חיסור כלאי כדלמא מוכרי כסות מוכרין כדרכן ובלבד
שלא יתכוון כאחת מפני הבגדים ובגדים מפני הבגדים ולא נהירא לי
דפטור נמי מציצית אם תמצא לומר דכסותך אשר תכסה בה כתב
ומוכרי כסות פטורין מן הציצית תפילו הכי משום לועג לרש ור"ת ז"ל תירץ
דשאני מצות ציצית שקולה כנגד כל המצות כדלמר בפרק התכלת ציצית
בגימטריא ת"ר וחמשה קשרי כנגד תרי"ג ויש בה לועג לרש
יותר מג' מצות ועוד תיכא למימר דחינו טיכר בל כך אם כנגד כל כלים
שמו שניכר לעולם אם מעטפין אותו בטלית שאין בו ד' ציצית ואם דחמרי בה
מי שמתו דלייה שלא יחמרו למחר בתי חנלינו ועבדוה מלעיגה עלינו אף על
ג' שם לתתים נמי ציצית שיך בהו לועג כמו שאין בני חיובא וממיתי
מלבר מין להביא רחייה שים להטיל למת ציצית מיהא לחמר בפרק המוכר
את הספינה נשוכרת לרבה בר בר חנה שרחה מיתי מלבר ויה ציצית
בגלבוסיהן דאתני התם שאין נכנסין בגלבוסיהן בפחן חוץ לקברים
כלומר במרדעת שיכה פיתי שבעה בחב היה הכרזיונא על עמח
לחפור והיו הכל הולכין וישנים בקבריהם ולמחר הכרזיונא יונח הבלן
מחיים מן המתים ותימה על מנהגים שרגילים להסיר הציצית מעליית של

המת ול"ת היה חומר שמע מינה לעתיד לבא ומה שם בחדרי
בחדרי כי הציצית היא עלות בקיים את התורה ומין הלוד עכשיו רחוי
בקבר בציצית ומי שלא נקב במתת ציצית בחייו לא יקבר בציצית וכן
עשו מעשה על פיו בעגמו וקברוהו בציצית והיה בעל הורחות ורחוי
לסמוך עליו: מתי

הג"ה ור"ת כיון היה חומר הלבוש
המוכן קבר של בגדין למת יש לו
לקברו בהם לא חפר בקרקע אלא
בנה על גב קרקע בגדין כתלו בהם
שם מתו ולא מחוכ הוא ולא הישיל
בו את המת ולא את הבגל אותו
קבר מות בהגה הישיל בו בגל אחר
בהגאה אבל קבר מחובר בקרקע
אפי' הטיל בו בגל או מת מות בהגאה
ו"ת דקברות שלנו שחופרין בקרקע
ומשליכין העפר לתוך ומכניסין שם
את הקבר ואוב מבל כין העפר לגבי
הקבר אותו היה חסור שהרי היתה
בו תפיס ידי לד וכתוב כתב לכל
מה שנתנו לעורך המת ולכפוד המת
תחור בהגאה ומתוך כך חסר למכור
מציאה שבשדה ולפי הכרת חסור
להשען על המציאה ואם כן חסור
לדרך על גב בית הקברות משום
דחסור בהגאה והגובה מן הקבל
לעורך תכריכי המת ערך
לומר לנותנין תנו מה שתרצו לעורך
מתוס שתם ואי יקיה המותר לעורך
מתוס. מהר"ם

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779450973/phys_0088
DFG

מתירין שערות לבלות ומגלים פניהם של חתנים ומותרין דין וקולמוסו כגדו
ואין מונעין מדרכי התורה תולין מפתחו ופנקסו של מת בחזרתו מפני
עגמת נפש וכשאת שמואל הקטן תלו מפתחו ופנקסו בחרון מפני שלא היה
להן תגית לזיל שאין חופות לחתנים ולכלות ותולין להן אחד דברים
שבניהן תוכל ואחד דברים שלא בניהן תוכל דברי ר׳ מאיר וחכמים אומרים
אין תולין להן אלא דברים שלא בניהן תוכל כללו של דבר כל התלוי בחופתו
קכט של מת אסור בהנאה: °תניא כיצד רבתי עיר שמתו בה שני מתים
כאחת מניחין את הראשון ואחר כך מניחין את השני אם היו מלינין את
הראשון מניחין את השני מכאן ואילך מניחין את הכל תלמיד ועם הארץ
מניחין את התלמיד שניהם תלמידים שניהם חכמים שניהם עמי הארץ
מניחין את הראשון היה ואשה מניחין את האשה לפי שהאשה קרובה לבית
הניוול מניחין את הראשון וקבורתו אין עומדין עליו כשורה ואין אומר עליו
ברכת אבלים עד שיניחו את השני וקבורתו באין
ועומדין בשורה ומכאן ופוטרין את הרבים ואין מכאן שני אבלים
כאחת אלא ל׳ היה כבודו שוה ואין מניחין שני מתי במיטה אחת אלא ל׳ כ
היה כבודן וקלוסן שוה ומעשה באיש אחד שנפל הבית על שני בניו ועל בתו
ובאלו את רבי יהודה והניחו שלשתן במיטה אחת ונתנו שני חתנים ברשת
אחד וכלה ברשת אחד ואין מקלסין ואומרי הוי הוי על שני חתני וכלה: °ת״ר
קל מכבדין מרגילין בבית האבל מדיחין קערות וכוסות וקיתנית ובלוחית ואין
מניחין לו את המוגמ ולא את הכסאני לבית האבל: ואין °מניחין את המיטה
קלא בחוה פר״ח במועד מפני שתרגלת את הספד ולא של נשים לעולם מפני
שהבול הכתיב ותמת שם מרים ותיקבר שם פמוך למיתה קבורה: תניא
נאבל רבתי הדברים שבין אדם למקום מניחין את אדם כרחוב ואין מניחין
את אדם ברחוב עולין בחבר עיר על אדם ואין עולין בחבר עיר על
אדם מברין אבל אדם ואין מברין אבל אדם ר׳ יהודה אומר אדם יש לו בנים
קטנים מברין עמהם כתב רבינו מאיר ז״ל לבנים מברות את הבנים דלא
אסרו אלא בנים משום הרגל עבירה אבל בנים מברות את הבנים דבנים
חייבות בהבראה כמו אבות אלא קתני אבות חייבין בהבראה אלא בנים
מיהו אם מספקא ליה בשהיה בנים בחייבת לאכול משל אחרים מי
אמר מן כיון דאכלה משל בעלה היינו משל אחרים או כיון דחייב במזונותיה
כמה לאכלה משל עצמה דמי ואין לפשוט מיהא דאמר בשמעתין דבא ורב
יוסף מחלפי סיגוותייהו אהדדי פירוש בבנים אחד אבל אם היה אוכל
משל מביאו מזר הבני להיכן אבל היה אוכל משל הראשון תחת מה שהאכילוהו
כשהיה הוא אבל אלמנה אף על פי שלא היה אוכל עמו בחנם כיון דהוא לחם
אחרים יצא בו ידי חובתו הכא נמי אדם יוצא בו בעלה אלא דמי דהתם
לא היו מתנים לאכול זה עם זה סעודה שלמה על מנת שגם הוא יאכל עמו
כשיהיה אבל ממילא היו נוהגין כך אלא תנאי וקמ״ל גמרא דבכ״מ
אדי אף על גב דמיחזי קנת בחולו אוכל משל עצמו אבל אדם גדול אי דייק
יוצא בעלה כיון שחייב במזונותיה וגם כיון שאוכלה תדיר עמו לא
מיחזי כלאם של אחרים וכן הדין בשכיר או מלמד שאוכל אבל בעל הבית
ואמרו אבל אינו אוכל אבל בעל בית בסעודה דאשונה דמ״ר לי מי שנותן
מזונות לעני או ליתום או לבנו ובתו הגדולין מעצמן כלא תנאי ומידעין אבל
לאו אנשים קרובין היה ואין מרויח לאכול משל אחרים אלא אוכלים משל
קלד בעל הבית ע״כ: °בשם במועד מעצות אבל לא מטפחות רבי יש אומר אף על אומר
הספוקות לאשה מטפחות ברחוצי תדשים ובתונוכה וכפורי מעצות ומטפחות
וכוה וכוה אין מקוננות נקבר המת לא מעצות ולא מטפחות אינו
שכולו עוכר כאחת קינה אחת מדברת וכולן עונות אחריה שנאמר ולשדנה
נגונותיכם נהי ונאמר רעותה קינה אבל לעתיד לבא הוא אומר בלע המות
לנצח ומחה ה׳ אלקים דמעה מעל כל פנים ותרפת עמו יסיר מעל הארץ כי
ה׳ דבר כתב בספר הקנעות והיכא דשכיב ליה שיבבא אסיר ליה למיספד
ולמיתב אבילות בפורים ואי לית ליה עלתא אסירא למיחב בתעניתא
דאמר רבי יוסף שחתה ויום טוב כתב שחתה ומשתה מלמד שאסורין
בתענית ויום טוב מלמד שאסורין בעשיית מלאכה ואתרגמינן בספר
וכתענית אסור אבל יום טוב לא קתני מקום שנהגו לעשות מלאכה בפורים
עושין ויכיח דשכיב ליה שבבא מיד דהוה אתרגלים ורגלים מפסיקין
ואין עושים אלו טעמא דשחתה כתיב הכא ושחתה כאן פורי נמי שחתה
כתיב הכא ועצו עותם ימי משתה ודוקא בפורים אבל בחנוכה לא
מפסיק ואסור בהספד דתנו רבנן בפ״ה בפשלו יומי חנוכה תענית אלו
אלא למספד בהון מספד הוא דאסור אבל ימי אבילות לא מיפסקי וכן דאמרי
אנשים וכן מפורשת בהלכות ע״כ והקשה רבינו מאיר ז״ל כיון דשכיבת ליה
דעד אחד לפני הפורי בטלה היינו גזירת שבעה שבעים כי היכי דאתה לגמרי לרגל
אם כן כי פליג בהאי פירקא דר״ג לומר מזחרב בית המקדש ה״ה ון אכי פורי
כרגלים ופליגי תנאי שלה למאי לא חשיב נמי פורים ועוד דחזינן דפורים
לא חשיב כרגלים דתנן נשים במועד מעצות ולא מטפחות ובפורים מעצות
ומטפחות והורה רבי מאיר שלא יתאבל כלל בפורים דיומי עשתה ושמחה
קבל עליהו וחנוכה ופורים מסורין בספד ובתענית ונהי דבטלה מגילת
תענית חנוכה ופורים לא בטלו ותנן נמי חנוכה ופורים מעצות ומטפחות
כזה וכזה אין מקוננות נקבר המת לא מעצות ולא מטפחות הפך דברים
של נעצה הורה לו שילך בבית הכנסת בעת קריאת המגילה דאפילו עבודה
דקרבן ניכור סדוחה שבת קריאת מגילה דוחה אותה כדתמרינן בפרק קמא
דמגילה כהן גדול שעבודתם ולויים בדוכנן וישראל במעמדם מבטלין
לשמוע מקרא מגילה כל שכן אבילות דרבנן וחייב לבלות מצות דאחל חייב
בכל מצות התורה וביום שמשה עשר נמי אינו מתאבל כדתמרינן
בפרק שני דתענית יום י״ד וט״ו ויומא פוריא דלא למיספד בהון ואמ׳ רבא לא
נגרסה אלא לאסור את על זה בלבד ואף על גב דלא מתאבל בהון עולין לו
מילי דהוה משבת ואחר כך משלי אחר רבה בר רב הונא אין מועד
קלה בפני ת״ח וכל שכן חנוכה ופורים והני מילי בפני אבל אלא בפני לא אמ׳ רב
פפא ביום שמועה בפניו דמי: גר׳ בפרק המוכר פירות °ת״ר אין פותחין מז
מעמדות ומוזגות למת בכנד כל הכלים אמר קהלת כל הכלים הכל הכל
אמ׳ ליה רב אחא בריה דרבא היכי עבדי אמ׳ לי כדתניא ת״ר יהול ברחוב
לא היו פותחין מן מעמדות ומוזגות למת כגון עמדו יקרים עמדו שבו
יקרים שבו אמרו לו אם כן לא כשת מותר לעשו כן אחתיה דרבי בר פפא
הוה נסיבא לי לרב הונא שביב עבד לי מוזג ומעמד אמ׳ רב יוסף טב כתיתי
טעה אחין עושין אלא בקרובי והוא עבד ליה אפי׳ בחתן אמי טעה אחין עושין
אלא בימים שנהגו והתם לא נהוג לעשות אלא מעמד אחד בשתים מן
הגר״ם
הקבר עושין סורג ואומרים קלים
וכתשבחו ובגרפת אומרי בתוך הדין
ואח״כ אומ׳ קלים ומכאן את המטה
ואלו את המטה עד ביתו °ועל כדו
הדין וקלים לאומרו בר״ח וחנוכה
ופורים בחלקו בו תבעי מפומי מסכת
וחכמי גר מיהא אומרי לותו דרקלון
וחכמי מגבנא הין אומרים אותו שלא על חכמ גדול וכן הסיב ה״ר משולם ב״ר
משה ז״ל שבימינו הין מניחין את המיטות בהמוד אלא להרגיל הספד וכיון
שהין בהוך הדין הין קלים ודי לאדם מועלא שמספידין עליו בחולו של מועד
שאומר בהוך הדין וקלים וכאילוף ניהוגין שהין בני בבל ובני ארץ ישראל
כתו שלדברי שניהם הין לו בירוך הדין בחולו של מועד וה״ר יצחק בן גיאת
כתב ומנו נוהגין מיומות זקנים הראשונים שלא לומר בירוך הדין בחולו של
מועד בר״ח וחנוכה ופורי אלא עליך בירוך הדין מבירוך הדין דאשה רבינו
דמסלקי ליה בשבת שחל במועד ור״ח וחנוכה שחל בשבת להללו ימי שאתה
נינהו לכתיב ביום שמחתכם וביועדיכם ובר״ח וכבל אחד אשם אומר הלל
הגר״ם
זה יום עשה ה׳ נגילה ונשמחה בו
ותלמידי ר״י ז״ל כתבו בשמו שאומר
על המת בירוך הדין וקדיש בחולו של
מועד שאין זה הספד אלא הודאה
וקבלת דין שמ׳ גרסינן במגילה אין
עושין מעמד בפחות מעשרה מ״ט כיון
דבעי מימר עמדו יקרים עמדו שבו
יקרי שבו בציבור מי לאו אורח ארע׳
°ת״ר כל שלשי יום תיבוק ינקא בחיק
ובקבר בחזה חתת וכשני אבי אבל
לא בחי אחל וכשתי בני אבי אבל
חוזר לשקבתים ר׳ וכשתי בני אבי אבל
עליו בשורה ואין אומרי עליו ברכת
אבלים ותנחומי אבלים בשלשים
ויום בדלוסקמא ר׳ יהודה אומר לא
בדלוסקמא הניטלת על הכתף אלא
בדלוסקמא הניטלת בחגפים ואומרים עליו בשורה ואומר אבלו בדרך אבלי
ותנחומי אבלים בן ל״ב חדש ויום אחד במיטה רבי עקיבא אומר הוא בן שנה
ואחרים בבן שנתים הוא בן שנתים ואחרים בבן שנה ויום אחד במיטה ל״ש בן

מלעזר אומר היוצא במיטה רבים מגיבין עליו ומחיל יוצא במיטה אין רבי מגיבין עליו ר׳ אלעזר בן עזריה אומר ניכר לרבים רבי מתעסקין בו ומחזיר ניכר לרבים אין רבים מתעסקין בו ומה הוא בהספד רבי מחזיר אומר משום רבי ישמעאל עניים בני אלם עשירים בני תמך רבי יהודה אומר משום עניים בני תמך ועשירים בני אלם ובני זקיפים בבני עניים אמר רב גידל בר מנשה אמר שמואל הלכה כרבי יהודה משום רבי ישמעאל כתב ר׳ יצחק בן גאות ז״ל הא דאמרינן כל אלמי יוצא בחוץ וכו׳ ה״מ בדלא קיים ליה בגווי אבל לו מדאשיו אבל קיים ליה בגווי הרי הוא כחתן אלם וכתב הר״מבן ז״ל נר׳ מדבריו שחזקו מתאבל עליו ולא היא מדקתני סור ותנחומי מחבילים בכבוד חייס ניכרו ס״מ מחבילות ודאי נוהג בו דכל דלא נהוג מחבילות סור ותנחומי מחבילי מנין והא דתנן כפיוצא דופן הרי הוא לאביו ואמו כחתן אלם ואית אר עלה אמ׳ רב פפא לעניין מחבילות ומוקי לה בדקיל׳ים אבל אדשיו היינו לעניין מחבילות דקתני דניכר עליה אבעה ואלאים ולא כחתן ממש אין הרבים מתעסקין בו ואין עומדין עליו בסור ואין מודיעין עליו בראש מחבילי ותנחומי מחבילים תדע דהא תפילו לאחר אלאים אינו כחתן אלם לעניין הספד אלא לעניין עיקר מחבילות קתני ותניא בחבל רבתי בן יומו שמת הרי הוא לאביו ולאמו כחתן אלם ולא סוף דבר בן יומו אלא תפילו יצא ראשו ורובו בחיי אלא שהרבו תכמים כהוה יוצא בחוץ וכו׳ אין עומדין עליו בשורה ואין אומר עליו בשורה אבל לו מדאשיו אבל קיים ליה בגווי אבל לו מדאשיו אבל קיים ליה בגווי אבל לו מדאשיו אבל קיים ליה בגווי

תחר לבום לבנים ועטוף לבנים נכנס עמי ולא יצא עמי יום ניזדמן לו לבוש שחורים ועטוף שחורים נכנס עמי ולא יצא עמי תחר הרגל חלה שבע ימים ומת וכן אמר רבי יהודי לבניו לא תקברוני לא בכלים לבנים ולא בכלי שחורי לבנים שמא לא תזכה ותהיה כתתן בין הכלים שחורים שמא תזכה ותהיה כאכל בין התתנים וכן מצינו באדם שאמר לו מעשה ליהושע לבוש עלי שחורים והתפשה עלי שחורים והוא בבכי׳ עלוב׳ הזה ובכל מקום ומקום יש לעשות כפי מנהגו ע״כ: הרוצי מלכות אין מונעין מהן כל דבר מלאכתי מונין להם משנתייאשו מלשחוט מכל לא לגבוה כיוצא בו מי שנפל ליס מי שטבע בנהר מי שאכלתו חיה אין מונעין מהן כל דבר מלאכתי מתחילין למנו׳ משנתייאשו לבקשו מהלוכו חיבורים אין מונין לו עד שימצא ראשו ורובו ור׳ יהודה אומר השדרה והגולגלת הן הרוב: מי שהיה בעלה בלוד עמה בעיר קמב מצאתו בלוכה עמו בעיר אכין ואמו בלוכ׳ עמו בעיר לא ישהה כאומ׳ העי׳ שלא מם היתה גדולה באנטוכיה ולא ישהה בכר זה שלא בגד זה עד מתי מסור עד שיבלה הבשר כולו שאין הנורה מיכרת בעצמות: כתב׳ מהיר ז״ל מי שמת קמג אביו ואמו והיה קט׳ בחופה שעה וקודם שעברו ל׳ יום נעשה בן י״ג ויום אחד נתלו לו דמיהם להתחבל אשהגדיל ז״ל ואינו מונה מיו קבור שלא משבעשה גדול והוי כמו שמת אמצע קרובה ברגל שמתחבל עליו אחר הרגל ומונה ז׳ ושלשים ואע״ג דהתם ימי הרגל נמי דאינה עולין למנין ז׳ עולין למנין שלשים הכא ימי שעברו בקטנותו אין עולין לגמ׳ למניין שלשים דבני רגל הויגו שעת הדחק דאינהו אלמי דיחוי ותספורת שיבא מי הרגל לספר ולכבס בגד חבל בקטנותו לא שייב תכילו כלל וכן אם היה קטן תוך שלשי׳ להחה שלשים הגדול היה ליה כמו שמוע קרובה ברגל ולמונמי רגל נעשית דחוקה דחיה נוהגת אלא שבאה מחת ובטלה ממנו גזירת ז׳ ושלשי׳ ומי משלי׳ לא חזר על מחת ועל אחו מיו קבורה ולא מיום שנעשה גדול ואע״פ שיש לה קרקעית בין שמע ברגל לנדון זה דהתם גבר׳ בר חיובא הוא אלא דיומא הוא קריבי מחל שבא בגברא לאו בר חייובא כלל ואע״ג דיש בעצמה מיתה לא היה רחוי להתחבל פטור עולמית הא ליתא דמין דיחוי מחל מכוח כדאיתא בפ׳ כיסוי הדם והכי גמי אמר בירושלמי בפרק מרובע מחין כבון דאיתי שתי שערות בשנת אחת ליה ורוח ושכח בהדי הדדי ואע״ג דבין הנשנות דשנת קטן היה ולא מחייב אשנת לה אמרינן הואיל ואילמי בין הנשנות לחודי כולו יומא מיכורת דהאי שנת ע״כ: ואע״ג קמד שאין מביאין את האחר לאחר שיתה תורה היא וללמוד אני צריך ותופס אני אותה שברגל שיש לאחר בין היכא דגברא בר חיובא הוא דיומא קבוי׳ לקטן דבשעה שהיה לו להתחבל בפיטר אחת קטנו פקע מיניה חיוב אבילו לעולם ואי אמרת לא אמאי כתב מי שהיה עמו אחיו או בר שנתגייר בין שני פסחים וכן קטן שהגדיל בין שני פסחים חייב לעשות פסח שני דכרי ר׳ נתן אומר כל שקוק לראשון שקוק לשני וכל שאין שקוק לראשון אין שקוק לשני אמאי קא פלגי׳ אכר רגל בשני עצמו ולא נתן שב׳ שני תשלומי לראשון הוא וכגמי דה דוחבי על שמועה קרובה ושלשים היכא אמרו בשני עצמו אלא תשלום לאחרות שהיה לו לעשות מיד אחר הקבורה כשידע אבל אם לא ידע תיקנו שם לו תשלומין כל שלשים יום והיכא דידע ולא נתחייב לא ס״ד כי תשלומי

מידי דהוה אחיגר ביום הראשון ונתפשט ביום שני שלא שייך ביה תשלומין למ״ד כולם תשלומין הראשון כיוצא בהן שלא הוה בר חיובא ביום הראשון ומה שהביא הראיה מאין דיחוי אבל מצוה אין הראיה לפי שיש חילוק בין מצוה הבאה מאליה ובין בוקי הדיחוי דאין דיחוי במצות אלא בקדשים כי האדם הוא המחוייב לעשות המצוה אם נידחית ממנו עתה לכשתראה המצוה לעשותה יעשנה כי האדם לא נדחה מלעשותה אבל אם היה האדם דחוי בשעת אותה המצוה נדחית ממנו לעולם ואין לה תשלומין לעולם אפי׳ לכשירצה לעשות כיון דבשעת חיוב נפטר ממנו ועוד דמצות גופייהו פעמי׳ יש דיחוי כדאמר בפ׳ לולב הגזול גבי האדם שהיו עוסקין מרובין מעלין אם היו שתורות פסול ירוקת כשר ואמר דאי משחור ליום טוב פסול מזו דיחוי אפילו מורקו אלא כך ואם על גב דבני כיסוי אמרי דאין דיחוי אצל מצות שאני התם שיש בידו לגלות הדם ולבטל הדיחוי אלמא גבי מצוה גופייהו כשאין בידו לבטל הדיחוי הוי דיחוי וקטן אין בידו לבטל הדיחוי אלו ומה שהביא הראיה מאיתי שערות בשבת אינה ראיה דאין סוף לתשלומין לתחילתו ואם איתא כמו פסח שני קמה מלינה דרבי כי סוף שבת שגג בחיוב ואייב לשמור שבת: תניא כאכל רבתי הנוסח הרי הוא כמי לכל דבריו מעשה בשה שהיתה רוקקת מבעלה מהלך ל׳ יום והלכו והגידו לה הנחמו את חיש נוסח והורה לה רבי מאיר ז״ל שתתחבל לאחר כפרק כל הגט השולח גט ממדינת הים והקיהו וקנו לו מולה נותן לה ברוב קיים וקאמר עלה בגיטין אמו אלא שהקיהו מולה מכל נוסח לה ברוב נוסחי למיתה ואמרינן לעיל מיתה ואם לאחר כפרק שבועת העדות כגון שהיתה את שנייה קרובה בגטותיהן וכתותיה נוסחין מהו דתימא רוב נוסחי למיתה קמ״ל מי לפרש קמ״ל דלא דהם אמרי בפ׳ כל הגט רוב נוסחי למיתה אלא הכי פירושו קמ״ל מע״ג דרוב נוסח למיתה מכל מקום כשהוא לפנינו הנוסח הריהוא כאי לכל דבריו וכן יש בספרי קמ״ל דהשתא מיהא לית סכיב מכל כשאינו לפנינו והניחו נוסח תלינן שכבר מת אם כן בנדון זה רוב נוסחין חיים שלשה ימים אור׳: ולא על כשים קמה לעולם מפני הכבוד ל״ם חיים ול״ם שאר כל הכשים דכתיב ותמת שם מרים ותקבר שם סמוך למיתה קבורה: אמר רב יהודה אמר רב מי שהכתירו קמו רשעי ליסב ליה על גבי קרקע שב ויצנו אתו לארץ אמר רב יהודה אמר רב מי שהכתירו המלכיות רשעי לומר דבר עד שיפתח הכתוב שב ואל תרוכר אלינו לכר וכתיב בתריה מחריבין פתח פיהו ויקלל את יומו הדר ויען אליפז התימני ויאמר ראמר רבי אבהו מנין לכתוב שמוסב נרחם שנאמר אכחר אדרכם ואשב רחם ונומר כאשר אכנים ינחם קרי ביה ינחם אמר רבי חמא בר חנינא מניין לחתן שמוסב נרחם שב׳ אחת יבחן כפלים מה כהן בדחיה אף חתן בדחיה וכהן מב׳ לחני דבי רבי ישמעאל וקדשתו לכל דבר שבקדושה לפתוח ראשו ולברך ראשון וליטול מנה יפה ראשו אחמר׳ לבי לוי בר חית הנפטר מחבירו ל׳ יום קמז לוך כשלום שלך לשלו שהרי יתרו שאמר למשה לך לשלום הלך והשלית דוד שאמר לאבשלום לך בשלום הלך ואתלה אבל הנפטרין אמת יאמר לו לך בשלום שנאמר ואתה תבוא אל אבותיך בשלום ונומר ואמר רבי לוי בר חית כל היוצא מבית הכנסת לבית המדרש ומבית המדרש לבית הכנסת זוכה ומקבל פני שכינה שנאמר ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלהים בציון:

הדרן עלך ואלו מנלחין וסליקא לה מסכת מועד קטן

על ידי הפועל במלאכת הקודש באמונה הזעיר נאם ישראל בן לאא כהר״ר משה שליט״ט:

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779450973/phys_0091
DFG

אחר השלמת המסכת יאמר זה ויועיל לשכחה בעזרת השם יתברך :

הדרן עלך מסכת מועד קטן והדרך עלן דעתן עלך מסכת מועד קטן ודעתך עלן לא נתנשי מינך מסכת מועד קטן ולא תתנשי מינן לא בעלמא הדין ולא בעלמא דאתי :

יאמר כן שלשה פעמים ואחר כך יאמר

יהי רצון מלפניך יי׳ אלהינו ואלהי אבותינו שתהא תורתך אומנותינו בעולם הזה ותהא עמנו לעולם הבא חנינא בר פפא רמי בר פפא נחמן בר פפא אחאי בר פפא אבא מרי בר פפא רפרם בר פפא רכיש בר פפא סורחב בר פפא אדא בר פפא דרו בר פפא :

הערב נא יי אלדינו את דברי תורתך בפינו ובפיפ׳ו׳ עמך בית ישראל ונהיה כולנו אנחנו וצאצאנו וצאצאי עמך בית ישראל יראי שמך ולומדי תורתך : מאויבי תחכמני מצותיך כי לעולם היא לי : יהי לבי תמים בחוקיך למען לא אבוש : לעולם לא אשכח פקודיך כי בם חייתני בא״י למדני חקך : אמן אמן אמן סלה ועד :

מודים אנו לפניך יי׳ אלדינו ואלדי אבותינו ששמת חלקנו מיושבי בית המדרש ולא מיושבי קרנות שאנו משכימים והם משכימים אנו משכימים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים אנו עמלים והם עמלים אנו עמלים ומקבלים שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר אנו רצים והם רצים הם רצים לבאר שחת ואנו רצים לחיי העולם הבא :

על ידי הפועל העוסק במלאכת הקודש שמואל בן כהר״ר משולם סג״ל זצ״ל הנקרא פיישל זעצר מק״ק פראג הבירה ממשפחת הורוויץ : ועוסק במלאכת שמים לע״ע פה ק״ק פרנקפורט דאדרה :

ועל ידי הפועל העוסק במלאכת הקודש יצחק בן לא״א כהר״ר משולם סג״ל זצ״ל הנקרא איצק זעצר מק״ק פראג הבירה ממשפחת הורוויץ : ועוסק במלאכת שמים לע״ע פה ק״ק פרנקפורט דאדרה :

ועל ידי הפועל העוסק במלאכת הקודש הפרעסין ציהר צבי הירש בהרר קלונימס כץ ז״ל מק״ק קאליש ראשי קהילה בפולין גדול : עוסק במלאכת שמים פה ק״ק פרנקפורט דאדרה :

ועל ידי הפועל העוסק במלאכת שמים הזעצר משה נתנאל בן כהרר אהרן שריינד א״ש יצו מק״ק פראג הבירה : ועוסק במלאכת שמים לע״ע פה ק״ק פרנקפורט דאדרה :

ועל ידי הפועל העוסק במלאכת הקודש הפרעסין ציהר צבי הירש בן כמר אליה בן ר׳ בעוי ליבק מק״ק פראג הבירה : ועוסק במלאכת שמים פה ק״ק פרנקפורט דאדרה :

ועל ידי הפועל העוסק במלאכת הקודש הפרעסין ציהר אביעזר הנקרא זעליג בן כהר״ר שלמה המכונה זלמן ז״ל מק״ק וויניציאה הבירה ועוסק במלאכת שמים בק״ק פרנקפורט דאדרה :

ועל ידי הפועל העוסק במלאכת הקודש הזעצר אברהם בהרר צבי הירש כץ מק״ק קאליש :

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779450973/phys_0092
DFG

ח אסור מלאכה בחול המועד אינו אלא מדרבנן ואסור לקדח חילוק התירו לכר הסמוך כדי להשקות בית הבעל ולקדח לו בית הבד בחצרו כדי שיהיו לו פירות לצורך פרנסתו ומתי נעשים לו:

ט נהרות המוזכרין מן התלמוד ואין פוסקין מותר להשקות ממם פסקו והרבו שנתמלאו מערב יום טוב אסור להשקות ואם אמת המים עוברת ביניהן אפי' אין רוחב של שלש אותיות ממנה מותר להשקות ממנה:

י בריכה שנשתפה מבית השלחין זו מותר להשקות ממנה בית השלחין אחרת כל זמן שהיא מעשית ולא פסק מעין הראשון:

יא שתי עדויות זו למעלה מזו אפי' אחת מהני נשים ומהני כמיך אין דולין מן התחתון להשקות לעליון:

יב מלין מים ליקות להשקותן כדי לאכלם במועד ואם ליפותן אסור:

יג אין עושין עוגיות לנפנים דהיינו חררין שנפחי עיקרי הנפחים אבל יכנו העושין כאבר מותר לסוסי עליהן: אין עושין את האמה בתחלה במועד אבל מתקלקלה שלא היתה עמוקה מלא טפח מתקנה ומעמידה על שני טפחים ומתקנין הדרכי ומקולות המים ויוצאין לקוץ הדרכי ועושין כל צרכי רבים ומתקנין קלקולי המים וחוטטין אותן לפילו אין הרבי נריכין להן כיון שהוא עושה אותן אבל חפירה שהיא מעשה אומן אם רבים נריכין להם יעשו לפילו הוא אומן במועד ואפי' בערב יו"ט בפרהסיא אבל אם אין נריכין להם במועד לא יעשו: אין חופרין בורות שיחין ומערות אבל יחיד אבל חוטטין אותה ופנין בקרקעם אם נריך להם אבל אם אין נריך להם כונסין לתוכן מים מעל פני שדיהם נריך להם:

יא מניחין על הקברות שמנה לכיין אותן ויוצאין על הכלאים:

יב מוכרין את המי מחילן לחילן ואבלב אלא יפקה כל הפחה ודעי אלא אחו לפני המועד לא יפקה במועד אפי' היא בית השלחין ואם היתה פחה להה מותר: נדין את הסיסות ואת העכברים בפחה החילן ובפחה הלבן הסמוכה לפחה החילן בריכן במנור ובפחה לבן שהיא סמוכה לפחה החילן אלא בריכן דוקא שנותן קפוי ומכה בקורנס ומרדד הקרקע מתחתי גדר סביב שנפרץ מקר אותו בפועה ופפנה מן גד בנרוד והיינו שם שנוטה ואל תגר כותבו כדרכו אבל לפתרו כדי לבנותו לא ואם היה מסוכן חף שותין וכונסו:

יג אין רוחצים את הנפעים במועד כלל:

יד ואין פחם מלקט עצמות אבין ואפי' המלקט עצמות אבין אין קורבו מתבאל עליהם כל היום בכל הלברי הנוהגי בהבל ולילם מותר אפי' נדורין לו בפירוש לא יעור על מתו שמכירו עם הספד של אחר מתיס ולא יעשו לו הספד לבדו קודם לרגל שלשים יום לשמואל אפי' הספידו לו בחנם: ולרב דוקא בשכר אבל בחנם מותר: ופסק הלב רפינו משם בר פחנן כרב והרי כב פסק כשמואל ולזה הסכים הרמ"ם ז"ל: ואם מת תוך שלשים יום מותר להספדו אפילו ערב המועד ובשעת ליקוט עצמות נריך לקוטו וכל שאינו מתקשה בשעת מיתתו אינו מתאחה בשעת ליקוט עצמות ואין עומדין עליהם בשורה ואין אומרים עליהם בתרת אבלים אבל אומרים עליהם שבחו' לעצמן ומתרין עליהם בתוך ביתו ולא בחבר עיר: ויש שמועה ללקוט עצמות כיום הלקוט:

טו אין מפרקין העצמות ואין מפסיקין הגידים כל העצמות אלא מלקט מון מעצמות אבין ואפו אלא ילקטם בידו אלא אחריש מלקטים לו ומלקטין עצמות שני מתים וכותן כל אחד בתרון של אחריש:

יו המוליך עצמות ממקום למקום לא יתנם בריסקיות וירכב עליהם ואם מתירא מפני גנבים מותר והמלקט עצמות לו מצמרן מולכין ממקום למקום פטור מקריאת שמע ותפלה ותפילין ומכל מצוה המולות בתוכה בין בחול בין בשבת ואינו רשאי להשתמר על עצמו:

יז מת כי"ט שני בחול שויה דכנן והני מילי בשרוצ לקברו בו ביום אבל אם אינו רוצה לקוברו בו ביום אין עוסקין בו אפי' דבר אסור מלאכה כגון חפי' לקבר ביום ואפי' ע"י נכרי אבל טלטול שרי: אין חופרין בוכין וקברות במועד לדעת הרמב"ם אפי' לקבור בהן במועד אבל מחנכו אם היה מרוק מקברו או מתריבו ומרחיבו ולדעת הכל מותרי לקבור בהם אחר המועד: ואפילו הכי מחנכו אבל לקבר בהן במועד מותר ולזה הסכים הרמ"ם ז"ל:

יח עושין כל צרכי המת נוזלין לו שערו ומכבסין לו כסותו ומכסרין לו מרחם לעשות בהם אהל ובלבד שלא יקרע אותם מן המחובר ומיהא דוקא בניעור שיעשה אהלן עם המת בקבר ואם המת מפודפס אפילו בשוק מותר:

יט אין נוסקין כשים במועד לא בתולות ולא אלמנות ולא מיבמין אבל מחזיר ברוסתו מן הנשואין ולא מן האירוסין וכעורת המועד הכל מותר: תלמיד הנפטר מרבו ובן בחותה העיר למחר צריך ליפטר ממנו שנית עושה אבל תפזיטים במועד הוחלת ופוקסת ומעברת סלק על פניה ומעברת סכין על פדחתה ועל פניה שלמטה:

יו סהדיוט שאינו יכול להוציא ממט כחתת וגם אינו יודע לכוין לימלך בשעת תלוקו תופר בדרכו והמומן שיודע לחת מלו לא יתפור אלא בשביל שיפסע פם שעה גסה וגם אחת למעלה ואחת למטה בשביל שכלב:

יז אסור לומר לנכרי בחול המועד לתפור לו בגדי או לתקן לו מנעלו:

יח מסרבין את המטות להשיבו לתרוג אותם שתי וערב בחבלי שהיו כך בכר אבל לא יפשיל לה חבלים להתחלה: מעמידין תנור ופריס וליתי במועד ונוקרין אותה כיון שאם אין יכנה אבל להלחי כה שינה לילה אסור להשיבו ניקור בתי הכנין:

יט אלם שנשבל בריכה ואין לחל בדבלו ובריך לרכוב לצורך המועד יכול לתקן בדולי הכוסים ולישול בפרנו ולתקן אוקף והרשן וכל צרכי רכיבה ובלבד שלא יהון מלאכתו במועד:

כ מותר ליטול בפרני תמוד של ריחים ולתוקומי ריחיים ולמבני תורים ולסדוקי סוסי ולמבני מיכטה וספסל קטן לצורך המועד ואין מוכעי רפואה מבהמה כל עיקר ואותן מי זבלי ומי דקלי ובוס של עיקרין:

כא מותר לכסכוסי לירמי דהיינו שנותן הבבלים במכבש אבל קיטופי בירי דהיינו לקוט הקטני שבבית היד אסור להשתמש בקרקע לצורך חדיה אסור אבל לצורך היסה כשבל המועד מותר: לנקט עניס לצורך הקרקע אסור אבל לצורך העניס לצורך מותר: לפתות מים לקרקע לצורך הקרקע להשקותו אסור אבל לצור דגים לצורך המועד מותר:

כב היו מתן לפסח דיקלו מלעתה לחיותה שרי מלעתה דדיקלו אסיל פירות אלא נתכבלו כל צרכן ורחוץ קצת לאכילה מותר לנקטן לאכילה ואם יותר לו על אכילתו מותר לעשות להן תקנה כדי שלא יפסדו:

כג אסור לקנות סחורה או למכור בחולו של מועד אפי' כל שהוא אבל אם היה לו סחורה עמה ואם לא ימכרנה לא יפסיד מן הקרן אלא אם היה מוכר עמה היה מרויח יותר מאשר ימכרנה אחר המועד אסור: ואם אין לו מה יאכל או אפילו יש לו אלא שאם ימכור ניהיו לו מעות מרויח יותר להונאת המועד מותר למכור: וכן אם באו שיירו והכיאו סחורה שהיה מצוי כלו לאחר המועד לו אם יקנו ממנו בזיקר ואינו מצוי אחר המועד מותר לקנות מהן ולמכור להן:

כד להלות לנכרים במועד כדרכה התירו ושוב ליקח הבית של שבוע רחוק מוקדם להוציאו לשמחת ר"ה ומי שיש לו נכרי שרגילין ללות ממנו בכל פעם אותר להלותן כדי שלא ירגילו להלות מאחרים:

כה הבר שהוא מעשה הדיוט בכון מלאכות דגים מרובים מערלה אותר לעשותו ואם לאו אסור:

כו עושין מעקה לגג ולמו פחת מעשה הדיוט אבל לא מעשה אומן ומגיפין את הפרקין בין ובדבל אבל לא במחבלים פי קטומתא:

כז הגיר והנמר והקורה שנשברו אפילו מערב י"ט מתקנין במועד ובלבד שלא יהון מלאכתו במיעד:

כח כבשים שיכול לאכול מהן במועד כופהן במועד: אותר לצור דגים לאכילה ואם יותר מהן אותר לכותהן כדי שלא יפסדו ואפי' לכהן כדי להבהם אותר אם אתעבר לתקנן שיהא רשוי לאכול מהם ביום טוב ואפי' ילי הרמק:

פרק מי שהפך

כט מי שהפך ויתין ותרעו אבל לא אוהם בעיון שלא יהא יכול לדרכן וכן מי שהיה יינו בתוך הבור ונירעו אבל לא אוהם בתוך המועד אולף תף כדרכו דבבר הוא שלא בעיון אבל בימי אבלו אסור לעשותו שלא

אלא לחריש עומדין לו ואפילו אית ביה טירחא יתירתא וכן פשיטא להעלות מן המשפה ונמצרו מן היורה לחריש מעלין לו ומרביצי׳ שדהו אם הגיע יומו להשקותו: היו ניתיו של אכל הפוכים ואין שם אומן אלא הוא רשב״ג אומר יעשה בניגעא הרי״ב פסק כר״ש ג״ג ולו הסכים הר״ם ז״ל ורב שלפס ור״מ פסקו דלא כותיה:

ל היה האכל בלוי או ספר של רבים והגיע הרגל רשב״ג אומר יעשה ופסק הרי״ב כותיה: ורב אלפס ורבי׳ מאיר פסקו דלא כוותיה:

לא חריסין וחכירין וקבלנין של אכל עושין מלאכתן בשדה אפילו בשלש ואין חריסותן קודם האכלות ואם האכל חריס בשדה אחר ישכיר האכל פועלין שיעשו מלאכה בשדה ואמר ונמל וספינה של אכל שהיו מוכרין או מושכרין ביד אחר קודם האכלות הרי אלו יעשו אכל היה עצמו מוכר או מושכר אצל אחר לא יעשו במלאכתו בימי אכלו ושכיר יום ושכיר שבת אכל בעבודת קרקע אפילו בעיר אחרת לא יעשה:

לב היתה מלאכת אחרים בידו בין בקבולת בין שלא בקבולת לא יעשה היתה מלאכתו ביד אחרים בביתו לא יעשו בבית אחרים יעשו:

לג שני אחין שותפין שני מנוסים שהיכא אכל לאחד משם הרי אלו נועלין חנותן אכל בניגעא בתוך ביתו יכול לעשות אפי׳ בעסק השותפות אם האכל אחד משם שהשותפות נקרא על שמו שאפילו אם אחרו עושה בתוך ביתו ידוע שהם לאכל אלא הוא אסור לו לעשות אפילו בתוך ביתו:

לד מומני בכרים שקבלו בערב המועד לבנות לישראל בית פלוני אם הוא תוך לתחום העיר ואם אין עיר אחרת בתוך תחומו של אותו בית מותר להן לבנותו במועד אכל בחול המועד אפילו חוץ לתחומו במועד בתוך התחום אסור ור״י התיר קבולת בית אפילו תוך התחום ור״י אוסרו והכי נהוג עלמא:

לה אכל שקבלו נכרים בקבולת לבנות ביתו מותרין לבנותו ביום אכלו בשבת וי״ט אם הוא תוך לתחום העיר ואין עיר אחרת בתוך תחומו של אותו בית מותר: אכל בחולו של מועד וכל שכן בחול אין בתוך התחום אסור:

לו בית שנכנס באיסור ואפילו על ידי נכרי טוב להתיר אלא לישכנו:

לז אפילו מלאכה המותרת במועד אסור לעשותה בשכר אכל אם אינו מקבל ממנו שכר בשוה אלא שיוכל ממנו בשכר מותר:

לח כל מה שאסור לעשותו בחול המועד אסור לומר לנכרי לעשותו: נותני לנכרי מלאכה בקבולת במועד לעשותה לאחר המועד ואכל אלא יקבל ויעשה וייתוך כדרך שעושה בחול:

לט אין מרביצין בהמ״ב בחול המועד ולא מרביצין בכור׳ ופסולי המוקדשי׳:

מ אין מכניסין פחין לדיר בחולו של מועד ליטול זבלם ואם הכניסן הנכרי אע״פ מותר בשכר אפילו מחוץ לו טובה וביום טוב יכול ליתן לו שכר מזונו אכל לא שכר ובחולו של מועד אפילו בשכר ואכל אלא יפייעו ולא יאמר לו שומר לנער הנאן ואם היה נכרי שכיר שבת שכיר שבוע מפייעין אותו בחולו של מועד ואומרין לו שומר לנער הנאן בשבת:

מא הילכתא לא נעשין שימוי בשבר אחד ואפילו בתחום לקרקע הילכך מותר לשתות מגופת החבית של יין או של שכר:

מב מותר לטוח חבי׳ במועד ואכל אלא יכוין מלאכתו במועד כגון שהיה סבור שהי יכול לגמרה אחר המועד ונזדרע דבר שאינו יכול לגמרה או שהיה חוש קודם המועד:

מג ישראל שיש לו כרם אצל הנכרי והנכרי בונה אלו במועד ואם לא יבנה גם אלו הוא בעצמו שיפסיד יכול לבנותו וכן אם נתן לו הנכרי יין בתוכו במועד יכול ליקח ממנו: וכן מותר לקנות יין לצורך שתיית כל השנה אם אינו נמצא אחר המועד ויכול לתקן החביות וכל צרכי היין ואכל אלא יכוין מלאכתו במועד:

מד טוחנין קמח במועד לצורך המועד אפילו כיון מלאכתו וקונצין עצי׳ מן המחובר ומטילין אבר במועד ואכל אלא לצורך המועד אבל אם עשאן לצורך המועד והותירו מותרין:

מה אסור לקנות שדהו אחולו של מועד אם הוא בענין שאינו נפסד אם מניחו לאחר המועד ואם אין לו מה לאכול קונה ומעמיד דם ווזרם עבור וטוחן כדרכו ואכלב אלא ידוע שדרכו לנפרו: והני מילי לגרכו לאכל אבל אם היה צריך לדום לרבים מותר לדום בפרות: מותר לעקור פשתן וכשותת כדי להטיל שכר ושומשמי בחול המועד מכנים אבל הפירות אלו מפני הגניבה ואולה פשתנו מן המשרה בניגעה לתוך ביתו כגון בלילה ואם הוא שכר שבלילה צריך פרסו׳ יותר מן היום מותר כיום ואכלב אלא יכוין מלאכתו ואם כיון מלאכתו במועד ומת מותר לבנו לעשותו כיון שהיה אבל אם

יפסקו אחר המועד:

קיצור פיסקי הראש מועד קטן

מז אין לוקחין בתים מבתים עבדי וספחות אלא לצורך המועד או לצורך המוכר שאין לו מה יאכל וכן מותר לשכור פועל למלאכתו בשביל הפועל שאין לו מה יאכל: אין מפנין בחול המועד מחצר לחצר אבל אם מותר לפנות מביתו לבית והני מילי שעתי הצרות אלו או של אדם אחר אבל משל אדם אחר לשלו אפילו מחצר לחצר מותר ואסור לפנות מדירה כאה לנאה או מכעורה לכעורה שעתיהן אלו או של אחר אבל משל אחר לשלו אפילו מנאה לכעורה מותר:

מז הוכל שבחצר מסלקין אותו לצדדין ואם נעשית החצר כרפת נקי מוציאין אותו לאשפה: מביאין מבית האומן כלים שהם לצורך המועד ושאינן לצורך המועד אסור ואם אין לו מה יאכל נותן לו שכרו ומביאו חלו ואם אינו מאמינו מניחו בבית השמוך לחומה ואם תובע להם שמא יגנבו מפנין לחצר אחרת: מחפין את הקניגיו נקי מוכרי פירות בסות וכלים מוכרי בניגעה כגון שם חנותו פתוח לפתוח ונועל כדרכו ואם הוא פתוח לרשות הרבים פותח אחת ואם הוא מוכר יין וכל דבר שמינו מתקיים פותח ונועל כדרכו וערב יום טוב האחרון כל דבר פותח ונועל כדרכו:

פרק ואלו מגלחין

מח אסור לגלח ברגל אלא למי שיש מבית השביה ולא היה לו פנאי לגלח קודם הרגל וכן למי שיצא מבית האסורין מותר אפילו היה חכם בידי ישראל: וכן מנודה כשהיתירו לו בערב יום קודם לרגל ואל יום אלעיס ברגל אלא נדוי פחות מאלעיס יום: וכן מי שנדר אלא לגלח ובא על נדרי ברגל וכגון אלא נמצא חכם שיתיר לו קודם הרגל אלא נמצא חכם ולא נשאל לא יגלח לאחו לחכם זה ואחזור ואשאול ואעפ״ה מותרתו לשהרתו והכ׳ ממדינת היה במועד וכגון שהלך להרוויח מזונותיו או שהיעד לאכל אם לא הלך אלא לטייל אסור לגלח ולרחוץ ד אפילו לטייל אלא יגלח דנקיט כיצה מחרן ישראל לחוצה לארץ אכל בכל הכל בחוצה לארץ או בחוצה לארץ אפילו לטייל יגלח:

מט קטן מותר לגלח במועד לא שנא גדול במועד ולא שנא קודם המועד:

נ לרב אלפס אבילות יום ראשון שהוא יום המיתה דאורית׳: ורבי׳ פסק דהילכת׳ אבילות של שבעי להיינו דיקון ותספיר הוא דאורית׳: ולר״י אין סוף אבלות דאורית׳ אלא שניות לחוד: כתב בעל הלכות גדולו מי שמת לו מת בחל׳ מימי הרגל אוק מביאו אחרון שיהיו נוהג אבלות הרגל עד שיגיע כל הרגל ומיהו יום האחרון עולה לו למנין הי׳ אבילות ואם מת ביום נוהג בו אבלות ומיהו ברחם לר״ת אלא שעומד אין אבלות אלא עליו עד אחר הרגל ונם אין עולה לו:

נא מנודה נוהג אבילו ברגל ולא שריגין ליה עד דמפיים לבעל דיניה.

אבל ומנודה אסורין בתספורת מנודה שמת בית דין שולחין ומניחין אבן על ארונו: אבל חייב בעטיפת הראש ומנודה לבית דין אינו חייב בו: אבל אסור בתפילין יום ראשון דוקא ומנודה אפילו יום ראשון מותר: אבל אסור בשאלת שלום ומנודה מותר בו וכל שכן לדבר עמו: אבל אסור בדברי תורה ומנודה מותר. אבל מוחלם אסור בדברי תורה אבל שוכח לעצמו ועושה לו חנות קטנה כדי פרנסתו: אבל ומנודה אסורין בתכבוסי אבל חייב בקריעה ומנודה אינו חייב: אבל אסור בעשיית מלאכה ומנודה מותר: אבל אסור ברחיצה ומנודה מותר: אבל אסור בסיכה של חכם ומנודה מותר לרב אלפס ולר״ת אסור: אבל אסור בתשמיש המטה ומנודה מותר:

נב בית דין שולחין שליח לומן הנתבע וצריכין להודיעו מי תובעו ולפני מי ממנין אותו וקובעין לו זמן לבוא ואם אינו בא לאותו זמן קובעין לו זמן אחר ואם מחניף פניו כנגד השליח יכול השליח לומרו והוא נותן עליו: אבל לכתובת פתיחה עליו אינו נותן: ומנדין אותו לשלשה שבועות לאחר שלשים יום ומחרימין לאחר ס׳ היום וכשבד׳ תמותיו וכני מילי לתפקידתא אבל לממונא מתדין בה״ד ומפרסין מטלו בניגעו ומפקירין נכסיו ועושין כל מיני עונשין:

נג הילכתא טוב אסר טוב סרי ולא צריך פיהא בגדוו שלשים יום פין לממונא בין לתפקידתא: מנודה לרב מנוד לתלמיד מנודה לתלמיד כגון שנדה לבבודו אינו מנודה לרב ודוקא שלא בפני רבו יכול התלמיד לבבודו אבל בפני רבו אינו יכול לבבודו מ״ב נתן לו רבו

רשות

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779450973/phys_0095
DFG

לכל אחת ואחת כדאת לו כדרך לאינו נוהג אפי׳ לבריס שבאיטליא ולאונקלי שבת ורגל כיום אחד שעה אחת:

עח הלכתא מתחלין על ערות על אחד ועד אפי עד ובני מסיח לפי תומו:

פ בתה לו אחותו ביום שלשים היא אחותה קרובה בחייו בתה תוך שלשים: את הולד ביום שלשים אינו בחייו את תוך שלשים ובכל הוא שהני מילי בלא קיים ליה בית שכלו לו מדעיו ואי קיים ליה בית שכלו לו מדעיו אפילו תוך שלשים את לבני עלין:

פא כל אחותה רחוקה של אחותה את מצוה אינו קורע ובל אבין ואת אחי קורע כ׳ בלך לעולם ואינו מתחתה לעולם ומי אתין לו חלוק לקרוע ונזדמן לו חלוק תוך שבעה קורע לאחר שבעה אינו קורע על אחותה את מצוה:

פב אלו קרובים אתה שלשים עליהן אבין ואתו כמו ובתו אפילו אם פסולין אתו ואחותו בין מן האב בין מן האם ואפילו אחותו גסופה: ואחותו כשר אבל לא פסולה: וכל האתה אבל עליו אתה אבל עמו אם אינו אבל ודוקא בעודו עמו בבית אבל קריעה קורע מיד בשעת מיתה או בשעת אחותה אפילו אלא בפניו ואם אחותו אינו אתה אבל אלא בשעת אבים ואתה אבל אחותה לא: ואם האבל מוחל על בבודו אין צריכין להתאבל עמו מאחר שבאו אבי נהגו הזהנה סיבר בבבר:

פג הרי שהיתה אתו אפויה וטבחו טבוח וכו׳ ואת אבין אל אתן לו אתה על כלה מבניסים אתה לחדר וכו׳ ודוקא שבתן אין אחר לאחר מזדכן אבל לא נתן אין על נבי בשר למזדכן או שאר מקרובין תדאה בתוקה לגמרי עד שיבלו שלשים יום אם יש לו בנים גדולים: הא דאמרינן הא יתן בין האנשים והיא בין הנשים לו קתני ובין ביום ובין בלילה אסורה ליאר אבל שאר פריצות כגון הנעלת האטה וכיוצא בו שרי: אם הירש לאדם אבל נרגל אע׳פ שאסור באשים האטה ודוחה לימי אתונה אין צריך לישן הוא בין האנשים ולא היא בין הנשים:

פד אבל אסור במלאבה ובתכשיט כל גופו בין בחמין בין בצונן ופניו ידיו ורגליו בחמין אסורין בצונן מותר זאם אינו רוחץ לתענוג אלא להסרת מוחר ובן לטבילת מצוה מותר למ״ד לטבילה בומאה ור ת פסקו לטבילה בומאה לאו מצוה: ואסור לסוך אפילו כל שהוא ולרפואה גם כן מותר: ואסור לנעול מנעל וסנדל של עור אבל של שאר מינין מותר ואסור בתשמיש האטה אבל מותרת למזוג לו הכוס ולרחוץ פניו ידיו ורגליו ולאבול עמו בקערה אפילו לשון עמו במטה בבגדים ואסור לקרות בתורה בבתובים ובתושבים ולשנות במשנה בהלבות ואגדות ואם היו רבים צריכין לו מלמד להם ובלבד שלא יעמיד מתורגמן אלא לאחד והוא חוזר לתורגמן: ובמסבת מועד קטן ובהלבות אבלות יבול ללמד לעצמו אבל לא לאחרים אם אין רבים צריכין לו אבל אסור בל יום ראשון בתפילין וכשני מותר מיד אחר אבן האטה: ולאחר שהניחן אין צריך לחלוץ אפילו אם באו פנים חדשות: אבל שלשה ימים הראשונים אסור בעשיית מלאבה אפי׳ עני האתפרנס מן הצדקה אבלין ואילך עני מותר לעשות בניעה בתוך ביתו ואבל עשיר טוב בפלך בתוך ביתו אבל עשיר אסור בל זה ובעבדיו ושפחותיו:

פה אבל בל ג׳ ראשונים אסור בשאלת שלום אפילו מי שלא ידע שהוא אבל וקדם הוא שלומו צריך להודיעו ולא ישאל בשלום אחרים מ׳ ואל ל׳ הוא שואל בשלום אחרים ואין אחרים שואלים בשלומו עד אחר ל׳ על אבין ועל אמו אין שואלים עד אחר י״ב אדם המונה את אבירו אבל בל שלשים יום אבל עמו תנחומין ואינו שואל בשלומו לאחר שלשים יום שואל בשלומן ואינו אבל עמו תנחומין אלא אבל עמו אין תנחומין לאחר שבעה: אתה אתתו ובעל אחר אינו רשאי ליבנס לביתו ולבבר עמו תנחומין אלא אם בן אנשו בשוק אבל עמו בשעה רפה ועל אבין ואמו אבל עמו תנחומין בל י״ב אדם ולאחר י״ב אדם אין אבל עמו תנחומין אבל אבל עמו אין הבר שואל לו תתנחם ואינו מוכיר לו המת: ה׳ לכתא בא אחד אין האתין אפי׳ יום שביעי קודם שעמדו האנחמין אבל שלשים אם לא היה רחוק משם אלא אבלך יום אחד אובה עם שאר אתין וכבון שלא ידע עד הגיע אליהם אבל נודע לו קודם אובה יום שנודע לו וכבון שים גדול הבית בבית אבל אם אינו בבי לא ואם הלך לבית הקברות להתעסק בצרבי המת לעשות אבנה או בנין לקבר אם בא בתוך שלשה ימים אובה עמו וגדול הבית נקרא אי שהבית נשען עליו בין שיהא בן או אח קטן:

פו השולח המת לקברו בעיר אחרת גדול אשפחה בן אלו ואלו אוכלין אשיבה המת אין הבית ואם גדול אשפחה שם אלו ואלו אשפחה אוכלין

מועד קטן

מצוה שתהא הגוף לפניו אשקבר אין שם גדול אשפחה אלו שבאין אוכלין אשיבה אין הבית ושלשים אשיבה הגוף: ובן אם אתו בעו׳ שבת בערב ויצא שלח יוכל לקברו ואתנו לבבריס לקברו אשיבה אשתה הבית אל עליו אבלות להלבות גדולות אבל להר׳ מבן כיון שקוברין אותה בתוך העיר אין אבלות אל עליהם עד שיאמרו לשם שבקבר שהרי לעתים עליו:

פז הקובר את אתו בשם הקבר להיות שם קבורתו עולמית ונאלך לעבותו אפילו תוך שבעה אין אוכלין אלא אשיבה הגוף לחזון ואם אתחלה קברו על דעת לפנותו אתחבל אין אשיבה גוף לחזון ואם פנהו תוך שבעה תוור ואת אבל אשיבה גוף שני ואם לא פנהו תוך שבעה אין אתחבל עליו פעם שנית:

פח כל האתים אצוה לאהר קבורתם ובל האלינו עובר בלאו אלא שם כן האינו לבבודו להבינו לו אהרן ואקונטות בתבין ואתו אצוה לשהותו להרבות בהספדו אלא ל״ב היה ערב שבת או ערב יום טוב או בשאר אולפן על עשתו שאהבהו לבבודו:

פט על אבין ועל אתי נדיך למעט אפילו בעסקי אותרין לו ולחלוק בשפו ולקוניא ורוצו אם אין כן בשאר אתים: על שאר אתים אסתפר אחר שלשים יום על אבין ועל אתו עד שיגערו בו אבירו ואפילו פגע בו רגל לאחר שלשים יום: על שאר אתים אם יש עליו חוב של שבעת אדעות אותר לפורעו אפילו תוך שלשים יום אבל להתחיל בשבעת אדעות דוקא לאחר שלשים יום: ובסעודת בעולין שהזמינוהו בה לא יבנס תוך שלשים יום אבל אצל אשיה יתום ויתומה דאי אפשר לבעודה וולתו אפילו תוך שלשים יום אותר: על אבין ועל אתו בשבעת אדעות אין בך ואין בך לאחר שנים עשר אדם: ובן אם הזמינוהו לסעודת בעולין אפילו אין יתום או יתומה שם אפשר לסעודה וולתו לאחר שלשים יום אותר:

צ על שאר אתי קורע טפח בבגד העליון ואין על אבין ועל אתו קורע בל בגדיו אפי׳ לבבוד על לבו ואפילו קרע אומרים לו קרע ואפילו לאחר כאה ימים ואפרקסתו דהיינו סודרו הגופל על לבו לבתחלה צריך לקרוע ואם לא קרעה אינו מעבב להר״אב ולהר״ן בן אפילו לבתחלה אינו צריך: על שאר אתים דאה להניח שפת הבגד שלמה וקורע מן השפה ולמעלה מה שאין בן באבין ואתו ועל שאר אתים שולל לאחר שבעה ואפילו לאחר שלשים על אבין ועל אתו שולל לאחר שלשים ואינו אחוה לשולח לאחר משום בבודה: על שאר אתים קורע בין ביד בין בבלי ועל אבין ועל אתו ביד ימין: על שאר אתים קורע אבפנים ועל אבין ועל אתו ועל אחותו אבחון לר״ש בפנים בחדר בחון בגד העם לר״ן גיזית בפנים אבנים ידו אתת אלוקו וקורע ורבי שלמדו חבמה דומה לאבין באינו לבד ולא לשאר דברים ונוהג עליו בל דין אבלות אקנת יום אחד:

צא קריעה אעומד ואם קרע אינו אעכב להר״ב אבן אעכב: על אבם חולן אימין ועל אח ב״ד אשמאל ועל נשיא אבין ואבין ועל אבין ורבו שלמדו אבמה דאה אבין או אבין ואם דאה חולן אבין אתין:

צב אבם שמת פיו אדרשו בטל אף בית דין שמת בל אדרשות שבעיר בטלין: ובני עירו נבנסין לבית הבנסת ואשנין אקומן היושנים בדרוש ישנו בשפון וכו׳: בשיא שמת בל האדרשות בטלין ובני עירו נבנסין לבית הבנסת וקורין שבעה ויושנים:

צג אבל שבת דאשונה אינו יושב אביתו שנים יושב ואינו יושב באקומו שלישית יושב באקומו ואינו אדבר עם בל אדם דביעית הרי הוא בבל אדם ולענין לילך ביום שבת לבית הבנסת תלוי באנהג אקום שנהגו הולך והקהל חוזרין עמו לביתו ובאקום שלא נהגו אין הולבין:

צד שורפין על המלבי׳ ועל הנשיאים: אטתן ובלי תשמישן ואין בו משום דרבי האמורי:

צה אסור ליהנות ולירחם עד אחר שלשים ולאחר שלשים אותר אפילו על אבין ועל אמו ואפי׳ יש לו בנים גדולים: אתה אשתו לא ישא עד שיעברו שני רגלים ולאחר שיעברו שני רגלים אין אותר לא שבח אם הרגלים כגון פסח ועצרת ולא שבח אם הם אחוקים ורש השנה ויום הבפורים לא אשיבי רגלים לדבר זה: אין לו בנים כושא וכועל אחר שבעה יש לו בנים קטנים או שאין לו מי שישמשבו כושא לאחר שבעה וכועל לאחר שלשים:

צו מי שדרך אסה והוא בעונן שאם לא ישא אשת לא ישא אחר ואירעה אבל אם אין לו בנים אותרת ליבנס לו תוך שלשים יום משום בזיון עריות ורבים דילוג:

צז הה דאמרינן על אבין ועל תמו שנים עשר יום לפניו אם הספיק מעונרת שני שנים עשר יום:

צח על שאר מתים אסור ליכנס בשוורא גדולה למרחקי משוס דדמי לשמחה עד שלשים יום ועל אבין ותמו עד שיגיעו בו חבריו ויאמרו לו נא עמנו:

צט הה דאמרינן יש לו בניס אסור ליכנס תוך שלשים הייגו דווקא שיש לו זכר ונקבה ואם היו לו בניס והיו להם בניס כבר קיים פריה ורביה לא שנא כרת לברתא או ברתא לברת או ברתא לברת או ברת לברת ודווקא תרי מתרי אבל תרי מחד ברת לא:

ק הה דאמרינן כל שלשים יום לגיהוץ דווקא בכלים שדשים לבניס אבל יניס או שאר בניעים אפי׳ שדשים לא: ודווקא ללבוש אסור אבל לגהן ולהניח תחה שלשים מותר: ומיהו ללבוש אסור דין שלא נמר דין של פשתן מותר לגהץ דין ללבוש דין להניע תחתיו ופונדא ומנפלית וגפסיקיא וכובע של רוחם דין נהם משום גיהוץ: ואין לישור שלא כשכובם כשכבם אחר הגיהוץ הילכך מותר ללבוש חלוק שכחתך מן הירישה של תגרי ותפר אחר כך לפי על פי שהוא כשכבם אחר שנתפ ועל אבין ותמו אסור ללבוש כלים מגוהצי על שנים עשר יום: כל שלשים יום לתספורת רחצה וגקנו וכל מקום שיש כו שער אחר הניים ואחר הרחצה: ובכל רבתי מתיר לרחצה להסיר הזיעה על ידי קיפול לאחר שלשים יום:

קא מי שמתו מוטל לפניו או אפי׳ הינו מוטל לפניו ועליו מוטל לקברו והיינו כל הקרובים המתאבלים עליו מוכל בבית אחר וכו׳ ואסור לאכול בשר ולשתות יין ולהסב בהסבה ואסור לבבך ולזמן אפי׳ לשנות אחר המברכים אסור ואפי׳ אין צורך לעשות בשרכי המתקנים לו מי שיעשוק בשבילו אסור ובשבת ויום טוב מותר בכל ומיהו בשבת ויום טוב בערב שם צריך להזהיר על התחום כדי לעשות בשרכי המת מז אל עליו דין תגיעות ליאסר בכלן ויום טוב שני דנקבר בי״ו יארך בחול שיווה רבנן וניהג דין תגיעות: וביום טוב ראשון שם רוצה לקברו בו ביום ע״י עממין כיון שצריך להתעסק לו מרן ותבריכין דינו כחול המועד:

קב מי שנתפס ואת בתפיסה ואין המוכל רוצה לתתו לקבורה אין דין תגיעות על הקרובים ולא דין תפילות על שיתיבו לקוברו: וכן קרובי המת שהם בתפיסה אין דין תגיעות חלה עליהם שיהיו מוטל עליהם לקברו ואפי׳ למסרו לגרים ולכתפים שפשקה ממנו דין תגיעות אבל אם הוא בעיר אחרת קרי ספיר מוטל לפניו ואל דין תגיעות על הקרובים המתאבלים עליו אפי׳ הן בעיר אחרת:

קג מי שהרג בדרך או נגררתו חיה או שטפו נהר ולא נתייאשו מלקברו אין על הקרובים לא אבלות ולא תגיעות נתייאשו מלקברו מוכן שבעה ושלשים יום שנתייאשו ואם נמצא אחר כך אם הינו שוה לא גרע מאלקט עצמות אבין שמתאבל כל אותו היום ונם קורע ואם אין כאן שם ושוה אחר כך אין צריך להתאבל וכן דין שאר הקרובים אם הם אין צריכין לחזור ולהתאבל:

קד הילכתא מוגן ב שבת אסור בתשמיש המטה:

קה אין קורעין במועד ולא מגהצין כתף ולא מברין האבל שלא קרובי של מת כל הקרובים מיהו קורעין ומברין במועד ואין מברין האבל במועד לא על מטות זקופות: אבל בחול מי שלבו גם בו מוכל על מטה זקופה: מטה כפויה ומי שאין לבו גם בו מוכל על מטה זקופה:

קו חכם שמוגלין ממנו דבר הלכה בכל מקום ואומרה הכל קוברין וחולצין ומברין עליו אפילו במועד ואפילו יום שמועה שאינו יום קבורה ואפי׳ אם לא קרע בשעת שמועה יקרע כל זמן שעוסקין בהספד מכל מן מספידין עליו במועד לא בפניו: ועל כל המתים קורעין הקרובים במועד אפי׳ כשמועד השמועה שמועה ועל אחם כבר הלא שמו שמועה ואינו מזוד על שום עבירה ולא על ביטול מצוה לא שאינו גדול בתורה קורעין במועד אם יש בין מיתה לקבורה ועל כל אחם חייב לקרוע אפי׳ במועד השמועה בשעת יציאת נשמה ואפי׳ אם מזוד על עבירות וכלבד שלא יהא מומר לע״ז או עבריין להכעיס לעבור על אחת מכל המצות: וכן שלמדו מכמה או שהיה עיניו במיטה אחת כגון אבות שלומדים שמועות זה מוה קורע במועד אפי׳ בשעת שמועה ואינו מאחה לעולם:

קז אסור ליתב על מפה שים עליה ספר תורה ואין להניחה על מיטתו של מת וכבודו של תכם לשומיה דרך פתיחה וכמטה רחבה שנים לגרכו:

קח מבטלין תלמוד תורה להוצאת כל מת אפי׳ אינו של מצוה: למען דעתי אין לו שיעור: ולמען דלא קרי ולא תני אין מבטלין אם יש

לו מתעסקין כדי קבורה ולמען דקרי ותני שיעורו תריסר שפי גברי ושיתא שפי שיפורי וכו׳ ודווקא בשעת הוצאה אבל כל זמן שמושב לקברו אין צריכין לבטל ותיכוקות של בית רבן אין צריכין ליבטל: מת בעיר אי ליכא חבורת כולן אסורין במלאכה ואי ליכא חבורתא הן אסורים והשאר מותרין וה״מ שלא בשעת הוצאתו אבל בשעת הוצאתו אסורין אפי׳ למען דלא קרי ולא תני:

קט אחרן העובר ממקום למקום אם שלדו קיימת עומדין עליו בשורה ואומרים עליו ברכת אבלים ותנחומי אבלים ואם אין שלדו קיימת אין אומרים עליו כלום ואין עומדין עליו בשורה:

קי חכם שמת כיון שהחזירו פניהם מן המטה שוללין: אין להספיד ולומר דבר שלא היה בו כלל והעושה כן גורם רע לו ולמתי:

אבל יכול להוסיף קצת שבח על מדות טובות שהיו בו ובלבד שלא יפליג להוסיף יותר מדאי:

קיא שני קרעין שאין מתאחין לעולם הקורע על אבין ותמו ועל רבו שלמדו חכמה ועל נשיא ועל אב בית דין ועל שמועות ועל שנהנו רוב ניבור ועל ברכת הפס אחר השומע ואחר השומע מפי השומע העושה אין צריכין לקרוע שניתי כשיעורו ועל ספר תורה או אפי׳ על פרשה אחת מנביאים או כתובים שנשרף ודווקא בזורע וקורע עליו שתי קריעות: ועל ערי יהודה כשרואה אותן בחרבנן אומר ערי קדשיך היו מדבר וקורע על הרשעה ולע: וכשרואה בית המקד בחרבנו קורע ואומר בית קדשנו ותפארתנו אשר הללוך אבותינו היה לשרפת אש וכל מחמדינו היה לחרבה: ואם פגע במקדש בריאה קורע על המקדש ומוסיף על ירושלם ואם פגע בירושלם בריאה קורע עליה בפני עצמה ועל מקדש בפני עצמו ולסוף כלל יום צריך לקרוע אם לא ראה אותם בתחים:

קיב וכל שו הקריעי דשאין לשלן לשלן לקטן ולעשות כמין סולמי לכל לאחותן פי שתופרין מכפיפים ועושים תפירה אחת מבחוץ להשוותן וזהו אסור בשאר מתים עד לאחר שלשים ובאבין ובאמו וכלן אלו לעולם:

קיג הקורע מתוך הבלל והמלל והלקוט ומתוך הסולמות לא יצא מתוך הפתוי שבשתי תפירות מכפיפים ומבחוץ יצא:

קיד אסור להפוך בגד הקרוע העליון למטה ולאחות אותו ואפי׳ מבר הבגד לאחר אסור לאחותו לבך צריך להודיעו ללוקח: הילכתא תחלת הקריעה טפח קרע על מת ובא והוסיף על מת אחר סני בכל שהו:

קטו יכול לגלח ובאו ואמרו לו מת אבין הרי זה מגלח רבשו אחר המגלח ואחר המתגלח:

קיו אמרו לו מת אבין וקרע ואחר כך נמצא בנו או אם ידע שהיה בנו בתוך כדי דיבור של קריעה אין צריך לקרוע אחרת ואם לאו צריך אחרת וכן היה לו חולה ונתעלף וקרע עליו ואחר כך מת או אם מת תוך כדי דיבור של קריעה אין צריך אחרת ואם לאו צריך אחרת:

קיז מת אבין וקרע ולאחר שבעה אמרו לו מת בנו וה סיף תחתון מתחתון ועליון אינו מתאחה: מת בנו וקרע ואחר שבעה אמרו לו מת אבין וקרע והוסיף עליון מתאחה ותחתון אין מתאחה:

קיח אמרו לו מת אבין מתה אמו מת אחיו מתה אחותו קורע על כלן קרע אחד:

קיט על היכן סני סיוסיף על הקרע הראשון עד שיגורו הגיע לטיגורו לא סני כתיסתת ומרתיק ג׳ אצבעות וקורע נתמלא לפניו מזוזרו לאחרין נתמלא למעלה הופכו למטה הקורע למטה ואין הכלין לא יצא: כל זקורע קרע אחד ומוסיף על קרע הראשון לאחר שבעה:

קכ אסור לילך בבגד קרוע לפני המת אומר להביאו הבגדים חלוק שלך לבקר את אחיך שהוא חולה ומבקש שתקרע ותיגע מחמתו ומחזיר לו חלוקו ונותן לו דמי קרעו: ואם אמר לו שלך לבקר את המת קרעו ומחזיר לו דמי קרעו ואם לא הודיעו שהולך לבקר את המת הרי זה לא יגע בו:

קכא חולה שאת לו את אין מודיעין אותו ואין מקרעין לו ומשתקין הבנים מפניו ומקרעין לקטן שאת לו את אפי׳ עגלתא נפש: ואם הגיע לאבו׳ קרי לקרוע ואין מקרעין לכבוד שמתו של אחיו ועל המתו:

קכב הנוסע הרי הוא כחי לכל דבריו אין קוברין לו לחייו וכו׳:

קכג סדר וידוי לחולה ואיזהו מומרים לו שיתודה: אבל לא יגיד תיעוק בתוך תיקו שמביאו לידי שחוק ומצא מתנגד על הבריות:

קכד ההולך ממקום למקום ואירעו אבל אם יכול למעט בשקין ימעט ואם

ואם לאו יקנה נרכי הדרך לנד ודברים שיש בהם חיי נפש :

קכה מחיתתי וקפין את המטות נערב שבת מן המנחה ולמעלה ואף על פי כן לא יצא עליהם עד שתחשך : ולמוצאי שבת תפיתם לא נשאר לו אלא יום אחד חוזר וכופה : צריך לכפות כל המטות שיש לו אפילו בכמה מקומות אם ישן עליהן לפעמים אע"פ שעיקר שכיבתו בבית שהרי בו ואפילו יש לו כמה בתים אם משתמש בכולן צריך לכפות כולן ואפילו מטות חשתו וכניו נמי צריך לכפות : אבל מטה מיוחדת לכלים ומטו של אכסנין שבבית ה"ג לכפות ותמשה לתין ואת אחד מהם כלם כופין את מטותיהן אע"פ שכלן מוכנין בבתיהן ואין אחד מהם מוכן בבית שהות אם ואשר דיני כפיית המטה :

קכו היו אבין ואמו מוזקים בו כלים את שבגעו במטה הנקברת עמו אסורין ואת אלא נגעו בו מותרין ודוקא כלים שבמדינות לבן זורקין על המת שיהו נקברים עמו אבל אם מניח את המת על המצע או נותן כר או כסת תחת מרחשותיו או פרשו סדין על האדון או על המטה שמוליכין בו המת לקבורה אינו נאסר :

קכז אין מטילין ציצית בטלית של מתים :

קכח אין משבין לעניים מלעבדים אלא לבלות פני העבדים ואלא להוציאם בדרגש ומטילין ערבות לכלות : מגלין פניהם של מתנים נותנין דיו וקולמוס בידו ואין בהם משום דרכי האמורי תולין מפתחו ופנקסו בקרון : עושין חופות לכלות ולמתנים ותולין בהם מיני תוכלים וכל התלוי בחופתו של מת אסור בהנאה :

קכט יניר שים כה שני מתים כאחד וכו' ואין מניחים שני מבלים כאחד אלא אם כן בגדון וקילוסן שוה

קל מכבדין ומרדיפין בבית האבל ומדיחין קערות וכוסות קיתונות וכלוחית אבל אין מניחים מוגמר וכשמים :

קלא אין מניחין המטה כראוי כמועד ולא של כשים לעולם ואין עושין בחבר עיר על האבה ואין מבשים מבחון חותה ואם יש לה בנים קטנים מברין עמהן אבל בשים מברות לבשים : אלא מקרי לחם מבשים מה שאפה בשוחה חוכלת מאל בעלה וכן מי שים לו מלמד או שכיר חוכל עמו בשכרו ואירעו אבל אינו חוכל מאל בעל הבית שעורה ראשונה : אבל מי שנותן מזונות לבני או ליתום או לבנו ואתו הגדולים אלא תבעוי ואירעו אבל לחם אפשים קרינא בה ואין צריכין לאכול מאל מבשים :

קלב בשים בחול המועד מענות שבלן עונות כאחד אבל לא מטפחות בראשי חבשי חנוכה ופורי מענות ומטפחות וכוה וכוה אין מקיזין אתה היתה מדברת וכולן עונות נקבר המת לא מענות ולא מטפחות וחנוכה ופורים יום ל"ד ויום ט"ו חסורין בספד ובתענית : ואין נוהג אבלות בפורים אבל דברים שבגיעה נוהג : ולאחר שהתפללו בבית האבל בלול פורים הולך לבית הכנסת לשמוע המגלה וחייב לשלוח לו מנות ומע"פ שהיו מתאבל יום ל"ד וט"ו עולין למנין שבעה ותלמיד חבם מסידין עליו אפי' בחול המועד וחנוכה ופורים ודוקא בפניו ויום שמועה כפניו דמי :

קלג אין פותחין מבעה מעמדות והכל לפי המנהג והיוצא לא נהגו שלא לעשות מעמד אחד בשתים אין הקבר עושין סודר ואומרים קדיש ומנחמין האבל ומלוין אותו עד ביתו ן

קלד יש מקומות שנהגו לומר בילוק הדין בדלת אחת וחנוכה ופורים ויש מקומות שנהגו שלא לאומרו והכל לפי המנהג : ואין עושין מעמד בפחות מעשרה :

קלה כל שלשים יום תיכוך יוצא בחיק ונקבר בשתי אחת ושני אבשים ולא בשים אחד שתי בשים ואין עומדים עליו בסורה ואין אומרים עליו קדיש ועומדין בשרשת אבלים ותנחומי אבלים : בן שלשים יום יוצא בדלוסקמא ועומדין עליו בסורה ואומרים עליו קדיש ברכת אבלים ותנחומי אבלים : בן ל"ג אחד יוצא במטה ואין מספידין עליו על שיהא בן שתים לבני עניים וקטני וכני עשירים עד שיהא בן שש ולהתאבל אפילו על קטן בן יומו מתאבלין עליו היכא דקיים ליה בגויה שכלו לו חדשיו ומבדין עליו סעודה אחת וקטן שמת קודם שנשמול אוכלין אותו על קברו :

קלו אבל כיון שנגמר דינו אוכלין המנחמין דשלין ליה אבל : הכל חייבין לעמוד בפני נשיא חוץ מאבל וחולה ולכל אומרים שב חזק מאבל וחולה : מת שאין לו מנחמין כיון שהגיע בני אדם ויושבין במקומו כל אחד סעודה דאסור לאכול משלו ומצוה על השכנים להאכיל משלהן ויכול אחד להאכיל לחבירו בימי אבלו והוא יחזור ויאכיל לזה בימי אבלו דק שלא יתנו תחלה : מת בעיר כל בני העיר אסורים במלאכה ואם יש קבורת ידועות שכל אחת מתעסקת ביומה אפילו שאין היום יוצא מותרין :

קלז אין להקשות על מת יותר מדאי ל"ג לבכי' להספיד לגיהון ולתספורת :

קלח הילכתא אספדא יקרא דשבחא הוא ויפקין מיורשים ואם אמר ל' תספדוהו אומנין לו והבעל נרין להספיד על אשתו :

קלט העוסקין בהספד בזמן שהיות מוטל לפניהם בשוטין אחד אחד וקורין שמע אין המת מוטל לפניהם יושבין וקורין והאבל יושב ודומם אם עומדין ומתפללין והוא מנדיק עליו את הדין : ובזמן הרחמנין מפסיקין לקדש ולא לתפלה מכאן והילך מפסיק בין לקדש בין לתפלה :

קמ אסור לתלוש שערו על מת בין על העיניים בין על הראש ואפי' שער אחד אחד אכשים ואחד בשים וכן אסור לשרוט בשרו על מת בין כיד בין ברגל אלא להכות עד שיצא דם :

קמא שמותיך והמסורת והנפלים וכן מ"ח וכן ט' מת אין מתעסקין עמהם לכל דבר : המאבד עצמו להעת אין קורעין ולא חולצין ולא מספידין אבל עומדין עליו בשורה וחוזרין עליו ברכת אבלים והמאבד עצמו לדעת מחמת חושכו כגון שתול ותינוק שפילו מאבד עצמו לדעת מספידין אותו : הרוגי בית דין אין מתעסקין עמהן לכל דבר וקרובים מילים בשלום הדיינים והעדים : הפורשים מן הצבור אין מתעסקין עמהם לכל דבר וקרוביהם לוקחין לבניהם : הרוגי מלכות אין מונעין מהן כל דבר ומונין להם משתיתאבו לשחול לקברם אבל לא מלנוד : וכן מי שנפל ליס או טבע בנהר או אבלתו חיה אין מונעין מהם כל דבר ומונין להם משתיתאבו לבקשם : מצאוהו מיהרים אין מונין לו עד שימצאו לכו או שדרם ונלגולת :

קמב מי שהיה בעלה גלוי עמה בעיר או משתו או אביו ואמו גלוכין בעיר לא יצא בחוקם העיר אלא היתה גדולה כשנטוכין ולא יצאו כגד זה אלא כגד אחר עד מתי אמור עד שיכלה הבשר אמרו חכמים :

קמג מוצאת אביו ואמו והיה קטן כחותה שעה וקודם שעברו עליו שלשים יום הגדיל כתב ר"מ חייב להתאבל משהגדיל ואומר אנה מיום קבורה אלא מיום שהגדיל אבל אם עברו ל' יום קודם שהגדיל בטלה ממנו גזירת ז' ול' ומשלי שנים עשר חדש על אביו ועל אמו מיום קבור ולא מיום שהגדיל ור"מ אומר כיון שהגיע לפני קטן שהוא שמועה לפני הגדיל תוך שלשים בטלה ממנו אבלות :

קמד הנוסם כל זמן שהוא נוסם לפניהם דינו כחי לכל דבר אבל אם הניחו נוסם ויצא מספק יש לחוש שמא מת וצריך להתאבל עליו :

קמה אין מניחין מטה של כשים כראוי שלא קוברין אותו לא בגד אחר כשים :

קמו אין המנחמין רשאין לומר דבר עד שיפתח האבל תחלה : האבל אסור בדרש ומתן מסר ובן כהן :

קמז הנפטר מהמת יאמר לו לך בשלום הנפטר מהבירו לא יאמר לו לך בשלום שהרי מבשרו שאמר לו יהיה לך לשלום הלך ונתלה : ומשאמר לו יהיה לך לשלום הלך והגלוי : סליק פירקא

הדרן עלך ואלו מגלחין וסליקא לה מסכת מועד קטן

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779450973/phys_0099
DFG

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779450973/phys_0100
DFG

R30-(Ic-4406(2)

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779450973/phys_0101
DFG

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779450973/phys_0102
DFG

יברכוך טובים הרי זו דרך מינו שאינו כולל רשעים בשבחו של מקום ותכתי׳ למדו מחלכנה שריבו רע ומנחה הכתוב בין שמתני הקטור שמריכן הכתוב כהרגלתן להיותן בגודש אחת : על כן צפור יגיעו רחמיך כלשון הזה רחמיך מגיעין על קן בשור לך חום ורחם עלינו : ועל טוב יזכר שמך על טובותיך נודה לך או שאומר שני פעמים מודים כשהוא כורע משתקין אותו ובגמר תורף לוי מפרש לה : המכנה בעריות בגמר מפרש סדורם פרשת עריות בכינוי ואומר לא ערוה ממש כיצד הכתוב מלא כינה הכתוב בלשונו וקרא אותה ערוה המגלה קלון וגלוי וקלון אמו בכינוי הוא לשון היפוך שמהפך ליבורו לשבח או לגנאי והרבה יש בלשון חכמים בסיפרי אספה לי שבעים ולא לומר מלא שבעים הכתוב כיוצא בדבר ויאירו את בהודם בתבנית שור אוכל עשב כבודי סיה לו לומר מלא שכינה הכתוב : האומר ומזרעך לא תתן להעביר למולך לא תבוא על הכותית ותוליד בן לע״ג : משתקין אותו בשביל שאנו עוקר הכתוב ממשמעו שהוא עבודת חוק לאומריים להעביר בניהן לאש ונותן כרת לבא על הכותית ומחייב חטאת על השוגג ומיתת ב״ד על המזיד בהתראה : גמ׳ : כאותי דשויות ומקבל ומודה מלוה מאי מלוה : על הרעה בדרך ליין המשת על הטובה בדרך הטוב והמטיב : מטיל קנאה לומר על העופות שם ועל בהמות ואיות אינו שם : ואינן מלא גזירת מלך להטיל עלינו עול לשוני שאנחנו עבדיו ושומרי אמונתיו: דכתיבינהו מזה בתורה אחל הגדול הגבור והנורא אשר לא יעשה פנים : מפני כנסת הגדולה כספר עזרא ואתה תצוה את בני ישראל וקרבו אליך אחל הגדול הגבור והנורא שומר הברית והחסד : חון מירחת שמים חותם מכורה בילי מלה שיפה הוא עצמו מכין לבו לכך לפי על נב שהיכולת בידו להכין לבניו אלו דכתיב הנה כאומר בידי היכר כן אתה בידי בית ישראל ואומר והסירותי את לב האבן מבשרכם : אמר מילתא מילתא ותני לה כל תיבה אומר ושונה אין כאן משמעות אתי דשויות מלא מנוקד וסכל הוא : חברותא כלפי שמיא וכי כמהנא מכירו נהג בהקב״ה לדבר לפניו שלא כמתכוין וחוזר ומרפה לו בכוללו שלא כיון ברעונה : מרוצתא מרטי״ל בלעז ותשם את המקבת מתרגמינן מרוצתא : תני רב יוסף למפרוש מכנה דמתניתין כדמתרגם ערות אביך וערות אמך קלנא דאביך וקלנא דאמך ולא תגלה סוס דכתי׳ קלון שבה : תנא דבי רבי ישמעאל לפרש מתני׳ דיסרש הבא על הכותי הכתוב מדבר: מתני׳ : מעשה ראובן ובלהה פילגש אביו נקרא בבית הכנסת ולא מיתרגם חיים כן לגבותו: מעשה תמר ויהודה ומעשה ענגל הרשון כל פרש הענגל עד ושלישיכהו בחם ומה שחוזר לחרן וספר המעשה הוא קרוי מעשה ענגל הבני הוא בבית הכנסת בו ונינא הענגל הזה ולא יתעסקו בו בעמי הארץ ויאמרו מפרש מפרש בספר מעשה דוד ושמעון לא נקרין בהפטרה : מעשה ברשות כו׳ ואמרינן בפסחים תניא המסתכל בקרקפתא דכרים לא יגז לבועלם והתם מפרש טעמא אין רגונו של מלך מיוכירו שמו של אפסקי כו׳ : קמ״ל

°יברכוך טובים הרי זו דרך המינו על קן צפור יגיעו רחמיך ועל טוב יזכר שמך מודים מודים משתקין אותו המכנה בעריות משתקין אותו ויקר״י האום °מזרעך לא תתן להעביר למולך לא תתן לאעברה בארמיותא משתקין אותו בניפרש: גמ: °בשלמא מודים מודים דמיחזי כשתי רשויות ועל טוב יזכר שמך נמי דמשמ׳ על טוב אין ועל רע לא ותנן °חייב אדם לברך על הרעה כשם שהוא מברך על הטובה אלא על קן צפור יגיעו רחמיך מאי טעמא פליגו בה תרי אמוראי במערבא רבי יוסי בר אבין ורבי יוסי בר זבידא חד אמר מפני שמטיל קנאה במע׳ בראשית וחד אמ׳ מפני שעושה מדותיו של ק״בה רחמים ואינן אלא גזירות ההוא דנחית קמיה דרב׳ אמר אתה חסת על קן צפו׳ אתה חוס ורחם עלינו אתה חסת על אותו ואת בנו אתה חוס ורחם עלינו אמר רבה כמה ידע האי מרבנן לרצויי לבריה אמר ליה אביי והא משתקין אותו תנן ורבה לחרודי לאביי הוא דבעא ההוא דנחית קמיה דרבי חנינא אמר האל הגדול הגבור והנורא ה והאמיץ אמ׳ לי׳ סיימתינהו לשבחיה דמרך השתא הני תלתא אי לאו דכת באוריתא ואתו כנסת הגדולה ותקנינהו אנן לא אמרינן להו ואת אמר כו לארם שהיו לו אלף אלפים דינרי זהב והיו מקלסין אותו באלף דינ °ינגאי הוא לו אמר ר׳ חנינ׳ הכל בידי °שמים חוץ מיראת שמים שנאמר °ועת ה׳ אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה מכלל דיראה מלתא זוטרתי היא אי רבינו מילתא זוטרתי היא משל לארם שמבקשין הימנו כלי גדול ויש לו ככלי קטן קטן ואין לו דומה עליו ככלי גדול °אמר רבי זירא האומר שמע ש מודים מודי׳ מיתיבי הקורא את שמע וכופלה הרי זה מגונ׳ מגונ׳ שתוקי לא משתקינן ליה לא קשיא הא דא׳ מילתא מילתא ותני לה הא ד פסוקא ותני לה א״ל רב פפא לרבא ודילט׳ מעיקרא לא כיון דעתיה והשתא אמר ליה חברותא כלפי שמיא אי לא מכוין דעתיה מחינא ליה בארזפתא דמכוין דעתיה: °המכנה בעריות משתקין אותו: תני רב יוסף קלון אביו האומר ומזרעך לא תתן להעביר וכו׳: תנא דבי רבי ישמעאל בישרא הכותית והוליד ממנה בן לע״א הכתוב מדבר: מתני׳: מעשה ראובן נקרא מעשה תמר נקרא ומתרגם מעשה׳ ענגל הראשון נקרא ומתרגם והשני מתרגם ברכת בהנים מעשה דוד ואמנון נקראין ולא מתרגמין אין מפטירין °ורבי יהודה מהיר רבי אליעזר אומר אין מפטירין °בהודע את ירושלם: רבנן יש נקרין ומתרגמין ויש נקרין ולא מתרגמין ויש לא נקרין ולא מת נקרין ומתרגמין: ב״לת ע״קן נשפ״ה סימן: מעשה בראשית נקרא ומתרג

מהו דתימא אתו לשיולי מה למעלה מה למטה

יברכוך טובים פי׳ שמודיע את הפוסעים מן הכלל מי שמי מעשה דמתא כאותי דשויות כלומר מלקים טובים :

מפני שעושה מדותיו של הקדוש ברוך הוא רחמים וכן הוא בגירסת ק״ל מלתא על מה שיסד הקליר בקדושתא שאנו אומרי׳ ביום כ״ש פסח נדקי לותיה ולית נמי לא תשתמו

כר מנוקד ביום תחל דמשמע שלא שהקדוש ברוך הוא תם על לותו ואת נמי והוא לאינו מלא תצלב טור

מי׳ פין מכל לא ם׳ קיבלו

גזירה : הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים ק״ל הכי פרק אלו נערות אומרי׳ הכל בידי שמים חוץ מצני ופחים ומדלה לחכם מיירי בתולדו׳ הלדם שם יהיה חכם או עשיר או עזיר גבור או חלש דהכל בגזר עליו חוץ מיראה כדכתיב על יתהלל עשיר בעשרו והגבור בגבורתו כ״ש בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי והתם מיירי במתורגמנות הלדם שעתידות לבא אלו אחר שנולד שנם שם בידי שמים חוץ מכנים פחים פי׳ הקור והחום ולא קשה מיהא דכתיב לפני קרתו מי יעמוד דה״פ אם ישלחנה בפעם אחת כדכתיב ברוח הפסוק משליך קרחו כפיתים וגם לא קשה מיהא דכתיב ואין נפתר מאחתו דהחום בינונרי דרכיה הוא דקאמר אבל כל זמן שהוא בביתו ודאי יכול הוא ליזהר ממנו :

אין מפטירין במרכבה ורבי יהודה מתיר וקיימא לן כרבי יהודה :

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779450973/phys_0103
DFG